

ព្រះ
ច្បាប់ប្រជុំប្រជុំ
និង
សេចក្តីប្រែប្រួលក្នុង
អតិប្បប្បប្ប
បណ្ឌិត, បត្យុត្តភាគ

៧

Scan by Mr. Huot kongheang, May 17, 2009 for thormatean.
Begin April 25,09-Finish July 09,09, Book 76-100.

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ឆ.ស ២៥១០

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

បតុតភាគ

អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ បច្ចិមំ

ធមោ តស្ស កកវតោ អវហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

វិញ្ញត្តិកំ

បដិច្ចារិវា

[១] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កស-
វិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កស-
វិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ
ខន្ធធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធា បដិសន្ធិកុលោ សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។
សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិតារមត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កសវិតារោ
ខន្ធធ បដិច្ច វិតក្កោ បដិសន្ធិកុលោ សវិតក្កសវិ-
តារោ ខន្ធធ បដិច្ច វិតក្កោ ។ សវិតក្កសវិ-
តារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

បតុតភាគ

អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន ខាងចុង

សូមមេស្សតាវ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អវហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។

វិញ្ញត្តិកៈ

បដិច្ចារិវៈ

[១] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យ
ខន្ធាន្តខ្សាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ វិតក្កៈ
អាស្រ័យខន្ធាន្តខ្សាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ
ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង

ហេតុប្បដូយា សវិតក្កសវិតារ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្ត-
សម្បជ្ជានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ សវិតក្កសវិតារ ខន្ធ
មរិក្ខ កដត្តារូបំ ។

[៤] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិ-
តារោ ច អវិតក្កសវិតារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុ-
ប្បដូយា សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ
ខន្ធ ចិត្តសម្បជ្ជានំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធ ចិត្តសម្បជ្ជានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ សវិ-
តក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ កដត្តា
ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ កដត្តា ច
រូបំ ។ សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច អវិតក្កសវិតារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុ-
ប្បដូយា សវិតក្កសវិតារោ ខន្ធ បដិច្ច វិតក្កោ
ចិត្តសម្បជ្ជានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ សវិតក្កស-
វិតារោ ខន្ធ បដិច្ច វិតក្កោ កដត្តា ច រូបំ ។
សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារោ
ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បដូយា

ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ចិត្តសម្បជ្ជានំ អាស្រ័យខន្ធចាំនំ ឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធចាំនំ ឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៤] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ ខន្ធ ព ក្តី
ចិត្តសម្បជ្ជានំ ក្តី អាស្រ័យខន្ធ ខ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្បជ្ជានំ ក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ព ក្តី កដត្តា-
រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ខ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី
អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដូយ គឺ វិតក្កៈក្តី ចិត្តសម្បជ្ជានំ ក្តី អាស្រ័យខន្ធចាំនំ-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិតក្កៈក្តី កដត្តារូបក្តី
អាស្រ័យខន្ធចាំនំ ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ

វិញ្ញាណ បរិច្ចាយ

សវិតក្កសវិតាវ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
 វិតក្កោ ច បដិសន្ធិក្កុលោ សវិតក្កសវិតាវ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វិតក្កោ ច ។

[៣] សវិតក្កសវិតាវ ឯកំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតាវ
 ច អវិតក្កវិចារមត្តោ អវិតក្កអវិតាវ ច ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កសវិតាវ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ វិតក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វិតក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ
 បដិសន្ធិក្កុលោ សវិតក្កសវិតាវ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ វិតក្កោ ច កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វិតក្កោ ច កដត្តា ច រូបំ ។

[៤] អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារ-
 មត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច
 ប្ប ខន្ធ បដិសន្ធិក្កុលោ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ប្ប ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ។

វិញ្ញាណ បរិច្ចាយ

គី ខន្ធ ញ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ញ ក្តី
 វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌មិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ចយ គី ខន្ធ ញ ក្តី វិតក្កៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ញ ក្តី វិតក្កៈក្តី កដត្តាបូក
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី កដត្តាបូក អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ
 គី ខន្ធ ញ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ញ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អវិភត្តាវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តាសវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វិភត្តំ បដិច្ច សវិភត្តាស-
 វិចារោ ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខណោ វិភត្តំ បដិច្ច សវិភត្តា-
 សវិចារោ ខន្ធ ។ អវិភត្តាវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភត្តាអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អវិភត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិច្ច វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋានន្ទ
 រូបំ វិភត្តំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 អវិភត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិច្ច វិចារោ កដត្តា ច
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិភត្តំ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៥) អវិភត្តាវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តាសវិ-
 ចារោ ច អវិភត្តាអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា វិភត្តំ បដិច្ច សវិភត្តាសវិចារោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានន្ទ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិភត្តំ
 បដិច្ច សវិភត្តាសវិចារោ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ។
 អវិភត្តាវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ
 ច អវិភត្តាអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា

ធមិដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិភក្តៈ
 ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិភក្តៈ
 ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ។ ធមិដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធមិដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិភក្តៈ វិចារៈក្តី
 កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យវិភក្តៈ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ។

(៦) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិភក្តៈ
 ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យវិភក្តៈ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ។ ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

អវិភត្តាវិចារាវុំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិចារោ
ក ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
អវិភត្តាវិចារាមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
វិចារោ ច កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធា វិចារោ ច កដត្តា ច រូបំ ។

[៦] អវិភត្តាអវិចារំ ឯម្មំ បដិច្ច អវិភត្តាអវិចារោ
ឯម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិភត្តាអវិចារំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ
ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ វិចារំ
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភត្តា-
អវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា
ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច
រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារំ បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធេ
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា វិចារំ បដិច្ច វត្ថុ
វត្ថុំ បដិច្ច វិចារោ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ អវិភត្តាអវិចារំ ឯម្មំ បដិច្ច
សវិភត្តាសវិចារោ ឯម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

គី ខន្ធ ព ក្តី វិចារក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
មិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមវិចារាៈ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ព ក្តី វិចារក្តី កដត្តាបូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមវិចារាៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី
វិចារក្តី កដត្តាបូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារាៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារាៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ព ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិន
មានវិចារាៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានបូ អាស្រ័យវិចារាៈ ខន្ធ ព ក្តី កដត្តាបូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារាៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តា-
បូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ កដត្តាបូក្តី អាស្រ័យវិចារាៈ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ខន្ធាន័ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ វត្ថុ
អាស្រ័យវិចារាៈ វិចារាៈ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ព អាស្រ័យមហា-
ក្ខត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានបូ កដត្តាបូក្តី ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត វត្ថុ
ឡាយ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារាៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារាៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

អវិភង្គិក្ខុវិចារំ វត្តំ បដិច្ច សវិតត្តសវិចារំ មន្ទ ។
 អវិភង្គិក្ខុវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតត្តវិចារមន្ទា ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារំ បដិច្ច អវិតត្តវិចារ-
 មន្ទា មន្ទា បដិសន្ធិត្តុណោ វិចារំ បដិច្ច អវិតត្ត-
 វិចារមន្ទា មន្ទា បដិសន្ធិត្តុណោ វត្តំ បដិច្ច អវិតត្ត-
 វិចារមន្ទា មន្ទា បដិសន្ធិត្តុណោ វត្តំ បដិច្ច វិតត្តោ ។

[៧] អវិតត្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្តសវិ-

ចារោ ច អវិតត្តអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុណោ វត្តំ បដិច្ច សវិតត្តសវិ-
 ចារោ មន្ទា មហាក្ខតេ បដិច្ច កកដត្តារូបំ ។ អវិ-
 តត្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតត្តវិចារមន្ទា ច អវិ-
 តត្តអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារំ
 បដិច្ច អវិតត្តវិចារមន្ទា មន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ
 បដិសន្ធិត្តុណោ វិចារំ បដិច្ច អវិតត្តវិចារមន្ទា មន្ទា
 កកដត្តា ច រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ វត្តំ បដិច្ច
 អវិតត្តវិចារមន្ទា មន្ទា មហាក្ខតេ បដិច្ច កកដត្តារូបំ

គឺ ខន្ធាន្តិទ្បាយ ដែលប្រកបដោយវិតត្តុប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 វត្ត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុមិនមានវិចារៈ រើបើកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តិទ្បាយ ដែលមិនមានវិតត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យវិចារៈ ខន្ធាន្តិទ្បាយ ដែលមិនមានវិតត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធាន្តិទ្បាយ ដែលមិនមាន
 វិតត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវត្ត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិតត្តុ
 អាស្រ័យវត្ត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតត្តុប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌មិនមានវិ-
 តត្តុមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុមិនមានវិចារៈ រើបើ
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តិទ្បាយ ដែលប្រកបដោយវិតត្តុ
 ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតាំងទ្បាយ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតត្តុមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុមិន
 មានវិចារៈ រើបើកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តិទ្បាយ ដែលមិន
 មានវិតត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី អាស្រ័យវិចារៈ ខន្ធាន្តិ-
 ទ្បាយ ដែលមិនមានវិតត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិចារៈ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធាន្តិទ្បាយ ដែលមិនមានវិតត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យវត្ត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្ខតាំងទ្បាយ

បដិសន្ធិស្លូតលោ វត្ថុ បដិច្ច វិនិច្ឆ័យ មហាក្សត្រ បដិច្ច
កាដត្តារូប បដិសន្ធិស្លូតលោ វត្ថុ បដិច្ច អវិភង្គិ-
វិចារមត្តា ខន្ធ ប វិចារោ ប ។ អវិភង្គិអវិចារ
ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គិសវិចារោ ច អវិភង្គិវិចារមត្តោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិស្លូតលោ វត្ថុ
បដិច្ច សវិភង្គិសវិចារោ ខន្ធ ប វិនិច្ឆ័យ ច ។

(៨) អវិភង្គិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គិសវិ-
ចារោ ច អវិភង្គិវិចារមត្តោ ច អវិភង្គិអវិចារោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិស្លូតលោ វត្ថុ
បដិច្ច សវិភង្គិសវិចារោ ខន្ធ ប វិនិច្ឆ័យ ច មហា-
ក្សត្រ បដិច្ច កាដត្តារូប ។

(៩) សវិភង្គិសវិចារោ អវិភង្គិអវិចារោ
ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គិសវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិស្លូតលោ សវិភង្គិសវិចារំ
ឯកំ ខន្ធា វត្ថុវា បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុវា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហា-
ក្សត្រទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈក្តី
វិចារៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែ
វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី
អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប
អាស្រ័យមហាក្សត្រទាំងឡាយ ។

(៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា
អាស្រ័យ ខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ផង វត្ថុផង ។

សវិតក្កសវិតារាញ អវិតក្កអវិតារាញ ធម្មំ បដិច្ច

អវិតក្កវិតារាមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

បដិសន្ធិក្កណោ សវិតក្កសវិតារា ទន្ធវេ ច វត្តញ្ច

បដិច្ច វិតក្កោ ។ សវិតក្កសវិតារាញ អវិតក្កអវិតារាញ

ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិតារា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-

ប្បច្ចយា សវិតក្កសវិតារា ទន្ធវេ ច មហាក្ខតេ ច

បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កណោ សវិតក្ក-

សវិតារា ទន្ធវេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(១០) សវិតក្កសវិតារាញ អវិតក្កអវិតារាញ ធម្មំ

បដិច្ច សវិតក្កសវិតារា ច អវិតក្កអវិតារា ច ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កណោ សវិតក្ក-

សវិតារា ឯកំ ទន្ធវេ វត្តញ្ច បដិច្ច តរយា ទន្ធវេ

ទន្ធវេ ច វត្តញ្ច បដិច្ច ទន្ធវេ ទន្ធវេ សវិតក្កស-

វិតារា ទន្ធវេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយ

វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប

កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែល

ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយ

វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាង

ឡាយផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ

ប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខត្ាងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(១០) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ

ប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប

កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធវេ អាស្រ័យខន្ធវេ ដែលប្រកប

ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធវេ

អាស្រ័យខន្ធវេ ផង វត្តផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខត្ាងឡាយផង ។

បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្តសវិចារំ ឯកំ ខន្ធាត្ថំ វត្តុញ្ច
បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតត្តោ ច ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តុញ្ច
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិតត្តោ ច សវិតត្តសវិចារ
ខន្ធា ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(១២) អវិតត្តវិចារមត្តញ្ច អវិតត្តអវិចារញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា បដិសន្ធិត្តុណោ វិតត្តញ្ច វត្តុញ្ច បដិច្ច សវិ-
តត្តសវិចារា ខន្ធា ។ អវិតត្តវិចារមត្តញ្ច អវិតត្ត-
អវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិតត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាត្ថំ
វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វិចា-
រញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តុណោ អវិតត្តវិចារ-
មត្តំ ឯកំ ខន្ធាត្ថំ វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធា ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តុណោ
អវិតត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាត្ថំ វត្តុញ្ច បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

គី ខន្ធាត្ថំ វិតត្តុក្កំ អាស្រ័យខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិតត្តុៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធា ក្កំ វិតត្តុក្កំ
អាស្រ័យខន្ធា ផង វត្តផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធាតាំងឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតត្តុៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតាំងឡាយផង ។

(១២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតត្តុៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុៈ
មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គី ខន្ធាតាំង-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតត្តុៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតត្តុៈផង
វត្តផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈក្កំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តុៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតត្តុៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ
គី ខន្ធាត្ថំ អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិតត្តុៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ផង វិចារៈផង ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ផង វិចារៈផង ខន្ធា តា
អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិតត្តុៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ផង វិចារៈផង ខន្ធា តា
អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិតត្តុៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្តផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ផង វត្តផង ។

អវិ. វិចារមត្តញ្ច អវិ. វិញ្ញាណ អវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អវិ. វិញ្ញាណ អវិចារញ្ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិតំ ហេតុប្បច្ចយា អវិ-
 វិញ្ញាណមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច បដិច្ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ អវិ. វិញ្ញាណមត្តេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិញ្ញាណមត្តេ មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អ-
 វិ. វិញ្ញាណមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិ. វិញ្ញាណមត្តេ ខន្ធ ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិ. វិញ្ញាណមត្តេ មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ អវិ. វិញ្ញាណមត្តេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 វិចារញ្ច ។

[១៣] អវិ. វិញ្ញាណមត្តញ្ច អវិ. វិញ្ញាណ អវិចារញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិ. វិញ្ញាណ អវិចារញ្ច ច អវិ. វិញ្ញាណ អវិចារញ្ច
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈិតំ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិ. វិញ្ញាណមត្តេ វត្ថុញ្ច បដិច្ច សវិ. វិញ្ញាណ អវិចារញ្ច ខន្ធ
 វិ. វិញ្ញាណមត្តេ មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

ធមិ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិញ្ញាណ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិញ្ញាណផង
 មហាក្ខតទាំងឡាយផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិន
 មានវិញ្ញាណមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តា-
 រូប អាស្រ័យខន្ធ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមានត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្ខតទាំង-
 ឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យវិញ្ញាណផង មហាក្ខត
 ទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិចារៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានវិញ្ញាណមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[១៣] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិញ្ញាណ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិញ្ញាណប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិញ្ញាណផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យវិញ្ញាណផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

អវិភង្គវិចារមត្តញ្ច អវិភង្គវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភង្គវិចារមត្តា ច អវិភង្គអវិចារោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធភ្ន
 វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធទ ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្កណោ អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធភ្ន វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធទ ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា
 ច រូបំ បដិសន្ធិក្កណោ អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធភ្ន វត្តញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិចារោ ច ទ្វេ
 ខន្ធទ ច វត្តញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិចារោ ច ។

[១៤] សវិភង្គសវិចារញ្ច អវិភង្គវិចារមត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា សវិភង្គសវិចារំ ឯកំ ខន្ធភ្ន វិភង្គញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ច វិភង្គញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កណោ សវិភង្គសវិចារំ ឯកំ
 ខន្ធភ្ន វិភង្គញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ
 ច វិភង្គញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ សវិភង្គសវិចារញ្ច
 អវិភង្គវិចារមត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គអវិចារោ ធម្មា

ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិន
 មានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 តិ ខន្ធភ្ន ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមិនមានវិភង្គៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ខន្ធល ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធល
 ផង វិចារៈផង ខន្ធភ្ន ក្តី កដត្តាប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធល
 ក្តី កដត្តាប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធល ផង វិចារៈផង ខន្ធភ្ន ក្តី វិចារៈក្តី
 អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្តផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធល ក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យខន្ធល ផង វត្តផង ។

[១៥] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធភ្ន អាស្រ័យខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 វិភង្គៈផង ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ផង វិភង្គៈផង ខន្ធភ្ន អាស្រ័យ
 ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិភង្គៈផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ផង វិភង្គៈផង ។ ធមិ
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កសវិចារេ ខន្ធ ច
វិតក្កញ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កណោ
សវិតក្កសវិចារេ ខន្ធ ច វិតក្កញ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(១៥) សវិតក្កសវិចារញ អវិតក្កវិចារមត្តញ
ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កសវិចារំ
ឯកំ ខន្ធា វិតក្កញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ច វិតក្កញ បដិច្ច
ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ បដិសន្ធិក្កណោ សវិ-
តក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធា វិតក្កញ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ច វិតក្កញ
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ។

(១៦) សវិតក្កសវិចារញ អវិតក្កវិចារមត្តញ
អវិតក្កអវិចារញ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កណោ សវិតក្ក-
សវិចារំ ឯកំ ខន្ធា វិតក្កញ វត្តញ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ ច វិតក្កញ វត្តញ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

វេចារិក្កឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធ
ទាំងខ្លួន ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារផង វិតក្កផង
កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងខ្លួន ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយ
វិចារផង វិតក្កផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យនៃវិញ្ញាណ ។

(១៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កប្រកបដោយវិចារផង ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង
វេចារិក្កឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារផង វិតក្កផង
ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កផង ខន្ធ ៣ ក្តី
កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារ
ផង វិតក្កផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យនៃវិញ្ញាណ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ផង វិតក្កផង ។

(១៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារផង
វេចារិក្កឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារផង វិតក្កផង វត្តផង ក្នុងខណៈ
វិនិច្ឆ័យនៃវិញ្ញាណ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កផង វត្តផង ។

(១៦) សវិនុត្តសវិនាវំ ធម្មំ បដិច្ចំ សវិនុត្ត-
 សវិនាវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា សវិ-
 នុត្តសវិនាវំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ចំ នយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធព បដិច្ចំ ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តណោ . . . ។ សវិ-
 នុត្តសវិនាវំ ធម្មំ បដិច្ចំ អវិនុត្តវិចារមន្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា សវិនុត្តសវិនាវោ ខន្ធព
 បដិច្ចំ វិនុត្តោ បដិសន្ធិត្តណោ . . . ។

(១៧) សវិនុត្តសវិនាវំ ធម្មំ បដិច្ចំ សវិនុត្ត-
 សវិនាវោ ច អវិនុត្តវិចារមន្តោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តំ
 អារម្មណាប្បច្ចយា សវិនុត្តសវិនាវំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ចំ
 នយោ ខន្ធា វិនុត្តោ ច ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ចំ ទ្វេ
 ខន្ធា វិនុត្តោ ច បដិសន្ធិត្តណោ . . . ។

(២០) អវិនុត្តវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ចំ អវិនុត្តវិ-
 ចារមន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អវិនុត្ត-
 វិចារមន្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ចំ នយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធព បដិច្ចំ ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តណោ . . . ។

(១៨) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៧ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ . . . ។
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ
 គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធាន់ខ្សោយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ . . . ។

(១៧) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ៧ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២០) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណា-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៧ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ . . . ។

អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណាប្បច្ចយា វិភង្គំ បដិច្ច សវិភង្គ-
 សវិចារោ ទន្ធា បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។ អវិភង្គវិ-
 ចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អាម្មណាប្បច្ចយា អវិភង្គវិចារមត្តោ ទន្ធា បដិច្ច
 វិចារោ បដិសន្ធិក្កុណោ . . ។

(២០) អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គ-
 វិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អាម្មណាប្បច្ចយា អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ ទន្ធា បដិច្ច
 តយោ ទន្ធា វិចារោ ច ទ្វេ ទន្ធា បដិច្ច ទ្វេ
 ទន្ធា វិចារោ ច បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។

(២២) អវិភង្គអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គអវិចា-
 រោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណាប្បច្ចយា អវិភង្គអវិចារំ
 ឯកំ ទន្ធា បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា បដិច្ច ទ្វេ
 ទន្ធា បដិសន្ធិក្កុណោ អវិភង្គអវិចារំ ឯកំ ទន្ធា
 បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា បដិ-
 សន្ធិក្កុណោ វត្តំ បដិច្ច ទន្ធា វត្តំ បដិច្ច វិចារោ ។

ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធាន្តទាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិភក្តៈ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ អា-
 ស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ អាស្រ័យខន្ធាន្តទាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២១) ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាក្តី វិចារៈក្តី
 អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធា ក្តី វិចារៈ
 ក្តី អាស្រ័យខន្ធា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២២) ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ខន្ធា ក្តី
 អាស្រ័យខន្ធា ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមាន
 វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធា ក្តី អាស្រ័យខន្ធា ក្តី ខន្ធាន្ត-
 ទាយ អាស្រ័យវត្ត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិចារៈ អាស្រ័យវត្ត ។

អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បដិច្ច
 សវិភត្តិសវិចារោ ខន្ធា ។ អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភត្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា
 វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តុលោ
 វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តុលោ
 វត្ថុំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តុលោ
 វត្ថុំ បដិច្ច វិភត្តោ ។

[២៣] អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិវិ-
 ចារមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារោ ព ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
 អារម្មណប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បដិច្ច អវិ-
 ភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធា វិចារោ ប ។ អវិភត្តិអវិចារំ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារោ ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ អារម្មណប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ
 វត្ថុំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារោ ខន្ធា ច វិភត្តោ ច ។

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាងឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ អាស្រ័យវិចារៈ ខន្ធាងឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធាងឡាយ ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិភក្តៈ
 អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមាន
 វិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាងឡាយ
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
 មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភក្តៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២៤] សវនករសភាសវនករសភា ធម្ម័
 បដិច្ច សវនករសភាសវនករ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្ម-
 ណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្រណេ សវនករសភាសវនករ ឯក
 ទន្ធា វត្តកា បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទេ ទន្ធា ច
 វត្តកា បដិច្ច ទេ ទន្ធា ។ សវនករសភាសវនករ
 អវនករសភាសវនករ ធម្ម័ បដិច្ច អវនករសភាសវនករ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្រណេ
 សវនករសភាសវនករ ទន្ធា ច វត្តកា បដិច្ច វត្តកា ។

[២៥] សវនករសភាសវនករ អវនករសភាសវនករ ធម្ម័
 បដិច្ច សវនករសភាសវនករ ច អវនករសភាសវនករ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្មណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្រណេ
 សវនករសភាសវនករ ឯក ទន្ធា វត្តកា បដិច្ច តយោ
 ទន្ធា វត្តកា ច ទេ ទន្ធា ច វត្តកា បដិច្ច
 ទេ ទន្ធា វត្តកា ច ។

[២៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអាម្មណាប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា ព
 អាស្រ័យខន្ធា ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធា ២ អាស្រ័យខន្ធា ២ ផង វត្តផង ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអាម្មណាប្បច្ចយ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធា
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអាម្មណាប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា ព ក្តី វិតក្កៈក្តី
 អាស្រ័យខន្ធា ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធា ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធា ២ ផង
 វត្តផង ។

(២៦) អវិភត្តវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តអវិចារញ្ច ធម្ម្ន
 បដិច្ច សវិភត្តសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណ-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តណោ វិភត្តញ្ច វត្តញ្ច បដិច្ច
 សវិភត្តសវិចារោ ទន្ធា ។ អវិភត្តវិចារមត្តញ្ច អវិ-
 ភត្តអវិចារញ្ច ធម្ម្ន បដិច្ច អវិភត្តវិចារមត្តា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយោ អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ
 ទន្ធាញ្ច វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា
 ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា បដិសន្ធិត្តណោ អវិ-
 ភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ទន្ធាញ្ច វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ
 ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា បដិ-
 សន្ធិត្តណោ អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ទន្ធាញ្ច វត្តញ្ច
 បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ច វត្តញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ទន្ធា ។ អវិភត្តវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តអវិចារញ្ច
 ធម្ម្ន បដិច្ច អវិភត្តអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណប្បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តណោ អវិភត្តវិចារមត្ត ទន្ធា
 ច វត្តញ្ច បដិច្ច វិចារោ ។

(២៦) ធម្ម្ន ដែលប្រកបដោយវិភត្តប្រកបដោយវិចារ អស្រ័យធម្ម្ន
 ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារផង ធម្ម្ន ដែលមិនមានវិភត្តមិនមាន
 វិចារផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ
 ដែលប្រកបដោយវិភត្តប្រកបដោយវិចារ អស្រ័យវិភត្តផង វត្តផង
 ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ។ ធម្ម្ន ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារ
 អស្រ័យធម្ម្ន ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារផង ធម្ម្ន ដែលមិន
 មានវិភត្តមិនមានវិចារផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធាញ្ច អស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារផង វិចារ
 ផង ខន្ធា អស្រ័យខន្ធា ផង វិចារផង ខន្ធាញ្ច អស្រ័យខន្ធា
 ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារផង វិចារផង ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធា អស្រ័យខន្ធា ផង វិចារផង ខន្ធាញ្ច អស្រ័យខន្ធា
 ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារផង វត្តផង ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធា អស្រ័យខន្ធា ផង វត្តផង ។ ធម្ម្ន ដែលមិនមានវិភត្តមិន
 មានវិចារ អស្រ័យធម្ម្ន ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារផង ធម្ម្ន
 ដែលមិនមានវិភត្តមិនមានវិចារផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្ប-
 ច្ច័យ គឺ វិចារ អស្រ័យខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹម
 តែវិចារផង វត្តផង ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ។

[២៧] អវិភង្គវិចារមត្តញ្ច អវិភង្គវិចារញ្ច ធម្ម្ម
 បដិច្ច អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុណោ
 អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធភ្ន វត្តញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធវា វិចារោ ច ទ្វេ ខន្ធវេ ច វត្តញ្ច បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធវា វិចារោ ច ។

[២៨] សវិភង្គសវិចារញ្ច អវិភង្គវិចារមត្តញ្ច
 ធម្ម្ម បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា សវិភង្គសវិចារំ ឯកំ ខន្ធភ្ន វិភង្គញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធវា ទ្វេ ខន្ធវេ ច វិភង្គញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធវា បដិសន្ធិត្តុណោ . . . ។ សវិភង្គសវិចារញ្ច
 អវិភង្គវិចារមត្តញ្ច អវិភង្គអវិចារញ្ច ធម្ម្ម បដិច្ច សវិ-
 ភង្គសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា បដិ-
 សន្ធិត្តុណោ សវិភង្គសវិចារំ ឯកំ ខន្ធភ្ន វិភង្គញ្ច
 វត្តញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធវា ទ្វេ ខន្ធវេ ច វិភង្គញ្ច
 វត្តញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធវា ។

ទ្វេ បច្ចយា សន្ស័យមវត្តន វិភង្គា ឯកំ
 អនុសាសន វិសាសិ បច្ចយា វិភង្គវត្តា ។

[២៩] ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមវិចារក្តី ធមិ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹម
 តែវិចារផង ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារផង រើបកើតឡើង
 ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិចារក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារផង វត្តផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 ក្តី វិចារក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្តផង ។

[៣០] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារ អាស្រ័យ
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារផង ធមិ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារផង រើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារផង
 វិភង្គផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិភង្គផង ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ . . . ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារ អាស្រ័យ
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារផង ធមិ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារផង ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារ ផង
 រើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ ខន្ធ ១
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារផង វិភង្គផង វត្តផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិភង្គផង វត្តផង ។

បច្ច័យ ព័ន្ធិវិ លោកវិចារោ ដោយផ្លូវនៃការស្វាគ្វាយ
 បច្ច័យ ២០ ដ៏បស បណ្ឌិត គ្រូវិចារ យាងដើរ ។

វិញ្ញាណបដិវារៈ

[២៧] សវិតត្តសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្ត-

សវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ សវិ-

តត្តសវិតារំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច ឧយោ ខន្ធា វត្ថុ

វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ បដិសដ្ឋិក្ខណោ សវិតត្តសវិតារំ

ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច ឧយោ ខន្ធា វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ ។

សវិតត្តសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្តវិចារមត្តោ

ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ សវិតត្តសវិតារោ

ខន្ធបដិច្ច វិតត្តោ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ បដិ-

សដ្ឋិក្ខណោ . . . ។ សវិតត្តសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច

សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ

សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធបដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

ខន្ធបដិច្ច វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ បដិសដ្ឋិក្ខណោ . . . ។

វិញ្ញាណបដិវារៈ

[២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធខ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ

ប្រកបដោយវិចារៈ (ខន្ធាន្សាយ អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង)

ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធខ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ

ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធាន្សាយ អាស្រ័យ)

វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនមាន

វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប

ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យ

ខន្ធាន្សាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ (វិតក្កៈ

អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃ

បដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្សាយ ដែល

ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)

ខន្ធាន្សាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈ

នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣០] សវិតត្តសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្ត-
 សវិតារោ ច អវិតត្តអវិតារោ ច ធម្មា ឧប្បដ្ឋន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា សវិតត្តសវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្កុលោ ... ។ សវិតត្តសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតត្តវិថាមត្តោ ច អវិតត្តអវិតារោ ច ធម្មា ឧប្ប-
 ដ្ឋន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធា បដិច្ច
 វិតត្តោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិតត្តោ វត្ថុំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្កុលោ ... ។ សវិតត្តសវិតារំ ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិថាមត្តោ ច
 ធម្មា ឧប្បដ្ឋន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា សវិតត្តសវិតារំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតត្តោ ច ខន្ធា
 ខន្ធា បដិច្ច ខន្ធា វិតត្តោ ច វត្ថុំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុលោ ... ។

[៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កុប្រកបដោយវិចារក្កិ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារក្កិ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កុប្រកបដោយវិចារ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ
 ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានំ អាស្រ័យខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កុប្រកប
 ដោយវិចារ ខន្ធានំ ឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ (អាស្រ័យ)ខន្ធានំ ឡាយ (ទើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារក្កិ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារក្កិ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កុប្រកបដោយវិចារ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ វិតក្កុក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ អាស្រ័យខន្ធានំ-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កុប្រកបដោយវិចារ វិតក្កុ (អាស្រ័យ)
 វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានំ (អាស្រ័យ)
 ខន្ធានំ ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កុប្រកបដោយវិចារក្កិ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារក្កិ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កុប្រកបដោយវិចារ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ
 ៣ ក្តី វិតក្កុក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កុប្រកបដោយ
 វិចារ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កុក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធានំ ឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៣០) សវិតត្តិសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្តិ-

សវិតារោ ច អវិតត្តិវិចារមត្តោ ឬ អវិតត្តិអវិចារោ

ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា សវិតត្តិសវិ-

ចារំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ វិតត្តោ ឬ

ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ

វិតត្តោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ខន្ធោ ច វិតត្តោ

ច វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធោ

វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តណោ . . . ។

(៣២) អវិតត្តិវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតត្តិ-

វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ បេ ។ អវិតត្តិវិចារ-

មត្តំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . .

វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តណោ . . . ។ អវិតត្តិ-

វិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្តិសវិតារោ ធម្មោ ឧប្ប-

ជ្ឈន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិតត្តំ បដិច្ច សវិតត្តិសវិតារោ

ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តណោ . . . ។

(៣១) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្កិ ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារក្កិ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន

វិចារក្កិ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារ ទើប

កើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ពាក្យ វិតក្កៈក្កិ ចិត្តស-

មុដ្ឋានបូក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ

ខន្ធ ២ ក្កិ វិតក្កៈក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធវាំងឡាយក្កិ

វិតក្កៈក្កិ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្ត-

សមុដ្ឋានបូក្កិ (អាស្រ័យ)ខន្ធវាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ

វិប្បយុត្តប្បច្ចយ ក្នុងខណៈវែងបដិសន្ធិ . . . ។

(៣២) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ

ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។

ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ (អាស្រ័យ)

ខន្ធ ២ . . . (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ

ក្នុងខណៈវែងបដិសន្ធិ . . . ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ

វិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើត

ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធវាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ

វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ (ខន្ធវាំងឡាយ អាស្រ័យ)វត្ថុ

(ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ក្នុងខណៈវែងបដិសន្ធិ . . . ។

អវិភង្គវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គ អវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អវិភង្គវិចារមន្តោ ខន្ធ
 បដិច្ច វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ វិចារោ វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា វិភង្គំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិភង្គំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុៈលា . . . ។

[៣៣] អវិភង្គវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គ-
 សវិចារោ ច អវិភង្គ អវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិភង្គំ បដិច្ច សវិភង្គ សវិចារោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិភង្គំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិ-
 ក្កុៈលា . . . ។ អវិភង្គវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គ-
 វិចារមន្តោ ច អវិភង្គ អវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អវិភង្គវិចារមន្តំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ

ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ
 វិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធាន្តិទាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ វិចារៈ (អាស្រ័យ)ក្តី (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)ខន្ធាន្តិទាយ (ទើបកើតឡើង)
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិភង្គៈ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យ)វិភង្គៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ក្នុងខណៈវៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។

[៣៣] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ
 តាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបក្តី អាស្រ័យវិភង្គៈ ខន្ធាន្តិទាយ (អាស្រ័យ)ក្តី (ទើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)វិភង្គៈ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ . . . ។
 ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព្យ ក្តី វិចារៈក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ

ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ច វិចារោ ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានញ រូបំ ខន្ធ ច វិចារោ ច វត្ថុ វិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
បដិសន្ធិត្តុណោ . . . ។

[៣២] អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិអវិ-
ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជនិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អវិភត្តិអវិ-
ចារំ ឯតំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិចារំ
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចារំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
បដិសន្ធិត្តុណោ វិចារំ បដិច្ច តត្ថារូបំ វិចារំ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ
ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វត្ថុ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្ប-
ដ្ឋយា វិចារំ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច វិចារោ វិចារោ
វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វត្ថុ វិចារំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា

ខន្ធ ២ ភិ វិចារភិ ចិត្តសមុដ្ឋានញ ភិ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធាន្តិយ
ភិ វិចារភិ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ (អាស្រ័យ) ខន្ធាន្តិយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ . . . ។

[៣២] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្ប-
ដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ (អាស្រ័យ) ខន្ធ ២ . . . ខន្ធាន្តិយ (អាស្រ័យ) វត្ថុ
(ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានញ (អាស្រ័យ) ខន្ធ
តាំងឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានញ
អាស្រ័យវិចារៈ (ចិត្តសមុដ្ឋានញ អាស្រ័យ) វិចារៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងកាល អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ
(ក្នុងកាល អាស្រ័យ) វិចារៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ
អាស្រ័យខន្ធាន្តិយ ខន្ធាន្តិយ អាស្រ័យវត្ថុ ខន្ធាន្តិយ
(អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ (អាស្រ័យ) ខន្ធ
តាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ អាស្រ័យវិចារៈ
វិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ វិចារៈ (អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ (អាស្រ័យ) វិចារៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

ឧបាសម មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទា-
 រូបំ ខន្ធេ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អវិភក្កាអវិចារំ ធម្មំ
 បដិច្ច សវិភក្កាសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិភក្កាសវិចារា
 ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អវិភក្កាអវិចារំ ធម្មំ
 បដិច្ច អវិភក្កាវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា វិចារំ បដិច្ច អវិភក្កាវិចារមត្តោ ខន្ធា វត្ថុំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារំ បដិច្ច អវិភក្កា-
 វិចារមត្តោ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ
 វត្ថុំ បដិច្ច អវិភក្កាវិចារមត្តោ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិភក្កោ វត្ថុំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

មហាក្ខត ព្យ អស្រ័យមហាក្ខត ខ ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទា-
 រូប អស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ (ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបា-
 ទារូប អស្រ័យ) ខន្ធទាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អស្រ័យធមិ ដែលមិន
 មានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អស្រ័យវត្ថុ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធទាំងឡាយ អស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អស្រ័យ
 ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អស្រ័យ
 វិចារៈ (ខន្ធទាំងឡាយ អស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អស្រ័យ
 វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធទាំងឡាយ អស្រ័យ) វត្ថុ (ទើប
 កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ អស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធទាំងឡាយ
 អស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វិភក្កៈ អស្រ័យ
 វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (វិភក្កៈ អស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៥] អវិភត្តាអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តា-
 សវិចារោ ច អវិភត្តាអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិ-
 ភត្តាសវិចារោ ខន្ធា មហាក្កតោ បដិច្ច កដត្តារូបំ
 ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កដត្តារូបំ ខន្ធោ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា ។ អវិភត្តាអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិ-
 ភត្តាវិចារមត្តោ ច អវិភត្តាអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តាវិចារមត្តា ខន្ធា
 ច ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខ រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចារំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិ-
 ក្កុណោ វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តាវិចារមត្តា ខន្ធា ច
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កដត្តារូបំ
 វិចារំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុំ បដិច្ច
 អវិភត្តាវិចារមត្តា ខន្ធា មហាក្កតោ បដិច្ច កដត្តារូបំ

[៣៦] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយវិភត្តប្រកបដោយវិចារក្តី ធម្មំ
 ដែលមិនមានវិភត្តមិនមានវិចារក្តី អាស្រ័យធម្មំ ដែលមិនមានវិភត្តមិន
 មានវិចារ រូបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តិឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិភត្តប្រកបដោយវិចារ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្កតាវត្ថុ ខន្ធាន្តិឡាយ (អា-
 ស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ កដត្តារូប (អាស្រ័យ)
 ខន្ធាន្តិឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។ ធម្មំ ដែល
 មិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារក្តី ធម្មំ ដែលមិនមានវិភត្តមិនមានវិចារក្តី
 អាស្រ័យធម្មំ ដែលមិនមានវិភត្តមិនមានវិចារ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិចារ ខន្ធាន្តិឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)វិចារ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលមិនមាន
 វិភត្តមានត្រឹមតែវិចារក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិចារ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ខន្ធាន្តិឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយ កដត្តារូប (អាស្រ័យ)វិចារ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលមិនមានវិភត្តមានត្រឹមតែវិចារក្តី
 អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្កតាវត្ថុ ខន្ធាន្តិឡាយ

បង្ក វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កដត្តារូបំ ខន្ធវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បដិច្ច វិតក្កោ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ វិតក្កោ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 កដត្តារូបំ ខន្ធវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វត្ថុ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធវិចារោ ច វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិ-
 តក្កសវិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិចារោ ខន្ធវិចារោ ច វិតក្កោ ច វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

ខន្ធវត្ថុឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 កដត្តារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធវត្ថុឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយ វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតវត្ថុឡាយ វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ កដត្តារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធវត្ថុឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធវត្ថុឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធវត្ថុឡាយ អាស្រ័យ)វត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អា-
 ស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធវត្ថុឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធវត្ថុឡាយក្តី
 វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៣៦) អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិ-
 ចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វត្ថុ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធវិចារោ ច វិតក្កោ ច

(៣៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធវត្ថុឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

(៣៧) សវិតក្តី សវិចារក្ស អវិតក្តី អវិចារក្ស ធម្ម័

បដិច្ច សវិតក្តី សវិចារក្ស ច អវិតក្តី អវិចារក្ស ច

ធម្មា ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្តី ណា សវិតក្តី សវិចារក្ស ឯក

ទទ្ធក្ស វត្តក្ស បដិច្ច គយោ ទទ្ធក្ស ទ្វេ ទទ្ធក្ស ច

វត្តក្ស បដិច្ច ទ្វេ ទទ្ធក្ស សវិតក្តី សវិចារក្ស ទទ្ធក្ស ច

មហាក្សត្រ ច បដិច្ច កងត្រារូប ទទ្ធក្ស វត្ត វិប្ប

យុត្តប្បដ្ឋយា កងត្រារូប ទទ្ធក្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

សវិតក្តី សវិចារក្ស អវិតក្តី អវិចារក្ស ធម្ម័ បដិច្ច

អវិតក្តី វិចារមត្តោ ច អវិតក្តី អវិចារក្ស ច ធម្មា . . .

បដិសន្ធិក្តី ណា សវិតក្តី សវិចារក្ស ទទ្ធក្ស ច វត្តក្ស

បដិច្ច វិតក្តី សវិតក្តី សវិចារក្ស ទទ្ធក្ស ច មហា

ក្សត្រ ច បដិច្ច កងត្រារូប វិតក្តី វត្ត វិប្បយុត្ត

ប្បដ្ឋយា កងត្រារូប ទទ្ធក្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

សវិតក្តី សវិចារក្ស អវិតក្តី អវិចារក្ស ធម្ម័ បដិច្ច

សវិតក្តី សវិចារក្ស ច អវិតក្តី វិចារមត្តោ ច ធម្មា . . .

(៣៨) ធម្ម ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារក្តី ធម្ម

ដែលមិនមានវិតក្តី មិនមានវិចារក្តី អាស្រ័យធម្ម ដែលប្រកបដោយវិតក្តី

ប្រកបដោយវិចារក្តី ធម្ម ដែលមិនមានវិតក្តី មិនមានវិចារក្តី ។ បេ ។

ខន្ធ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារក្តី

វត្តក្តី ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្តក្តី

កងត្រារូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយ

វិចារក្តី មហាក្សត្រ ចាំងឡាយផង ខន្ធចាំងឡាយ (អាស្រ័យ) វត្ត (ទើប

កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កងត្រារូប (អាស្រ័យ) ខន្ធចាំងឡាយ

(ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម្ម ដែលមិនមានវិតក្តី មាន

ត្រឹមតែវិចារក្តី ធម្ម ដែលមិនមានវិតក្តី មិនមានវិចារក្តី អាស្រ័យធម្ម

ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារក្តី ធម្ម ដែលមិនមានវិតក្តី មិន

មានវិចារក្តី . . . វិតក្តី អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ

វិតក្តី ប្រកបដោយវិចារក្តី វត្តក្តី ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្រារូប អា

ស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារក្តី មហា

ក្សត្រ ចាំងឡាយផង វិតក្តី (អាស្រ័យ) វត្ត (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប

យុត្តប្បដ្ឋយ កងត្រារូប (អាស្រ័យ) ខន្ធចាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ

វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម្ម ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារក្តី ធម្ម

ដែលមិនមានវិតក្តី មានត្រឹមតែវិចារក្តី អាស្រ័យធម្ម ដែលប្រកបដោយ

វិតក្តី ប្រកបដោយវិចារក្តី ធម្ម ដែលមិនមានវិតក្តី មិនមានវិចារក្តី . . .

វិញ្ញាណ បដិច្ចកាល

បដិសន្ធិគ្នាលោ សវិតត្តសវិតារក្ស ឯកំ ខន្ធភ្ន វត្តក្ស
បដិច្ច ឧយោ ខន្ធវា វិវត្តោ ច ទ្វេ ខន្ធវា វត្តក្ស
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធវា វិវត្តោ ច វត្តំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

(៣៧) សវិតត្តសវិតារក្ស អវិតត្តអវិតារក្ស ឯម្ហំ

បដិច្ច សវិតត្តសវិតារកោ ច អវិតត្តវិតារបត្តោ ច
អវិតត្តអវិតារកោ ច ធម្មា ... បដិសន្ធិគ្នាលោ សវិ-
តត្តសវិតារំ ឯកំ ខន្ធភ្ន វត្តក្ស បដិច្ច ឧយោ ខន្ធវា
វិវត្តោ ច ទ្វេ ខន្ធវា ច វត្តក្ស បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធវា
វិវត្តោ ច សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធវា ច មហាក្សតេ ច
បដិច្ច កាសន្តារូបំ ខន្ធវា ច វិវត្តោ ច វត្តំ វិប្បយុត្ត-
ប្បច្ចយា កាសន្តារូបំ ខន្ធវា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

(២០) អវិតត្តវិតារបត្តក្ស អវិតត្តអវិតារក្ស ឯម្ហំ

បដិច្ច សវិតត្តសវិតារកោ ធម្មា ... បដិសន្ធិគ្នាលោ
វត្តក្ស វត្តក្ស បដិច្ច សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធវា

វិញ្ញាណ បដិច្ចកាល

ខន្ធវា ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈផង វត្តផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្តផង (ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ)វត្ត (ទើប
កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ... ខន្ធវា ក្តី វិតក្កៈក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង
ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្តផង
កងក្តារូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈផង មហាក្សតាំងឡាយផង ខន្ធចាំងឡាយក្តី វិតក្កៈក្តី (អាស្រ័យ)
វត្ត (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កងក្តារូប (អាស្រ័យ)
ខន្ធចាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(២០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង ... ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង វត្តផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យខន្ធ

វត្ត វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អវិគត្តាវិចារមត្តញ្ច អវិគត្តា-
 អវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិគត្តាវិចារមត្តោ ធម្មោ . . .
 អវិគត្តាវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តំ(១) វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិ-
 ត្តាលោ អវិគត្តាវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វិចារញ្ច បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តំ(២) វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិត្តាលោ អវិគត្តាវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វត្តញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តញ្ច វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា ។ អវិគត្តាវិចារមត្តញ្ច អវិគត្តាអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អវិគត្តាអវិចារោ ធម្មោ . . . អវិគត្តាវិចារមត្តោ
 ខន្ធា ច វិចារញ្ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា ច
 វិចារញ្ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អវិគត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធា ច
 វិចារញ្ច មហាក្ខតោ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា

១. ២ ម. វត្តញ្ចវិ វិស្សតិ ។

(ខន្ធានំឡាយ កាស្រ័យ)វត្ត (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។
 ធមិ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ កាស្រ័យធមិ ដែលមិនមាន
 វិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈផង
 . . . ខន្ធា ញ កាស្រ័យខន្ធា ខ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង (ខន្ធានំឡាយ កាស្រ័យ)ខន្ធា ២ ផង វត្តផង (ទើបកើតឡើង)
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ខន្ធា ញ កាស្រ័យខន្ធា ខ ដែលមិនមានវិគត្តៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធានំឡាយ
 កាស្រ័យ)ខន្ធា ២ ផង វត្តផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ
 ខន្ធា ញ កាស្រ័យខន្ធា ខ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ត
 ផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធានំឡាយ កាស្រ័យ)ខន្ធា ២ ផង
 វត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។ ធមិ ដែលមិន
 មានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈ កាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈផង . . . ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង វិចារៈផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យ)ខន្ធានំឡាយផង
 វិចារៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 កាស្រ័យខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈ
 ផង មហាក្ខតនំឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យ)ខន្ធានំឡាយ

អភិធម្មបិដកេ អនុណោបន្តិកប្បដ្ឋានំ

វិភក្តិញ មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធ
 វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កដត្តារូបំ វិភក្តិំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា ។ អវិភក្តិវិចារមត្តញ អវិភក្តិអវិចារញ
 ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្តិវិចារមត្តោ ច អវិភក្តិអវិចារោ ច
 ធម្មា . . . អវិភក្តិវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ វិចារញ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ខន្ធា
 វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា ច
 វិចារញ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្តិ-
 វិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ វិចារញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កដត្តា-
 រូបំ ខន្ធា ច វិចារញ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ អវិភក្តិវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ វត្ថុញ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ខន្ធា ខន្ធា ច អវិភក្តិវិចារមត្ត ខន្ធា
 ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធា វត្ថុំ

អភិធម្មបិដកេ អនុណោបន្តិកប្បដ្ឋានំ

កដត្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្សតទាំងឡាយផង ខន្ធាទាំងឡាយ (អា-
 ស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កដត្តារូប (អាស្រ័យ)
 វិតក្កៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈផង . . . ខន្ធាញ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ខន្ធាទាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក (អាស្រ័យ)ខន្ធា
 ទាំងឡាយផង វិចារៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធាញ
 ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធាទាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កដត្តារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធាទាំងឡាយផង
 វិចារៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធាញ អាស្រ័យខន្ធា
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធា ផង ខន្ធាទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្សតទាំងឡាយផង ខន្ធាទាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ

វិញ្ញ័យប្បដ្ឋាន កតត្ថាប្ប ខន្ធ វិញ្ញ័យប្បដ្ឋាន
 បដិសន្ធិត្ថណោ អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធភ្ន វត្ថុញ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធវា វិចារោ ច ទ្វេ ខន្ធ ច ...
 វត្ថុ វិញ្ញ័យប្បដ្ឋាន ។

[៤៤] សវិភង្គសវិចារញ អវិភង្គវិចារមត្តញ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ...
 សវិភង្គសវិចារំ ឯកំ ខន្ធភ្ន វិភង្គញ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធវា ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុញ វិញ្ញ័យប្បដ្ឋាន បដិ-
 សន្ធិត្ថណោ វត្ថុ វិញ្ញ័យប្បដ្ឋាន ។ សវិភង្គស-
 វិចារញ អវិភង្គវិចារមត្តញ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គអវិ-
 ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ... សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធ ច
 វិភង្គញ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ ច វិភង្គញ
 វិញ្ញ័យប្បដ្ឋាន បដិសន្ធិត្ថណោ ខន្ធ ច វិភង្គញ
 វិញ្ញ័យប្បដ្ឋាន ។

(វើបកើតឡើង) ព្រោះវិញ្ញ័យប្បដ្ឋាយ កតត្ថាប្ប (អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន៍-
 ឡាយ វើបកើតឡើង ព្រោះវិញ្ញ័យប្បដ្ឋាយ ខន្ធភ្ន វិចារក្តី អា-
 ស្រ័យខន្ធទ ដែលមិនមានវិភង្គមានគ្រឹមតែវិចារផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ
 វៃបដិសន្ធិ (អាស្រ័យ) ខន្ធល ផង ... (អាស្រ័យ) វត្ថុ (វើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិញ្ញ័យប្បដ្ឋាយ ។

[៤៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គប្រកបដោយវិចារ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គប្រកបដោយវិចារផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិភង្គមានគ្រឹមតែវិចារផង វើបកើតឡើង ... ខន្ធភ្ន អាស្រ័យខន្ធទ
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គប្រកបដោយវិចារផង វិភង្គផង (ខន្ធចាំន៍ឡាយ
 អាស្រ័យ) ខន្ធល ផង វត្ថុផង (វើបកើតឡើង) ព្រោះវិញ្ញ័យប្បដ្ឋាយ
 (ខន្ធចាំន៍ឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ (វើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិញ្ញ័យប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គមិនមានវិចារ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គប្រកបដោយវិចារផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គមានគ្រឹមតែវិចារផង វើបកើតឡើង ... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គប្រកបដោយវិចារផង
 វិភង្គផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន៍ឡាយផង វិភង្គផង
 (វើបកើតឡើង) ព្រោះវិញ្ញ័យប្បដ្ឋាយ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)
 ខន្ធចាំន៍ឡាយផង វិភង្គផង ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ (វើបកើតឡើង)
 ព្រោះវិញ្ញ័យប្បដ្ឋាយ ។

[២៣] សវិតក្កសវិតារាញ អវិតក្កវិចារមត្តញ

ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កអវិតារោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ . . . សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធា
វិតក្កញ បដិច្ច តាយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធធ្វេ ច វិតក្កញ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
បដិសន្ធិត្តណោ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កដត្តា-
រូបំ ខន្ធធ្វេ ច វិតក្កញ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[២៤] សវិតក្កសវិតារាញ អវិតក្កវិចារមត្តញ

អវិតក្កអវិតារាញ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារោ
ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ . . . បដិសន្ធិត្តណោ សវិតក្កស-
វិតារំ ឯកំ ខន្ធា វិតក្កញ វត្ថុញ បដិច្ច តាយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[២៥] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្កិ ធម្មិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារក្កិ អាស្រ័យធម្មិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម្មិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
ទើបកើតឡើង . . . ខន្ធា ក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កិ អាស្រ័យខន្ធា ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង (ខន្ធានំឡាយ
អាស្រ័យ)ខន្ធា ២ . . . ខន្ធានំឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង)
ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)ខន្ធានំឡាយផង
វិតក្កៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ខន្ធានំឡាយ
(អាស្រ័យ)វត្ថុ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្ត
ប្បច្ចយ កដត្តារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធានំឡាយផង វិតក្កៈផង (ទើបកើត
ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។

[២៦] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ

ធម្មិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម្មិ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម្មិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ផង ទើបកើតឡើង . . . ខន្ធា ក្កិ អាស្រ័យខន្ធា ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ
វៃបដិសន្ធិ (ខន្ធានំឡាយ អាស្រ័យ)ខន្ធា ២ . . . ខន្ធានំ-
ឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។

វិញ្ញាណ បដិច្ចារមៈ

សវិតក្កសវិតវារាញ អវិតក្កវិចារបត្តញ អវិតក្កវិចារ
 វារាញ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតវារា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ... សវិតក្កសវិតវារា ខន្ធន វិតក្កញ មហាកូន
 ធម បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធន វិតក្កញ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិត្តរណា ខន្ធន វិតក្កញ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

(៤៥) សវិតក្កសវិតវារាញ អវិតក្កវិចារបត្តញ
 អវិតក្កវិចារាញ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតវារា ធម
 អវិតក្កវិចារា ធម ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 បដិសន្ធិត្តរណា សវិតក្កសវិតវារំ ឯកំ ខន្ធន វិតក្កញ
 វិតក្កញ បដិច្ច គរណោ ខន្ធន ខន្ធន ធម សវិតក្កស-
 វិតវារា ខន្ធន វិតក្កញ មហាកូន ធម បដិច្ច កដត្តារូ-
 បំ ខន្ធន វិតក្កញ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កដត្តារូបំ ខន្ធន ធម
 វិតក្កញ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។

វិញ្ញាណ បដិច្ចារមៈ

ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កប្រកបដោយវិចារផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារផង ទើបកើតឡើង ... ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធនាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយ
 វិចារផង វិតក្កផង មហាកូតាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)
 ខន្ធនាំងឡាយផង វិតក្កផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)ខន្ធនាំងឡាយផង វិតក្កផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៤៥) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក
 ប្រកបដោយវិចារផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកប
 ដោយវិចារផង វិតក្កផង វិតក្កផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូ-
 ប អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង ខន្ធនាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយ
 វិចារផង វិតក្កផង មហាកូតាំងឡាយផង ខន្ធនាំងឡាយ (អាស្រ័យ)
 វិតក្ក (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កដត្តារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធ
 ទាំងឡាយផង វិតក្កផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[៤៩] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ
 សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធបដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្កុណោ
 វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ ឧទ្ធច្ចុសហតតោ ខន្ធបដិច្ច វិចិ-
 តិញ្ញាសហតតោ ឧទ្ធច្ចុសហតតោ មោហោ ។ សវិ-
 តក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកេ សវិតក្កសវិតារោ
 ខន្ធបដិច្ច វិតក្កោ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្កុណោ
 ... ។ សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិចារោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកេ សវិតក្ក-
 សវិតារោ ខន្ធបដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុ-
 កប្បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៥០] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិតារោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធបដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

[៥១] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធមិ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យខន្ធទ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធទ មោហាៈ ដែលប្រឡំ
 ដោយវិចិត្តិញ្ញា ប្រឡំដោយខន្ធទៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រឡំ
 ដោយវិចិត្តិញ្ញា ប្រឡំដោយខន្ធទៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ... ។ ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ... ។

[៥២] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភ
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធទ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទ

អហេតុកប្បជិសន្ធិក្ខណោ ... ។ សវិតក្កសវិតារំ
 ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ សវិតក្ក-
 សវិតារេ ខន្ធេ បដិច្ច វិតក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ
 អហេតុកប្បជិសន្ធិក្ខណោ ... ។ សវិតក្កសវិតារំ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្ក-
 សវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិតក្កោ ច អហេតុកប្ប-
 ជិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៥០] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កស-
 វិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្ក-
 សវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ អហេតុកប្បជិសន្ធិក្ខណោ ... ។

ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្ធិ ... ។ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ចយ គឺ វិតក្កៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្បក្តី អាស្រ័យខន្ធាន្តទាយ
 ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកប្បជិសន្ធិ ... ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
 តុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធា ជាអហេតុកៈ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធលក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធល
 ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្ធិ ... ។

[៥០] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាក្តី វិតក្កៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នប្បក្តី អាស្រ័យខន្ធា ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្ធិ ... ។

(៥០) អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គ-
 សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេ-
 តុកំ វិភង្គំ បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធ អហេតុ-
 កប្បដិសន្ធិកូណោ វិភង្គំ បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ
 ខន្ធ វិចិកិញ្ញាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ វិភង្គំ បដិច្ច
 វិចិកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។
 អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ វិភង្គំ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិកូណោ វិភង្គំ
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៥២) អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គ-
 សវិចារោ ច អវិភង្គអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
 នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ វិភង្គំ បដិច្ច សវិភង្គ-
 សវិចារោខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិ-
 សន្ធិកូណោ វិភង្គំ បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ ។

(៥១) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
 តុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ
 អាស្រ័យវិភង្គៈ ដែលជាអហេតុកៈ ខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិភង្គៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ
 មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យវិភង្គៈ
 ដែលច្រឡំដោយវិចិកិញ្ញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ ធមិ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 វិភង្គៈ ដែលជាអហេតុកៈ កដត្តារូប អាស្រ័យវិភង្គៈ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

(៥២) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមាន
 គ្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 វិភង្គៈ ដែលជាអហេតុកៈ ខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យវិភង្គៈ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៣] អវិភក្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្តិអវិ-
 ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
 អវិភក្តិអវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ
 ខន្ធន្ទ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទា-
 រូបំ ពាហិរំ... អាហារសមុដ្ឋានំ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ...
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច... មហាក្ខតេ
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ អវិភក្តិអវិចារំ ធម្មំ
 បដិច្ច សវិភក្តិសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច
 សវិភក្តិសវិចារោ ខន្ធា ។ អវិភក្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា
 អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិភក្តិកា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៣] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធទ ជាអហេតុកៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធា ខន្ធទ អាស្រ័យខន្ធទ មហា-
 ក្ខត អាស្រ័យមហាក្ខត ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប... អាហារសមុដ្ឋានរូប...
 ឧត្តសមុដ្ឋានរូប... អាស្រ័យមហាក្ខត របស់ពួកអសញ្ញាសត្ថ...
 កដត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ធមិ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុង
 ខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិច
 វិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនរហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្ប-
 ដិសន្ធិ ។

វិញ្ញាណបដិច្ចវារ

[៥៤] អវិភង្គិកាវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គិ-
 សវិចារោ ច អវិភង្គិកាវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ធមោតុប្បច្ចយា អមោតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ
 បដិច្ច សវិភង្គិសវិចារា ទន្ធា មហាក្ខតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ។

[៥៥] អវិភង្គិកាវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គិវិចារ-
 មត្តោ ច អវិភង្គិកាវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ធមោ-
 តុប្បច្ចយា អមោតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បដិច្ច
 វិភង្គិកា មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ អវិភង្គិ-
 កាវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភង្គិសវិចារោ ច អវិភង្គិ-
 វិចារមត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ធមោតុប្បច្ចយា អមោតុ-
 កប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បដិច្ច សវិភង្គិសវិចារា ទន្ធា
 ច វិភង្គិកា ច ។

វិញ្ញាណបដិច្ចវារ

[៥៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកាប្រកបដោយវិចារក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិភង្គិកាមិនមានវិចារក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិ-
 មិនមានវិចារ រើបក្តីឡើង ព្រោះនរោតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តិខ្យាយ
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកាប្រកបដោយវិចារ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃ
 អមោតុកប្បដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្ខតាវិចារ ។

[៥៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាមានត្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌ ដែលមិន
 មានវិភង្គិកាមិនមានវិចារក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាមិនមានវិចារ
 រើបក្តីឡើង ព្រោះនរោតុប្បច្ចយ គឺ វិភង្គិកា អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈ
 នៃអមោតុកប្បដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្ខតាវិចារ ។ ធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកាប្រកបដោយវិចារក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាមាន
 ត្រឹមតែវិចារក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាមិនមានវិចារ រើប
 ក្តីឡើង ព្រោះនរោតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តិខ្យាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិភង្គិកាប្រកបដោយវិចារក្តី វិភង្គិកា អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអមោតុ-
 កប្បដិសន្ធិ ។

[៥៦] អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិ-
សវិចារោ ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិ-
សន្និក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារា ខន្ធា ច
វិភត្តោ ច មហាក្កតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[៥៧] សវិភត្តិសវិចារាញ អវិភត្តិអវិចារាញ ធម្មំ
បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្ប-
ច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្និក្ខណោ សវិភត្តិសវិចារំ
ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច
វត្ថុញ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ សវិភត្តិសវិចារាញ អវិ-
ភត្តិអវិចារាញ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្និក្ខណោ
សវិភត្តិសវិចារោ ខន្ធា ច វត្ថុញ បដិច្ច វិភត្តោ ។
សវិភត្តិសវិចារាញ អវិភត្តិអវិចារាញ ធម្មំ បដិច្ច
អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា

[៥៦] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធម្មិ
ដែលមិនមានវិភត្តិមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ធម្មិ ដែលមិនមានវិភត្តិមិនមាន
វិចារៈក្តិ អាស្រ័យធម្មិ ដែលមិនមានវិភត្តិមិនមានវិចារៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភត្តិ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តិ វិភត្តិក្តិ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្ប-
ដិសន្និ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្កតាំងឡាយ ។

[៥៧] ធម្មិ ដែលប្រកបដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម្មិ ដែលប្រកបដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារៈផង ធម្មិ ដែលមិនមាន
វិភត្តិមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា
អាស្រ័យខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង
ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្និ ខន្ធា ២ អាស្រ័យខន្ធា ២ ផង វត្ថុផង ។
ធម្មិ ដែលមិនមានវិភត្តិមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម្មិ ដែលប្រកប
ដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារៈផង ធម្មិ ដែលមិនមានវិភត្តិមិនមានវិចារៈ
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បច្ចយ គឺ វិភត្តិ អាស្រ័យខន្ធា
តាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុង
ខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្និ ។ ធម្មិ ដែលមិនមានវិភត្តិមិនមានវិចារៈ
អាស្រ័យធម្មិ ដែលប្រកបដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារៈផង ធម្មិ ដែល
មិនមានវិភត្តិមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បច្ចយ

អរហន្តក្នុង សាវ័តក្កសាវ័ចារោ ខន្ធ ៦ មហាក្ខតេ ៧
 ៦ បដិច្ច ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធានំ រូបំ អរហន្តកក្សដិសន្ធិត្ត-
 ណោ សាវ័តក្កសាវ័ចារោ ខន្ធ ៦ មហាក្ខតេ ៧
 ៦ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[២៦] សាវ័តក្កសាវ័ចារោ អវ័តក្កអវ័ចារោ ធម្មំ
 បដិច្ច សាវ័តក្កសាវ័ចារោ ៦ អវ័តក្កអវ័ចារោ ៦ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ឧបោតុប្បច្ចយា អរហន្តកក្សដិសន្ធិត្តណោ
 សាវ័តក្កសាវ័ចារំ ឯកំ មន្តោ វត្តោ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធ ១ ខន្ធ ៦ វត្តោ បដិច្ច ខន្ធ ១ ច្ចា សាវ័តក្ក-
 សាវ័ចារោ ខន្ធ ៦ មហាក្ខតេ ៧ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។
 សាវ័តក្កសាវ័ចារោ អវ័តក្កអវ័ចារោ ធម្មំ បដិច្ច អវ័-
 តក្កាវ័ចារោ ៦ អវ័តក្កអវ័ចារោ ៦ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ឧបោតុប្បច្ចយា អរហន្តកក្សដិសន្ធិត្តណោ សាវ័តក្ក-
 សាវ័ចារោ ខន្ធ ៦ វត្តោ បដិច្ច វិតក្កោ សាវ័តក្ក-
 សាវ័ចារោ ខន្ធ ៦ មហាក្ខតេ ៧ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

គឺ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ជាអរហន្តកៈ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតាំងឡាយផង កដត្តារូប
 អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង
 មហាក្ខតាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃអរហន្តកក្សដិសន្ធិ ។

[២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនរហតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង ក្នុងខណៈនៃអរហន្ត-
 កក្សដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្តផង កដត្តារូប អាស្រ័យ
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខត
 ាំងឡាយផង ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហតុប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វត្តផង ក្នុង
 ខណៈនៃអរហន្តកក្សដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតាំងឡាយផង ។

សវិតក្កសវិចារញ អវិតក្កសវិចារញ ធម្មំ បដិច្ច

សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច ធម្មា

ធម្មជ្ឈន្តំ ធម្មោតុប្បច្ចយា អមោតុកប្បដិសន្ធិក្កុលោ

សវិតក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ បដិច្ច តយោ

ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ បដិច្ច ទ្វេ

ខន្ធា វិតក្កោ ច ។

[៥៧] សវិតក្កសវិចារញ អវិតក្កសវិចារញ ធម្មំ

បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច

អវិតក្កសវិចារោ ច ធម្មា ធម្មជ្ឈន្តំ ធម្មោតុប្បច្ចយា

អមោតុកប្បដិសន្ធិក្កុលោ សវិតក្កសវិចារំ ឯកំ

ខន្ធា វត្ថុញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ

ខន្ធា ច វត្ថុញ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិតក្កោ ច សវិតក្ក

សវិចារោ ខន្ធា ច មហាក្កុលោ ច បដិច្ច កត្តន្តរាមំ ។

ធម្មំ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម្មំ ដែលមិនមានវិតក្កៈ

មានគ្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម្មំ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ

វិចារៈផង ធម្មំ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង

ព្រោះនេះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធា ដែលប្រកប

ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យសន្ធិ

ខន្ធា ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធា ផង វត្ថុផង ។

[៥៧] ធម្មំ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម្មំ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម្មំ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន

វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម្មំ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម្មំ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បច្ច័យ

គឺ ខន្ធា ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប

ដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យសន្ធិ ខន្ធា ក្តី វិ-

តក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធា ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ អាស្រ័យខន្ធា ទាំងឡាយ

ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្កុលទាំងឡាយផង ។

(៦០) អវិភង្គវិចារមន្តញ្ច អវិភង្គអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ នហោតុប្ប-
 ច្ចយា អហោតុកប្បជ្ជិសន្និក្ខណោ វិភង្គញ្ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធោ ។ អវិភង្គវិចារ-
 មន្តញ្ច អវិភង្គអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គអវិចារោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុក
 វិភង្គញ្ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 អហោតុកប្បជ្ជិសន្និក្ខណោ វិភង្គញ្ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច កាដន្តារូបំ ។

(៦១) អវិភង្គវិចារមន្តញ្ច អវិភង្គអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ច អវិភង្គអវិចារោ ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជន្តិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកប្បជ្ជិសន្និក្ខណោ
 វិភង្គញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធោ
 វិភង្គញ្ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កាដន្តារូបំ ។

(៦០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហោតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្ត-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង
 វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហោតុកប្បជ្ជិសន្និ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហោតុប្ប-
 ច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិតក្កៈ ជាអហោតុកផង មហាក្ខត
 ទាំងឡាយផង កដន្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង
 ក្នុងខណៈនៃអហោតុកប្បជ្ជិសន្និ ។

(៦១) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហោតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហោតុកប្បជ្ជិសន្និ
 កដន្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[២២] សវិតក្កសវិតារញ អវិតក្កវិតារមត្តញ

ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធមោ-

តុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ទន្ធាញ

វិតក្កញ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ច វិតក្កញ

បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្កុណោ សវិតក្ក-

សវិតារំ ឯកំ ទន្ធាញ វិតក្កញ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ

ទន្ធា ច វិតក្កញ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា វិចិត្តិញាសហគតេ

ឧទ្ធច្ចសហគតេ ទន្ធា ច វិតក្កញ បដិច្ច វិចិត្តិញា-

សហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ សវិតក្កស-

វិតារញ អវិតក្កវិតារមត្តញ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិតា-

រោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធមោតុប្បច្ចយោ អហេតុកេ

សវិតក្កសវិតារេ ទន្ធា ច វិតក្កញ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ

រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។

[២២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាស្រ័យ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន

វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បច្ច័យ គឺ

ទន្ធាញ កាស្រ័យទន្ធា ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប

ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទន្ធា កាស្រ័យទន្ធា ផង វិតក្កៈផង

ទន្ធាញ កាស្រ័យទន្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង

វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ទន្ធា កាស្រ័យទន្ធា ផង

វិតក្កៈផង មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ កា-

ស្រ័យទន្ធាទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង

វិតក្កៈផង ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ កាស្រ័យធម៌

ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ

មានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-

សម្មដ្ឋានរូប កាស្រ័យទន្ធាទាំងឡាយ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកប

ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុ-
កប្បដិសន្ធិ . . . ។

[៦៣] សវិតក្កសវិតារក្ក អវិតក្កវិចារមត្តក្ក
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារក ច អវិតក្កអវិតារក ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្ក-
 សវិតារំ ឯកំ ខន្ធក្ក វិតក្កក្ក បដិច្ច តយោ ខន្ធក្ក
 ចិត្តសមុដ្ឋានក្ក រូបំ ទ្វេ ខន្ធក ច វិតក្កក្ក បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធក ចិត្តសមុដ្ឋានក្ក រូបំ អហេតុកប្បដិ-
 សន្ធិក្កណោ ... ។

[៦៤] សវិតក្កសវិតារក្ក អវិតក្កវិចារមត្តក្ក
 អវិតក្កអវិតារក្ក ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារក ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្កណោ
 សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធក្ក វិតក្កក្ក វត្ថុក្ក
 បដិច្ច តយោ ខន្ធក្ក ទ្វេ ខន្ធក ច វិតក្កក្ក វត្ថុក្ក
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធក ។ សវិតក្កសវិតារក្ក អវិតក្ក-
 វិចារមត្តក្ក អវិតក្កអវិតារក្ក ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្ក-
 អវិតារក ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកេ សវិតក្កសវិតារក ខន្ធក ច វិតក្កក្ក មហា-
 ក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិ-
 សន្ធិក្កណោ ... ។

[៦៣] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារក្ក អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារក្ក ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារក្ក
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធក ក្ក ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្ក
 អាស្រ័យខន្ធក ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក
 ផង វិតក្កៈផង ខន្ធក ក្ក ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្ក អាស្រ័យខន្ធក ផង
 វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ... ។

[៦៤] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក អាស្រ័យ
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារក្ក ធមិ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារក្ក ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារក្ក
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធក អាស្រ័យខន្ធក
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធក អាស្រ័យខន្ធក ផង វិតក្កៈផង
 វត្ថុផង ។ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារក្ក អាស្រ័យធមិ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារក្ក ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារក្ក ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារក្ក ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធកនិងឡាយ
 ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក វិតក្កៈផង
 មហាក្កតនិងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ... ។

[៦៥] សវិតក្កសវិតារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
 អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារោ ច
 អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា
 អហេតុកប្បជិសន្តិក្កណោ សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ
 ខន្ធា វិតក្កញ្ច វត្តញ្ច បដិច្ច តណោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធា ច វិតក្កញ្ច វត្តញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា សវិ-
 តក្កសវិតារេ ខន្ធា ច វិតក្កញ្ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ។

[៦៦] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិ-
 ចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នការម្មណាប្បច្ចយា សវិតក្ក-
 សវិតារេ ខន្ធា បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្តិក្ក-
 ណោ សវិតក្កសវិតារេ ខន្ធា បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[៦៥] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈផង ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង រើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្ប-
 ច្ចយ គឺ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្តផង ក្នុងខណៈវៃអហេតុកប្បជិសន្តិ ខន្ធា ៦
 អាស្រ័យខន្ធា ផង វិតក្កៈផង វត្តផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធា តាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង មហា-
 ក្កតតាំងឡាយផង ។

[៦៦] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ រើបកើតឡើង ព្រោះន-
 ការម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធា តាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធា តាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្តិ ។

(៦៧) អវិភង្គវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គអវិ-

ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ និការម្មណាប្បច្ចយា អវិភង្គ-

វិចារមន្ត ទន្ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិភង្គំ

បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ អវិភង្គ-

វិចារមន្ត ទន្ទេ បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ

វិភង្គំ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៦៨) អវិភង្គអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គអវិ-

ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ និការម្មណាប្បច្ចយា អវិភង្គ-

អវិចារេ ទន្ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចារំ បដិច្ច

ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ អវិភង្គអវិចារេ

ទន្ទេ បដិច្ច កដត្តារូបំ វិចារំ បដិច្ច កដត្តារូបំ ទន្ទេ

បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ពាហិរំ . . .

អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-

សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។

(៦៧) ធម្មំ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិការម្មណា

ប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តទាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ

មានគ្រឹមតែវិចារៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិតក្កៈ កដត្តារូប អាស្រ័យ

ខន្ធាន្តទាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ-

សន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៦៨) ធម្មំ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល

មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិការម្មណាប្បច្ចយ

គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តទាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន

វិចារៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិចារៈ កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធាន្ត-

ទាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប

អាស្រ័យវិចារៈ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាន្តទាយ ពាហិរូប អាស្រ័យ

មហាក្ខត ១ . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧត្តសមុដ្ឋានរូប . . .

អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់តួអសញ្ញាសត្វ ។

[៦៧] សវិតត្តុសវិចារញ្ច អវិតត្តុអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អវិតត្តុអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបាស្សណា-
 ប្បច្ចយា សវិតត្តុសវិចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតត្តុ-
 សវិចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[៧០] អវិតត្តុវិចារមត្តញ្ច អវិតត្តុអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អវិតត្តុអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបា-
 ស្សណាប្បច្ចយា អវិតត្តុវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច
 បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ អវិតត្តុវិចារមត្តេ ខន្ធ ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ វិតត្តុញ្ច
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ អវិតត្តុវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច ។ លេ ។
 កដត្តារូបំ ។

[៦៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនាការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង មហាក្ខតាំងឡាយផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធាង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតាំង-
 ឡាយផង កដទណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៧០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនាការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តស-
 ម្មដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ផង វិចារៈផង ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្ខតាំងឡាយផង ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខតាំងឡាយផង ខន្ធាងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង កដទណៈនៃបដិសន្ធិ ។ លេ ។
 កដត្តារូប ។

វិញ្ញាណ បដិបូណ៌

[៣១] សវិតត្តុសវិចារញ្ច អវិតត្តុវិចារមត្តញ្ច ធម្មំ

បដិច្ច អវិតត្តុអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មាម្មណា-
ប្បច្ចយា សវិតត្តុសវិចារេ ខន្ធេ ច វិតត្តុញ្ច បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៣២] សវិតត្តុសវិចារញ្ច អវិតត្តុវិចារមត្តញ្ច

អវិតត្តុអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិតត្តុអវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មាម្មណាប្បច្ចយា សវិតត្តុសវិចារេ ខន្ធេ
ច វិតត្តុញ្ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
បដិសន្ធិក្ខណោ កដត្តារូបំ ។

[៣៣] សវិតត្តុសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្តុ-

សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មាម្មណាមតិប្បច្ចយា ។
បេ ។ សត្ត ។

វិញ្ញាណ បដិបូណ៌

[៣១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌

ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង រើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល

ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង រើបកើត
ឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាង-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង មហា-
ក្កតាងឡាយផង កដត្តារូប (កើតឡើង) ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៣៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ រើបកើតឡើង ព្រោះ
នគតិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វរៈ ៧ ។

(៧២) អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អវិភង្គ-

វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អវិភង្គ-
វិចារមត្តោ ខន្ធ បដិច្ច អវិភង្គវិចារមត្តាធិបតិ វិចារកំ

អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
បដិសន្ធិត្តណោ ... ។ អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ

បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិ-
បតិប្បច្ចយា វិភង្គំ បដិច្ច សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធ

បដិសន្ធិត្តណោ ... ។ អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា

វិចារោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិច្ច វិចារោ ច
ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ។ អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

សវិភង្គសវិចារោ ច អវិភង្គអវិចារោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វិភង្គំ បដិច្ច សវិភង្គ-

សវិចារោ ខន្ធ ច ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ។
អវិភង្គវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភង្គវិចារមត្តោ ច

អវិភង្គអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា

(៧២) ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ

ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិ-
ប្បច្ចយ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ

ខន្ធាងឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
ខន្ធ ១ ជាវិចារ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈ

នៃបដិសន្ធិ ... ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយ
វិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើត

ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
វិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិភង្គៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ វិចារៈក្តី

ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ជាវិចារ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយ

វិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ

គឺ ខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ចិត្ត-
សមុដ្ឋានប្រក្តី អាស្រ័យវិភង្គៈ ។ ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ

តៃព្រង្គីពេ បដិប្បករ

វិចារកំ អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធំ វិចារកេ ច ចិត្តសមុត្តា ខន្ធំ ។

[៧០] អវិភត្តវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តវិចារកេ

ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ធម្មិបតិប្បច្ចយា អវិភត្តវិចារ

ខន្ធំ បដិច្ច អវិភត្តវិចារកិបតិ វិចារកំ អវិភត្តវិ

ចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធំ ។ អវិភត្តវិ

វិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តសវិចារកេ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ

ធម្មិបតិប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តលោ វត្តំ បដិច្ច សវិ

ភត្តសវិចារកេ ខន្ធំ ។ អវិភត្តវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច

អវិភត្តវិចារមត្តា ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ធម្មិបតិប្បច្ចយា

វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តវិចារមត្តា ធម្មិបតិ វិចារកំ

វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តវិចារមត្តា ខន្ធំ ។ អវិភត្តវិ

វិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សត្តំ ។

តៃព្រង្គីកៈ បដិប្បករ

គី ខន្ធ ពក្កិ វិចារក្កិ ចក្កសមុដ្ឋានុបក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ខ ជាវិបាក
ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ។

[៧៥] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែល

មិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គី

អធិបតិធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ ខន្ធានិ

ឡាយ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ខន្ធ ពក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ខ

ជាវិបាក ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ។ ធមិ ដែលប្រកប

ដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិន

មានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គី ខន្ធានិឡាយ

ដែលប្រកបដោយវិភក្ក ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃ

បដិសន្ធិ ។ ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ

ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិ

ប្បច្ច័យ គី អធិបតិធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ

វិចារៈ ខន្ធានិឡាយ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ

វិចារៈ ដែលជាវិបាក ។ (ធមិ) ៧ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈ
មិនមានវិចារៈ ។

[៧៦] សវិតក្កសវិតារា អវិតក្កសវិតារា ធម្មំ

បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។ អវិតក្កវិចារមត្តា អវិតក្កអ-

វិចារា ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

... អវិតក្កវិចារមត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មិបតិ-

ប្បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធ ច វិចារា បដិច្ច

អវិតក្កវិចារមត្តា អធិបតិ វិចារា អវិតក្កវិចារមត្តំ

ឯកំ ខន្ធភា វិចារា បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។

[៧៧] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអ-

វិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មនន្តរាប្បច្ចយា ធម្ម-

នន្តរាប្បច្ចយា ធម្មាមត្តាប្បច្ចយា ធម្មនិស្សយ-

ប្បច្ចយា ... ធម្មារម្មណសទិសំ ។

[៧៨] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-

សវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មរេជាតប្បច្ចយា សត្តំ ។

[៧៦] កាស្រ័យធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ

ផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាស្រ័យធមិ ដែលមិន

មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង

ទើបកើតឡើង ... ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើប

កើតឡើង ព្រោះធម្មិបតិប្បច្ចយ គឺ ធម្មិបតិធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ

មានត្រឹមតែវិចារៈ កាស្រ័យខ្លះខ្លះទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម

តែវិចារៈផង វិចារៈផង កាស្រ័យខ្លះ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈ

មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៧៧] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ កាស្រ័យធមិ

ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះធម្មនន្ត-

រាប្បច្ចយ ធម្មនន្តរាប្បច្ចយ ធម្មាមត្តាប្បច្ចយ និងធម្មនិស្សយប្ប-

ច្ចយ ... (សេចក្តីធម្មិបតិ) ប្រហែលគ្នាទាំងឡាយធម្មនន្តរាប្បច្ចយដែរ ។

[៧៨] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាស្រ័យ

ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ធម្មរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ។

(៧៧) អវិភត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តវិ-

ចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ
អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។ អវិភត្តវិចារ-
មត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ វិភត្តំ បដិច្ច សវិភត្ត-
សវិចារោ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។ អវិភត្ត-
វិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អវិភត្តវិចារមត្តោ ខន្ធា
បដិច្ច វិចារោ អវិភត្តវិចារមត្តោ ខន្ធា បដិច្ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ វិភត្តំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។ អវិភត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
សវិភត្តសវិចារោ ច អវិភត្តអវិចារោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វិភត្តំ
បដិច្ច សវិភត្តសវិចារោ ខន្ធា កងត្តា ច រូបំ ។
អវិភត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តវិចារមត្តោ ច
អវិភត្តអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេជាតប្បច្ចយា

(៧៧) ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ

ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុង
អរូបកត ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយ
វិចារៈ អាស្រ័យវិភត្តៈ ក្នុងអរូបកត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធមិ
ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ
អាស្រ័យខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងអរូ-
បកត ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភត្តៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិភត្តៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
... ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ ដែល
មិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានំឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី កងត្តាប្បក្តី អាស្រ័យ
វិភត្តៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែល
មិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ

អរូបេ អវិតក្កាវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
វិចារោ ច បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(៨០) អវិតក្កាវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កាវិចារ-

ោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អវិ-
តក្កាវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។ បេ ។

អវិតក្កាវិចារោ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចារំ
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

អវិតក្កាវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កាវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ

បដិច្ច សវិតក្កាវិចារោ ខន្ធា ។ អវិតក្កាវិចារំ
ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កាវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេ-

ជាតប្បច្ចយា អរូបេ វិចារំ បដិច្ច អវិតក្កាវិចារមត្តា
ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។ សន្ធិត្តំ ។

តិ ខន្ធ ព ក្កំ វិចារក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ខ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ ក្នុងអរូបភព ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៨១) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ
តិ ខន្ធ ព អាស្រ័យខន្ធ ខ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុង

អរូបភព ។ បេ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងខណៈ

នៃបដិសន្ធិ ... ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នបុរេជាតប្បច្ច័យ តិ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធមិ ដែលមិន

មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ តិ ខន្ធាន្តរាយ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ វិចារៈ ក្នុងអរូបភព
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

[៨១] សវិតក្កសវិតារក្ខ អវិតក្កអវិតារក្ខ ធម្ម

បដិច្ច សត្ត ។ អវិតក្កវិចារមត្តក្ខ អវិតក្កអវិតារក្ខ

ធម្ម បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ធម្ម-

រេជាតប្បច្ចយោ អរូបេ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធក្ខ

វិចារក្ខ បដិច្ច តយោ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

សន្ធិត្តំ ។ អវិតក្កវិចារមត្តក្ខ អវិតក្កអវិតារក្ខ ធម្ម

បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ។ អវិតក្កអវិតារកោ ច

ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សន្ធិត្តំ ។ បដិសន្ធិក្ខណោ

ធម្មរេជាតម្បលកេ យថា សុន្ធិកំ អរូបំ តថា

អរូតា កាតក្ខា ។ ធម្មោជាតប្បច្ចយោ ធម្មោ-

សេវធម្មច្ចយោ ។

[៨២] អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្ម បដិច្ច អវិតក្ក-

វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មោសេវធម្មច្ចយោ វិចារកំ

អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា បដិច្ច ។ សន្ធិត្តំ ។

[៨១] (ធម៌) ៧ ពាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប

ដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ។ ធម៌

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ

មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង រើបរក្ខ

ឡើង ព្រោះឧប្បរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ពាស្រ័យខន្ធា ដែលមិន

មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងអរូបភព ក្នុងខណៈវែង

បដិសន្ធិ ... ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន

ត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ពាស្រ័យធម៌

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន

វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ អរូប សុខ្ខ យ៉ាង

ណា ឯអរូបធម៌ទាំងឡាយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះ ក្នុងឧប្បរេ-

ជាតម្បលកៈ ក្នុងខណៈវែងបដិសន្ធិដែរ ។ ព្រោះឧបច្ចាជាតប្បច្ច័យ

និងនិការសេវធម្មច្ច័យ ។

[៨២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពាស្រ័យ

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

និការសេវធម្មច្ច័យ គឺ ពាស្រ័យខន្ធា ជាវិចារ ដែលមិនមានវិតក្កៈ

មានត្រឹមតែវិចារៈ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១៣] អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិអវិ-
ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា វិចារកំ
អវិភត្តិអវិចារំ ឃតំ ខន្ធំ បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។

[១៤] សវិភត្តិសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិ-
សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា សវិភត្តិ-
សវិចារោ ខន្ធំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារោ ចេតនា ។

[១៥] អវិភត្តិវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិ-
វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា អវិភត្តិ-
វិចារមត្តោ ខន្ធំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ចេតនា ។
អវិភត្តិវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា វិភត្តិ បដិច្ច សវិភត្តិ-
សវិចារោ ចេតនា ។

[១៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ
គឺ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ។
សេចក្តីបំប្រុង ។

[១៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ
អាស្រ័យខន្ធនាំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ។

[១៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
ខន្ធនាំឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ។ ធម៌ ដែល
ប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា
ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិភក្តៈ ។

ព្រះពុទ្ធព្រះ បរិច្ឆារៈ

[៤៥] អវិភត្តិអវិចារី ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិអវិចារេ

ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ឧកម្មប្បជ្ជយា អវិភត្តិអវិចារេ ខន្ធ

បដិច្ច អវិភត្តិអវិចារេ ចេតនា វាចាវិ . . . អាហារ

សមុត្តានំ . . . ឧត្តសមុត្តានំ យតំ មហាភូតំ បដិច្ច ។

អវិភត្តិអវិចារី ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ ឧកម្មប្បជ្ជយា វិចារី បដិច្ច អវិភត្តិ

វិចារមត្តោ ចេតនា ។

[៤៦] អវិភត្តិវិចារមត្តោ អវិភត្តិអវិចារត្ត ធម្មំ

បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧកម្ម

ប្បជ្ជយា អវិភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វិចារត្ត បដិច្ច

អវិភត្តិវិចារមត្តោ ចេតនា ។

[៤៧] សវិភត្តិសវិចារត្ត អវិភត្តិវិចារមត្តោ

ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧ

កម្មប្បជ្ជយា សវិភត្តិសវិចារេ ខន្ធ ច វិភត្តិ

បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារេ ចេតនា ។

ព្រះពុទ្ធព្រះ បរិច្ឆារៈ

[៤៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌

ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បជ្ជយ

គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យខន្ធភ័ន្តឡាយ

ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋាន

រូប . . . អាស្រ័យមហាកូត ១ ដែលមានដូរជាសមុដ្ឋាន ។ ធម៌

ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិន

មានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បជ្ជយ គឺ ចេតនា ដែលមិន

មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវិចារៈ ។

[៤៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌

ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមាន

វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បជ្ជយ គឺ ចេតនា ដែលមិន

មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យខន្ធភ័ន្តឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈ

មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ។

[៤៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន

មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បជ្ជយ គឺ

[៤៧] អវិភត្តិសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិ-
 សវិចារោ ធម្មា ឧប្បន្នតិ ធម្មិណា កប្បច្ចយា ។
 សម្ពិទ្ធិ ។ ធម្មាហារប្បច្ចយា ភាហារំ . . . ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ ។ បេ ។ ធនន្ត្រិយប្បច្ចយា ភាហារំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូបដីវិត្ត្រិយំ ។ ធនា-
 ធប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ទន្ធិ ។ បេ ។
 ភាហារំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។ [ធនសេវធម្មលកេ អវិភត្តិ-
 វិចារមត្តំ វិចារកេន សហ កច្ចន្តេន ធម្មវេទានស-
 ទិសំ កាតតំ ។ អវិភត្តិវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តិវិចារ-
 មត្ត(២)កច្ចន្តេន វិចារកោ ធស្សេតត្រា] . . . ធមត្ត-
 ប្បច្ចយា ធន សម្បយុត្តប្បច្ចយា . . . ។

[៤៨] . . . ធម្មិយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ សវិភត្តិ-
 សវិចារំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ
 បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។ សវិភត្តិសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភត្តិវិចារមត្តោ ធម្មា ឧប្បន្នតិ ធម្មិយុត្តប្បច្ចយា

[៤៧] ធម្មិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម្មិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ រើបកើតឡើង ព្រោះ
 នវិបាកប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ ព្រោះនកហារប្បច្ច័យ ភាហារ-
 រូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប ។ បេ ។ ព្រោះនកន្ត្រិយប្បច្ច័យ ភាហារ-
 រូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប . . . រូបដីវិត្ត្រិយ
 អាស្រ័យមហាក្ខតាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ ខន្ធ ១ ដែល
 ប្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ព្រោះនធានប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ភាហារ-
 រូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប . . . របស់ពួក
 អសញ្ញាសត្វ . . . ។ [ធម្មិដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈ ឬយ
 អឡើងដោយវិបាក ក្នុងនកសេវធម្មលកៈ បណ្ឌិត កាលដឹង តប្ប្រើ
 ឲ្យប្រហែលគ្នានឹងធម្មវេទានប្បច្ច័យដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត វិបាក បណ្ឌិត
 កាលដឹង ឲ្យធម្មិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈ ថាជាធម្មិ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈ តប្ប្រឹស្តីដឹងផងចុះ] . . . ព្រោះនមត្ត-
 ប្បច្ច័យ នឹងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ . . . ។

[៤៨] . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ១២ ៧ ឃ្លា វិចារ ១
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងករណី ១២ ៦ អាស្រ័យ ១២
 ៦ ។ ធម្មិដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមវិចារៈ អាស្រ័យធម្មិ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ រើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

១២. អវិភត្តិវិចារមត្តតិ វិស្សិ ។

វិចិត្រក្កិក បដិវារ

អរូបេ សវិតក្កសវិចារេ ខន្ធ បដិច្ច វិតក្កោ ។
 សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ច អវិ-
 តក្កវិចារមន្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អរូបេ សវិតក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធ វិតក្កោ ច ន្ទ ខន្ធ បដិច្ច ន្ទ ខន្ធ
 វិតក្កោ ច ។

[៧០] អវិតក្កវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិ-
 ចារមន្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
 អវិតក្កវិចារមន្តំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 ន្ទ ខន្ធ បដិច្ច ន្ទ ខន្ធ ។ អវិតក្កវិចារមន្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ន-
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្កស-
 វិចារោ ខន្ធ ។ អវិតក្កវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិ-
 តក្កអវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អរូបេ អវិតក្កវិចារមន្តំ ខន្ធ បដិច្ច វិចារោ ។

វិចិត្រក្កិក បដិវារ

គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធចាំន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ក្នុងអរូបេ ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងអរូបេ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
 [៧១] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ក្នុងអរូបេ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំន្តឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងអរូបេ ។ ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ
 អាស្រ័យខន្ធចាំន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងអរូបេ ។

អវិភត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តវិចារមត្តោ ច អវិ-
 ភត្តអវិចារេ ព ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អរូបេ អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 វិចារេ ច ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិចារេ ច ។

(៧២) អវិភត្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តអ-
 វិចារេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
 អវិភត្តអវិចារំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ពាហិរំ ... អាហារស-
 មុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯតំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច ។ អវិភត្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អរូបេ វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តវិចារមត្តោ ខន្ធា ។

(៧៣) អវិភត្តវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា អរូបេ អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯតំ ខន្ធា
 វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព វិចារញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងអរូបេ ខន្ធល ក្តី វិចារៈ
 ក្តី អាស្រ័យខន្ធល ។

(៧៤) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធា ក្តី អាស្រ័យខន្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងអរូបេ
 ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ពាហិរូបេ ... អាហារសមុដ្ឋានរូបេ ...
 ឧតុសមុដ្ឋានរូបេ ... អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ភូតអសញ្ញាសត្វ ។
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ទ្វេ-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងអរូបេ ។

(៧៥) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងអរូបេ
 ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ផង វិចារៈផង ។

(៧៤) សវិតក្កសវិតារក្ស អវិតក្កវិចារមត្តក្ស
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារក ធម្មោ ឧប្បជ្ជតំ លវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា អរូបេ សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធក្ស
 វិតក្កក្ស បដិច្ច តយោ ខត្វា ទ្វេ ខន្ធល ច វិតក្កក្ស
 បដិច្ច ទ្វេ ខត្វា ។

(៧៥) សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិ-
 ចារក ធម្មោ ឧប្បជ្ជតំ លោនត្ថប្បច្ចយា លោវិតតតប្ប-
 ច្ចយា ។

(៧៦) នហេតុយា តេត្ថិស នអារម្មណោ សត្ត
 នអធិបតិយា សត្តត្ថិស នអនន្តរេ សត្ត នសម-
 នន្តរេ សត្ត នអញ្ញមញ្ញោ សត្ត នឧបនិស្សយេ
 សត្ត នបុរេជាតេ សត្តត្ថិស នបច្ឆាជាតេ សត្តត្ថិស
 នអាសវនេ សត្តត្ថិស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ
 វិស នអាហារេ ឯកំ នង្រ្ទិយេ ឯកំ នណនេ
 ឯកំ នមត្តេ តេត្ថិស នសម្បយុត្តេ សត្ត នវិប្បយុត្តេ
 ឯកានុស លោនត្ថយា សត្ត លោវិតតេ សត្ត ។

(៧៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 វិតក្កៈផង ក្នុងអរូប ខន្ធ ២ កាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ។

(៧៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ កាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនា-
 នត្ថប្បច្ច័យ និងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

(៧៩) វារៈ ៣៣ ក្នុងនៈហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនៈអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣៧ ក្នុងនៈអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនៈអនន្តរប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងនៈសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនៈអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងនៈឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣៧ ក្នុងនៈបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣៧
 ក្នុងនៈបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៣៧ ក្នុងនៈអាសវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 នៈកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ២០ ក្នុងនៈវិចារកប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនៈកាហារប្បច្ច័យ
 វារៈ ១ ក្នុងនៈង្រ្ទិយប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនៈណនប្បច្ច័យ វារៈ ៣៣
 ក្នុងនៈមត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនៈសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១១ ក្នុងនៈវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនៈលោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនៈនោវិតតប្បច្ច័យ ។

យថា កុសលត្តិកេ បច្ចុដិយេគណនា ឯវំ
គណនត្ថំ ។

ការរាប់ ខ្ញុំបច្ចុដិយៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បច្ចុដិយំ ។

ចប់ បច្ចុដិយ ។

[៧៧] ហេតុប្បច្ចយា នការម្មណេ សត្តំ ។
សន្និទ្ធីត្ថំ ។ យថា កុសលត្តិកេ អនុលោមបច្ចុដិយ-
គណនា ឯវំ គណនត្ថំ ។

[៧៧] វារៈ ៧ ក្នុងការម្មណាប្បច្ចយ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ។
សេចក្តីបំប្រុង ។ ការរាប់ ខ្ញុំអនុលោមបច្ចុដិយៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

[៧៨] នហេតុប្បច្ចយា ការម្មណេ ចុទ្ធស ។
សន្និទ្ធីត្ថំ ។ យថា កុសលត្តិកេ បច្ចុដិយានុលោម-
គណនា ឯវំ គណនត្ថំ ។

[៧៨] វារៈ ១៤ ក្នុងការម្មណាប្បច្ចយ ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ ។
សេចក្តីបំប្រុង ។ ការរាប់ ខ្ញុំបច្ចុដិយានុលោម ក្នុងកុសលត្ថិកៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារេ និដ្ឋិតោ ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារេបិ បដិច្ចវារសទិសោ កាតញ្ចោ ។

ឯសហជាតវារៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈផងចុះ ។

បច្ចុយវារេ

បច្ចុយវារៈ

[៧៩] សវិតត្តិសវិតារំ ធម្មំ បច្ចុយា សវិតត្តិ-
សវិតារេ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតត្តិ-
សវិតារំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចុយា តយោ ខន្ធិ ខន្ធិ ខន្ធិ
... សត្ត បញ្ញា ។ អវិតត្តិវិតារមត្តំ ធម្មំ បច្ចុយា
បញ្ញ បញ្ញា បដិច្ចវារសទិសា ។

[៧៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធិ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធិ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ នឹងខន្ធិ ២ ... មានបញ្ញា ៧ ។ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មានបញ្ញា ៤ ប្រហែល
គ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១០០] អវិភង្គិកាវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា អវិភង្គិ-
 កាវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិភង្គិ-
 កាវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 ធនា រូបំ ទ្វេ ខន្ធភ បច្ចយា វិចារំ បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុំ បច្ចយា អវិភង្គិ-
 កាវិចារា ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា វិចារោ ។ អវិភង្គិ-
 កាវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា^(១) សវិភង្គិកាវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ... វត្ថុំ បច្ចយា សវិភង្គិកាវិចារោ ខន្ធា
 បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។ អវិភង្គិកាវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា
 អវិភង្គិកាវិចារមត្តោ ធម្មោ ... វិចារំ បច្ចយា អវិភង្គិ-
 កាវិចារមត្តា ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា អវិភង្គិកាវិចារមត្តា ខន្ធា
 វត្ថុំ បច្ចយា វិភង្គិកា បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[១០១] អវិភង្គិកាវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិភង្គិ-
 កាវិចារោ ច អវិភង្គិកាវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ...
 វត្ថុំ បច្ចយា សវិភង្គិកាវិចារោ ខន្ធា មហាក្កុតោ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

១ ឃ. អយំ ពាលោ សច្ចត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

[១០០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលមិនមានវិភង្គិកាមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធា ភិ ចិត្តសមុដ្ឋានប្បត្តិ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធា ដែលមិនមានវិភង្គិ-
 កាមិនមានវិចារៈ (ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប) ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធា ២ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប
 ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ខន្ធាពឹងឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គិកាមិនមានវិចារៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ វិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកាប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិន
 មានវិភង្គិកាមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ... ខន្ធាពឹងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិភង្គិកាប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ
 សន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាមិនមានវិចារៈ ... ខន្ធាពឹងឡាយ ដែលមិន
 មានវិភង្គិកាមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ខន្ធាពឹងឡាយ ដែល
 មិនមានវិភង្គិកាមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ វិភង្គិកា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ
 ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ ... ។

[១០១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកាប្រកបដោយវិចារៈ ធម៌
 ដែលមិនមានវិភង្គិកាមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិ-
 កាមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ... ខន្ធាពឹងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិភង្គិកាប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្កុតពឹងឡាយ ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ ... ។

អតីតបុព្វបទ អនុលោមត្រៃប្បដ្ឋាន

អវិភង្គិក្ខុអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា អវិភង្គិក្ខុវិចារមន្តោ ច
 អវិភង្គិក្ខុអវិចារោ ច ធម្មា . . . វិចារំ បច្ចយា
 អវិភង្គិក្ខុវិចារមន្តោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុ
 បច្ចយា អវិភង្គិក្ខុវិចារមន្តោ ខន្ធា មហាក្ខនេ បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុ បច្ចយា វិភង្គោ មហាក្ខនេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុ បច្ចយា អវិភង្គិក្ខុ-
 ចារមន្តោ ខន្ធា ច វិចារោ ច បដិសន្ធិត្តរណោ . . . ។
 អវិភង្គិក្ខុអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិភង្គិក្ខុសវិចារោ ច
 អវិភង្គិក្ខុវិចារមន្តោ ច ធម្មា . . . វត្ថុ បច្ចយា សវិ-
 ភង្គិក្ខុសវិចារោ ខន្ធា ច វិភង្គោ ច បដិសន្ធិត្ត-
 រណោ . . . ។ អវិភង្គិក្ខុអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិភង្គិ-
 ក្ខុសវិចារោ ច អវិភង្គិក្ខុវិចារមន្តោ ច អវិភង្គិក្ខុអវិចារោ
 ច ធម្មា . . . វត្ថុ បច្ចយា សវិភង្គិក្ខុសវិចារោ ខន្ធា
 ច វិភង្គោ ច មហាក្ខនេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ បដិសន្ធិត្តរណោ . . . ។

អតីតបុព្វបទ អនុលោមត្រៃប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មិនមានវិចារក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារ . . .
 ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ
 ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិចារ ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែ
 វិចារ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតវាំងឡាយ
 វិភង្គៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតវាំងឡាយ
 ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារក្តី វិចារក្តី ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិភង្គៈប្រកបដោយវិចារក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារក្តី
 ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារ . . . ខន្ធានំឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារក្តី វិភង្គៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ
 ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកប
 ដោយវិចារក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិន
 មានវិចារ . . . ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយ
 វិចារក្តី វិភង្គៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត
 វាំងឡាយ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណប្បយាម

[១០២] សវិតក្កសវិចារក្ក អវិតក្កសវិចារក្ក ធម្មំ

បច្ចយា សវិតក្កសវិចារកេ ធម្មោ ... សវិតក្កសវិ-
ចារំ ឯកំ ខន្ធក្ក វន្ធក្ក បច្ចយា តយោ ខន្ធក ទ្វេ
ខន្ធក ... បដិសង្កត្តនោ ... ។ សវិតក្កសវិចារក្ក
អវិតក្កសវិចារក្ក ធម្មំ បច្ចយា អវិតក្កសវិចារមត្តោ
ធម្មោ ។ បេ ។ បឋបទុណាហារណោ បវត្តេ បដិ-
សង្កត្តនោ សត្តំ បច្ចា តោត្តា ។

[១០៣] អវិតក្កវិចារមន្តក្ក អវិតក្កសវិចារក្ក

ធម្មំ បច្ចយា សវិតក្កសវិចារកេ ធម្មោ ... វិតក្កក្ក
វន្ធក្ក បច្ចយា សវិតក្កសវិចារក ខន្ធក បដិសង្កត្ត-
នោ ។ បេ ។ អវិតក្កវិចារមន្តក្ក អវិតក្កសវិចារក្ក
ធម្មំ បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ... អវិតក្ក-
វិចារមន្តំ ឯកំ ខន្ធក្ក វិចារក្ក បច្ចយា តយោ បច្ច

វិញ្ញាណប្បយាម

[១០៤] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ តឹង

ផ្អែកនឹងធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារផង ធមិ ដែល
មិនមានវិតក្កមិនមានវិចារផង ... ខន្ធក ព្យ តឹងផ្អែកនឹងខន្ធក ខ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារផង វត្ថុផង នឹងខន្ធក ២...
ក្នុងខណៈវែងបដិសង្កត្តិ ... ។ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែ
វិចារ តឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារផង
ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារផង ។ បេ ។ បច្ចា ៧
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងខណៈវែងបដិសង្កត្តិ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបឋម-
ទុតាហារណ៍ចុះ ។

[១០៥] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ តឹង

ផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង ធមិ ដែល
មិនមានវិតក្កមិនមានវិចារផង ... ខន្ធកាំងឡាយ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ តឹងផ្អែកនឹងវិតក្កផង វត្ថុផង ក្នុង
ខណៈវែងបដិសង្កត្តិ ។ បេ ។ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែ
វិចារ តឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង
ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារផង ... ខន្ធក ព្យ តឹងផ្អែក
នឹងខន្ធក ខ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង វិចារផង

អភិធម្មប្រដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

អភិធម្មត្ថវិចារមន្តំ ឯកំ ខន្ធការុ វត្ថុការុ បច្ចុយា
 ធម្មយោ ខន្ធការុ បដិសន្ធិត្ថុករណោ អភិធម្មត្ថវិចារមន្តំ ឯកំ
 ខន្ធការុ វិចារការុ បច្ចុយា ធម្មយោ ខន្ធការុ បដិសន្ធិត្ថុករណោ
 អភិធម្មត្ថវិចារមន្តំ ឯកំ ខន្ធការុ វត្ថុការុ បច្ចុយា
 ធម្មយោ ខន្ធការុ ។ អភិធម្មត្ថវិចារមន្តុការុ អភិធម្មត្ថវិចារការុ
 ធម្មំ បច្ចុយា អភិធម្មត្ថវិចារកោ ចន្ទោ ឧប្បន្នដ្ឋានិ
 ... អភិធម្មត្ថវិចារមន្តុ ខន្ធការុ វិចារការុ បច្ចុយា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ អភិធម្មត្ថវិចារមន្តុ ខន្ធការុ ប
 មហាក្ករោ ច បច្ចុយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ វិធម្មត្ថវិចារ
 មហាក្ករោ ច បច្ចុយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ
 អភិធម្មត្ថវិចារមន្តុ ខន្ធការុ វត្ថុការុ បច្ចុយា វិចារកោ
 ឯកំ បដិសន្ធិត្ថុករណោ ចត្តារោ ។

(១០២) អភិធម្មត្ថវិចារមន្តុការុ អភិធម្មត្ថវិចារការុ ធម្មំ
 បច្ចុយា សភិធម្មត្ថវិចារកោ ច អភិធម្មត្ថវិចារកោ ច
 ចន្ទោ ឧប្បន្នដ្ឋានិ ... វិធម្មត្ថវិចារការុ វត្ថុការុ បច្ចុយា
 សភិធម្មត្ថវិចារកោ ខន្ធការុ វិធម្មត្ថវិចារកោ មហាក្ករោ ច
 បច្ចុយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្ថុករណោ ... ។

អភិធម្មប្រដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

ខន្ធការុ តឹងផ្អែកនឹងខន្ធការុ ដែលមិនមានវិគក្ក មានត្រឹមតែវិចារកោផង វត្ថុ
 ផង ខន្ធការុ តឹងផ្អែកនឹងខន្ធការុ ដែលមិនមានវិគក្ក មានត្រឹមតែវិចារកោផង
 វិចារកោផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធការុ តឹងផ្អែកនឹងខន្ធការុ ដែលមិនមាន
 វិគក្ក មានត្រឹមតែវិចារកោផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែល
 មិនមានវិគក្ក មិនមានវិចារកោ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិគក្ក មានត្រឹម
 តែវិចារកោផង ធម៌ ដែលមិនមានវិគក្ក មិនមានវិចារកោផង រើបកើតឡើង
 ... ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងខន្ធការុ ដែលមិនមានវិគក្ក
 មានត្រឹមតែវិចារកោផង វិចារកោផង ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងខន្ធការុ
 ឡាយ ដែលមិនមានវិគក្ក មានត្រឹមតែវិចារកោផង មហាក្កកោ តឹងឡាយផង
 ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងវិគក្កផង មហាក្កកោ តឹងឡាយផង វិចារកោ
 តឹងផ្អែកនឹងខន្ធការុ ដែលមិនមានវិគក្ក មានត្រឹមតែវិចារកោផង វត្ថុ
 ផង វារៈខន្ធការុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ យ៉ាងនេះផង ។

(១០២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិគក្ក ប្រកបដោយវិចារកោ ធម៌
 ដែលមិនមានវិគក្ក មិនមានវិចារកោ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិគក្ក
 មានត្រឹមតែវិចារកោផង ធម៌ ដែលមិនមានវិគក្ក មិនមានវិចារកោផង រើប
 កើតឡើង ... ខន្ធការុ ដែលប្រកបដោយវិគក្ក ប្រកបដោយ
 វិចារកោ តឹងផ្អែកនឹងវិគក្កផង វត្ថុផង ចិត្តសម្មដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹង
 វិគក្កផង មហាក្កកោ តឹងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

វិញ្ញាណប្បយោគ

អវិភង្គវិចារវាស្តា អវិភង្គវិចារវាស្តា ធម្មំ បច្ចយោ
 អវិភង្គវិចារវាស្តា ច អវិភង្គវិចារវាស្តា ច ធម្មា ឧប្ប
 ដ្ឋន្តិ . . . អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធភ្នា វិចារវាស្តា
 បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានព្វំ រូបំ អវិភង្គ-
 វិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធភ្នា វត្ថុវា បច្ចយោ តយោ ខន្ធា
 អវិភង្គវិចារមត្តេ ខន្ធច មហាកូតេ បច្ចយោ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ អវិភង្គវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធភ្នា វត្ថុវា
 បច្ចយោ តយោ ខន្ធា វិចារវាស្តា ច បដិសន្ធិត្តុណោ
 តយោ ខន្ធា ។

អវិសេសេសុ ទ្ធិសុ យដេសុ ហន្តិប្បដិសន្ធិ

វិន្ទាវេត្តា ។

ហេតុប្បយោ និដ្ឋិតា ។

ហេតុប្បច្ចយំ អនុមជ្ឈន្តេ បច្ចយករោ

វិន្ទាវេត្តោ ។

យថា បដិច្ចគណនា ឯវំ គណេត្តា ។

អធិបតិយា សន្តត្តិស បុរេជានេ ច អាសេវនេ

ច ឯកវេស អយំ ឯត្ថ វិសេវសា ។

វិញ្ញាណប្បយោគ

ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មិនមានវិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង . . . ខន្ធភ
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធខ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង វិចារៈផង ខន្ធភ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធខ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធានំ-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង មហាកូតាំងឡាយផង
 ខន្ធភក្តី វិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធខ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង វត្ថុផង ខន្ធភ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

ហេតុប្បដិសន្ធិ ក្នុងគណ ដ៏សេស ទាំងពីរ បណ្ឌិត

គប្បិទ្ធិវិនិច្ឆ័យ ។

ចប់ ហេតុប្បដិសន្ធិ ។

បច្ចយករោ បណ្ឌិត កាលពឹង ខ្ញុំហេតុប្បច្ចយរូបច្ចយហើយ

គប្បិសំដែងទ្ធិវិនិច្ឆ័យផងចុះ ។

ការព្រមរួមដំបូងករោ យ៉ាងណា (ឯបច្ចយករោ) បណ្ឌិត

គប្បិរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ករោ ព្រា ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយករោ ២១ ក្នុងបុរេជានប្បច្ចយ និង

អាសេវនប្បច្ចយ នេះ ជាសេចក្តីប្លែកគ្នា ក្នុងបច្ចយករោនេះ ។

[១០៥] បច្ចុដិយេ នរោហិតុយា តេន្តិស បញ្ញា
 សត្តសុ ហិទេសុ សត្ត មោហា ឧទ្ធពិតញា ។
 មូលប្បនេសុយេវ នការម្មណោ សត្ត ចិត្តសមុដ្ឋាន
 ឧទ្ធពិតញា ។ សវិតត្តុសវិចារមូលកា សត្ត បញ្ញា
 នអធិបតិយា កាតញា ។

[១០៦] អវិតត្តុវិចារមត្តំ ធម្មំ បច្ចុយា អវិ-
 តត្តុវិចារមត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា
 អវិតត្តុវិចារមត្តេ ខន្ធេ បច្ចុយា អវិតត្តុវិចារមត្តា
 អធិបតិ វិចារកំ អវិតត្តុវិចារមត្តំ ឃតំ ខន្ធំ បច្ចុយា
 តយា ខន្ធា បដិសន្ធិត្តុន្តរណា ... ។ អវិតត្តុ-
 វិចារមត្តំ ធម្មំ ... ។ យថា បដិច្ចនយេ តថា បក្ក
 បញ្ញា កាតញា ។

[១០៧] អវិតត្តុអវិចារំ ធម្មំ បច្ចុយា អវិតត្តុ-
 អវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ... អវិតត្តុអវិចារេ ខន្ធេ
 បច្ចុយា អវិតត្តុអវិចារោ អធិបតិ វិចារកំ អវិតត្តុអវិចារំ
 ឃតំ ខន្ធំ បច្ចុយា តយា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ

[១០៥] បញ្ញា ពុព ក្នុងនរោហិតុប្បច្ចុយ ក្នុងបច្ចុនិយៈ
 មោហាៈ ៧ ក្នុងហេតុ ៧ បណ្ឌិត គប្បិសេវិរឡើងចុះ ។ ចិត្តសមុដ្ឋាន
 ៧ បណ្ឌិត គប្បិសេវិរឡើង ក្នុងនការម្មណប្បច្ចុយ ក្នុងមូលប្បនេស
 តាំងឡាយ តែម្យ៉ាងចុះ ។ បញ្ញា ៧ មានធម៌ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបវិចារៈជាមូល បណ្ឌិត គប្បិធ្វើ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ចុយផងចុះ ។

[១០៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នអធិបតិប្បច្ចុយ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈខន្ធព
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ នឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ... ។ បញ្ញា ៥ បណ្ឌិត គប្បិធ្វើ ឲ្យដូចជាក្នុងបដិច្ចនិយវែង ។

[១០៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ... គឺ
 អធិបតិធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធតាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ខន្ធព ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានកា
 ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ

វិញ្ញាណប្បបទ

វិចារកំ វិចារំ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុ-
 លោ វត្ថុំ បច្ចយា អវិភត្តាអវិចារា អធិបតិ វត្ថុំ បច្ច-
 យា វិចារា អវិភត្តាអវិចារា ខន្ធា ច វិចារោ ច
 ។ បេ ។ អវិភត្តាអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិភត្តាសវិចា-
 រោ ធម្មា ... វត្ថុំ បច្ចយា សវិភត្តាសវិចារា ខន្ធា
 អធិបតិ បដិសន្ធិត្តុលោ ... ។ អវិភត្តាអវិចារំ ធម្មំ
 បច្ចយា អវិភត្តាវិចារមត្តា ធម្មា ... វិចារំ បច្ចយា
 អវិភត្តាវិចារមត្តា អធិបតិ វត្ថុំ បច្ចយា អវិភត្តាវិចារ-
 មត្តា អធិបតិ វិចារកំ វិចារំ បច្ចយា អវិភត្តាវិចារមត្តា
 ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា វិចារា អវិភត្តាវិចារមត្តា ខន្ធា
 បដិសន្ធិត្តុលោ ... ។ អវិភត្តាអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា
 សវិភត្តាសវិចារោ ច អវិភត្តាអវិចារោ ច ធម្មា ...
 វត្ថុំ បច្ចយា សវិភត្តាសវិចារា ខន្ធា មហាក្កតេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុលោ ។ បេ ។

វិញ្ញាណប្បបទ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ដែលជាវិបាក គឺ អធិបតិធម៌ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បេ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ... អធិបតិ គឺ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ... គឺ អធិបតិ-
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ គឺ អធិបតិ-
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ដែលជាវិបាក
 ខន្ធទាំងឡាយ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ... ខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្កតាទាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

អតិប្បយុទ្ធសាស្ត្រ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អវិភង្គិកា អវិចារិ ធម្មំ បច្ចយា អវិភង្គិកា វិចារិមន្តា ច
 អវិភង្គិកា អវិចារិ ច ធម្មា . . . វិចារិកា វិចារិ
 បច្ចយា អវិភង្គិកា វិចារិមន្តា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាននិព្វាន
 រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចារិកា អវិភង្គិកា វិចារិមន្តា ខន្ធា
 វិចារិកា ច មហាក្កតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុំ
 បច្ចយា វិភង្គិកា មហាក្កតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចារិកា អវិភង្គិកា វិចារិមន្តា ខន្ធា
 ច វិចារិកា ច បដិសន្ធិត្តលោ . . . ។ អវិភង្គិកា អវិចារិ
 ធម្មំ បច្ចយា សវិភង្គិកា សវិចារិកា ច អវិភង្គិកា វិចារិមន្តា
 ច ធម្មា . . . វត្ថុំ បច្ចយា សវិភង្គិកា សវិចារិកា ខន្ធា
 ច វិភង្គិកា ច បដិសន្ធិត្តលោ . . . ។ បឋម-
 យដនាយំ សម្មណ្ណា ។

(១០៨) អវិភង្គិកា វិចារិមន្តា អវិភង្គិកា វិចារិកា

ធម្មំ បច្ចយា សវិភង្គិកា សវិចារិកា ធម្មា ទុប្បន្តិកំ . . .
 វិភង្គិកា វត្ថុកំ បច្ចយា សវិភង្គិកា សវិចារិកា ខន្ធា

អតិប្បយុទ្ធសាស្ត្រ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធមិ ដែលបំបោនវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារិក្តិ ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មិនមានវិចារិក្តិ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារិ . . .
 ខន្ធានិព្វាន ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារិក្តិ ចិត្តសមុដ្ឋាននិព្វាន
 ពឹងផ្អែកនឹងវិចារិ ដែលជាវិចារិ ខន្ធានិព្វាន ជាវិចារិ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារិក្តិ វិចារិក្តិ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋាននិព្វាន ពឹង
 ផ្អែកនឹងមហាក្កតេនិព្វាន វិភង្គៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋាននិព្វាន ពឹង
 ផ្អែកនឹងមហាក្កតេនិព្វាន ខន្ធានិព្វាន ជាវិចារិ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារិក្តិ វិចារិក្តិ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈវេទនាសន្តិ
 . . . ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារិក្តិ ធមិ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារិក្តិ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មិនមានវិចារិ . . . ខន្ធានិព្វាន ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយ
 វិចារិក្តិ វិភង្គិក្តិ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈវេទនាសន្តិ . . . ។ នេះ
 ជាកំណ ទី ១ ចប់សព្វគ្រប់ប៉ុណ្ណោះឯង ។

(១០៩) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារិ ពឹង

ផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារិក្តិ ធមិ ដែលមិន
 មានវិភង្គៈមិនមានវិចារិក្តិ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មិនមានវិចារិក្តិ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារិ . . . ខន្ធានិព្វាន
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារិ ពឹងផ្អែកនឹងវិភង្គៈក្នុង វត្ថុក្នុង

បដិសន្ធិត្តិណោ . . . ។ អវិភក្កវិចារមត្តញ្ច អវិភក្ក-
 អវិចារញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ . . . អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វិចារញ្ច
 បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តាធិបតិ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ
 ច វត្តញ្ច បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តាធិបតិ វិចាកំ អវិ-
 ភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វិចារញ្ច បច្ចយា វិចាកំ
 អវិភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វត្តញ្ច បច្ចយា តយោ
 ខន្ធា បដិសន្ធិត្តិណោ . . . ។ បញ្ចា បញ្ញា កាតត្វា ។
 យត្ត អវិភក្កវិចារមត្តំ អាគច្ឆតិ តត្ត វិចាកំ កាតត្វំ ។
 ជាធិបតិម្បលកេ សត្តត្ថិស បញ្ញា កាតត្វា ។ នអ-
 នន្តរម្បិ នសមនន្តរម្បិ នអញ្ញមញ្ញម្បិ នឧបដិស្ស-
 យម្បិ សត្តបញ្ញារូបិយេវ នបុរេជាតេ សត្តត្ថិស បដិច្ច-
 ការបច្ចធិយសទិសា(១) ។ នបច្ឆាជាតេ សត្តត្ថិស ។
 នអាសេវនេយិ សទិសំ ។ យត្ត អវិភក្កវិចារមត្តោបិ
 អាគច្ឆតិ តត្ត វិចាកា កាតត្វា ។

១ ម. បដិច្ចការបច្ចធិយសទិសទិស្តិ ទិស្សតិ ។

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារ ព័ន្ធផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង . . . គឺ អធិ-
 បតិធម៌ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ព័ន្ធផ្អែកនឹងខន្ធាន័យ
 ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង អធិបតិធម៌ ដែល
 មិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ព័ន្ធផ្អែកនឹងខន្ធាន័យ ដែលមិន
 មានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្តផង ខន្ធាញ្ច ព័ន្ធផ្អែកនឹងខន្ធា ជា
 វិបាក ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ព័ន្ធផ្អែកនឹង
 ខន្ធា ជាវិបាក ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្តផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ បញ្ញា ២ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។ វត្ត
 ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មក ក្នុងវិណា វិបាក បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើ ក្នុងទីនោះចុះ ។ បញ្ញា ៣៧ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងន-
 អធិបតិម្បលកៈចុះ ។ នអនន្តរម្បិច្ចយត្តិ នសមនន្តរម្បិច្ចយត្តិ នអញ្ញ-
 មញ្ញម្បិច្ចយត្តិ នឧបដិស្សយម្បិច្ចយត្តិ សុទ្ធតែមានបញ្ញារូប ៧ ដូចគ្នា
 បញ្ញា ៣៧ ក្នុងខន្ធាន័យគប្បិច្ចយ ប្រវេហលត្ថានឹងបដិច្ចការនឹងបច្ចធិយៈ
 ដែរ ។ បញ្ញា ៣៧ ក្នុងនបច្ឆាជាគប្បិច្ចយ ។ ក្នុងនការសវនម្បិច្ចយ
 សោត គឺប្រវេហលត្ថាដែរ ។ ឯធម៌ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ មក ក្នុងច្ចយណា វិបាកវាំងឡាយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុង
 ច្ចយនោះចុះ ។

អតីតម្ចាស់ដីក អនុលោមត្រូវប្រឆាំង

(១១៧) សវិតត្តសវិតវារី ធម្មំ បច្ចុយា សវិត-
 តត្តសវិតវារីក ធម្មោ . . . អនុលោមត្រូវប្រឆាំង សវិតត្ត-
 សវិតវារី ឧទ្ទេ បច្ចុយា សវិតត្តសវិតវារី ចេតនា ។
 អវិតត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ បច្ចុយា . . . អវិតត្តវិចារមត្តា
 ចេតនា សវិតត្តសវិតវារី ចេតនា ។ អវិតត្តអវិចារី
 ធម្មំ បច្ចុយា . . . អវិតត្តអវិចារី ចេតនា ។ បរិ-
 បុណ្ណំ កាតត្ថំ ។ សវិតត្តសវិតវារី . . . វត្ត
 បច្ចុយា សវិតត្តសវិតវារី ចេតនា ។ អវិតត្តវិចា-
 រមត្តា . . . វិចារី បច្ចុយា អវិតត្តវិចារមត្តា ចេតនា
 វត្តំ បច្ចុយា អវិតត្តវិចារមត្តា ចេតនា ។

(១១៨) សវិតត្តសវិតវារីក អវិតត្តអវិចារីក ធម្មំ
 បច្ចុយា សវិតត្តសវិតវារីក ធម្មោ . . . សវិតត្តសវិតវារី
 ឧទ្ទេ ប វត្តក្ស បច្ចុយា សវិតត្តសវិតវារី ចេតនា ។
 អវិតត្តវិចារមត្តក្ស អវិតត្តអវិចារីក ធម្មំ បច្ចុយា

អតីតម្ចាស់ដីក អនុលោមត្រូវប្រឆាំង

(១១៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . ចេតនា មនុស្ស-
 ប្បវិទ្យា គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងខ្លួនខ្លួនខ្លួន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ។ ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . ចេតនា ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ។ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .
 ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យ
 ពេញគ្រប់គ្រាន់ផងចុះ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ . . . ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . ចេតនា
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ចេតនា ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

(១១៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . ចេតនា ប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខ្លួនខ្លួនខ្លួន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង

អក្ខរក្រម អនុលោមតំក្រប្បដ្ឋាន

នអាហារប្បច្ច័យ ទស្រ្តិយប្បច្ច័យ ទណ្ឌប្បច្ច័យ
នមត្តប្បច្ច័យ ទសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ទវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
ទោទត្តិប្បច្ច័យ ទោវិគតប្បច្ច័យ វិត្តាវេទនា ។

[១១៣] ទហេតុយា ទេត្តិស ទការម្មណោ សត្ត
ទអធិបតីយា សត្តត្តិស ទអធិនេ ទសមធិនេ
ទអញ្ញមន្រ្តិ ទឧបទិស្សយេ សត្ត ទបុរោជានេ
ទបញ្ញាជានេ ទអាសេវនេ សត្តត្តិស ទការម្ម ឯកា-
ទស ទវិចារេកេ សត្តត្តិស ទអាហារេ ឯកំ ទស្រ្តិយេ
ឯកំ ទណ្ឌេ ឯកំ ទមត្តេ ទេត្តិស ទសម្បយុត្ត
សត្ត ទវិប្បយុត្ត ឯកាទស ទោទត្តិយា សត្ត
ទោវិគតេ សត្ត ។

បច្ចយវាច ទិដ្ឋិកោ ។

ទិស្សយម្បិ ទិដ្ឋាទំ ។

សំសង្ខារីយា

[១១៤] សវិភត្តសវិចារំ ទន្ទំ សំសង្ខា សវិ-
ភត្តសវិចារេ ទម្មោ ទប្បន្ទតិ ទោតុប្បច្ច័យា
សវិភត្តសវិចារំ ឯកំ ទន្ទំ សំសង្ខា ទយោ
ទន្ទា ទេ ទន្ទុ . . . បដិសន្ធិត្តណោ . . . ។

អក្ខរក្រម អនុលោមតំក្រប្បដ្ឋាន

នអាហារប្បច្ច័យ ទស្រ្តិយប្បច្ច័យ ទណ្ឌប្បច្ច័យ ទមត្តប្បច្ច័យ
ទសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ទវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ទោទត្តិប្បច្ច័យ ទិដ្ឋានាវិគត-
ប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បិទ្ធិវិស្តារផងចុះ ។

[១១៣] វាវៈ ព្យា ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វាវៈ ៧ ក្នុងនការម្ម-
ណប្បច្ច័យ វាវៈ ៣៧ ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ វាវៈ ៧ ក្នុងនអធិនេប្បច្ច័យ
ក្នុងនសមធិនេប្បច្ច័យ ក្នុងនអញ្ញមន្រ្តិប្បច្ច័យ និងក្នុងនឧបទិស្សយប្បច្ច័យ
វាវៈ ៣៧ ក្នុងនបុរោជានប្បច្ច័យ ក្នុងនបញ្ញាជានប្បច្ច័យ និងក្នុងនអា-
សេវនេប្បច្ច័យ វាវៈ ១១ ក្នុងនការម្មប្បច្ច័យ វាវៈ ៣៧ ក្នុងនវិចារក-
ប្បច្ច័យ វាវៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វាវៈ ១ ក្នុងនទស្រ្តិយប្បច្ច័យ
វាវៈ ១ ក្នុងនណ្ឌប្បច្ច័យ វាវៈ ៣៣ ក្នុងនមត្តប្បច្ច័យ វាវៈ ៧
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វាវៈ ១១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វាវៈ ៧ ក្នុង
នោទត្តិប្បច្ច័យ វាវៈ ៧ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ ច្ចយវាវៈ ។

ឯទិស្សយប្បច្ច័យ មិនរៀនគ្នាទេ ។

សំសង្ខារីយា

[១១៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តប្រកបដោយវិចារ ប្រឡំ
ដោយធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តប្រកបដោយវិចារ រើបរិភក្តឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ទន្ទ ៣ ប្រឡំដោយទន្ទ ១ ដែលប្រកបដោយ
វិភក្តប្រកបដោយវិចារ ទន្ទ ២ . . . ក្នុងនណ្ឌវិចារទិស្សិ . . . ។

សវិត្តសុវិចារំ ធម្មំ សំសង្ខេប អវិត្តវិចារមត្តោ
 ធម្មោ ... សវិត្តសុវិចារេ ខន្ធ សំសង្ខេប វិគត្តោ
 បដិសន្ធិត្តុណោ ។ បេ ។ សវិត្តសុវិចារំ ធម្មំ
 សំសង្ខេប សវិត្តសុវិចារេ ច អវិត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មោ ... សវិត្តសុវិចារំ ឯកំ ខន្ធ
 សំសង្ខេប ឥយោ ខន្ធ វិគត្តោ ច ទ្វេ ខន្ធ ...
 បដិសន្ធិត្តុណោ ។ បេ ។

(១១៥) អវិត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ សំសង្ខេប អវិត្ត-
 វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា អវិត្តវិចារ-
 មត្តំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ខេប ឥយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ...
 បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។ អវិត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ សំសង្ខេប
 សវិត្តសុវិចារេ ធម្មោ ... វិគត្តំ សំសង្ខេប សវិ-
 ត្តសុវិចារេ ខន្ធ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។ អវិត្ត-
 វិចារមត្តំ ធម្មំ សំសង្ខេប អវិត្តអវិចារេ ធម្មោ ...
 អវិត្តវិចារមត្តោ ខន្ធ សំសង្ខេប វិចារេ បដិសន្ធិ-
 ត្តុណោ អវិត្តវិចារមត្តោ ខន្ធ សំសង្ខេប វិចារេ ។

ធម៌ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិគត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ... វិគត្តៈ ច្រឡំដោយខន្ធតាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ច្រឡំដោយធម៌ ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ... ខន្ធ ៣ ក្តី វិគត្តៈក្តី ច្រឡំដោយខន្ធ ១ ដែល
 ប្រកបដោយវិគត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ។ បេ ។

(១១៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ច្រឡំ
 ដោយធម៌ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិគត្តៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែលមិន
 មានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... ខន្ធតាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិគត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ច្រឡំដោយវិគត្តៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។
 ធម៌ ដែលមិនមានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែល
 មិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... វិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធតាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ វិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធតាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ធម៌ សំសង្ខារ អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ច
 អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ច ធម្មា ... អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ឯក
 ទន្ធិ សំសង្ខារ តយោ ទន្ធិ វិញ្ញាណ ច ទ្វេ ទន្ធិ ...
 បដិសន្ធិត្តលោ ... ។ អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ធម៌ សំសង្ខារ
 អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ឯក ទន្ធិ សំសង្ខារ តយោ ទន្ធិ
 ទ្វេ ទន្ធិ សំសង្ខារ បដិសន្ធិត្តលោ ... ។
 អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ធម៌ សំសង្ខារ អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ
 ធម្មា ... វិញ្ញាណ សំសង្ខារ អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ទន្ធិ
 បដិសន្ធិត្តលោ វិញ្ញាណ សំសង្ខារ ។

(១១៦) អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ធម៌
 សំសង្ខារ អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ធម្មា ... អវិញ្ញាណ
 វិញ្ញាណ ឯក ទន្ធិ វិញ្ញាណ សំសង្ខារ តយោ ទន្ធិ
 ទ្វេ ទន្ធិ ។ បេ ។ បដិសន្ធិត្តលោ ... ។ សវិ
 ត្តសវិញ្ញាណ អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ធម៌ សំសង្ខារ
 សវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈ
 មិនមានវិញ្ញាណៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈ មានត្រឹមតែ
 វិញ្ញាណៈ ... ទន្ធិ វិញ្ញាណៈ ច្រឡំដោយទន្ធិ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈ
 មានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ ទន្ធិ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមិនមានវិញ្ញាណៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈ
 មិនមានវិញ្ញាណៈ រើបើកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ទន្ធិ ច្រឡំដោយ
 ទន្ធិ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមិនមានវិញ្ញាណៈ ច្រឡំដោយទន្ធិ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ ច្រឡំដោយ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមិនមានវិញ្ញាណៈ ... ទន្ធិ ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដែលមិន
 មានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ ច្រឡំដោយវិញ្ញាណៈ ច្រឡំដោយវិញ្ញាណៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(១១៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ ច្រឡំដោយ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈ
 មិនមានវិញ្ញាណៈ ... ទន្ធិ ច្រឡំដោយទន្ធិ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈ
 មានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ វិញ្ញាណៈ ទន្ធិ ។ បេ ។ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណៈប្រកបដោយវិញ្ញាណៈ ច្រឡំ
 ដោយធម៌ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណៈប្រកបដោយវិញ្ញាណៈ ធម៌ ដែល
 មិនមានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ រើបើកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

វិញ្ញាណសំសង្ការោ

សវិចិត្តសវិចារំ ឯតំ ខន្ធភ្ន វិតក្កញ្ច សំសដ្ឋា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ច វិតក្កញ្ច បដិសន្ធិត្ត-
ណោ . . . ។ ហេតុប្បដ្ឋយំ អនុមជ្ឈន្តន សត្វ
បដ្ឋយា វិន្ទារេតត្តា ។

[១១៧] ហេតុយា ឯកានិស ការម្មណោ
អធិបតិយា អនុន្តរេ សមនុន្តរេ សហជាតេ អញ្ញាមៈត្តា
និស្សយេ ឧបនិស្សយេ បុរេជាតេ កាលេវេនេ កម្ម
វិចារក អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មក្កេ សម្បយុត្តេ
វិប្បយុត្តេ អត្ថិយា នត្ថិយា វិតតេ អវិតតេ សត្វត្ថ
ឯកានិស ។

អនុលោមំ ។

បដ្ឋនិយំ កាកត្ថំ អសន្នាហានុន ។

[១១៨] នហេតុប្បដ្ឋយា ច នអធិបតិយា
ឯកានិស នបុរេជាតេ ឯកានិស នបន្ទាជាតេ

វិញ្ញាណសំសង្ការោ

គី ខន្ធភ្ន ច្រឡំដោយខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ផង វិតក្កៈផង ខន្ធលផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យនៃ . . . ។
បដ្ឋិយ ទាំងអស់ បណ្ឌិត កាលវិលីន ទ្វារហេតុប្បដ្ឋិយ គប្បិទ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

[១១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ១១ ក្នុងបដ្ឋិយទាំងអស់
មានវារៈ ១១ គឺ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋិយ អធិបតិប្បដ្ឋិយ អនុន្តរប្បដ្ឋិយ
សមនុន្តរប្បដ្ឋិយ សហជាតប្បដ្ឋិយ អញ្ញាមៈត្តប្បដ្ឋិយ និស្សយប្បដ្ឋិយ
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋិយ បុរេជាតប្បដ្ឋិយ កាលវេនប្បដ្ឋិយ កម្មប្បដ្ឋិយ
វិចារកប្បដ្ឋិយ អាហារប្បដ្ឋិយ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋិយ ឈានប្បដ្ឋិយ មក្កប្បដ្ឋិយ
សម្បយុត្តប្បដ្ឋិយ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋិយ អតិប្បដ្ឋិយ នតិប្បដ្ឋិយ វិតតប្បដ្ឋិយ
និងអវិតតប្បដ្ឋិយ ។

ចប់ អនុលោម ។

បណ្ឌិត កាលមិនកាន់ច្រឡំ គប្បិទ្ធិ ទ្វារបដ្ឋិយៈផងចុះ ។

[១១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋិយ
មានវារៈ ១១ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ១១ ក្នុងបច្ចុប្បន្នប្បដ្ឋិយ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

ឯកាទស ធនសេវេន ឯកាទស ធនតេ ឬ សត្វ
 ធនវិទាតេ ឯកាទស ធនាយា ឯកំ ធនតេ ធន
 ធនវិប្បយុត្តេ ឯកាទស ។
 ច្បង្ហំបំ ។

ឥតវេ បទ ទ្វេបិ វាវ វិគ្គារេតត្វា ។
 សម្បយុត្តវារោបិ វិគ្គារេតត្វា ។
 សំបន្តិវារោ ធិដ្ឋិតោ ។

បញ្ញាវិញ្ញា

[១១៧] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ សវិតត្ត-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 សវិតត្តសវិចារោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[១២០] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចា-
 រមត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សវិ-
 តត្តសវិចារោ ហេតុ វិតត្តស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ១១ ក្នុងនករសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១១ ក្នុងនលានប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនមត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១១ ។

ឃប់ បដ្ឋន្តិយៈ ។

ឯវារៈ ២ ក្រោវនេះ បណ្ឌិត គប្បឱ្យពិស្តារចុះ ។
 ទាំងសម្បយុត្តវារៈ បណ្ឌិត ក៏គប្បឱ្យពិស្តារផងដែរ ។

ឃប់ សំបន្តិវារៈ ។

បញ្ញាវិញ្ញា

[១១៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បដ្ឋយ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបដ្ឋយ នៃសម្បយុត្តក្នុងទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១២០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បដ្ឋយ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបដ្ឋយ
 នៃវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(១២១) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ អវិតក្កអវិតា-
 រស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្ក-
 សវិតារោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តារោ សវិតក្កសវិតារោ
 ហេតុ កដត្តារូបាណំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១២២) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ សវិតក្ក-
 សវិតារស្ស ច អវិតក្កអវិតារស្ស ច ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិតារោ ហេតុ
 សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានក្ខ រូបាណំ
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តារោ សវិតក្ក-
 សវិតារោ ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ កដត្តា
 ច រូបាណំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១២៣) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិតក្កអវិតារស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិតារោ ហេតុ វិតក្កស្ស

វិញ្ញាណបញ្ញា

(១២១) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃ
 កដត្តារូបទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(១២២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តក្នុងទាំង-
 ឡាយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួក
 ហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តក្នុងទាំងឡាយផង កដត្តារូបទាំងឡាយផង
 ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(១២៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង

ចិត្តសមុដ្ឋានោ វា រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
បដិសន្ធិកូលោ សវិតក្កសវិចារា ហេតុ វិតក្កស្ស
កដត្តា ច រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[១២២] សវិតក្កសវិចារា ធម្មា សវិតក្កសវិ-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុ-
ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សវិតក្កសវិចារា ហេតុ សម្ប-
យុត្តកាណំ ខន្ធាណំ វិតក្កស្ស ច ហេតុប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ។ បេ ។ បដិសន្ធិកូលោ សវិតក្ក-
សវិចារា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ វិតក្កស្ស
ច ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[១២៣] សវិតក្កសវិចារា ធម្មា សវិតក្កសវិ-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស
ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សវិតក្កសវិ-
ចារា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ វិតក្កស្ស ច
ចិត្តសមុដ្ឋានោ វា រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
បដិសន្ធិកូលោ សវិតក្កសវិចារា ហេតុ សម្បយុត្ត-
កាណំ ខន្ធាណំ វិតក្កស្ស ច កដត្តា ច រូបាណំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

ចិត្តសមុដ្ឋានោ វា រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ត្ថកហេតុ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ ខៃ
វិតក្កផង កដត្តាប្រទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[១២៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ ជា
បច្ច័យ ខៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ត្ថកហេតុ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ ជាបច្ច័យ ខៃសម្បយុត្តកក្នុង
ទាំងឡាយផង វិតក្កផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។ បេ ។ ត្ថកហេតុ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ
ខៃសម្បយុត្តកក្នុងទាំងឡាយផង វិតក្កផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[១២៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារ ជា
បច្ច័យ ខៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្ក មិនមាន
វិចារផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ត្ថកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក
ប្រកបដោយវិចារ ជាបច្ច័យ ខៃសម្បយុត្តកក្នុងទាំងឡាយផង វិតក្កផង
ចិត្តសមុដ្ឋានោ វា រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន ត្ថកហេតុ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារ ក្នុងខណៈវេទបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ
ខៃសម្បយុត្តកក្នុងទាំងឡាយផង វិតក្កផង កដត្តាប្រទាំងឡាយផង
ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមបិដកប្បដ្ឋាន

[១២៧] អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិអវិចារស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិអវិចារោ ហេតុ សម្មយុត្តកាធំ ខន្ធជាធំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្វា រូបាធំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តិណោ អវិភត្តិអវិចារោ ហេតុ សម្មយុត្តកាធំ ខន្ធជាធំ កដត្តា ច រូបាធំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៣០] សវិភត្តិសវិចារោ ធម្មោ សវិភត្តិសវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទាធំ ធាតុ សីលំ សមាទយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេត្តតំ បុព្វេ សុចិណ្ណាធំ បច្ចវេត្តតំ សវិភត្តិសវិចារោ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា វុដ្ឋហិត្វា ... ដលា វុដ្ឋហិត្វា ដលំ បច្ចវេត្តតំ អវិយា បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេត្តន្តំ វិត្តម្ពិទេ កិលេសេ បច្ចវេត្តន្តំ បុព្វេ សុចុទាចិណ្ណា កិលេសេ ជាធំ ភិសវិភត្តិសវិចារោ ខន្ធ អនិច្ចរោ ទុត្តរោ អនត្តរោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមបិដកប្បដ្ឋាន

[១២៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ តួកហេតុ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធានិច្ចាយ ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ តួកហេតុ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធានិច្ចាយផង កដត្តារូបតាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យខាន សមាខានសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ហើយពិចារណាឲ្យកុសលនោះ ពិចារណាឲ្យកុសលតាំងឡាយ ដែលខ្លួនសន្សំហើយក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន ដែលប្រកបដោយ វិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ... ចេញអំពីមត្ត ... ចេញអំពីផល ហើយពិចារណាឲ្យផល ព្រះអរិយៈតាំងឡាយ ពិចារណាឲ្យកិលេស តាំងឡាយ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណាឲ្យកិលេសតាំងឡាយ ដែល សង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងខ្ញុំកិលេសតាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំទុកមក ក្នុងកាលមុន ពិចារណាយើញច្បាស់ ខ្ញុំខ្លួនតាំងឡាយ ដែលប្រកប ដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន

វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទទ្ធី តំ អារត្ត រាតោ
ឧប្បជ្ឈតិ តោមទស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ សវិតក្កសវិចារេ ខន្ធ
អារត្ត សវិតក្កសវិចារេ ខន្ធ ឧប្បជ្ឈតិ ។

[១៣១] សវិតក្កសវិចារេ ធម្មោ អវិតក្ក-
វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នាធំ នត្តា សិលំ សមាទយំត្តា ឧបោសថកម្ម
កត្តា តំ បច្ចវេក្ខតិ តំ អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ឈតិ
បុត្រេ សុចិណ្ណាធំ បច្ចវេក្ខតិ សវិតក្កសវិចារេ
ណាដា វុដ្ឋហិត្តា ... មត្តា វុដ្ឋហិត្តា ... ដលា វុដ្ឋ-
ហិត្តា ដលំ បច្ចវេក្ខតិ តំ អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ឈតិ
អវិយា បហំនេ តិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ វិត្តម្ភិកេ
តិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ បុត្រេ សមុទាចិណ្ណេ តិលេសេ
ជាទន្ធី សវិតក្កសវិចារេ ខន្ធ អនិច្ច តា មុត្តរតោ
អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទទ្ធី តំ អារត្ត
វិតក្កោ ឧប្បជ្ឈតិ សវិតក្កសវិចារេ ខន្ធ អារត្ត
វិតក្កោ ឧប្បជ្ឈតិ ។

វេមនំត្រេកអរ វិកាយ រាតៈ ប្រារត្តន្តវុទ្ធនោះ ទើបកើតឡើង
ពោមទស្ស កើតឡើង ខន្ធចាំនំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ប្រារត្តន្តវុទ្ធចាំនំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ។

[១៣១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម
ហើយពិចារណានូវកុសលនោះ វិតក្កៈ ប្រារត្តន្តវុទ្ធកុសលនោះ ទើបកើត
ឡើង ពិចារណានូវកុសលចាំនំឡាយ ដែលសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
ចេញចាកយាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ... ចេញ
ចាកមគ្គ ... ចេញចាកផល ហើយពិចារណានូវផល វិតក្កៈ ប្រា-
រត្តផលនោះ ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយៈចាំនំឡាយ ពិចារណានូវកិលេស
ចាំនំឡាយ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណានូវកិលេសចាំនំឡាយ ដែល
សន្តត់សន្តិទេហើយ ដឹងនូវកិលេសចាំនំឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំបក ក្នុង
កាលមុន ពិចារណាលើញព្ពាស ខ្សែខន្ធចាំនំឡាយ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន វេមនំ
ត្រេកអរ វិកាយ វិតក្កៈ ប្រារត្តន្តវុទ្ធនោះ ទើបកើតឡើង វិតក្កៈ
ប្រារត្តន្តវុទ្ធចាំនំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើប
កើតឡើង ។

(១៣២) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិតា-
 រស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណេន សវិតត្តសវិតារចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្ត
 ជាតាតិ សវិតត្តសវិតារា ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណស្ស បុត្រេនិវសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មប-
 តញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អារម្មណប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិតារេ ខន្ធោ អារក្ខ អវិ-
 តត្តអវិតារា ខន្ធោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៣៣) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
 តារស្ស ច អវិតត្តវិតារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ នាធំ ធន្វា សីលំ សមាទ-
 យិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេត្តតិ តំ អារក្ខ
 សវិតត្តសវិតារា ខន្ធោ ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ
 បុត្រេ សុចិណ្ណានិ បច្ចវេត្តតិ សវិតត្តសវិតារា
 ណា តា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា ... ផលា ...

(១៣២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ
 (បុគ្គល) ដឹងខ្លួនចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធចាំន-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃចេ-
 តោបរិយញ្ញាណ បុត្រេនិវសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបតញ្ញាណ និង
 អនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បដ្ឋយ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ប្រាព្វខ្លួនខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ។

(១៣៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ (បុគ្គល)
 ឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយចិចារណាខ្លឹមកុសល
 នោះ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈ
 ក្តី ប្រាព្វខ្លួនកុសលនោះ ទើបកើតឡើង ចិចារណាខ្លឹមកុសលចាំនឡាយ
 ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ... អំពីមត្ត ... អំពីផល ...

ដល់ បច្ចុវេក្ខតិ តំ អារត្ត សវិតត្តសវិចារា ខន្ធ
 ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ អរិយា បហិទេ តិលេសេ
 បច្ចុវេក្ខន្តិ វិត្តម្ពិតេ តិលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ បុត្រ
 សមុទាចិស្លោ តិលេសេ ដានន្តិ សវិតត្តសវិចារេ
 ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្តតិ តំ អារត្ត សវិតត្តសវិចារា ខន្ធ
 ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ សវិតត្តសវិចារេ ខន្ធ
 អារត្ត សវិតត្តសវិចារា ខន្ធ ច វិតត្តោ ច
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៧៤) អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្ត-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចុយេន
 អវិតត្តវិចារមត្តា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា
 ... ដលា ... ដល់ បច្ចុវេក្ខតិ តំ អារត្ត
 វិតត្តោ ឧប្បជ្ឈតិ អវិតត្តវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វិតត្តា។

ហើយពិចារណានូវផល ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធនូវផលនោះ រើបកើតឡើង ព្រះអរិយៈ
 ចាំន់ឡាយ ពិចារណានូវកិលេសចាំន់ឡាយ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារ-
 ណានូវកិលេសចាំន់ឡាយ ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវកិលេសចាំន់-
 ឡាយ ដែលសន្សំទុកមក ក្នុងកាលមុន ពិចារណាលើញព្យាស ខ្ញុំខន្ធ
 ចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាមិនទៀង ជា
 ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រើបត្រេកអរ រីករាយ ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធនូវខន្ធនោះ រើបកើត
 ឡើង ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធនូវខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ រើបកើតឡើង ។

(១៧៥) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការធូលាប្បច្ច័យ
 គឺ ព្រះអរិយបុគ្គល រេញចាកឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ... ចាកមត្ត ... ចាកផល ... ហើយពិចារណានូវផល
 វិតក្កៈ ប្រារព្ធនូវផលនោះ រើបកើតឡើង ពិចារណាលើញព្យាស
 ខ្ញុំខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង

អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ អស្សាទេតិ
អភិធម្មតិ តំ អារត្តំ វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ អវិតក្កវិចារ-
មត្តេ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច អារត្តំ វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៣៥] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-
តក្កវិចារមត្តា ណាថា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា ...
ដលា ... ដលំ បច្ចវេក្ខន្តិ តំ អារត្តំ សវិតក្ក-
សវិចារ ខន្ធោ ឧប្បជ្ជន្តិ អវិតក្កវិចារមត្តេ ខន្ធេ
ច វិតក្កញ្ច អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ
អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្តំ រតោ ឧប្បជ្ជតិ
។ បេ ។ គោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អវិតក្កវិចារមត្តេ
ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច អារត្តំ សវិតក្កសវិចារ ខន្ធោ
ឧប្បជ្ជន្តិ ។ បេ ។

ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មែនគ្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ប្រាព្វ
នូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង វិតក្កៈ ប្រាព្វនូវខន្ធវាំងឡាយ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៣៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ
គឺ (ពួកព្រះអរិយបុគ្គល) ចេញអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ... មុំពិមគ្គ ... អំពីផល ... ហើយពិចារណា
នូវផល ខន្ធវាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ប្រាព្វនូវផលនោះ ទើបកើតឡើង ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវខន្ធ
ពាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ថាមិន
ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មែនគ្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រាព្វ
នូវខន្ធវាំងឡាយនោះ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ គោមនស្ស កើតឡើង
ខន្ធវាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ប្រាព្វនូវ
ខន្ធវាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទើប
កើតឡើង ។ បេ ។

វិញ្ញាណបញ្ចករ

[១៣៦] អវិភក្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្តាអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាលោន អវិភក្តវិចារមត្តចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្ត-
 ជានាតិ អវិភក្តវិចារមត្តា ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណស្ស បុព្វនិកសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា កម្មប-
 កញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស ការម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិភក្តវិចារមត្ត ខន្ធា ច វិភក្តញ្ញ-
 វារត្ត អវិភក្តាអវិចារ ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៣៧] អវិភក្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភក្តាសវិ-
 ចារស្ស ច អវិភក្តវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស ការម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្តវិចារមត្តា ណាចា-
 វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា . . . ផលា . . . ផលំ បច្ចវេត្តតិ
 តំ វារត្ត សវិភក្តាសវិចារ ខន្ធា ច វិភក្តោ ច

វិញ្ញាណបញ្ចករ

[១៣៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ
 (បុគ្គល) ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គល អ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយចេតាបរិយញ្ញាណ ខន្ធាន៍ឡាយ
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃចេតាបរិយញ្ញាណ
 បុព្វនិកសាទុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបកញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ
 ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ខន្ធាន៍ឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ
 ប្រាភូត្វ នូវខន្ធាន៍ឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិភក្តៈផង រើបរកើតឡើង ។

[១៣៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ (ព្រះអរិយបុគ្គល)
 ចេញអំពីឈាន ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . ចាកមគ្គ
 . . . ចាកផល . . . ហើយវិចារណានូវផល . . . ខន្ធាន៍ឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិភក្តៈផង ប្រាភូត្វនូវផលនានា

អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិអវិចារា ខន្ធ
 តិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិ-
 វាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបតញ្ញាណស្ស
 អនាគតសញ្ញាណស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភត្តិអវិចារេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច អារក្ខ អវិភត្តិ-
 អវិចារា ខន្ធ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៣៧] អវិភត្តិអវិចារេ ធម្មោ សវិភត្តិសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិចារ
 អវិភត្តិអវិចារា ណាមា វុដ្ឋហិត្វា ... បត្តា ...
 ផលា វុដ្ឋហិត្វា ផលំ បច្ចវេត្តន្តិ តំ អារក្ខ សវិ-
 ភត្តិសវិចារា ខន្ធ ឧប្បជ្ឈន្តិ អវិចារ ធិញ្ញាណំ បច្ចវេ-
 ត្តន្តិ ធិញ្ញាណំ តោត្រភុស្ស វេទានស្ស សវិភត្តិសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស ផលស្ស អាវជ្ជចាយ អាម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តំ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្ត-
 តោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អារក្ខ វេទា
 ឧប្បជ្ឈនិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈនិ សោតំ ... យាណំ ជ្ជិ
 កាយំ រូបេ សទ្ធេ គន្ធធេ វសេ ដោជ្ជន្តេ វត្តំ ...

ដោយការម្មណាប្បច្ចយេ ខន្ធវាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណ យថាកម្មបតញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណា-
 ប្បច្ចយេ ខន្ធវាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ប្រាត្នន្តរ
 ខន្ធវាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង វើប
 កើតឡើង ។

[១៣៧] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ចយេ
 តិ ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ចេញចាកឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ... ចាកមគ្គ ... ចេញចាកផលផង ហើយវិចារ-
 ណានូវផល ខន្ធវាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ប្រាត្នន្តរផលនោះ វើបកើតឡើង ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ វិចារ-
 ណានូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការវិចារណា នូវ
 គោត្រក្ខន្តិវេទានៈ នូវមគ្គនិងផលដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ចយេ (បុគ្គល) វិចារណាយើញច្បាស់
 នូវចក្ក ថាមិនឡើង ជាវត្ថុ មិនមែនខ្លួន វែមន៍ត្រេកអរ រីករាយ
 ពតៈ ប្រាត្នេ នូវចក្កនោះ វើបកើតឡើង ភោមមស្ស កើតឡើង
 (វិចារណាយើញច្បាស់) នូវសោតៈ ... យានៈ ដំក្តី កាយ
 ត្ថកប្ប ត្ថកសំឡើង ត្ថកក្លិន ត្ថកវស ត្ថកដោជ្ជន្តៈ វត្ថុ ...

អភិធម្មប្រដក អដ្ឋលោមត្ថិកប្បដ្ឋាម ខន្ធ ច វិចារញ្ច អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត
រតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អវិនត្តិអវិ-
ចារេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច អារត្ត សវិនត្តិសវិចារ
ខន្ធ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

ទូរខន្ធចាំន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ចាំ
មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងគ្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រាវត្ត
ទូរខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ខន្ធចាំន្តឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ប្រាវត្តទូរខន្ធចាំន្តឡាយ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។ បេ ។

[១៤០] អវិនត្តិអវិចារេ ធម្មោ អវិនត្តិវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិយា
អវិនត្តិអវិចារេ ឈាទា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា ...
ដលា ... ដលំ បច្ចុវេត្តន្តិ តំ អារត្ត វិនត្តិ
ឧប្បជ្ជតិ អវិយា ជិវ្ហាជំ បច្ចុវេត្តន្តិ ជិវ្ហាជំ អវិនត្តិ-
វិចារមត្តស្ស មត្តស្ស ដលស្ស វិនត្តិស្ស ច អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
អនត្តតោ ... វត្តំ ... អវិនត្តិអវិចារេ ខន្ធ ច
វិចារញ្ច អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត វិនត្តិ ឧប្បជ្ជតិ
អវិនត្តិអវិចារេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច អារត្ត វិនត្តិ
ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៤០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ
ប្រាវត្តិយបុគ្គលចាំន្តឡាយ ចេញអំពីឈាទ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈ ... អំពីមត្ត ... អំពីផល ... ហើយវិចារណាទូរផល
វិតក្កៈ ប្រាវត្តិទូរផលនោះ ទើបកើតឡើង ប្រាវត្តិយបុគ្គលចាំន្តឡាយ
ពិចារណាទូរត្រៃនិវាទ ត្រៃនិវាទ ជាបច្ច័យ ខៃមត្តនិងផល ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ (បុគ្គល)
ពិចារណាឃើញច្បាស់ ទូរចក្ក ចាំមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ...
ទូរវត្ត ... ទូរខន្ធចាំន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
វិចារៈផង ចាំមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងគ្រេកអរ រីករាយ
វិតក្កៈ ប្រាវត្តិទូរខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង វិតក្កៈ ប្រាវត្តិទូរខន្ធចាំន្ត-
ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១២១] អវិភង្គុអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គុវិចារមត្តស្ស ច អវិភង្គុអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ និព្វានំ អវិភង្គុវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស ផលស្ស វិចារស្ស ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[១២២] អវិភង្គុអវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គុសវិចារស្ស ច អវិភង្គុវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អវិយា អវិភង្គុអវិចារោ ណាតា ... បត្តា ... ផលា វុដ្ឋហិទ្ធា ផលំ បច្ចុវេត្តន្តិ តំ អារត្ត សវិភង្គុសវិចារោ ទុក្ខា ច វិភង្គោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ អវិយា និព្វានំ បច្ចុវេត្តន្តិ និព្វានំ គោត្រកុស្ស វេទានស្ស វិភង្គុស្ស ច សវិភង្គុសវិចារស្ស មត្តស្ស វិភង្គុស្ស ច សវិភង្គុសវិចារស្ស ផលស្ស វិភង្គុស្ស ច អារម្មណាយ វិភង្គុស្ស ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ តំ អារត្ត សវិភង្គុសវិចារោ ទុក្ខា វិភង្គោ និ ឧបាសនំ គោត្តំ ... ។

[១២១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គុៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គុៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គុៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គនិងផល ដែលមិនមានវិភង្គុៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[១២២] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គុៈមិនមានវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គុៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ដែល មិនមានវិភង្គុៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះ អរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ចេញអំពីឈាន ដែលមិនមានវិភង្គុៈមិនមាន វិចារៈ ... អំពីមគ្គ ... ចេញអំពីផល ហើយពិចារណាទ្បផល ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គុៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភង្គុៈក្តី ប្រាព្វទ្បផលនោះ ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ពិចារណា ទ្បព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកុ វេទានៈ និងវិភង្គុៈផង នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិភង្គុៈប្រកបដោយវិចារៈ និងវិភង្គុៈផង នៃផល ដែលប្រកបដោយវិភង្គុៈប្រកបដោយវិចារៈ និងវិភង្គុៈផង នៃអារម្មណៈ និងវិភង្គុៈផង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ (បុគ្គល) ពិចារណារឃើញច្បាស់ ទ្បច្បុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមានខ្លួន ខន្ធទាំងឡាយ ដែល ប្រកបដោយវិភង្គុៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភង្គុៈក្តី ប្រាព្វ ទ្បច្បុនោះ ទើបកើតឡើង ពិចារណារឃើញច្បាស់ ទ្បសោតៈ ... ។ បេ ។

អភិបាលដីពេ អនុលោមត្រីកប្បដ្ឋាន

ដោយដូច្នោះ វត្ត ... អវិភត្តិអវិចារេ ខន្ធ ច វិចារេ
រក្ស អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ តំ អារត្ត
សវិភត្តិសវិចារេ ខន្ធ ច វិភត្តោ ច ឧប្បដ្ឋតិ ។

(១៤៣) អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារេ ច
ធម្មា សវិភត្តិសវិចារេស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ខន្ធ ច វិចារេរក្ស អារត្ត
សវិភត្តិសវិចារេ ខន្ធ ឧប្បដ្ឋតិ ។

(១៤៤) អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារេ
ច ធម្មា អវិភត្តិវិចារេមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ខន្ធ ច
វិចារេរក្ស អារត្ត វិភត្តោ ឧប្បដ្ឋតិ ។

(១៤៥) អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារេ ច
ធម្មា អវិភត្តិអវិចារេស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ខន្ធ ច វិចារេ ច
ចេតោបរិយត្តាណស្ស បុរោចិវាសាទុស្សតិក្ខាណស្ស

អភិបាលដីពេ អនុលោមត្រីកប្បដ្ឋាន

ខ្លាចយ្យ អវិភត្តិ ... អវិភត្តិវិចារេ ដែលមិនមានវិភត្តិមិន
មានវិចារេផង វិចារេផង វិចារេផង ជាដុំ មិនមែនខ្លួន ខ្លួនទាំង
ខ្លាយ ដែលប្រកបដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារេក្តី វិភត្តិក្តី ប្រារព្ធនូវ
ខ្លួនទាំងនោះ រើបកើតឡើង ។

(១៤៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តិមានត្រឹមតែវិចារេក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភត្តិមិនមានវិចារេក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តិ
ប្រកបដោយវិចារេ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខ្លួនទាំងខ្លាយ ប្រកប
ដោយវិភត្តិប្រកបដោយវិចារេ ប្រារព្ធនូវខ្លួនទាំងខ្លាយ ដែលមិនមាន
វិភត្តិមានត្រឹមតែវិចារេផង វិចារេផង រើបកើតឡើង ។

(១៤៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តិមានត្រឹមតែវិចារេក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភត្តិមិនមានវិចារេក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តិមាន
ត្រឹមតែវិចារេ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ វិភត្តិ ប្រារព្ធនូវខ្លួនទាំងខ្លាយ
ដែលមិនមានវិភត្តិមានត្រឹមតែវិចារេផង វិចារេផង រើបកើតឡើង ។

(១៤៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តិមានត្រឹមតែវិចារេក្តី ធម៌ ដែលមិនមាន
វិភត្តិមិនមានវិចារេក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តិមិនមានវិចារេ
ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខ្លួនទាំងខ្លាយ ដែលមិនមានវិភត្តិមានត្រឹមតែវិ-
ចារេក្តី វិចារេក្តី ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយត្តាណ បុរោចិវាសាទុស្សតិក្ខាណ

យថាភិក្ខុបុគ្គលាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អ-
រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អវិភត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធេ ច
វិចារញ្ច អារត្ត អវិភត្តាអវិចារ ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៤៦] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច អវិភត្តាអវិចារេ
ច ធម្មា សវិភត្តាសវិចារស្ស ច អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស
ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អវិភត្តាវិចារ-
មត្តោ ខន្ធេ ច វិចារញ្ច អារត្ត សវិភត្តាសវិចារ ខន្ធា
ច វិភត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៤៧] សវិភត្តាសវិចារេ ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ
ច ធម្មា សវិភត្តាសវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចុយោ សវិភត្តាសវិចារេ ខន្ធេ ច វិភត្តាញ
អារត្ត សវិភត្តាសវិចារ ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៤៨] សវិភត្តាសវិចារេ ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ
ច ធម្មា អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សវិភត្តាសវិចារេ ខន្ធេ ច
វិភត្តាញ អារត្ត វិភត្តោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

យថាភិក្ខុបុគ្គលាណ នន្តិអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ
ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ប្រាណេ ឲ្យខន្ធាន្តិឡាយ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រាណេ ឲ្យខន្ធាន្តិឡាយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តិឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ប្រាណេ ឲ្យខន្ធាន្តិឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ ប្រាណេ
ឲ្យខន្ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈ
ផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៧] សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមន្តោ
 ច ធម្មា អវិតត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិតត្តសវិតារា ខន្ធ ច វិតត្តោ ច
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុត្រេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស
 យថាកម្មបតញ្ញាណស្ស អនាគតិសញ្ញាណស្ស អរ-
 ម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិតារា ខន្ធ
 ច វិតត្តញ្ញា អារត្ត អវិតត្តអវិចារា ខន្ធ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៤៨] សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមន្តោ ច
 ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមន្តស្ស ច
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិ-
 ចារា ខន្ធ ច វិតត្តញ្ញា អារត្ត សវិតត្តសវិចារា
 ខន្ធ ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៤៩] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មា សវិតត្ត-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សមាជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 នានំ ធម្មា សីលំ សមាទិយិត្តា ឧបោសថកម្មំ

[១៤៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំនិឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ វិតក្កៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃចេតោ-
 បរិយញ្ញាណ បុត្រេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបតញ្ញាណ និងអនា-
 គតិសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ខន្ធចាំនិឡាយ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ប្រាព្វ ខ្ញុំខន្ធចាំនិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង រើបតើតឡើង ។

[១៤៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំនិឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ វិតក្កៈក្តិ ប្រាព្វ ខ្ញុំខន្ធចាំនិឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង រើបតើតឡើង ។

[១៤៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។
 ការម្មណាធិបតិ គឺ (ព្រះល) ឲ្យព្រះ សមាពានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម

កត្តា តំ កុំ កត្តា បច្ចុវេក្ខតិ ឬទ្ធ សុចិណ្ណានំ
កុំ កត្តា បច្ចុវេក្ខតិ សវិតក្កសវិចារា ឈាបា
វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា . . . ដលា . . . ដលំ កុំ កត្តា
បច្ចុវេក្ខតិ សវិតក្កសវិចារេ ខទ្វេ កុំ កត្តា អស្សា-
នេតិ អភិទទ្ធកិ តំ កុំ កត្តា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ សវិតក្កសវិចារា អធិ-
បតិ សម្មយុត្តកានំ ខទ្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១៥២] សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្ម-
ណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ នានំ
កត្តា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្តា តំ
កុំ កត្តា បច្ចុវេក្ខតិ តំ កុំ កត្តា វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ
ឬទ្ធ សុចិណ្ណានំ កុំ កត្តា បច្ចុវេក្ខតិ សវិតក្កស-
វិចារា ឈាបា វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា វុដ្ឋហិត្វា . . .

ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យជាវិគោរព ហើយនិចារណា ធ្វើកុសលទាំងឡាយ
ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាវិគោរព ហើយនិចារណា
ចេញហើយអំពីឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ . . .
អំពីមត្ត . . . អំពីដល . . . ធ្វើដល ឲ្យជាវិគោរព ហើយនិចារណា
ធ្វើខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យជាវិ-
គោរព ហើយប្រកបអរ រីករាយ ពនៈ ធ្វើខ្លួននោះ ឲ្យជាវិគោរព រើប
កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ ជាអធិបតិ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្មយុត្តកក្ខន្ធ
ទាំងឡាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៥២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កមានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ ខឹងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិ-
បតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសល
នោះ ឲ្យជាវិគោរព ហើយនិចារណា វិតក្កៈ ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យ
ជាវិគោរព រើបកើតឡើង ធ្វើកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ
ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាវិគោរព ហើយនិចារណា ចេញហើយអំពីឈាន
ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈ . . . ចេញហើយអំពីមត្ត . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ដលា វុដ្ឋហិត្វា ដលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេន្តន្តំ តំ កុំ
កត្វា វិតត្តោ ឧប្បដ្ឋតិំ សវិតត្តសវិចារេ ខន្ធ កុំ
កត្វា អស្សានេតិំ អភិធម្មតិំ តំ កុំ កត្វា វិតត្តោ
ឧប្បដ្ឋតិំ ។ សហជាតាធិបតិំ សវិតត្តសវិចារេ អធិ-
បតិំ វិតត្តស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[១៥៣] សវិតត្តសវិចារេ ធម្មោ អវិតត្តអវិចា-
រស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជា-
តាធិបតិំ សវិតត្តសវិចារេ អធិបតិំ ចិត្តសមុប្បាទានំ
វុច្ឆានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[១៥៤] សវិតត្តសវិចារេ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
ចារស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតិំ សវិតត្ត-
សវិចារេ អធិបតិំ សម្បយុត្តកានំ ខត្តានំ ចិត្ត-
សមុប្បាទានេវ វុច្ឆានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ចេត្តុវេតិំវេ ធ្វើដល ឲ្យជាវិគារេ ហើយវិចារេណ វិតត្តៈ ធ្វើ
ដល់នោះ ឲ្យជាវិគារេ វេបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើខ្លួនទាំងឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យជាវិគារេ ហើយត្រក-
អរ រីករយ វិតត្តៈ ធ្វើខ្លួននោះ ឲ្យជាវិគារេ វេបកើតឡើង ។
ឯសហជាតាធិបតិំ គឺ ធមិ ជាអធិបតិំ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ជាច្រើន នៃវិតត្តៈ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

[១៥៣] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
ច្រើន នៃធមិ ដែលមិនមានវិតត្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន
បានដល់សហជាតាធិបតិំ គឺ ធមិ ជាអធិបតិំ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ជាច្រើន នៃចិត្តសមុប្បាទន្យទាំងឡាយ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ចយេន ។

[១៥៤] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
ច្រើន នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែល
មិនមានវិតត្តៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន បានដល់សហជា-
តាធិបតិំ គឺ ធមិ ជាអធិបតិំ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាច្រើន នៃសម្បយុត្តកាន្យទាំងឡាយផង ចិត្តសមុប្បាទន្យទាំងឡាយ
ផង ដោយអធិបតិប្បច្ចយេន ។

វិញ្ញាណ បញ្ចករ

[១៥៥] សវិត្តុសវិចារក ធម្មោ អវិត្តុវិចារ-
 មត្តុស្ស ច អវិត្តុអវិចារស្ស ត ធម្មស្ស អធ៌-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ សវិត្តុ-
 សវិចារក អធ៌បតិ វិត្តុស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាណនា
 រូបាណំ អធ៌បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៦] សវិត្តុសវិចារក ធម្មោ សវិត្តុសវិ-
 ចារស្ស ច អវិត្តុវិចារមត្តុស្ស ច ធម្មស្ស អធ៌-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតា-
 ធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ ស-
 មាទិយិត្វា ឧចោសថកម្មំ កត្វា ភំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេត្តតិ ភំ កុំ កត្វា សវិត្តុសវិចារក ទត្វា ច
 វិត្តោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ បុព្វេ សុចិណ្ណាធិ កុំ កត្វា
 បច្ចវេត្តតិ សវិត្តុសវិចារក ណាថា វុដ្ឋហិត្វា ...

វិញ្ញាណ បញ្ចករ

[១៥៥] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិត្តុប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែល
 មិនមានវិត្តុមិនមានវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បានដល់
 សហជាតាធិបតិ គឺ ធមិ ជាអធិបតិ ដែលប្រកបដោយវិត្តុប្រកប
 ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិត្តុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៥៦] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិត្តុប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិត្តុប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមាន
 វិត្តុមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
 និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យខាន សមា-
 ខានសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ធ្វើកុសលៈនោះ ឲ្យជាវិគោត ហើយវិចារ-
 ណា ខន្ធវាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិត្តុប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិត្តុក្តី
 ធ្វើឲ្យកុសលនោះ ឲ្យជាវិគោត រឺបរិភោគឡើង (បុគ្គល) ធ្វើកុសលវាង-
 ឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាវិគោត ហើយវិ-
 ចារណា ចេញអំពីឈាន ដែលប្រកបដោយវិត្តុប្រកបដោយវិចារៈ...

មត្តា . . . ដលា . . . ដល់ កុំ កត្តា បច្ចុប្បន្នតិ
 តំ កុំ កត្តា សវិតត្តសវិចារា ខន្ធច ច វិតត្តោ
 ច ឧប្បជ្ឈន្តិ សវិតត្តសវិចារា ខន្ធច កុំ កត្តា អស្សា-
 ទេតិ អតិធន្តតិ តំ កុំ កត្តា សវិតត្តសវិចារា ខន្ធច
 ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ
 សវិតត្តសវិចារា អធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធច
 វិតត្តស្ស ច អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៧] សវិតត្តសវិចារា ធម្មា សវិតត្តសវិ-
 ចារស្ស ច អវិតត្តវិចារបត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចា-
 រស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ សវិតត្តសវិចារា អធិបតិ សម្ប-
 យុត្តកាធំ ខន្ធច វិតត្តស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានាទារ
 រូបាធំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អំពីមត្ត . . . អំពីដល . . . ធ្វើដល ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ពិចារណា ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ
 វិតក្កៈក្តិ ធ្វើដលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើ
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យជា
 ទីគោរព ហើយគ្រេកអរ រីករាយ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ វិតក្កៈក្តិ ធ្វើខន្ធចនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើប
 កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ (ធម៌) ជាអធិបតិ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធចាំងឡាយ
 ផង វិតក្កៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៥៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ (ធម៌)
 ជាអធិបតិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 សម្បយុត្តកក្កន្ធចាំងឡាយផង វិតក្កៈផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបាំងឡាយផង
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(១៤៨) អវិភក្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្តវិចារ-

មត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
ណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អវិ-
ភក្តវិចារមត្តា ឈាតា . . . មត្តា . . . ដលា វុដ្ឋហិត្វា
ដលំ ភុំ កត្វា បច្ចវេត្តិតំ តំ ភុំ កត្វា វិភក្តោ
ឧប្បជ្ជតិ អវិភក្តវិចារមត្តោ ខន្ធេ ច វិភក្តក្សំ ភុំ
កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ ភុំ កត្វា វិភក្តោ
ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អវិភក្តវិចារមត្តា
អធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធាធំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(១៤៩) អវិភក្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភក្ត-

សវិចារស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ អវិភក្តវិចារមត្តា ឈាតា វុដ្ឋហិត្វា
មត្តា . . . ដលា . . . ដលំ ភុំ កត្វា បច្ចវេត្តិតំ

(១៤៨) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ
(បុគ្គល) ចេញហើយអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . .
អំពីមគ្គ . . . អំពីផល ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
វិតក្កៈ ធ្វើផលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើខន្ធ
ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យជាទី
គោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ធ្វើខន្ធទន្ធនោះ ឲ្យជាទី
គោរព ទើបកើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ (ធមិ) ជាធិបតិ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តក្នុងទាំង-
ឡាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(១៤៩) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ចេញហើយ
អំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អំពីមគ្គ . . .
អំពីផល . . . ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា

តំ កុំ កត្តា សវិតក្កសវិតារា ខត្តា ឧប្បជ្ជតិ អវិ-
តក្កវិចារមត្តា ខន្ធ ច វិតក្កញ កុំ កត្តា អស្សា-
នេតិ អភិបទ្ធិតិ តំ កុំ កត្តា រាតោ ឧប្បជ្ជតិ
ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៦០] អវិតក្កវិចារមត្តា ធម្មោ អវិតក្កអវិចា-
រស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
តាធិបតិ អវិតក្កវិចារមត្តា អធិបតិ វិចារស្ស ចិត្ត-
សមុដ្ឋាបាទញ រូបាទំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦១] អវិតក្កវិចារមត្តា ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ អវិតក្កវិចារ-
មត្តា អធិបតិ សម្បយុត្តកាទំ ខត្តាទំ វិចារស្ស
ច ចិត្តសមុដ្ឋាបាទញ រូបាទំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១៦២] អវិតក្កវិចារមត្តា ធម្មោ សវិតក្ក-
សវិចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណាធិបតិ

ខន្ធតាំងឡាយ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ធ្វើដល់នោះ
ឲ្យជាវិភោគ រើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យជាវិភោគ ហើយគ្រេកអរ រីក-
រាយ រាគៈ ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាវិភោគ រើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[១៦០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់សហជាតាធិបតិ គឺ (ធម៌) ជាអធិបតិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងឡាយផង ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ
គឺ (ធម៌) ជាអធិបតិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃសម្បយុត្តក្នុងខន្ធតាំងឡាយផង វិចារៈផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងឡាយ
ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ

វិញ្ញាណបញ្ចករ

អវិភង្គវិចារមត្តា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា មត្តា ... ផលា ...
 ផលំ កុំ កត្វា បច្ឆវេត្តនិ តំ កុំ កត្វា សវិភង្គ-
 សវិចារា ខន្ធា ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ អវិភង្គ-
 វិចារមត្តេ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច កុំ កត្វា អស្សណេតិ
 អភិទន្ធតំ តំ កុំ កត្វា សវិភង្គសវិចារា ខន្ធា ច
 វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៦៣] អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ធិញ្ចនំ អវិភង្គ-
 អវិចារស្ស មត្តស្ស ផលស្ស វិចារស្ស ច អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតាធិបតិ អវិភង្គ-
 អវិចារា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៤] អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ អវិចារា អវិភង្គអវិចារា ឈានា ... មត្តា ...

វិញ្ញាណបញ្ចករ

គី (បុគ្គល) ចេញហើយអំពីឈាន ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អំពីមត្ត ... អំពីផល ... ធ្វើផល ឲ្យជាវិគោរព ហើយ
 តិចារណា ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 វិភង្គក្តី ធ្វើខ្លះផលនោះ ឲ្យជាវិគោរព រើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើ
 ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិភង្គផង ឲ្យ
 ជាវិគោរព ហើយធូតកអរ រីករាយ ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភង្គក្តី ធ្វើខន្ធានោះ ឲ្យជាវិគោរព
 រើបកើតឡើង ។

[១៦៣] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារ ជាបច្ច័យ ខៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
 អារម្មណាធិបតិ វិនិសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ គ្រាន់តែខៃ
 ជាបច្ច័យ ខៃមត្តនិងផល ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារផង វិចារផង
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ (ធម៌) ជាអធិបតិ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារ ជាបច្ច័យ ខៃសម្បយុត្តកន្ធានំឡាយផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ចនំឡាយផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារ ជាបច្ច័យ
 ខៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារ ដោយអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ គ្រាន់តែបុគ្គលខន្ធានំឡាយ ចេញ
 ហើយអំពីឈាន ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារ ... អំពីមត្ត ...

ដលា វុដ្ឋហិត្វា ដលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេត្តន្តិ តំ កុំ
 កត្វា សវិតក្កសវិចារា ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ អរិយា ធិញ្ចាធិ
 កុំ កត្វា បច្ចុវេត្តន្តិ ធិញ្ចាធិ តោត្រកុស្ស វេណាធិស្ស
 សវិតក្កសវិចារស្ស មត្តស្ស ដលស្ស អធិបតិប្ប
 ច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តំ កុំ កត្វា អស្សាធិតិ
 អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ធិដ្ឋិ ឧប្ប
 ជ្ឈតិ សោតំ ... យាធិ ជ្ជិកំ កាយំ រូបេ សន្តេ
 ភន្តេ វសេ ដោដ្ឋេត្វ វុត្តំ ... អវិតក្កសវិចារា ខន្ធ
 ច វិចារញ កុំ កត្វា អស្សាធិតិ អភិធម្មតិ តំ
 កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។

(១៦៥) អវិតក្កសវិចារា ធិញ្ចា អវិតក្កសវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ អរិយា អវិតក្កសវិចារា យំ ធិញ្ចា វុដ្ឋហិត្វា ...
 មត្តា ... ដលា ... ដលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេត្តន្តិ តំ
 កុំ កត្វា វិតក្កសវិចារា ឧប្បជ្ឈតិ អរិយា ធិញ្ចាធិ កុំ កត្វា

ចេញហើយអំពីផល ធ្វើផល ឲ្យជាវិគោត ហើយពិចារណា ខន្ធាន្ត-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ធ្វើឲ្យផលនោះ ឲ្យជា
 វិគោត រឹបកើតឡើង ព្រោះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើព្រះខិត្តាន ឲ្យជា
 វិគោត ហើយពិចារណា ព្រះខិត្តាន ជាបច្ច័យ ខែតោត្រកុ ទិវិវេទនៈ
 ខែមត្តនិវេទន៍ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិប-
 តិប្បច្ច័យ (បុគ្គល) ធ្វើចក្ខុ ឲ្យជាវិគោត ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
 ធ្វើចក្ខុនោះ ឲ្យជាវិគោត រឹបកើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង ធ្វើឲ្យ
 សោតៈ ... យានៈ ជ្ជិកំ កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួក
 វសេ ពួកដោដ្ឋេត្វៈ វុត្តំ ... ខន្ធាន្តទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ឲ្យជាវិគោត ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 រាគៈ ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាវិគោត រឹបកើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(១៦៥) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ចុះដល់
 អារម្មណាធិបតិ គឺ អរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ចេញហើយអំពីធាន ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ... អំពីមត្ត ... អំពីផល ... ធ្វើផលឲ្យ
 ជាវិគោត ហើយពិចារណា វិតក្កៈ ធ្វើផលនោះ ឲ្យជាវិគោត
 រឹបកើតឡើង ព្រោះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើព្រះខិត្តាន ឲ្យជាវិគោត

បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ អវិភង្គវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
 ផលស្ស វិភង្គស្ស ច អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្កំ ... វុត្តំ ... អវិភង្គវិចារ ខន្ធ ច វិចារកា
 កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា
 វិភង្គោ ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៦៦] អវិភង្គវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិភង្គវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ វិញ្ញាណំ អវិ-
 ភង្គវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស ផលស្ស វិចារស្ស ច
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៧] អវិភង្គវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គសវិ-
 ចារស្ស ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ អវិយា
 អវិភង្គវិចារោ ឈានា ... មត្តា ... ផលា វុត្តហិត្វា
 ផលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ តំ កុំ កត្វា សវិ-
 ភង្គសវិចារោ ខន្ធ ច វិភង្គោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ អវិយា
 វិញ្ញាណំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ វិញ្ញាណំ កោត្រកុស្ស

ហើយពិចារណា ព្រះខិត្តាន ជាបច្ច័យ ខែមគ្គនិវេសន ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានគ្រឹមតែវិចារៈផង វិភង្គៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ (បុគ្គល) ធ្វើ
 ខ្យល់ ... វុត្តំ ... ខ្យល់ខ្លាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមាន
 វិចារៈផង វិចារៈផង ឲ្យជាវិគោត ហើយត្រេកអរ រីករាយ វិភង្គៈ
 ធ្វើខ្លះនោះ ឲ្យជាវិគោត រើបកើតឡើង ។

[១៦៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិន
 មានវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានផលការម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះ
 ខិត្តាន ជាបច្ច័យ ខែមគ្គនិវេសន ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានផល
 ការម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះអរិយបុគ្គលខ្លាំងឡាយ ចេញហើយអំពីឈាន
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ... អំពីមគ្គ ... អំពីផល
 ធ្វើផល ឲ្យជាវិគោត ហើយពិចារណា ខ្លាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភង្គៈក្តី ធ្វើផលនោះ ឲ្យជា
 វិគោត រើបកើតឡើង ព្រះអរិយបុគ្គលខ្លាំងឡាយ ធ្វើព្រះខិត្តាន
 ឲ្យជាវិគោត ហើយពិចារណា ព្រះខិត្តាន ជាបច្ច័យ បែរត្រកុស្ស

វិញ្ញាណ បញ្ចករោ

[១៧០] អវិភក្តវិចារមត្តោ ច អវិភក្តអវិចារោ

ច ធម្មា សវិភក្តសវិចារស្ស ច អវិភក្តអវិចារមត្តស្ស

ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-

ធិបតិ អវិភក្តវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វិចារញ តុំ កត្វា

សវិភក្តសវិចារោ ខន្ធ ច វិភក្តោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៧១] សវិភក្តសវិចារោ ច អវិភក្តវិចារមត្តោ

ច ធម្មា សវិភក្តសវិចារស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សវិភក្តសវិចារោ

ខន្ធ ច វិភក្តញ តុំ កត្វា សវិភក្តសវិចារោ

ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៧២] សវិភក្តសវិចារោ ច អវិភក្តវិចារមត្តោ ច

ធម្មា អវិភក្តវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន

បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សវិភក្តសវិចារោ ខន្ធ ច

វិភក្តញ តុំ កត្វា វិភក្តោ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

វិញ្ញាណ បញ្ចករោ

[១៧៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល

មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ

ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង

ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែល

ប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភក្តៈក្តី ធ្វើខន្ធាន្តិឡាយ

ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ឲ្យជាវិភក្តៈ

ទើបកើតឡើង ។

[១៧៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប

ដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណា-

ធិបតិ គឺ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ធ្វើ

ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិភក្តៈផង

ឲ្យជាវិភក្តៈ ទើបកើតឡើង ។

[១៧៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន

វិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ

គឺ វិភក្តៈ ធ្វើខន្ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ

ផង វិភក្តៈផង ឲ្យជាវិភក្តៈ ទើបកើតឡើង ។

[១៧៧] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ

ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស

ច ធម្មស្ស អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-

និបតិ សវិតត្តសវិចារេ ខន្ធ ច វិតត្តញ្ច កុំ កត្វា

សវិតត្តសវិចារា ខន្ធ ច វិតត្តោ ច ឧប្បដ្ឋន្តិ ។

[១៧៨] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិចា-

រស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា

សវិតត្តសវិចារា ខន្ធ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សវិតត្តិ-

សវិចារាធំ ខន្ធនំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អនុលោមំ គោត្រកុស្ស អនុលោមំ ពេទានស្ស

គោត្រកុ សវិតត្តសវិចារស្ស មត្តស្ស ពេទានំ

សវិតត្តសវិចារស្ស មត្តស្ស សវិតត្តសវិចារោ

មត្តោ សវិតត្តសវិចារស្ស ផលស្ស សវិតត្តសវិចារំ

ផលំ សវិតត្តសវិចារស្ស ផលស្ស អនុលោមំ

សវិតត្តសវិចារាយ ផលសមាមត្តិយា អនន្តរាប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ។

[១៧៧] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកប

ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ

វិចារៈផង ដោយអនិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាចំបតិ គឺ ខន្ធនាំដ-

ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ វិតក្កៈក្តិ ធ្វើខន្ធនាំដ-

ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យជាវិ

គោរព ទើបកើតឡើង ។

[១៧៨] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្ត-

រាប្បច្ច័យ ខន្ធនាំដឡាយ មុខ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ

វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនាំដឡាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយ

វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ)

នៃគោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃពេទានៈ គោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃ

មត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ

មត្តដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ

ប្រកបដោយវិចារៈ(ជាបច្ច័យ)នៃផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ

វិចារៈ ផលដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃផល

ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផល-

សមាមត្តិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ។

(១៧៥) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-

មត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
បុរិមា សវិតក្កសវិតារោ ខត្តា បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស
វិតក្កស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិ-
ចារំ ចុតិចិត្តំ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស
សវិតក្កសវិតារោ ខត្តា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស វុដ្ឋានស្ស
វិតក្កស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស បរិតកម្មំ
អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស គោត្រកូ អវិតក្ក-
វិចារមត្តស្ស មត្តស្ស វេទានំ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស
មត្តស្ស អនុលោមំ អវិតក្កវិចារមត្តាយ ផលសមា-
បត្តិយា វិតក្កស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧៦) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ អវិតក្កអវិ-

ចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋនា
បក្កុដ្ឋំ វិញ្ញាណានំ អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ

(១៧៥) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្ត
រឃ្យច្ច័យ គឺ ខន្ធាងឡាយមុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ ចុតិចិត្ត
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង បរិតម្ម នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ ។

(១៧៦) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនន្ត-
រឃ្យច្ច័យ អារដ្ឋនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណ ៥ ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ

សវិតក្កសវិចារំ ទុតិចិត្តំ អវិតក្កសវិចារស្ស ឧបបត្តិ-
 ចិត្តស្ស វិចារស្ស ច អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិតក្កសវិចារា ឧត្តា អវិតក្កសវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស
 វិចារស្ស ច ទុតិយស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ទុតិយេ
 ឈានេ វិចារស្ស អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិ-
 យស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ . . . ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មំ . . . អាគាសានញាយតនស្ស បរិកម្មំ . . .
 វិញ្ញាណញាយតនស្ស បរិកម្មំ . . . អាគិញ្ញញាយត-
 នស្ស បរិកម្មំ . . . ទេវសញ្ញានាសញ្ញាតនស្ស បរិ-
 កម្មំ . . . ទិព្វស្ស ចក្កស្ស បរិកម្មំ . . . ទិព្វាយ
 សោតនាតុយា បរិកម្មំ . . . វិនិច្ឆ័យញ្ញាណស្ស
 បរិកម្មំ . . . ទេវតាបរិយញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ . . .
 បុត្រេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបតញ្ញា-
 ណស្ស អនាគតិសញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ . . . តោត្រកុ
 អវិតក្កសវិចារស្ស មត្តស្ស វិចារស្ស ច វេទានំ
 អវិតក្កសវិចារស្ស មត្តស្ស វិចារស្ស ច អនុលោមំ
 អវិតក្កសវិចារាយ ផលសមាបត្តិយា វិចារស្ស ច
 អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ចុតិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧប-
 បត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តប្ប-
 ច័យ ឧត្តានឹងឡើយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង បរិកម្ម នៃ
 ទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្នុងទុតិយជ្ឈាន ដោយអនន្តប្បច័យ
 បរិកម្ម នៃតតិយជ្ឈាន . . . បរិកម្ម នៃចតុត្ថជ្ឈាន បរិកម្ម នៃអាគា-
 សានញាយតនៈ . . . បរិកម្ម នៃវិញ្ញាណញាយតនៈ . . . បរិកម្ម
 នៃអាគិញ្ញញាយតនៈ . . . បរិកម្ម នៃទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ . . .
 បរិកម្ម នៃទិព្វចក្ក . . . បរិកម្ម នៃទិព្វសោតនាតុ . . . បរិកម្ម នៃវិនិ-
 ច្ឆ័យញ្ញាណ . . . បរិកម្ម នៃទេវតាបរិយញ្ញាណ . . . បរិកម្ម នៃបុត្រេ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបតញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ . . .
 តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង
 វិចារៈផង វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមាន
 វិចារៈផង វិចារៈផង អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តប្បច័យ ។

ព្រះគ្រូពេ បញ្ជាក់

[១៧៧] សវិតក្តីសវិតាពេ ធម្មោ អវិតក្តីវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិតក្តីអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យ-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្តីសវិតាវ ចុតិចិត្តំ អវិ-
 តក្តីវិចារមត្តស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរ-
 ឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្តីសវិតាវ ខន្ធ អវិតក្តី-
 វិចារមត្តស្ស វុដ្ឋានស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិតក្តីវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ
 អវិតក្តីវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរឃ្យ-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ភោគកុ អវិតក្តីវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
 វិចារស្ស ច រោនាធំ អវិតក្តីវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
 វិចារស្ស ច អនុលោមំ អវិតក្តីវិចារមត្តាយ ផល-
 សមាបត្តិយា វិចារស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៨] សវិតក្តីសវិតាពេ ធម្មោ សវិតក្តីសវិ-
 ចារស្ស ច អវិតក្តីវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរ-
 ឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្តីសវិតាវ
 ខន្ធ បដិមាធំ បដិមាធំ សវិតក្តីសវិតាវ ខន្ធ ។

ព្រះគ្រូពេ បញ្ជាក់

[១៧៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្តីប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្តី មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្តី មិនមានវិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយវិតក្តីប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែល
 មិនមានវិតក្តីមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្តីប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ
 ដែលមិនមានវិតក្តីមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្តី មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្តីមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
 អនន្តរឃ្យច្ច័យ ភោគកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្តីមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង រោនាធំ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលមិន
 មានវិតក្តីមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃ
 ផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្តីមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
 អនន្តរឃ្យច្ច័យ ។

[១៧៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្តីប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្តីមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ
 មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
 ទាំងឡាយ ព្រាយ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈផង

វិភក្តិស្ស ច អនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន បច្ចុយោ អនុលោមំ
 គោត្រកុស្ស វិភក្តិស្ស ច អនុលោមំ កេនានស្ស
 វិភក្តិស្ស ច គោត្រកុ សវិភក្តិសវិចារស្ស មត្តស្ស
 វិភក្តិស្ស ច កេនានំ សវិភក្តិសវិចារស្ស មត្តស្ស
 វិភក្តិស្ស ច សវិភក្តិសវិចារេ មត្តោ សវិភក្តិ-
 សវិចារស្ស ផលស្ស វិភក្តិស្ស ច សវិភក្តិសវិចារំ
 ផលំ សវិភក្តិសវិចារស្ស ផលស្ស វិភក្តិស្ស ច
 អនុលោមំ សវិភក្តិសវិចារាយ ផលសមាបត្តិយា
 វិភក្តិស្ស ច អនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។

[១៧៧] អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន បច្ចុយោ បុរិមោ
 បុរិមោ វិភក្តោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិភក្តិស្ស អនុន្ត-
 រវ្យាដ្ឋយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អវិភក្តិវិចារមត្តោ
 ខត្វា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អវិភក្តិវិចារមត្តាធំ ខត្វាធំ
 អនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន បច្ចុយោ អវិភក្តិវិចារមត្តោ មត្តោ
 អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ផលស្ស អវិភក្តិវិចារមត្តំ ផលំ
 អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ផលស្ស អនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន
 បច្ចុយោ ។

វិភក្តិផលំ ដោយអនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកុផលំ
 វិភក្តិផលំ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃកេនានៈផលំ វិភក្តិផលំ គោត្រកុ
 (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈផលំ វិភក្តិ
 ផលំ កេនានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយ
 វិចារៈផលំ វិភក្តិផលំ មត្ត ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលប្រកបដោយវិភក្តិ ប្រកបដោយវិចារៈផលំ
 វិភក្តិផលំ ផល ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃផល ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈផលំ វិភក្តិផលំ អនុ-
 លោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកប
 ដោយវិចារៈផលំ វិភក្តិផលំ ដោយអនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន ។

[១៧៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិមានត្រឹមតែវិចារ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិ មានត្រឹមតែវិចារ ដោយអនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន គឺ
 វិភក្តិ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃវិភក្តិ ក្រោយ ។ ដោយអនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន ខន្ធ
 ទាំងឡាយ មុន ។ ដែលមិនមានវិភក្តិ មានត្រឹមតែវិចារ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធទាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិភក្តិ មានត្រឹមតែវិចារ
 ដោយអនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន មត្ត ដែលមិនមានវិភក្តិ មានត្រឹមតែវិចារ (ជា
 បច្ច័យ) នៃផល ដែលមិនមានវិភក្តិមានត្រឹមតែវិចារ ផល ដែលមិន
 មានវិភក្តិ មានត្រឹមតែវិចារ ជាបច្ច័យ នៃផលដែលមិនមានវិភក្តិមាន
 ត្រឹមតែវិចារ ដោយអនុន្តរវ្យាដ្ឋយេន ។

(១៧០) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភង្គសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ
បុរិមោ វិភង្គោ បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ សវិភង្គសវិ-
ចារាធំ ខន្ធចំ អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គ-
វិចារមត្តំ ចុតិចិត្តំ សវិភង្គសវិចារស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស
អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តំ កវដ្តំ
ការដ្ឋនាយ អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារ-
មត្តា ខន្ធា សវិភង្គសវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្ត-
រឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧១) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
បុរិមា អវិភង្គវិចារមត្តា ខន្ធា បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស
វិចារស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារ-
មត្តំ ចុតិចិត្តំ វិភង្គោ ច អវិភង្គវិចារស្ស ឧប-
បត្តិចិត្តស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ
អវិភង្គវិចារមត្តា ខន្ធា វិភង្គោ ច អវិភង្គវិចារ-
ស្ស វុដ្ឋានស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន
បច្ចយោ ។ បេ ។

(១៧០) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
ខៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន
គឺ វិភង្គៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធាន្តរឃ្យច្ចយេន ក្រោយ ។ ដែលប្រកប
ដោយវិភង្គប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន ចុតិចិត្ត ដែលមិន
មានវិភង្គមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលប្រកបដោយ
វិភង្គប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន កវដ្តៈ ដែលមិនមានវិភង្គ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខៃការដ្ឋនៈ ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន ខន្ធា
ន្តរឃ្យច្ចយេន ដែលមិនមានវិភង្គមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខៃវុដ្ឋានៈ
ដែលប្រកបដោយវិភង្គប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន ។

(១៧១) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
ខៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គមិនមានវិចារៈ ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន គឺ ពួក
ខន្ធា មុន ។ ដែលមិនមានវិភង្គមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខៃវិចារៈ
ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិភង្គមានត្រឹម
តែវិចារៈក្តី វិភង្គក្តី ជាបច្ច័យ ខៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិភង្គមិន
មានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន ពួកខន្ធា ដែលមិនមាន
វិភង្គមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិភង្គក្តី ជាបច្ច័យ ខៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនមាន
វិភង្គមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ចយេន ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមន្តិកប្បដ្ឋាន

[១៧២] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភត្តវិចារ-
 មត្តា ខន្ធា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អវិភត្តវិចារមត្តាធំ
 ខន្ធាធំ វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-
 ភត្តវិចារមត្តោ មត្តោ អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ដលស្ស
 វិចារស្ស ច អវិភត្តវិចារមត្តំ ដលំ អវិភត្តវិចារមត្តស្ស
 ដលស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៣] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្ត-
 សវិចារស្ស ច អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ វិភត្តោ
 បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ សវិភត្តសវិចារធំ ខន្ធាធំ
 វិភត្តស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្ត-
 វិចារមត្តំ បុតិចិត្តំ សវិភត្តសវិចារស្ស ខុបបត្តិ-
 ចិត្តស្ស វិភត្តស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុណោមន្តិកប្បដ្ឋាន

[១៧៤] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមាន
 វិភក្តៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មគ្គ
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ដែលមិនមាន
 វិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ផល ដែលមិនមានវិភក្តៈ មាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
 ផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៧៥] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ វិភក្តៈ មុន ។
 ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វិភក្តៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បុតិចិត្ត ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខុបបត្តិចិត្ត ដែលប្រកប
 ដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិភក្តៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ចករ

វិញ្ញាណបញ្ចករ

អវិញ្ញាណវិចារមត្តំ កវដ្តំ អារម្មណយ វិញ្ញាណស្ស ច អនន្ត-
រម្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិញ្ញាណវិចារមត្តា ទដ្ឋា សវិ-
តត្តសវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស វិញ្ញាណស្ស ច អនន្តរម្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

កវដ្តំ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមានត្រឹមតែវិចារ ជាបច្ច័យ នៃការដួងផង
វិញ្ញាណផង ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ ពួកទន្ធ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមានត្រឹមតែ
វិចារ ជាបច្ច័យ នៃវដ្តាន ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណប្រកបដោយវិចារ
ផង វិញ្ញាណផង ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ ។

(១៧៤) អវិញ្ញាណវិចារោ ធម្មោ អវិញ្ញាណវិចារស្ស

(១៧៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌

ធម្មស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ
វិចារោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិចារស្ស អនន្តរម្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ បុរិមោ បុរិមោ អវិញ្ញា-
អវិចារោ ទដ្ឋា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អវិញ្ញាណវិចារានំ
ទដ្ឋានំ អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិញ្ញាណវិចារោ
មត្តោ អវិញ្ញាណវិចារស្ស ផលស្ស អវិញ្ញាណវិចារំ
ផលំ អវិញ្ញាណវិចារស្ស ផលស្ស អនន្តរម្បច្ចយេន
បច្ចយោ និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញា-
យនំ អវិញ្ញាណវិចារាយ ផលសមាបត្តិយា វិចារស្ស
ច អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ គឺ វិចារ មុន ។
ជាបច្ច័យ នៃវិចារ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ ។ បេ ។ ពួកទន្ធ
មុន ។ ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារ ជាបច្ច័យ នៃពួកទន្ធ ក្រោយ ។
ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ មត្ត ដែលមិនមាន
វិញ្ញាណមិនមានវិចារ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារ
ផល ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារ ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលមិនមាន
វិញ្ញាណមិនមានវិចារ ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ នៃវិសញ្ញាណសញ្ញាយនៈ
(លស័ប្បត្តល) កាលបញ្ច អំនិរោធា ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ
ដែលមិនមានវិញ្ញាណមិនមានវិចារផង វិចារផង ដោយអនន្តរម្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១៧៥) អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ សវិភត្តិស-
 វិចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិ-
 អវិចារំ ចុតិចិត្តំ វិចារោ ច សវិភត្តិសវិចារស្ស
 ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិអ-
 វិចារំ កវត្តំ វិចារោ ច អាវដ្ឋនាយ អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភត្តិអវិចារា ទន្ធា វិចារោ ច សវិភត្តិស-
 វិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និរោតា
 វុដ្ឋិហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សវិភត្តិសវិចា-
 រាយ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧៦) អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចុតិមោ
 ចុតិមោ វិចារោ បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ
 ទន្ធានំ អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិអវិចារំ
 ចុតិចិត្តំ វិចារោ ច អវិភត្តិវិចារមត្តស្ស ឧបបត្តិ-
 ចិត្តស្ស វិភត្តិស្ស ច អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភត្តិអវិចារា ទន្ធា វិចារោ ច អវិភត្តិវិចារមត្តស្ស
 វុដ្ឋានស្ស វិភត្តិស្ស ច អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

(១៧៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ គឺ ចុតិ-
 ចិត្ត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧប-
 បត្តិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ
 កវត្តៈ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃអាវដ្ឋនៈ
 ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ ពួកទន្ធា ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 អនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ លសបុគ្គល កាលចេញ
 អំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ ។

(១៧៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ គឺ
 វិចារៈមុខ ជាបច្ច័យ នៃពួកទន្ធា ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិភក្តៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិភក្តៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង វិភក្តៈផង ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ ពួកទន្ធា ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិភក្តៈផង ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ញា

និរោធនៃវិញ្ញាណបញ្ញា ទេវសញ្ញា ទេវសញ្ញាយន្តរំ អវិ-
តត្តវិចារមត្តាយ ផលសមាបត្តិយា វិតត្តស្ស ច
អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៧] អវិតត្តវិចារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិតត្តវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរ-
ឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តវិចារំ ចុតិចិត្តំ អវិតត្ត-
វិចារមត្តស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរឃ្យ-
ច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តវិចារោ ទត្តា អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស វិចារស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន
បច្ចយោ និរោធនៃវិញ្ញាណបញ្ញា ទេវសញ្ញា ទេវសញ្ញាយន្តរំ
អវិតត្តវិចារមត្តាយ ផលសមាបត្តិយា វិចារ-
ស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៨] អវិតត្តវិចារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
ចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរ-
ឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តវិចារំ ចុតិចិត្តំ វិចារោ
ច សវិតត្តសវិចារស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស វិតត្តស្ស ច

វិញ្ញាណបញ្ញា

ទេវសញ្ញា ទេវសញ្ញាយន្តរំ របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធន ជាបច្ច័យ
នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង
ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ ។

[១៤៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវិជ្ជានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង
ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ ទេវសញ្ញា ទេវសញ្ញាយន្តរំ របស់បុគ្គល កាល
ចេញ អំពីនិរោធន ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ ។

[១៤៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ គឺ
ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ
នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កាវិចារំ កវដ្ឋញ្ច
 វិចារោ ច អាវដ្ឋនាយ វិតក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិតក្កាវិចារោ ខត្វា វិចារោ ច សវិតក្ក-
 សវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស វិតក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ និរោតា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាតា-
 សញ្ញាយតនំ សវិតក្កសវិចារាយ ផលសមាបត្តិយោ
 វិតក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ដោយអនន្តរប្បច្ចយ កវដ្ឋៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអាវដ្ឋនៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ចយ ពួក
 ខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ចយ នៅសញ្ញានសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពី
 និរោត ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ចយ ។

(១៧៧) អវិតក្កាវិចារមត្តោ ច អវិតក្កាវិចារោ

(១៧៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិន

ច ធម្មា សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិតក្កាវិចារមត្តំ ចុតិចិត្តញ្ច វិចារោ
 ច សវិតក្កសវិចារស្ស ខបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិតក្កាវិចារមត្តំ កវដ្ឋញ្ច វិចារោ
 ច អាវដ្ឋនាយ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តា ខត្វា ច វិចារោ ច សវិតក្កសវិចារស្ស
 វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ចយ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ចយ កវដ្ឋៈ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃអាវដ្ឋនៈ
 ដោយអនន្តរប្បច្ចយ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ចយ ។

(១៧០) អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អវិភង្គវិចារមត្តា ខុទ្ទា
 ច វិចារោ ច បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អវិភង្គវិចារមត្តាធំ
 ខុទ្ទាធំ អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ
 មត្តោ ច វិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ផលស្ស
 អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អវិភង្គវិចារមត្តំ ផលក្ស
 វិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ផលស្ស អនន្ត-
 រប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(១៧១) អវិភង្គវិចារមត្តោ ត អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គអវិចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អវិភង្គវិចារមត្តា ខុទ្ទា
 ច វិចារោ ច បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស វិចារស្ស អនន្ត-
 រប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អវិភង្គវិចារមត្តំ ចុតិចិត្តក្ស
 វិចារោ ច អវិភង្គអវិចារស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្ត-
 រប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អវិភង្គវិចារមត្តា ខុទ្ទា ច វិចារោ
 ច អវិភង្គអវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ ។

(១៧០) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មត្តំ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ផល ដែលមិន
 មានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលមិន
 មានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៧១) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិន
 មានវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្រោយ ។
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី
 វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី
 វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៧២] អវិភង្គវិចារមន្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ ច
 ធម្មា អវិភង្គវិចារមន្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 អវិភង្គវិចារមន្តា ទន្ធា ច វិចារោ ច បច្ច័មាធំ
 បច្ច័មាធំ អវិភង្គវិចារមន្តាធំ ទន្ធាធំ វិចារស្ស ច
 អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមន្តោ មន្តោ
 ច វិចារោ ច អវិភង្គវិចារមន្តស្ស ផលស្ស វិចារស្ស
 ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមន្ត
 ផលញ្ច វិចារោ ច អវិភង្គវិចារមន្តស្ស ផលស្ស
 ច វិចារស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៣] អវិភង្គវិចារមន្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិភង្គសវិចារស្ស ច អវិភង្គវិចារមន្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អនន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារ
 មន្តំ ចុតិចិត្តញ្ច វិចារោ ច សវិភង្គសវិចារស្ស
 ឧបបត្តិចិត្តស្ស វិភង្គស្ស ច អនន្តរឃ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមន្តំ កវច្ឆញ្ច វិចារោ ច

[១៧៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គ ដំណាច់វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 អនន្តរឃ្យច្ច័យ គឺ ពួកទន្ធា មុនៗ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកទន្ធា ក្រោយៗ ដែលមិនមានវិភង្គៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ មគ្គ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ គឺ ផល ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ ។

[១៧៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិភង្គៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលប្រកប
 ដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិភង្គៈផង ដោយអនន្តរឃ្យច្ច័យ
 កវច្ឆៈ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ

[១៧៦] អំពីគ្រួសារវិចារណៈ ច អំពីគ្រួសារវិចារណៈ
 ច ធម្មា អំពីគ្រួសារវិចារណៈ ធម្មស្ស អនន្តរាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សិវត្តសិវាវា
 ខត្តា ច វិគត្តោ ច បដ្ឋិមស្ស បដ្ឋិមស្ស វិគត្តស្ស
 អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សិវត្តសិវាវា តុតិចិត្តកា
 វិគត្តោ ច អំពីគ្រួសារវិចារណៈ ឧបបត្តិចិត្តស្ស អ-
 នន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សិវត្តសិវាវា ខត្តា ច
 វិគត្តោ ច អំពីគ្រួសារវិចារណៈ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរ-
 ាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អំពីគ្រួសារវិចារណៈ ឈានស្ស
 បរិកម្មកា វិគត្តោ ច អំពីគ្រួសារវិចារណៈ ឈា-
 នស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តោត្រកុ ច វិគត្តោ
 ច អំពីគ្រួសារវិចារណៈ បត្តស្ស វេទនាភិក្ខុ វិគត្តោ
 ច អំពីគ្រួសារវិចារណៈ បត្តស្ស អនុលោមកា វិគត្តោ
 ច អំពីគ្រួសារវិចារណៈ វេទនាភិក្ខុ វិគត្តោ អនន្ត-
 រាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈប្រកបដោយវិចារណៈ ធម៌
 ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារណៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ តួកខន្ធ មុន ។ ដែល
 ប្រកបដោយវិគត្តៈប្រកបដោយវិចារណៈ វិគត្តៈ ជាបច្ច័យ នៃវិគត្តៈ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ តុតិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈប្រកប
 ដោយវិចារណៈ វិគត្តៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិគត្តៈ
 មានត្រឹមតែវិចារណៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ តួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយ
 វិគត្តៈប្រកបដោយវិចារណៈ វិគត្តៈ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិន
 មានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារណៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃឈាន
 ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារណៈ វិគត្តៈ ជាបច្ច័យ នៃឈាន
 ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារណៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ តោត្រកុ
 វិគត្តៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារណៈ
 វេទនាភិក្ខុ វិគត្តៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែ
 វិចារណៈ អនុលោមកា វិគត្តៈ ជាបច្ច័យ នៃវេទនាភិក្ខុ ដែលមិន
 មានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារណៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(១៧៦) សវិតក្កសវិតាភេ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ

ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន

បច្ចយោ អាវុជ្ជនា ច វិតក្កោ ច បញ្ចង្គំ វិញ្ញាណាជំ

អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិតាវំ ចុតិចិត្តញ

វិតក្កោ ច អវិតក្កអវិចារស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស វិចារស្ស

ច អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិតាភេ ទត្តា

ច វិតក្កោ ច អវិតក្កអវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស ច វិចារស្ស

ច អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ទុតិយស្ស ណានស្ស

បរិកម្មញ វិតក្កោ ច ទុតិយស្ស ណានស្ស ច

វិចារស្ស ច អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ តតិយស្ស

ណានស្ស បរិកម្មញ វិតក្កោ ច ចតុត្ថស្ស ណា-

នស្ស បរិកម្មញ វិតក្កោ ច អាភាសានន្តរាយត-

នស្ស បរិកម្មញ វិតក្កោ ច វិញ្ញាណញ្ចាយត-

នស្ស បរិកម្មញ វិតក្កោ ច អាតតិញ្ចាយតនស្ស

បរិកម្មញ វិតក្កោ ច ទេវសញ្ញាយសញ្ញាយតនស្ស

បរិកម្មញ វិតក្កោ ច ទេវសញ្ញាយសញ្ញាយតនស្ស

(១៧៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន

មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនន្តរវ្យច្ច័យ គឺ អាវុជ្ជនៈក្តី វិតក្កៈក្តី

ជាបច្ច័យ នៃបញ្ចវិញ្ញាណ ដោយអនន្តរវ្យច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលប្រកប

ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរវ្យច្ច័យ

ត្នកទទ្ធី ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ

នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ

អនន្តរវ្យច្ច័យ បរិកម្ម នៃទុតិយជ្ឈានក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃទុតិ-

យជ្ឈានផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរវ្យច្ច័យ បរិកម្ម នៃតតិយជ្ឈានក្តី

វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃចតុត្ថជ្ឈានក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃអាភាសានន្តរ-

យតនក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម

នៃអាតតិញ្ចាយតនក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃទេវសញ្ញាយសញ្ញាយតនក្តី

វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃទេវសញ្ញាយសញ្ញាយតនក្តី

វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃទេវសញ្ញាយសញ្ញាយតនក្តី

វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃទេវសញ្ញាយសញ្ញាយតនក្តី

បរិកម្មត្រូវ វិនិច្ឆ័យ ច មិត្តស្នូ ចតុស្នូ បរិកម្មត្រូវ
 វិនិច្ឆ័យ ច មិត្តាយ សោតនាគុយា បរិកម្មត្រូវ
 វិនិច្ឆ័យ ច ឥន្ទ្រវិជញ្ញាលាស្នូ បរិកម្មត្រូវ វិនិច្ឆ័យ ច
 ចេតោបរិយញ្ញាលាស្នូ បរិកម្មត្រូវ វិនិច្ឆ័យ ច បុត្រ-
 ធិវាសាទុស្នូត្រិញ្ញាលាស្នូ ។ បេ ។ យថាតម្របតណ្ហ-
 លាស្នូ ។ បេ ។ អនាគតសញ្ញាលាស្នូ បរិកម្មត្រូវ
 វិនិច្ឆ័យ ច តោត្រគុ ច វិនិច្ឆ័យ ច អវិគត្តអវិ-
 ចារស្នូ មត្តស្នូ ច វិចារស្នូ ច វេទានញ វិនិច្ឆ័យ
 ច អវិគត្តអវិចារស្នូ មត្តស្នូ វិចារស្នូ ច អនុលោ-
 មញ្ញ វិនិច្ឆ័យ ច អវិគត្តអវិចារាយ ជលសមាបត្តិយា
 វិចារស្នូ ច អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧៧) សវិនិច្ឆ័យសវិចារោ ច អវិគត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិគត្តវិចារមត្តស្នូ ច អវិគត្តអវិចារស្នូ
 ច ធម្មស្នូ វនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិនិច្ឆ័យ-
 សវិចារំ បុត្រវិជញ្ញា វិនិច្ឆ័យ ច អវិគត្តវិចារមត្តស្នូ
 ទុបបត្តិចិត្តស្នូ ច វិចារស្នូ ច អនន្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិនិច្ឆ័យសវិចារោ ច ធម្មា ច វិនិច្ឆ័យ ច
 អវិគត្តវិចារមត្តស្នូ វិជ្ជាធម្មស្នូ ច វិចារស្នូ ច

វិនិច្ឆ័យ បរិកម្ម ឃៃវិចិត្តក្ខត្តិ វិនិច្ឆ័យ បរិកម្ម ឃៃវិចិត្តសោតនាគុត្តិ វិនិច្ឆ័យ
 បរិកម្ម ឃៃឥន្ទ្រវិជញ្ញាលាស្នូ វិនិច្ឆ័យ បរិកម្ម ឃៃចេតោបរិយញ្ញាលាស្នូ
 វិនិច្ឆ័យ ឃៃបុត្រវិជញ្ញាលាស្នូ ។ បេ ។ ឃៃយថាតម្របតណ្ហ
 ។ បេ ។ បរិកម្ម ឃៃអនាគតសញ្ញាលាស្នូ វិនិច្ឆ័យ តោត្រគុត្តិ វិនិច្ឆ័យ
 ក្តិ ជាបច្ច័យ ឃៃមត្ត ដែលមិនមានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង
 វេទានៈក្តិ វិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យ ឃៃមត្ត ដែលមិនមានវិគត្តៈ មិនមាន
 វិចារៈផង វិចារៈផង អនុលោមក្តិ វិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យ ឃៃជល-
 សមាបត្តិ ដែលមិនមានវិគត្តៈ មិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
 អនន្តប្បច្ច័យ ។

(១៧៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធម៌
 ដែលមិនមានវិគត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ ឃៃធម៌ ដែលមិន
 មានវិគត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិគត្តៈ មិនមាន
 វិចារៈផង ដោយអនន្តប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តិ វិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យ ឃៃឧបបត្តិចិត្ត ដែល
 មិនមានវិគត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តប្បច្ច័យ
 ត្រករន្ត ដែលប្រកបដោយវិគត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តិ វិនិច្ឆ័យ ជា
 បច្ច័យ ឃៃវិជ្ជានៈ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង

អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អវិភង្គវិចារមត្តស្ស
 ឈានស្ស បរិកម្មញ្ច វិភង្គោ ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស
 ឈានស្ស ច វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 គោត្រកុ ច វិភង្គោ ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
 ច វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ រោនានញ្ច
 វិភង្គោ ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស ច វិចារស្ស
 ច អនុលោមញ្ច វិភង្គោ ច អវិភង្គវិចារមត្តាយ
 ដលសមាបត្តិយា ច វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។

(១៧៥) សវិភង្គសវិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភង្គសវិចារស្ស ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា
 សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធា ច វិភង្គោ ច បច្ច័មា
 បច្ច័មា សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធា ច វិភង្គស្ស ច
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនុលោមញ្ច វិភង្គោ ច
 គោត្រកុស្ស ច វិភង្គស្ស ច អនុលោមញ្ច វិភង្គោ
 ច រោនានស្ស ច វិភង្គស្ស ច គោត្រកុ ច វិភង្គោ
 ច សវិភង្គសវិចារស្ស ច មត្តស្ស ច វិភង្គស្ស ។

ដោយអនន្តរប្បច្ចយេន បរិកម្ម នៃឈាន ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឈាន ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ចយេន គោត្រកុក្តី វិភង្គៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង
 ដោយអនន្តរប្បច្ចយេន រោនានៈក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង អនុលោមក្តី វិភង្គៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃដលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ចយេន ។

(១៧៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ចយេន គឺ ពួកខន្ធា ។ ដែលប្រកបដោយ
 វិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធាក្រោយ ។
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិភង្គៈផង ដោយ
 អនន្តរប្បច្ចយេន អនុលោមក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកុ និងវិភង្គៈ
 អនុលោមក្តី វិភង្គៈក្តី(ជាបច្ច័យ)នៃរោនានៈ និងវិភង្គៈ គោត្រកុក្តី វិភង្គៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិភង្គៈផង

រោចានត្ប វិនិក្កោ ច សវិនិក្កោសវិនិចារស្ស មត្តស្ស
 ច វិនិក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ស្សវិនិក្កា-
 សវិនិចារោ មត្តោ ច វិនិក្កោ ច សវិនិក្កសវិនិចារស្ស
 ផលស្ស ច វិនិក្កស្ស ច សវិនិក្កសវិនិចារំ ផលត្ប
 វិនិក្កោ ច សវិនិក្កសវិនិចារស្ស ផលស្ស ច វិនិក្កស្ស
 ច អនុលោមត្ប វិនិក្កោ ច សវិនិក្កសវិនិចារាយ
 ផលសមាបត្តិយោ ច វិនិក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(១៧៧) សវិនិក្កសវិនិចារោ ធម្មោ សវិនិក្កសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អនន្តរប្បច្ចយោមិ សមនន្តរប្បច្ចយោមិ សទិសោ ។

(២០០) សវិនិក្កសវិនិចារោ ធម្មោ សវិនិក្កសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិនិក្កា-
 សវិនិចារោ ឋកោ ខន្ធា ត្ថន្ត្រ្នំ ខន្ធានំ សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ឋកស្ស ខន្ធាស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្ធា ខន្ធានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វជិសន្ធិត្តុណោ សវិ-
 ក្កសវិនិចារោ ឋកោ ខន្ធា ត្ថន្ត្រ្នំ ខន្ធានំ ទ្វេ
 ខន្ធា ទ្ធិន្ធា ខន្ធានំ ... ។

រោចានត្ប វិនិក្កោ ជាបច្ច័យ ខៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វិនិក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មត្ត ដែលប្រកប
 ដោយវិនិក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិនិក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ ខៃផល ដែល
 ប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិនិក្កៈផង ផល ដែល
 ប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិនិក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ ខៃផល
 ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិនិក្កៈផង អនុលោមក្តី
 វិនិក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ ខៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកប
 ដោយវិចារ ផង វិនិក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៧៧) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ ខៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសមនន្ត-
 រប្បច្ច័យ ។ អនន្តរប្បច្ច័យក្តី សមនន្តរប្បច្ច័យក្តី មានសេចក្តីដូចគ្នា ។

(២០០) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ ខៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខ្លួន ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ ខៃខ្លួន ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខ្លួន ជាបច្ច័យ
 ខៃខ្លួន ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខ្លួន ជាបច្ច័យ ខៃខ្លួន ២
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខ្លួន ១ ដែលប្រកបដោយវិនិក្កៈ ប្រកប
 ដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) ខៃខ្លួន ៣ ក្នុងខណៈវិនិចារសន្តិ ខ្លួន ២
 (ជាបច្ច័យ) ខៃខ្លួន ២ ... ។

(២០០) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិ-
តត្តសវិតារោ ខន្ធ វិតត្តស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ ... ។

(២០២) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអ-
វិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ
កដត្តារូទានំ ... ។

(២០៣) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
ចារស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិតារោ ឯកោ
ខន្ធ តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន្ទ ខន្ធ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ សេហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ ... ។ សន្ធិត្តំ ។

(២០១) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលបំណងវិត្តៈ មានគ្រឹមវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
វិត្តៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២០២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិត្តៈ មិនមានវិចារៈ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានានុប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២០៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិត្តៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ខ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ព្យ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានុបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានុបផង ដោយសហជាត
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(២០៤) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
មក្កស្ស ច អវិតក្កវិចារមក្កស្ស ច ធម្មស្ស សហជាត-
ប្បទ្ធកយេន បទ្ធកយោ សវិតក្កសវិតារោ ខត្តា វិតក្កស្ស
ច ចិត្តសមុដ្ឋាណានិ រូតានំ សហជាតប្បទ្ធកយេន
បទ្ធកយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(២០៥) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមក្កស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បទ្ធកយេន បទ្ធកយោ សវិតក្កសវិតារោ ឋកោ
ខត្តោ តិណ្ណំ ខត្តានំ វិតក្កស្ស ច សហជាតប្បទ្ធក-
យេន បទ្ធកយោ ទ្វេ ខត្តា ទ្ធិនំ ខត្តានំ វិតក្កស្ស ច
សហជាតប្បទ្ធកយេន បទ្ធកយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(២០៦) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមក្កស្ស ច អវិតក្កវិចារ-
មក្កស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បទ្ធកយេន បទ្ធកយោ
សវិតក្កសវិតារោ ឋកោ ខត្តោ តិណ្ណំ ខត្តានំ
វិតក្កស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាណានិ រូតានំ សហជាត-
ប្បទ្ធកយេន បទ្ធកយោ ទ្វេ ខត្តា ទ្ធិនំ ខត្តានំ វិតក្កស្ស
ច ចិត្តសមុដ្ឋាណានិ រូតានំ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(២០៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បទ្ធកយេន គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផង ដោយសហជាតប្បទ្ធកយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២០៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បទ្ធកយេន គឺ ខន្ធ ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
វិតក្កៈផង ដោយសហជាតប្បទ្ធកយេន ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង
វិតក្កៈផង ដោយសហជាតប្បទ្ធកយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២០៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
ដោយសហជាតប្បទ្ធកយេន គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិតក្កៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
សហជាតប្បទ្ធកយេន ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូបផង (ដោយសហជាតប្បទ្ធកយេន) ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២០៧] អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គវិ-
ចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិភង្គវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណំ ខន្ធានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ
បដិសន្ធិក្កណោ . . . ។

[២០៨] អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភង្គសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិភង្គោ សវិភង្គសវិចារនំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ . . . ។

[២០៩] អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គ-
អវិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធា វិចារស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានាធានា
រូបាណំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភង្គោ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានាណំ រូបាណំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កណោ . . . ។

[២០៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២) ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២០៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ វិភង្គៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយ
វិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២០៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរបស់វិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
វិភង្គៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរបស់វិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២០០] អវិភង្គវិចារម.ត្តា ធម្មោ អវិភង្គសវិ-
ចារស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភង្គោ សវិភង្គសវិចារាណំ
ខន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាណាធាញ រូចាណំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តរណោ វិភង្គោ . . . ។

[២០១] អវិភង្គវិចារម.ត្តា ធម្មោ អវិភង្គវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ឯកោ
ខន្ធា វិណ្ឌាណំ ខន្ធាណំ វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
ណាធាញ រូចាណំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
ខន្ធា ទ្វិណ្ឌំ ខន្ធាណំ វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាណាធាញ
រូចាណំ បដិសន្ធិត្តរណោ . . . ។

[២០២] អវិភង្គអវិចារេ ធម្មោ អវិភង្គអវិចារ-
ស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គ-
អវិចារេ ឯកោ ខន្ធា វិណ្ឌាណំ ខន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាណា-
ធាញ រូចាណំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា

[២០០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិភង្គៈមិនមានវិចារ ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិភង្គៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិភង្គ ប្រកបដោយវិចារ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វិភង្គៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២០១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
មិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈ
ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២០២] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២

ធ្វើធ្មំ ខត្តាធំ ចិត្តសមុដ្ឋានានិក្ខ រូបាធំ សហជាតប្ប-
 ច្ចុយេន បច្ចុយេន វិចារេ ចិត្តសមុដ្ឋានានិក្ខ រូបាធំ
 បដិសន្ធិក្កុណោ អវិភក្កិអវិចារេ ឯកោ ខត្តោ
 តិណ្ណាធ្មំ ខត្តាធំ កដត្តា ច រូបាធំ ទ្វេ ខត្តា
 ធ្វើធ្មំ ខត្តាធំ កដត្តា ប រូបាធំ វិចារេ កដត្តារូបាធំ
 ខត្តា វត្តស្ស វត្ត ខត្តាធំ វិចារេ វត្តស្ស វត្ត
 វិចារស្ស ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណាធ្មំ មហាក្ខតានំ
 មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានិក្ខ រូបាធំ កដត្តារូបាធំ
 ឧបាទារូបាធំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ . . . មហាក្ខតា កដត្តារូបាធំ ឧបាទារូបាធំ
 សហជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយេន ។

[២០៣] អវិភក្កិអវិចារេ ខត្តោ សវិភក្កិ-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយេន
 បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ត សវិភក្កិសវិចារាធំ ខត្តាធំ
 សហជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយេន ។

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្បផង ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្ប ខន្ធ ១ ដែលមិន
 មានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកដត្តារូបផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ផង ពួកកដត្តារូប
 ផង វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ពួកខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 វត្ត វត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃពួកខន្ធ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ត វត្ត (ជា
 បច្ច័យ) នៃវិចារៈ មហាក្ខត ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមហាក្ខត ៣ ពួកមហា-
 ក្ខត នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្ប ពួកកដត្តារូប ពួកឧបាទារូប ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . មហាក្ខត ១ . . .
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្ត . . . ពួកមហាក្ខត ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប
 និងពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២០៣] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាត-
 ប្បច្ច័យ វត្ត ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២១២) អវិភត្តិអវិចារេ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចា-
 រោ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ វិចារោ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ
 ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ត្តុណោ វត្ថុ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ វិភត្តិស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២១៣) អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិភត្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណោ ច ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ វិចារោ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ
 ខន្ធានំ កតដត្តា ច ខន្ធានំ បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ
 អវិភត្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២១៤) ធម៌ដែលមិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធានុ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈ
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធានុ ដែលមិនមាន
 វិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធានុ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃវិភក្តៈ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២១៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិភក្តៈមិនមានវិចារ ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកខន្ធានុ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកខន្ធានុ ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ពួកកដត្តុរូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធានុ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណ បញ្ចវារោ

[២១៦] អវិភត្តាអវិចារោ ធម្មា សវិភត្តា-

សវិចារស្ស ច អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ
សវិភត្តាសវិចារាឯ ខន្ធាឯ វិភត្តាស្ស ច សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[២១៧] សវិភត្តាសវិចារោ ច អវិភត្តាអវិចារោ ក

ធម្មា សវិភត្តាសវិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិភត្តាសវិចារោ
ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណាឯ ខន្ធាឯ សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិឯ
ខន្ធាឯ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[២១៨] សវិភត្តាសវិចារោ ច អវិភត្តាអវិចារោ

ច ធម្មា អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិភត្តាសវិ-
ចារោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិភត្តាស្ស សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចុយោ ។

វិញ្ញាណៈ ចញ្ចាវៈ

[២១៦] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិន
មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជា
បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង
វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២១៧] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២១៨] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២១៧) សវិតក្កសវិតាហោ ច អវិតក្កអវិតាហោ

ច ធម្មា អវិតក្កអវិតារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិតាហោ ខត្តា ច មហាក្ខតា
ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូតានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តណោ សវិតក្កសវិតាហោ ខត្តា ច
មហាក្ខតា ច កេដន្តារូតានំ ។

(២២០) សវិតក្កសវិតាហោ ច អវិតក្កអវិតាហោ

ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ច អវិតក្កវិតារមត្តស្ស
ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
ត្តណោ សវិតក្កសវិតាហោ ឯតោ ខត្តា ច វត្ថុ ច
តណ្ហានំ ខត្តានំ វិតក្កស្ស ច ទ្វេ ខត្តា ច វត្ថុ
ច ទ្ធិនំ ខត្តានំ វិតក្កស្ស ច សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(២២១) អវិតក្កវិតារមត្តោ ច អវិតក្កអវិតាហោ

ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តណោ វិតក្កោ ច វត្ថុ
ច សវិតក្កសវិតាហោ ខត្តានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(២១៧) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ត្ថកខន្ធ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ត្ថកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានប្រ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ត្ថកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិ-
ចារៈក្តី ត្ថកមហាក្ខតក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃត្ថកកេដន្តារូត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២២០) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមវិចារៈ
ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
ដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធទ ផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ខន្ធល ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល ផង វិតក្កៈផង
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២២១) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈក្តី ធមិ ដែល

មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី ជា
បច្ច័យ នៃត្ថកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២២២) អវិគត្តវិចារមត្តោ ច អវិគត្តអវិចារោ

ច ធម្មា អវិគត្តវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិគត្តវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ
ច វិចារោ ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ច
វិចារោ ច ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បដិសន្ធិក្កុណោ អវិគត្តវិចារមត្តោ ឯកោ
ខន្ធោ ច វិចារោ ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា
ច វិចារោ ច ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ធានំ បដិសន្ធិក្កុណោ អវិ-
គត្តវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាដ្ឋំ
ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៣) អវិគត្តវិចារមត្តោ ច អវិគត្តអ-

វិចារោ ច ធម្មា អវិគត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិគត្តវិចារមត្តោ
ខន្ធា ច វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិគត្តវិចារមត្តោ
ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ
វិគត្តោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ

(២២២) ធម៌ ដែលមិនមានវិគក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល

មិនមានវិគក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិគក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិគក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមាន
វិគក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ខន្ធ ១
ដែលមិនមានវិគក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២២៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិគក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិគក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិគក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិន
មានវិគក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិគក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូប វិគក្កៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប

អភិបាលវិញ្ញាណ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

បដិសន្ធិត្រៃវិញ្ញាណ អភិវត្តវិញ្ញាណមត្តា ខន្ធ ច វិញ្ញាណ ច
កដត្តារូបាណំ បដិសន្ធិត្រៃវិញ្ញាណ អភិវត្តវិញ្ញាណមត្តា
ខន្ធ ច មហាក្ខតា ច កដត្តារូបាណំ បដិសន្ធិត្រៃវិញ្ញាណ
វិញ្ញាណ ច មហាក្ខតា ច កដត្តារូបាណំ បដិសន្ធិ-
ត្រៃវិញ្ញាណ អភិវត្តវិញ្ញាណមត្តា ខន្ធ ច វត្ថុ ច វិញ្ញាណស្ស
សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយេ ។

[២២២] អភិវត្តវិញ្ញាណមត្តា ច អភិវត្តអភិវិញ្ញាណ
ច ធម្មា អភិវត្តវិញ្ញាណមត្តស្ស ច អភិវត្តអភិវិញ្ញាណ-
ស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយេ
អភិវត្តវិញ្ញាណមត្តា ឃកោ ខន្ធ ច វិញ្ញាណ ច
តិណ្ណាណំ ខន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាណញ្ច រូបាណំ សហ-
ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយេ តយោ ខន្ធ ច វិញ្ញាណ ច
ឃកស្ស ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋាបាណញ្ច រូបាណំ សហ-
ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយេ ទ្វេ ខន្ធ ច វិញ្ញាណ ច
ទ្ធិណំ ខន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាណញ្ច រូបាណំ សហជាត-
ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយេ បដិសន្ធិត្រៃវិញ្ញាណ អភិវត្តវិញ្ញាណ-
មត្តា ឃកោ ខន្ធ ច វិញ្ញាណ ច តិណ្ណាណំ ខន្ធាណំ
កដត្តា ច រូបាណំ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយេ

អភិបាលវិញ្ញាណ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិញ្ញាណក្តី វិញ្ញាណក្តី (ជាបច្ច័យ)
នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
មានគ្រឹមតែវិញ្ញាណក្តី ពួកមហាក្ខត្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ វិភក្តៈក្តី ពួកមហាក្ខត្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិញ្ញាណក្តី
វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណក្តី ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជា-
តប្បដ្ឋយេ ។

[២២២] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិញ្ញាណក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
មានគ្រឹមតែវិញ្ញាណក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិញ្ញាណក្តី
ដោយសហជាតប្បដ្ឋយេ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិញ្ញាណក្តី
វិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
សហជាតប្បដ្ឋយេ ខន្ធ ៣ ក្តី វិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ផង ពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បដ្ឋយេ ខន្ធ ២ ក្តី វិញ្ញាណក្តី ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បដ្ឋយេ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិញ្ញាណក្តី វិញ្ញាណក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកដត្តារូបផង ដោយសហជាតប្បដ្ឋយេ

ទ្វេ ខន្ទា . . . បដិសន្ធិត្តុណោ អវិភត្តាវិចារមត្តោ
ឯកោ ខន្ទោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ទានំ វិចារ-
ស្ស ច សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ទា
ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ទានំ វិចារស្ស ច សហជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៥] សវិភត្តាសវិចារោ ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច
ធម្មា សវិភត្តាសវិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សវិភត្តាសវិចារោ ឯកោ ខន្ទោ ច
វិភត្តោ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ទានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ទា ច វិភត្តោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ទានំ សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ។ បេ ។

[២២៦] សវិភត្តាសវិចារោ ច អវិភត្តាវិចារ-
មត្តោ ច ធម្មា អវិភត្តាវិចារស្ស ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិភត្តាសវិចារោ ខន្ទា ច
វិភត្តោ ច ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូបានំ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ . . . ។

ខន្ធល . . . ខន្ធស ដែលមិនមានវិភត្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធស ផង វិចារៈផង ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធល ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល ផង វិចារៈផង
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២២៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិភត្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិភត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធស
ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភត្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធស ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធលក្តី វិភត្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

[២២៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិភត្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន
មានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធស ដែលប្រកប
ដោយវិភត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភត្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុ-
ដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២២៧] សវិតត្តសវិចារោ ឲ អវិតត្តវិចារមត្តោ
ឲ ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ឲ អវិតត្តអវិចារស្ស
ឲ ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្ត-
សវិចារោ ឯកោ ខន្ទោ ឲ វិតត្តោ ឲ តិណ្ណាដ្ឋំ
ខន្ទាដំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស រូនាដំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ទា ឲ វិតត្តោ ឲ ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ទាដំ
ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស រូនាដំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បដិសន្ធិកូណោ ... ។

[២២៨] សវិតត្តសវិចារោ ឲ អវិតត្តវិចារមត្តោ
ឲ អវិតត្តអវិចារោ ឲ ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
កូណោ សវិតត្តសវិចារោ ឯកោ ខន្ទោ ឲ វិតត្តោ
ឲ វត្ថុ ឲ តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ទាដំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ទា ឲ វិតត្តោ ឲ វត្ថុ ឲ ទ្ធិដ្ឋំ
ខន្ទាដំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារក្កៈ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានគ្រឹមតែវិចារក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារក្កៈ វិតក្កៈក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធទ ក្កៈ វិតក្កៈក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធទ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ... ។

[២២៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារក្កៈ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានគ្រឹមតែវិចារក្កៈ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
ដោយវិចារក្កៈ វិតក្កៈក្កៈ វត្ថុក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធទ ក្កៈ វិតក្កៈក្កៈ វត្ថុក្កៈ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២២៧] សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមន្តោ
ច អវិតត្តអវិតារោ ច ធម្មា អវិតត្តអវិតារស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិ-
ចារោ ខន្ធោ ច វិតត្តោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធោ ច វិតត្តោ
ច មហាក្ខតា ច កដត្តារូបាទំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៣០] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មា សវិតត្តសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិ-
តត្តសវិតារោ ឯតោ ខន្ធោ តិណ្ណំ ខន្ធោ អញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្ត-
សវិតារោ ឯតោ ខន្ធោ តិណ្ណំ ខន្ធោ អញ្ញមញ្ញ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វិដ្ឋំ ខន្ធោ អញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣១] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មា អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិ-
តត្តសវិតារោ ខន្ធោ វិតត្តស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[២២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារក្កៈ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារក្កៈ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារក្កៈ វិតក្កៈ ពួកមហាក្ខតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារក្កៈ វិតក្កៈ ពួកមហាក្ខតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអញ្ញមញ្ញ-
ប្បច្ច័យ ។

[២៣១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអញ្ញមញ្ញ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២៣២) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិ-

ចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ

បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធ វត្ថុស្ស

អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៣) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-

ចារស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញ-

មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្ត-

សវិតារោ ឋកោ ខន្ធោ តិណ្ណំ ខន្ធនំ វត្ថុស្ស

ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិនំ

ខន្ធនំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៤) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តវិ-

ចារមត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញ-

មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្ត-

សវិតារោ ខន្ធោ វិតត្តស្ស ច វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអតាមតាប្បច្ច័យ

គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ

វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតាមតាប្បច្ច័យ ។

(២៣៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល

មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអតាមតាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែល

ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វត្ថុ

ផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ដោយអតាមតាប្បច្ច័យ ។

(២៣៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមវិចារៈផង ធម៌ ដែល

មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអតាមតាប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែល

ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង វត្ថុផង

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតាមតាប្បច្ច័យ ។

[២៣៥] សវិតគ្គិសវិចារោ ធម្មោ សវិតគ្គិសវិ-
 ចារស្ស ឬ អវិតគ្គិវិចារមត្តស្ស ឬ ធម្មស្ស អញ្ញា-
 មញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតគ្គិសវិចារោ ឯកោ
 ខុទ្ទោ តិណ្ណាដ្ឋំ ខុទ្ទានំ វិតគ្គិស្ស ឬ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខុទ្ទា ទ្ធិដ្ឋំ ខុទ្ទានំ វិតគ្គិស្ស ឬ
 អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[២៣៦] សវិតគ្គិសវិចារោ ធម្មោ សវិតគ្គិសវិ-
 ចារស្ស ឬ អវិតគ្គិវិចារមត្តស្ស ឬ អវិតគ្គិអវិចារស្ស
 ឬ ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ក្កុណោ សវិតគ្គិសវិចារោ ឯកោ ខុទ្ទោ តិណ្ណាដ្ឋំ
 ខុទ្ទានំ វិតគ្គិស្ស ឬ វត្ថុស្ស ឬ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខុទ្ទា ទ្ធិដ្ឋំ ខុទ្ទានំ វិតគ្គិស្ស
 ឬ វត្ថុស្ស ឬ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣៧] អវិតគ្គិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតគ្គិ-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតគ្គិវិចារមត្តោ ឯកោ ខុទ្ទោ តិណ្ណាដ្ឋំ ខុទ្ទានំ
 អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខុទ្ទា ទ្ធិដ្ឋំ ខុទ្ទានំ
 អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[២៣៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិត្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអត្តាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
 ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
 វិត្តៈផង ដោយអត្តាមញ្ញាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង
 វិត្តៈផង ដោយអត្តាមញ្ញាប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៣៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិត្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិត្តៈមិនមាន
 វិចារៈផង ដោយអត្តាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិត្តៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមញ្ញាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ផង វិត្តៈផង វត្ថុផង ដោយអត្តាមញ្ញាប្បច្ច័យ ។

[២៣៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិត្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិត្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្តាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិត្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 ដោយអត្តាមញ្ញាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្តាមញ្ញា
 ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៣៨] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្ត-

សវិចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ

វិភត្តោ សវិភត្តសវិចារាណំ ខន្ធាណំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-

យេន បច្ចយោ ។ មេ ។ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[២៣៩] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តអវិ-

ចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-

ភត្តវិចារមត្តោ ខន្ធា វិចារស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន

បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អវិភត្តវិចារមត្តោ ខន្ធា

វិចារស្ស ច វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ

បដិសន្ធិក្កុណោ វិភត្តោ វត្ថុស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ។

[២៤០] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្តស-

វិចារស្ស ច អវិភត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញ-

មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ វិភត្តោ

សវិភត្តសវិចារាណំ ខន្ធាណំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ

គឺ វិភត្តៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយ

វិចារៈ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ។ មេ ។ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៣៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ

ពួកខន្ធា ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ

ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធា ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ

ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តា-

មត្តាប្បច្ច័យ វិភត្តៈ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តា-

មត្តាប្បច្ច័យ ។

[២៤០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន

មានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ វិភត្តៈ ជាបច្ច័យ

នៃពួកខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុង

ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ។

[២៤០] អវិគត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិគត្តវិចារ-

មត្តស្ស ច អវិគត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិគត្តវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ
តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ន្ធ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច អញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកូណោ អវិគត្ត-
វិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ វិចារស្ស
ច វត្តស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន្ធ
ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច វត្តស្ស ច អញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤២] អវិគត្តអវិចារោ ធម្មោ អវិគត្តអវិចារស្ស

ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិគត្តអវិចារោ
ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ន្ធ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិកូណោ អវិគត្តអវិចារោ ឯកោ
ខន្ធោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ វត្តស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ន្ធ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ វត្តស្ស ច

[២៤១] ធម៌ ដែលមិនមានវិគត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិគត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិគត្តៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
ដែលមិនមានវិគត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៧ ផង
វិចារៈផង ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ផង វិចារៈផង ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិគត្តៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៧ ផង វិចារៈផង វត្តផង ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង វត្តផង ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ។

[២៤២] ធម៌ ដែលមិនមានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌

ដែលមិនមានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
មិនមានវិគត្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៧ ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ
ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមាន
វិគត្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៧ ផង វត្តផង ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វត្តផង

អភិធម្មវិធិកេ អនុណេមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ
វិចារេ វត្ថុស្ស វត្ថុ វិចារស្ស ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណានំ
មហាក្ខតានំ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុស-
មុដ្ឋានំ ... អសត្តាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។

[២២៣] អវិភត្តិអវិចារេ ធម្មោ សវិភត្តិសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ សវិភត្តិសវិចារេនំ ខន្ធានំ
អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៤] អវិភត្តិអវិចារេ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារេ
អវិភត្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បដិសន្ធិត្តុណោ វិចារេ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ
ខន្ធានំ អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ
វត្ថុ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ វិភត្តិស្ស អត្តាមត្តា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មវិធិកេ អនុណេមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ចយេ ត្ថកខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃត្ថកខន្ធ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃវិចារៈ មហាក្ខត ១
(ជាបច្ច័យ) នៃមហាក្ខត ៣ ពាហិរៈ ... អាហារសមុដ្ឋាន ...
ឧតុសមុដ្ឋាន ... មហាក្ខត ១ របស់ត្ថកអសត្តាសត្ត ... ។

[២២៣] ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ចយេ គឺ
វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ចយេ ។

[២២៤] ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ចយេ គឺ វិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃត្ថកខន្ធ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្តា-
មត្តាប្បច្ចយេ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកខន្ធ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ចយេ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃត្ថកខន្ធ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ចយេ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃវិភត្តៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ចយេ ។

(២២៥) អវិភក្តិអវិចារេ ធម្មោ អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ច អវិភក្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយេន បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារេ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៦) អវិភក្តិអវិចារេ ធម្មោ សវិភក្តិសវិចារស្ស ច អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ សវិភក្តិសវិចារានំ ខន្ធានំ វិភក្តិស្ស ច អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៧) សវិភក្តិសវិចារេ ច អវិភក្តិអវិចារេ ច ធម្មោ សវិភក្តិសវិចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ សវិភក្តិសវិចារេ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ភិណ្ណានំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិនំ ខន្ធានំ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារៈផង ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធា ដែលមិនមានវិភក្តិមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធា ដែលមិនមានវិភក្តិមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ ។

(២២៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈផង វិភក្តិផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ ។

(២២៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារៈ ក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធា ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា ២ ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ ។

[២២៨] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កអវិតារោ
ច ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ សវិតក្កសវិ-
ចារា ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិតក្កស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២២៩] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កអវិតារោ ច
ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច
ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ
សវិតក្កសវិតារោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិតក្កុន្ធ
ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធនំ វត្ថុ ច ទ្វិដ្ឋំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច
អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣០] អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិតារោ
ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ វិតក្កោ ច
វត្ថុ ច សវិតក្កសវិតារោនំ ខន្ធនំ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[២២៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ ។

[២២៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣៨៨ វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
៨៨ វិតក្កៈផង ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ ។

[២៣០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ ។

[២៥១] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ

ច ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា
ន វិចារោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទេ ខន្ធា ច វិចារោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ អវិភង្គ-
វិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វិចារោ ច វត្ថុ ច
តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ទេ ខន្ធា ច វិចារោ ច វត្ថុ ច
ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥២] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ

ច ធម្មា អវិភង្គវិចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ អវិភង្គវិចារមត្តោ
ខន្ធា ច វិចារោ ច វត្ថុស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធា ច
វត្ថុ ច វិចារស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល

មិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្តា-
មញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធល ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល ដោយអត្តា-
មញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធទ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី
វត្ថុ ក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ក្នុងខណៈវេបដិសន្ធិ ខន្ធល ក្តី វិចារៈក្តី
វត្ថុ ក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល ដោយអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ ។

[២៥២] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ័ន្ទ្យាយ ដែល
មិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុង
ខណៈវេបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធភ័ន្ទ្យាយ ដែលមិន
មានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុ ក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិចារ ក្នុងខណៈវេប
បដិសន្ធិ ដោយអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ ។

[២៤៣] អវិភត្តវិចារមត្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ច អវិភត្តអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ត្តាលោ អវិភត្តវិចារមត្តោ ឯកោ ខត្តោ ច វិចារោ
 ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខត្តាដំ វត្តស្ស ច អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខត្តា ច វិចារោ ច ទ្ធិដ្ឋំ ខត្តាដំ
 វត្តស្ស ច អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ត្តាលោ អវិភត្តវិចារមត្តោ ឯកោ ខត្តោ ច វត្ត ច
 តិណ្ណាដ្ឋំ ខត្តាដំ វិចារស្ស ច អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខត្តា ច វត្ត ច ទ្ធិដ្ឋំ ខត្តាដំ វិចា-
 រស្ស ច អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤៤] សវិភត្តសវិចារោ ច អវិភត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភត្តសវិចារស្ស ធម្មស្ស អត្តាមត្តាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សវិភត្តសវិចារោ ឯកោ ខត្តោ
 ច វិភត្តោ ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខត្តាដំ អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខត្តា ច វិភត្តោ ច ទ្ធិដ្ឋំ ខត្តាដំ
 អត្តាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តាលោ ... ។

[២៤៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 អត្តាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារក្តី
 វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វត្តផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង
 វត្តផង ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែ
 វិចារក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង
 វិចារៈផង ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ។

[២៤៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារក្តី
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ ពេញត្រឹមតែវិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
 ប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារក្តី វិភក្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 ដោយអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិភក្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
 អត្តាមត្តាប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២៥៥) សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមន្តោ
ច ធម្មា អវិតត្តអវិតារស្ស ធម្មស្ស អនាមត្តាប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្តសវិតារា
ខន្ធ ច វិតត្តោ ច វត្តស្ស អនាមត្តាប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ។

(២៥៦) សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមន្តោ
ច ធម្មា សវិតត្តសវិតារស្ស ច អវិតត្តអវិតារស្ស
ច ធម្មស្ស អនាមត្តាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិ-
ត្តុណោ សវិតត្តសវិតារោ វិសោ ខន្ធ ច វិតត្តោ
ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធនំ វត្តស្ស ច អនាមត្តាប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ ទ្វេ ខន្ធ ច វិតត្តោ ច ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ធនំ
វត្តស្ស ច អនាមត្តាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២៥៧) សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារ-
មន្តោ ច អវិតត្តអវិតារោ ច ធម្មា សវិតត្តសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អនាមត្តាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ បដិ-
សន្ធិត្តុណោ សវិតត្តសវិតារោ វិសោ ខន្ធ ច
វិតត្តោ ច វត្ត ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធនំ អនាមត្តាប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ ទ្វេ ខន្ធ ច វិតត្តោ ច វត្ត ច
ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ធនំ អនាមត្តាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២៥៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិត្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធនំ ខន្ធយ ដែល
ប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិត្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវត្ត កន្ត
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ។

(២៥៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិត្តៈមិនមានវិចារៈ
ផង ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកប
ដោយវិចារៈក្តី វិត្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វត្តផង កន្តខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិត្តក្តី វត្តក្តី
នៃខន្ធ ២ ផង វត្តផង ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ។

(២៥៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិត្តៈមិនមាន
វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ
ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិត្តៈប្រកបដោយ
វិចារៈក្តី វិត្តៈក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ កន្តខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិត្តក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ដោយអនាមត្តាប្បច្ច័យ ។

(២៤៨) សេវាស្ថានសេវាស្ថាន ធម្មា សេវាស្ថានសេវា-
 ការស្នូ ធម្មស្នូ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេវា-
 ត្រួតពិនិត្យសេវាស្ថាន ឯកោ ខេត្ត តំណាង ខេត្ត ។
 សង្កេត ។ សង្កេត ។ អវិភាគសេវាស្ថាន ធម្មា អវិភាគ-
 វិចារមត្តស្នូ ធម្មស្នូ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 សង្កេត ។ បញ្ច ។

(២៤៩) អវិភាគសេវាស្ថាន ធម្មា អវិភាគសេវា-
 រស្នូ ធម្មស្នូ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភាគ-
 សេវាស្ថាន ឯកោ ខេត្ត តំណាង ខេត្ត ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋានាណា រូបាណំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខេត្ត ខេត្ត ខេត្ត ចិត្តសមុដ្ឋានាណា រូបាណំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារម ចិត្តសមុដ្ឋានាណា រូបាណំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសង្កេតករណ៍ អវិ-
 ភាគសេវាស្ថាន ឯកោ ខេត្ត តំណាង ខេត្ត កងត្ថា
 ច រូបាណំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខេត្ត
 ខេត្ត ខេត្ត ។ សង្កេត ។ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ
 មហាភូតំ . . . ចត្តាយតនំ ចត្តាវិញ្ញាណស្នូ កា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្នូ វត្ថុ អវិភាគសេវាស្ថានំ
 ខេត្ត វិចារស្នូ ច និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភាគៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភាគៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិភាគៈប្រកបដោយវិចារៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ មានបញ្ជាក់ៈ ៧ ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិភាគៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិភាគៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 មានបញ្ជាក់ៈ ៥ ។

(២៥១) ធម៌ ដែលមិនមានវិភាគៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភាគៈ មិនមានវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភាគៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភាគៈ
 មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកងត្តារូបផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ មហាភូត ១ របស់ពួកអញ្ញាសត្ត . . . ចត្តាយតនៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃចត្តវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភាគៈមិនមានវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៦០] អវិភង្គិកវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គិ-
សវិចារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វត្ថុ សវិភង្គិសវិចារាធំ ខន្ធាធំ និស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុ ... ។

[២៦១] អវិភង្គិកវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គិវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ
អវិភង្គិវិចារមត្តាធំ ខន្ធាធំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វត្ថុ អវិភង្គិវិចារមត្តាធំ ខន្ធាធំ វិភង្គិស្ស ច និស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុលោ ។ សន្ធិត្តំ ។

[២៦២] អវិភង្គិកវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គិវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភង្គិកវិចារស្ស ច ធម្មស្ស និស្សយ
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភង្គិវិចារមត្តាធំ ខន្ធាធំ
ចិត្តសម្មដ្ឋានាទក្ខ រូតាធំ វត្ថុ អវិភង្គិវិចារមត្តាធំ
ខន្ធាធំ វិចារស្ស ច និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្តុលោ វិចារោ ... ។

[២៦០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាធំខ្សោយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៦១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាធំខ្សោយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាធំខ្សោយ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិភង្គៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[២៦២] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ)
នៃខន្ធាធំខ្សោយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តស
ម្មដ្ឋានរូបផង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាធំខ្សោយ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អភិធម្មបិណ្ឌក អនុលោមភ្នំកប្បដ្ឋានំ

(២២៣) អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ សវិភត្តិសវិ-
ចារស្ស ច អវិភត្តិវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស និស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ សវិភត្តិសវិចារាធំ
ខន្ធធាធំ វិភត្តិស្ស ច និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ ... ។

(២២៤) សវិភត្តិសវិចារោ ច អវិភត្តិអវិចារោ
ច ធម្មោ សវិភត្តិសវិចារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ សវិភត្តិសវិចារោ ឯកោ ខន្ធា ច
វត្ថុ ច តិណ្ណាធំ ខន្ធធាធំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
មវត្ថុបិ បដិសន្ធិបិ ធិបេតព្វា ។

(២២៥) សវិភត្តិសវិចារោ ច អវិភត្តិអវិចារោ
ច ធម្មោ អវិភត្តិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សវិភត្តិសវិចារា ខន្ធា ច វត្ថុ
ច វិភត្តិស្ស បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

អភិធម្មបិណ្ឌក អនុលោមភ្នំកប្បដ្ឋានំ

(២២៣) ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធធាធំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិភក្តៈផង
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ... ។

(២២៤) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកប
ដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ខ
ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា ព
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បវត្តិក្តី បដិសន្ធិក្តី បណ្ឌិត គប្បីសំ-
ដែងគេទៅចុះ ។

(២២៥) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមាន
វិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធធាធំឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃវិភក្តៈ
ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ... ។

វិញ្ញាណ បញ្ចករ

[២៦៦] សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ

ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធ ច មហា-
ក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ និស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តណោ ... ។

[២៦៧] សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច

ធម្មា សវិតក្កសវិចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស
ច ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្ក-
សវិចារោ វិសោ ខន្ធ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាទ្ធិំ ខន្ធាទំ
វិតក្កស្ស ច និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្តណោ ... ។

[២៦៨] អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ

ច ធម្មា សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ វិតក្កោ ច វត្ថុ ច សវិតក្កសវិចារោ
ខន្ធាទំ បដិសន្ធិត្តណោ ... ។

វិញ្ញាណ បញ្ចករ

[២៦៦] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាទំខ្យាយ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី មហាក្ខតាទំខ្យាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ត្ថកចិត្តសមុដ្ឋាទម្រ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៦៧] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី

ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ៣ ផង វិតក្កផង
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៦៨] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈក្តី
វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាទំខ្យាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកាយប្បដ្ឋាន

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកាយប្បដ្ឋាន

[២៦៩] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ជិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ
 ច វិចារោ ច តិណ្ណំ ខន្ធជានំ អវិភង្គវិចារមត្តោ
 ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណំ ខន្ធជានំ បដិ-
 សន្ធិត្តរណោ ... ។

[២៧០] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គវិចារស្ស ធម្មស្ស ជិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធា ច វិចារោ
 ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាធានំ ជិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា
 ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាធានំ វិភង្គោ ច មហាក្ខតា
 ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាធានំ អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធា
 ច វត្ថុ វិចារស្ស ជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្តរណោ ច ត្តារិ ។ សន្ធិត្តរណោ ។

[២៦៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ១ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៧០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិស្សយ
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត
 សមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធានិស្សយ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី មហាក្ខតាខន្ធានិស្សយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប វិភង្គក្តី មហាក្ខតាខន្ធានិស្សយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប ខន្ធានិស្សយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ បដិសន្ធិមាន ៤ ។ សេចក្តី
 ប្រែប្រួល ។

[២៧១] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គវិចារពោ ច
 ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច អវិភង្គវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារ-
 មត្តោ ឯកោ ខន្ធវា ច វិចារពោ ច តិណ្ណង្គំ ខន្ធជានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស រូបាណំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធវា ច វិចារពោ ច ទ្ធិង្គំ ខន្ធជានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស
 រូបាណំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ
 ឯកោ ខន្ធវា ច វត្ថុ ច តិណ្ណង្គំ ខន្ធជានំ វិចារស្ស ច
 ទ្វេ ខន្ធវា ច វត្ថុ ច ទ្ធិង្គំ ខន្ធជានំ វិចារស្ស ច និស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុរណា . . . ។

[២៧២] សវិភង្គសវិចារពោ ច អវិភង្គវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភង្គសវិចារស្ស ធម្មស្ស . . . អវិភង្គ-
 អវិចារស្ស ធម្មស្ស . . . សវិភង្គសវិចារស្ស ច អវិ-
 ភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស . . . តិណ្ណំ ។

[២៧១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង
 ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២៧២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមាន
 វិចារៈ . . . នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង . . . មានបញ្ញាវារៈ ៣ ។

(២៧៣) សវិតត្តុសវិចារោ ច អវិតត្តុវិចារមន្តោ
 ច អវិតត្តុអវិចារោ ច ធម្មា សវិតត្តុសវិចារស្ស
 ធម្មស្ស . . . អវិតត្តុអវិចារស្ស ធម្មស្ស ទិស្សយេ-
 ច្បទ្ធយេន បទ្ធយោ ។ ទ្វេ វាវ វិត្តារេត្តា ។

(២៧៤) សវិតត្តុសវិចារោ ធម្មា សវិតត្តុសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយេច្បទ្ធយេន បទ្ធយោ អារម្ម-
 ណ្យបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តបទិស្ស-
 យោ ។ បកត្តបទិស្សយោ សវិតត្តុសវិចារំ សន្ធិំ ឧប-
 ទិស្សយេ នាទំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថ-
 កក្កំ ករោតិ សវិតត្តុសវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិ-
 បស្សនំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ។ បេ ។ សមាមត្តិ ឧប្បាទេតិ
 មាទំ ជយេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ សវិតត្តុសវិចារំ សីលំ . . .
 ស្យតំ ចាតំ បញ្ញំ វាតំ ទោសំ មោហំ មាទំ ទិដ្ឋិ . . .
 បត្តនំ ឧបទិស្សយេ នាទំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧទោសថកក្កំ ករោតិ សវិតត្តុសវិចារំ ឈានំ ឧប្បា-
 ទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ . . . សមាមត្តិ . . .

(២៧៥) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារក្កៈ
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារក្កៈ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារក្កៈ ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
 ដោយវិចារ . . . ខែធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារ ដោយ
 ទិស្សយេច្បទ្ធយេ ។ វាវ ២ បណ្ឌិត គប្បិទ្យវិស្ណុច្ឆៈ ។

(២៧៦) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារ ជា
 បច្ច័យ ខែធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារ ដោយ
 ឧបទិស្សយេច្បទ្ធយេ បានដល់ការម្សាន្តបទិស្សយេ អនន្តរូបទិស្សយេ និង
 បកត្តបទិស្សយេ ។ បកត្តបទិស្សយេ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសភា ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារ ហើយទ្យតន សមាទានសីល
 ធ្វើឧបាសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
 វិចារ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមត្ត ។ បេ ។
 ញ៉ាំងសមាមត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ (បុគ្គល)
 អាស្រ័យសីល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារ . . .
 ស្យតៈ ចាតៈ បញ្ញា វាតៈ ទោសៈ មោហៈ មាទៈ ទិដ្ឋិ
 . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ហើយទ្យតន សមាទានសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម
 ញ៉ាំងឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារ ឲ្យកើតឡើង
 ញ៉ាំងវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមត្ត . . . ញ៉ាំងសមាមត្តិ . . .

ចារាណំ ហននំ សង្ឃំ កំណុំ សិវិតក្កសិវិតារា សន្តា
... សីលំ សុតំ ចារតា បញ្ញា រាតោ នោសោ
មោហោ មាតោ ទិដ្ឋិ ... បត្តនា សិវិតក្កសិវិតារាយ
សន្តាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ
រាតស្ស នោសស្ស មោហស្ស មាតស្ស ទិដ្ឋិយា
បត្តនាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៥] សិវិតក្កសិវិតារា ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តបទិ-
ស្សយោ ។ បកត្តបទិស្សយោ សិវិតក្កសិវិតារំ សន្តំ
ឧបទិស្សយោ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បទេតិ
មត្តំ ... សមាបត្តិ ... សិវិតក្កសិវិតារំ សីលំ ។
សន្តំ ។ បត្តនំ ឧបទិស្សយោ អវិតក្កវិចារមត្តំ
ឈានំ ឧប្បទេតិ មត្តំ ... សមាបត្តិ ... សិវិ-
តក្កសិវិតារា សន្តា ... បត្តនា អវិតក្កវិចារមត្តាយ
សន្តាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ
វិតក្កស្ស ។ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ សត្វ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រាតៈ មោហៈ មាតៈ
មាតៈ ទិដ្ឋិ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាច្រើន នៃសត្វ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រាតៈ មោហៈ
មាតៈ មាតៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចយំ ។

[២៧៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
ច្រើន នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧប-
ទិស្សយប្បច្ចយំ បានដល់អារម្មណ្ឌបទិស្សយំ អនន្តរូបទិស្សយំ និង
បកត្តបទិស្សយំ ។ បកត្តបទិស្សយំ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសត្វ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមត្ត ... ញ៉ាំង
សមាបត្តិ ... សីល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ។
សេចក្តីបំប្រញា ។ (បុគ្គល) អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយញ៉ាំងឈាន
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមត្ត ...
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ... សត្វ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាច្រើន នៃសត្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិតក្កៈផង ដោយ
ឧបទិស្សយប្បច្ចយំ ។

(២៧២) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិតារស្ស

(២៧២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា

ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
ទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ បកត្តបទិស្សយោ
សវិតត្តសវិតារំ សន្នំ ឧបទិស្សយ អវិតត្តអវិតារំ
ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ
ឧប្បាទេតិ សវិតត្តសវិតារំ សីលំ ... បត្តនំ ឧបទិ-
ស្សយ អវិតត្តអវិតារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ...
អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សវិតត្តសវិតារា
សន្នា ។ សន្និវត្តំ ។ បត្តនា អវិតត្តអវិតារាយ សន្នាយ
សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច
កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បច្ច័យ វៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយឧបទិស្សយ-
ប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្តបទិស្សយ ។ បកត្តប-
ទិស្សយ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ហើយញ្ញានិឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ឲ្យ
កើតឡើង ញ្ញានិមត្ត ... ញ្ញានិអភិញ្ញា ... ញ្ញានិសមាបត្តិ ឲ្យ
កើតឡើង សីល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ...
អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយញ្ញានិឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញានិមត្ត ... ញ្ញានិអភិញ្ញា ... ញ្ញានិសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ។
សេចក្តីបំប្រុង ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិចារៈ កាយិក-
សុខ និងកាយិកទុក្ខផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៧៣) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចារ-

(២៧៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ

មត្តស្ស ច អវិតត្តអវិតារស្ស ច ធម្មស្ស ឧបទិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តបទិស្ស-
យោ ។ បកត្តបទិស្សយោ សវិតត្តសវិតារា សន្នា ...

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បាន
ដល់អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្តបទិស្សយ ។ បកត្តបទិស្សយ
គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ...

បត្តិភាព អវិភង្គិកវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
សុតស្ស ទាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] សវិតក្កិសវិចារោ ធម្មោ សវិតក្កិ-
សវិចារស្ស ច អវិតក្កិវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណ្យបនិស្សយោ
អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខប-
និស្សយោ សវិតក្កិសវិចារា សទ្ធា . . . បត្តិភា
សវិតក្កិសវិចារាយ សទ្ធាយ បត្តិភាយ វិតក្កិស្ស ច
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៩] អវិតក្កិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្កិវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
ម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្ស-
យោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ អវិតក្កិវិចារមត្តំ សន្នំ
ឧបនិស្សយ អវិតក្កិវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ
. . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិតក្កិវិចារមត្តំ សីលំ
. . . សុតំ ចាតំ បញ្ញា . . . វិតក្កិ ឧបនិស្សយ
អវិតក្កិវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ . . .
សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិតក្កិវិចារមត្តោ សទ្ធា . . .

សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អា-
ម្មណ្យបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខប-
និស្សយ គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ . . .
សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយ
វិចារៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិភង្គៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
បានដល់អាម្មណ្យបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។
បកក្ខបនិស្សយ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិនមានវិភង្គៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមក្ក . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង អាស្រ័យ
សីល ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សុតៈ ចាតៈ
បញ្ញា . . . អាស្រ័យវិភង្គៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិភង្គៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមក្ក . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . .

សីលំ សុតំ ចារោ បញ្ញា ... វិតត្តោ ច អវិតត្តិ-
វិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចារកស្ស
បញ្ញាយ វិតត្តិស្ស ច ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨០] អវិតត្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតត្តិសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អាម្មណ្យបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តប-
ទិស្សយោ ។ បកត្តបទិស្សយោ អវិតត្តិវិចារមត្ត
សន្ធិំ ឧបទិស្សយោ ធានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
ឧចោសថកម្មំ កកោតិ សវិតត្តិសវិចារំ ឈានំ
ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ... មត្តំ ... សមាបត្តិ ឧប្បា-
ទេតិ មាណំ ជៈប្បតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អវិតត្តិវិចារមត្ត
សីលំ ... សុតំ ចារកំ បញ្ញា ... វិតត្តំ ឧបទិ-
ស្សយោ ធានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧចោសថ-
កម្មំ កកោតិ សវិតត្តិសវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ
វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ
ឧប្បាទេតិ ចាលំ ហានតិ សង្ឃំ កិណ្ឌតិ អវិតត្តិ-
វិចារមត្តោ សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចារោ បញ្ញា ...
វិតត្តោ ច សវិតត្តិសវិចារាយ សទ្ធាយ បត្តនាយ
ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សីលៈ សុតៈ ចារកំ បញ្ញា ... វិតត្តិក្ខំ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា
ដែលមិនមានវិតត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចារកំ បញ្ញា
ផង វិតត្តៈផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបទិស្សយ-
ប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សោយបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្តប-
ទិស្សយ ។ បកត្តបទិស្សយ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិន
មានវិតត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ហើយឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឧចោ-
សថកម្ម ញ៉ាំងឈាន ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យ
កើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ... ញ៉ាំងមត្ត ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ខ័ន្តិ អាស្រ័យសីល ដែលមិនមាន
វិតត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... សុតៈ ចារកំ បញ្ញា ... អាស្រ័យ
វិតត្តៈ ហើយឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឧចោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន
ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា
ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមត្ត ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
សម្រាប់សក្ខី បំបែកសង្ឃ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
... សីលៈ សុតៈ ចារកំ បញ្ញា ... វិតត្តិក្ខំ ជាបច្ច័យ
នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា
ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៤) អវិភង្គិកវិចារមន្តោ ធម្មោ អវិភង្គិកវិចារស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ បកក្ខបទិស្សយោ អវិភង្គិកវិចារមន្តំ សន្ធិំ ឧបទិស្សយ អវិភង្គិកវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មន្តំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិភង្គិកវិចារមន្តំ សីលំ ... សុតំ ចាតំ បញ្ញា ... វិភង្គំ ឧបទិស្សយ អវិភង្គិកវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មន្តំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិភង្គិកវិចារមន្តោ សន្ធា ... សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ... វិភង្គោ ច អវិភង្គិកវិចារាយ សន្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៥) អវិភង្គិកវិចារមន្តោ ធម្មោ អវិភង្គិកវិចារមន្តស្ស ច អវិភង្គិកវិចារស្ស ច ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ បកក្ខបទិស្សយោ អវិភង្គិកវិចារមន្តោ សន្ធា ... សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ...

(២៨៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ វិនធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបទិស្សយ និងបកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខបទិស្សយ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសព្វា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ញ្ញាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាំងមន្ត ... ញ្ញាំងអភិញ្ញា ... ញ្ញាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង (អាស្រ័យ)សីល ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ... អាស្រ័យវិតក្កៈ ហើយញ្ញាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាំងមន្ត ... ញ្ញាំងអភិញ្ញា ... ញ្ញាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សព្វា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ... វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ វិនសព្វា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិចារៈ កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ វិនធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបទិស្សយ និងបកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខបទិស្សយ គឺ សព្វា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ...

វិតក្កោ ធម៌ អវិតក្កវិចារមន្តាយ សទ្ទាយ សីលស្ស
សុតស្ស ឆាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ធម៌ ឧបដិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៣] អវិតក្កវិចារមន្តោ ធម្មោ សវិតក្ក-
សវិចារស្ស ធម៌ អវិតក្កវិចារមន្តស្ស ធម៌ ធម្មស្ស ឧប-
ដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបដិស្សយោ
អនន្តរូបដិស្សយោ បកក្ខបដិស្សយោ ។ បកក្ខ-
បដិស្សយោ អវិតក្កវិចារមន្តា សទ្ទា ... សីល
សុតំ ឆាតោ បញ្ញា ... វិតក្កោ ធម៌ សវិតក្ក-
សវិចារកាយ សទ្ទាយ បត្តនាយ វិតក្កស្ស ធម៌
ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៤] អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កអវិចារស្ស
ធម្មស្ស ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ-
បដិស្សយោ អនន្តរូបដិស្សយោ បកក្ខបដិស្សយោ ។
បកក្ខបដិស្សយោ អវិតក្កអវិចារំ សន្តំ ឧបដិស្សយ
អវិតក្កអវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ... អភិញ្ញា
... សម.បត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិតក្កអវិចារំ សីលំ ...

វិតក្កក្តី វេយ្យាយ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ និង
សីលៈ សុតៈ ឆាត. បញ្ញាផង វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] អរិយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ម-
ណ្ឌបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ
គឺ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ... សីល សុតៈ
ឆាតៈ បញ្ញា ... វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិតក្កៈផង ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
ដល់ការម្មណ្ឌបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។
បកក្ខបនិស្សយ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ឲ្យ
កើតឡើង ញ៉ាំងមន្ត ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យ
កើតឡើង អាស្រ័យសីល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ...

សុតំ ចាតំ បញ្ញា វិចារំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ទុក្ខំ គោដនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សយ
 អវិភក្កិអវិចារំ ឈានំ ឧប្បទេតិ មក្កំ . . .
 អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ អវិភក្កិអវិចារ
 សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ ចាកោ បញ្ញា វិចារោ
 កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ទុក្ខំ គោដនំ . . .
 សេនាសនំ អវិភក្កិអវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
 សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[២៨៥] អវិភក្កិអវិចារោ នម្មោ សវិភក្កិសវិចា-
 រស្ស នម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្ស-
 យោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ អវិភក្កិអវិចារំ សទ្ធិ
 ឧបនិស្សយ នានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧចោ-
 សថកម្មំ ករោតិ សវិភក្កិសវិចារំ ឈានំ ឧប្បទេតិ
 វិបស្សនំ . . . មក្កំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ
 មាទំ ជប្បតិ និដ្ឋិ កណ្ណាតិ អវិភក្កិអវិចារំ សីលំ . . .

សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា វិចារៈ កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ផ្សេ គោដន
 . . . អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយញ្ញាវណន ដែលមិនមានវិភក្កៈមិន
 មានវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាវណន . . . ញ្ញាវណន . . . ញ្ញាវ
 សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារ . . .
 សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា វិចារៈ កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ផ្សេ
 គោដន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិភក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា វិចារៈ កាយិកសុខ
 កាយិកទុក្ខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់ការម្សណ្ឌបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។
 បកក្ខបនិស្សយ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ ហើយឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ញ្ញាវណន
 ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាវណន
 . . . ញ្ញាវណន . . . ញ្ញាវសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ជឿឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ទិដ្ឋិ (អាស្រ័យ)សីល ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .

សុតំ ចាតំ បញ្ញំ វិចារំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ទុក្ខំ កោដិដំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 ណាមំ ទេតិ សីលំ សមាធិយតិ ឧបោសថកម្មំ
 ករោតិ សវិតក្កសវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 . . . មត្តំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ពាលំ ហនតិ
 សង្ខំ កិច្ចតិ អវិតក្កអវិចារោ សទ្ធា ។ សង្ខំតំ ។
 សេនាសនំ សវិតក្កសវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
 ។ បេ ។ បត្តាយ ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៦) អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តបនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ អវិតក្កអវិចារំ សង្ខំ
 ឧបនិស្សាយ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ
 វិបស្សនំ . . . មត្តំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 អវិតក្កអវិចារំ សីលំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 អវិតក្កវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ . . . មត្តំ
 . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិតក្កអវិចារោ សទ្ធា . . .

សុតៈ ពាអៈ បញ្ញា វិចារៈ កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ផ្សំ
 កោដន . . . អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយទ្យទាន សមាទានសីល
 ធ្វើឧបោសថកម្ម ញ្ញាណន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាណវិបស្សនា . . . ញ្ញាណមត្ត . . . ញ្ញាណសមាបត្តិ
 ឲ្យកើតឡើង សម្រាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ សព្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ។ សេចក្តីបំប្រាញ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 សព្វ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និវសីល ។ បេ ។
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៧៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណ្យបនិស្សយ អនន្តបនិស្សយ និវបកត្វបនិស្សយ ។
 បកត្វបនិស្សយ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសព្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ ហើយញ្ញាណន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ឲ្យ
 កើតឡើង ញ្ញាណវិបស្សនា . . . ញ្ញាណមត្ត . . . ញ្ញាណសមាបត្តិ ឲ្យ
 កើតឡើង (អាស្រ័យ)សីល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .
 អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយញ្ញាណន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាណវិបស្សនា . . . ញ្ញាណមត្ត . . . ញ្ញាណ
 សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សព្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .

សេនាសន៍ អវិភង្គវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
សុតស្ស ចាកស្ស បញ្ញាយ វិភង្គស្ស ច ឧបទិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤៧] អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភង្គវិចារស្ស ច ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ពណ្ណបទិស្សយោ អនន្តរ-
បទិស្សយោ បកត្ថបទិស្សយោ ។ បកត្ថបទិស្ស-
យោ អវិភង្គអវិចារោ សទ្ធា . . . សេនាសន៍
អវិភង្គវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស
ចាកស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៤៨] អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គសវិ-
ចារស្ស ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស ឧបទិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ពណ្ណបទិស្សយោ អនន្តរ-
បទិស្សយោ បកត្ថបទិស្សយោ ។ បកត្ថបទិស្សយោ
អវិភង្គអវិចារោ សទ្ធា . . . សេនាសន៍ សវិភង្គ-
សវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស បត្តនាយ វិភង្គស្ស ច
ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិភក្តៈផង ដោយឧបទិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

[២៤៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិន
មានវិចារៈផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបទិស្សយ
អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្ថបទិស្សយ ។ បកត្ថបទិស្សយ គឺ សត្វ
ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
សត្វ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ
បញ្ញាផង វិចារៈផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៤៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស-
ណ្ឌបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្ថបទិស្សយ ។ បកត្ថប-
ទិស្សយ គឺ សត្វ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ . . . សេនាសនៈ
ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ នៃសីល
និងសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិភក្តៈផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨៩] អវិភត្តវិចារមន្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ
ត ធម្មា សវិភត្តសវិចារស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូ-
បនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្ស-
យោ អវិភត្តវិចារមន្តា សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ
ចារោ បញ្ញា . . . វិចារោ ច សវិភត្តស-
វិចារាយ សទ្ធាយ . . . បញ្ញាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[២៩០] អវិភត្តវិចារមន្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ
ត ធម្មា អវិភត្តវិចារមន្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូប-
និស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ
អវិភត្តវិចារមន្តា សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ ចារោ
បញ្ញា . . . វិចារោ ច អវិភត្តវិចារមន្តាយ សទ្ធាយ
សីលស្ស សុតស្ស ចារកស្ស បញ្ញាយ វិភត្តស្ស ច
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៩] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែល
មិនមានវិភក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកបដោយ
វិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌ-
បនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ
គឺ សទ្ធា ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ
ចាតៈ បញ្ញា . . . វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយ
វិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . នៃបញ្ញា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៩០] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែល
មិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្សយ
អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ សទ្ធា
ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា
. . . វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិភក្កៈផង ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧១] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខប-
 និស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ អវិភង្គវិចារមត្តា
 សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាកោ បញ្ញា ... វិចារោ
 ច អវិភង្គអវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស
 ចាកស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិក្កស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៧២] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ
 អវិភង្គវិចារមត្តា សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាកោ
 បញ្ញា ... វិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ
 សីលស្ស សុតស្ស ចាកស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិន
 មានវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយំ និង
 បកក្ខបនិស្សយំ ។ បកក្ខបនិស្សយំ គឺ សត្វ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាកៈ បញ្ញា ... វិចារៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ
 ចាកៈ បញ្ញាផង វិចារៈ កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខផង ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧២] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយំ និងបកក្ខបនិស្សយំ ។
 បកក្ខបនិស្សយំ គឺ សត្វ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ...
 សីលៈ សុតៈ ចាកៈ បញ្ញា ... វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសត្វ
 ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាកៈ បញ្ញា
 ផង វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៧៣) អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កវិចារោ ច
 ធម្មា សវិភក្កសវិចារស្ស ច អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ច
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យប-
 ទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។
 បកក្ខបទិស្សយោ អវិភក្កវិចារមត្តា សទ្ធា ...
 សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ... វិចារោ ច សវិ-
 ភក្កសវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស
 បញ្ញាយ រាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស មាទស្ស
 ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ វិភក្កស្ស ច ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៧៤) សវិភក្កសវិចារោ ច អវិភក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបទិស្សយោ អនន្ត-
 រូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។ បកក្ខបទិស្ស-
 យោ សវិភក្កសវិចារា សទ្ធា ... សីលំ សុតំ
 ចាតោ បញ្ញា រាគោ ទោសោ មោហោ មាទោ ទិដ្ឋិ
 បត្តនា ... វិភក្កោ ច សវិភក្កសវិចារាយ សទ្ធាយ
 សីលស្ស ។ បេ ។ បត្តនាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៧៣) ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែល
 មិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ
 និងបកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខបទិស្សយ គឺ សទ្ធា ដែលមិនមានវិភក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ... វិចារៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និង
 សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មាទៈ ទិដ្ឋិ
 សេចក្តីប្រាថ្នាផង វិភក្កៈផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៧៤) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកប
 ដោយវិភក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
 អារម្មណ្យបទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ និងបកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខប-
 ទិស្សយ គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ...
 សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មាទៈ ទិដ្ឋិ
 សេចក្តីប្រាថ្នា ... វិភក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយ
 វិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងសីល ។ បេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៥] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សវិតក្កសវិតារា សទ្ធា ... សីលំ ។ បេ ។ បត្តោ ... វិតក្កោ ច អវិតក្កវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាគស្ស បញ្ញាយ វិតក្កស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៦] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សវិតក្កសវិតារា សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាគោ បញ្ញា ។ បេ ។ បត្តោ ... វិតក្កោ ច អវិតក្កអវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាគស្ស បញ្ញាយ វិតក្កស្ស ច កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារក្ក ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារក្ក ជាបច្ច័យ មែធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យបនិស្សយ អនន្តបនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ... សីលៈ ។ បេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ... វិតក្កក្ក ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញា ផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារក្ក ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តបនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញា ។ បេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ... វិតក្កក្ក ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញាផង វិតក្កៈ កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៧] សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ
 សវិតត្តសវិតារោ សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាតោ
 ចញ្ញា ។ បេ ។ បត្តនា ... វិតត្តោ ច អវិតត្ត-
 វិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស
 ចញ្ញាយ វិចារស្ស ច-ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្តបនិស្សយោ សវិតត្តសវិតារោ សទ្ធា
 ... សីលំ សុតំ ចាតោ ចញ្ញា រតោ ខោសោ
 មោហោ មាណោ និដ្ឋិ បត្តនា ... វិតត្តោ ច សវិ-
 តត្តសវិតារោយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បត្តនាយ វិតត្តស្ស
 ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្កិ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារក្កិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្តប-
 និស្ស័យ ។ បកត្តបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាតៈ ចញ្ញា ។ បេ ។ សេចក្តី
 ប្រាថ្នា ... វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ ចញ្ញាផង វិចារៈផង ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្កិ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារក្កិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្ត-
 រូបនិស្ស័យ និងបកត្តបនិស្ស័យ ។ បកត្តបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាតៈ
 ចញ្ញា រតៈ ខោសៈ មោហៈ មាណៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា ... វិតក្កៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ។ បេ ។ នៃសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៩៧) អវិភង្គិកសវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គិកសវិចារស្ស

ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដូយេន បច្ចុយោ អារម្មណបុរេ-
ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ទិព្វេន ចក្កុ-
តា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតតាតុយា សទ្ធិ-
សុណាតំ រូបាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋតាយ-
តនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បដូយេន បច្ចុយោ ។
វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយា-
យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អវិភង្គិកសវិចារំ
ខន្ធានំ វិចារស្ស ច បុរេជាតប្បដូយេន បច្ចុយោ ។

(៣០០) អវិភង្គិកសវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គិកសវិចា-

រស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដូយេន បច្ចុយោ អារម្ម-
ណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កុ-
អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ។ បេ ។
ដោដ្ឋតោ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ អារក្ខ រតោ
ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ សវិ-
ភង្គិកសវិចារំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បដូយេន បច្ចុយោ ។

(៤៧៧) អំ វិវេកនិមយោវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខៃ

ធម៌ វិវេកនិមយោវិតក្កៈនិមយោវិចារៈ ដោយបុរេជាតប្បដូយេន បានដល់
អារម្មណបុរេជាតំ និងវត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ គឺ (បុគ្គល)
ឃើញរូប ដោយវិញ្ញាណ រូសិស្សេន ដោយទិព្វសោតតាតុ រូបាយ-
តនៈ (ជាបច្ច័យ) វិញ្ញាណ ដោយដ្ឋតាយតនៈ ជាបច្ច័យ ខៃកាយ-
វិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បដូយេន ។ វត្ថុបុរេជាតំ គឺ ចក្កាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) ខៃវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) ខៃកាយវិញ្ញាណ
វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
វិចារៈផង ដោយបុរេជាតប្បដូយេន ។

(៣០០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខៃ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយបុរេជាតប្បដូយេន
បានដល់អារម្មណបុរេជាតំ និងវត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ គឺ
(បុគ្គល) ឃើញរូសិស្សេន ជាមិនទៀន ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។
(បុគ្គល) ឃើញរូសិស្សេន រូសិស្សេនជាដ្ឋតាយតនៈ ខៃវត្ថុ ជាមិន
ទៀន ជាវត្ថុ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ កែកាយ ពនៈ ប្រាជ្ញា
នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស ក៏កើតឡើង ។ វត្ថុបុរេ-
ជាតំ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយបុរេជាតប្បដូយេន ។

អភិធម្មចំណែក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣០១] អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ម-
 ណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អាម្មណាបុរេជាតំ ចត្តុ-
 អធិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ
 អភិធម្មតំ តំ អារត្តិ វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សង្ខតំ ។
 វត្ថុ អធិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សា-
 ទេតិ អភិធម្មតំ តំ អារត្តិ វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ ។
 វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អវិភត្តិវិចារមត្តាធំ ខន្ធចំ វិតក្កស្ស
 ច បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០២] អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិភត្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស បុរេជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តាធំ ខន្ធចំ វិចារស្ស ច បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មចំណែក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣០១] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ
 បានដល់អាម្មណាបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អាម្មណាបុរេជាត គឺ
 (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ ខ្យល់ក្នុង ថាមិនទៀង ជាខ្ពុត មិនមែនខ្លួន ហើយ
 ត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ប្រាណ ខ្យល់ក្នុងនោះ ទើបកើតឡើង ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ ខ្យល់ក្នុង ថាមិនទៀង ជា
 ខ្ពុត មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ប្រាណ ខ្យល់ក្នុង
 នោះ ទើបកើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែខ្លួន
 ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៣០២] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែ
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ ខែខ្លួនទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៣] អវិភក្តិអវិចារោ ធម្មោ សវិភក្តិសវិចារ-
 វស្ស ច អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស បុរេជាត-
 ម្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។
 អារម្មណាបុរេជាតំ ធម្មំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សតិ អស្សានេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត សវិភក្តិ-
 សវិចារា ខន្ធា ច វិភក្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ សោតំ ...
 យានំ ជ្ជំ កាយំ រូបេ សន្តេ គន្ធលោ រសេ ដោជ្ឈត្វេ
 ... វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ
 អស្សានេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត សវិភក្តិសវិចារា
 ខន្ធា ច វិភក្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ
 វត្ថុ សវិភក្តិសវិចារា ខន្ធានំ វិភក្តិស្ស ច បុរេ-
 ជាតម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៤] សវិភក្តិសវិចារោ ធម្មោ អវិភក្តិអវិចា-
 វស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតម្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-
 ជាតា សវិភក្តិសវិចារា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស បច្ឆាជាតម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៥] ធម៌ ដែលបំពេញវិភក្តិមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេ-
 ជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់
 នូវចក្ខុ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 ខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភក្តិៈក្តី
 ប្រាណ្ឌ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ នូវសោតៈ
 ... យានៈ ជំពូក កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួក
 ដោដ្ឋព្វៈ ... នូវវត្ថុ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ
 រីករាយ ខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 វិភក្តិៈក្តី ប្រាណ្ឌ នូវសោតៈ(ជាដើម)នោះ ទើបកើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេ-
 ជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វិភក្តិៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិៈមិនមានវិចារៈ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តិៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ ។

(៣០៧) សវិតត្តសវិតាភេ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា សវិតត្តសវិតាភេ ខត្តា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ
 សវិតត្តសវិតាភេធំ ខត្តាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស
 តោត្រកុ សវិតត្តសវិតាភេស្ស មត្តស្ស វេទានំ
 សវិតត្តសវិតាភេស្ស មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៣០៨) សវិតត្តសវិតាភេ ធម្មោ អវិតត្តវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា សវិតត្តសវិតាភេ ខត្តា បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស
 វិតត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តវិ-
 ចារមត្តស្ស យានស្ស បរិកម្មំ អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
 យានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តោត្រកុ
 អវិតត្តវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វេទានំ អវិតត្តវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអា-
 សេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានិទ្ធាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជា
 បច្ច័យ) នៃតោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ តោត្រកុ
 (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វេទានៈ
 ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 អាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣០៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាសេវនប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ បរិកម្ម
 នៃយាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃយាន
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ តោត្រកុ
 ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣១០] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុតិ-
 យស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ទុតិយេ ឈានេ វិចារស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មំ តតិយស្ស ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អាគាសានញ្ញាយ-
 ននស្ស បរិកម្មំ អាគាសានញ្ញាយននស្ស វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយននស្ស បរិកម្មំ វិញ្ញាណញ្ញាយននស្ស
 អាគិញ្ញាយននស្ស បរិកម្មំ អាគិញ្ញាយននស្ស
 ទេវសញ្ញាយននស្ស បរិកម្មំ ទេវសញ្ញាយ-
 សញ្ញាយននស្ស ទិព្វស្ស ចតុត្ថស្ស បរិកម្មំ ទិព្វស្ស
 ចតុត្ថស្ស ទិព្វាយ សោតទាតុយា បរិកម្មំ ទិព្វាយ
 សោតទាតុយា ឥទ្ធិវិជញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ បេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ បុត្រេនិកសានុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស បរិកម្មំ បុត្រេនិកសានុស្សតិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។
 យេថា កម្មបកញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ អនាគតិសញ្ញា-
 ណស្ស បរិកម្មំ ។ បេ ។ គោត្រកុ អវិតត្តអវិចារស្ស
 មត្តស្ស វិចារស្ស ច វេទានំ អវិតត្តអវិចារស្ស
 មត្តស្ស វិចារស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១១] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ វៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម វៃទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ វៃវិចារៈ ក្នុងទុតិយជ្ឈាន ដោយ
 អាសេវនប្បច្ច័យ បរិកម្ម វៃតតិយជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) វៃតតិយជ្ឈាន
 បរិកម្ម វៃចតុត្ថជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) វៃចតុត្ថជ្ឈាន បរិកម្ម វៃអាគាសា-
 នញ្ញាយននៈ (ជាបច្ច័យ) វៃអាគាសានញ្ញាយននៈ បរិកម្ម វៃវិញ្ញាណ-
 ញ្ញាយននៈ (ជាបច្ច័យ) វៃវិញ្ញាណញ្ញាយននៈ បរិកម្ម វៃអាគិញ្ញា-
 យននៈ (ជាបច្ច័យ) អាគិញ្ញាយននៈ បរិកម្ម វៃទេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យននៈ (ជាបច្ច័យ) វៃទេវសញ្ញានាសញ្ញាយននៈ បរិកម្ម វៃទិព្វចក្ក-
 (ជាបច្ច័យ) វៃទិព្វចក្ក បរិកម្ម វៃទិព្វសោតទាតុ (ជាបច្ច័យ) វៃទិព្វ-
 សោតទាតុ វៃឥទ្ធិវិជញ្ញាណ ។ បេ ។ វៃចេតោបរិយញ្ញាណ ។ បេ ។
 បរិកម្ម វៃបុត្រេនិកសានុស្សតិញ្ញាណ (ជាបច្ច័យ) វៃបុត្រេនិកសានុស្ស-
 តិញ្ញាណ ។ បេ ។ វៃយថាកម្មបកញ្ញាណ ។ បេ ។ បរិកម្ម វៃ
 អនាគតិសញ្ញាណ ។ បេ ។ គោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) វៃមត្ត ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង វេទានៈ ជាបច្ច័យ វៃមត្ត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣០២] សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ អវិតក្ក-
វិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស
ឈានស្ស បរិកម្មំ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស
វិចារស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ គោត្រកុ
អវិតក្កវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស វិចារស្ស ច វេទានំ
អវិតក្កវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស វិចារស្ស ច អាសេវ-
នប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៣] សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អាសេ-
វនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កសវិ-
ចារោ ខន្ធ បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ សវិតក្កសវិចារានំ
ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុលោមំ គោត្រកុស្ស វិតក្កស្ស ច អនុលោមំ
វេទានស្ស វិតក្កស្ស ច គោត្រកុ សវិតក្កសវិចារស្ស
មត្តស្ស វិតក្កស្ស ច វេទានំ សវិតក្កសវិចារស្ស
មត្តស្ស វិតក្កស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ បរិកម្ម នៃ
ឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឈាន ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ
គោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
វិចារៈផង វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈផង វិចារៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣១៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
ទាំងឡាយ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ)
នៃគោត្រកុផង វិតក្កៈផង អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈផង វិតក្កៈ
ផង គោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈផង វិតក្កៈផង វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣០៤) អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តវិចា-

រមត្តស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិ
មោ បុរិមោ វិភត្តោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិភត្តស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ អវិភត្ត-
វិចារមត្តា ខន្ធោ បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អវិភត្តវិចារ-
មត្តាណំ ខន្ធាណំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៥) អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្ត-

សវិចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរិមោ បុរិមោ វិភត្តោ បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ សវិភត្ត-
សវិចារាណំ ខន្ធាណំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៦) អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្ត-

អវិចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរិមោ បុរិមោ អវិភត្តវិចារមត្តា ខន្ធោ បច្ឆិមស្ស
បច្ឆិមស្ស វិចារស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៧) ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ
គឺ វិភត្តៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃវិភត្តៈ ក្រោយ ។ ដោយការសេវ-
នប្បច្ច័យ ខន្ធាណំខ្សោយ មុន ។ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំខ្សោយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣០៨) ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ

ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ
គឺ វិភត្តៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំខ្សោយ ក្រោយ ។ ដែល
ប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣០៩) ធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធមិ ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធាណំខ្សោយ មុន ។ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃវិចារៈ ក្រោយ ។ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណ បញ្ញាណ

(៣០៧) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អាសេវ-
នប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភង្គវិចារមត្តា
ទដ្ឋា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អវិភង្គវិចារមត្តាធំ ទដ្ឋាធំ
វិចារស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៨) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភង្គ-
សវិចារស្ស ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ វិភង្គោ
បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ សវិភង្គសវិចារធំ ទដ្ឋាធំ
វិភង្គស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៩) អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គអវិចា-
រស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ
បុរិមោ វិចារោ បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស វិចារស្ស អា-
សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភង្គ-
អវិចារោ ទដ្ឋា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អវិភង្គអវិចារធំ
ទដ្ឋាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណ បញ្ញាណ

(៣១៧) ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមាន
វិភក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្ទិយ
មុន ។ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្ទិយ-
ឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៨) ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមាន
វិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ វិភក្កៈ មុន ។
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្ទិយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈផង វិភក្កៈផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៩) ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ
វិចារៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ
ខន្ធាន្ទិយ មុន ។ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធាន្ទិយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣២០] អវិភក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កិវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិ-
មោ បុរិមោ វិចារោ បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អវិភក្កិវិ-
ចារមត្តាណំ ខន្ធាណំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២១] អវិភក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កិវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភក្កិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អាសេវនប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ វិចារោ បច្ឆិមាណំ
បច្ឆិមាណំ អវិភក្កិវិចារមត្តាណំ ខន្ធាណំ វិចារស្ស ច
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២២] អវិភក្កិវិចារមត្តោ ច អវិភក្កិអវិចារោ
ច ធម្មា អវិភក្កិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ អវិភក្កិវិចារមត្តា
ខន្ធា ច វិចារោ ច បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អវិភក្កិវិចារ-
មត្តាណំ ខន្ធាណំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៣] អវិភក្កិវិចារមត្តោ ច អវិភក្កិ-
អវិចារោ ច ធម្មា អវិភក្កិអវិចារស្ស ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ

[៣២០] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ
វិចារៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំខ្សោយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣២១] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធាណំខ្សោយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
វិចារៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣២២] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាណំខ្សោយ
មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធាណំខ្សោយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយ
ការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣២៣] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាណំខ្សោយ

វិញ្ញាណ បញ្ចករណ៍

អវិភង្គវិចារមត្តា ខន្ធ ច វិចារោ ច បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស វិចារស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២២) អវិភង្គវិចារមត្តា ច អវិភង្គអវិចារោ ច ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភង្គវិចារមត្តា ខន្ធ ច វិចារោ ច បច្ចិមា ច បច្ចិមា អវិភង្គវិចារមត្តានំ ខន្ធនំ វិចារស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៣) សវិភង្គសវិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តា ច ធម្មា សវិភង្គសវិចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវន- ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធ ច វិភង្គោ ច បច្ចិមា ច បច្ចិមា សវិភង្គ- សវិចារានំ ខន្ធនំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមក្ក វិភង្គោ ច វោត្រកុស្ស អនុលោមក្ក វិភង្គោ ច វោត្រកុ ច វិភង្គោ ច សវិភង្គសវិចារស្ស មត្តស្ស វោត្រកុ វិភង្គោ ច សវិភង្គសវិចារស្ស មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណ បញ្ចករណ៍

មុន ។ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្រោយ ។ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ មុន ។ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានិទ្ធាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយការសេវ- នប្បច្ច័យ ។

(៣២៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ វិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានិទ្ធាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ អនុលោមក្តី វិភង្គៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃវោត្រកុ អនុលោមក្តី វិភង្គៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃវេទនៈ វោត្រកុក្តី វិភង្គៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ វេទនៈ ក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយ វិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២៦) សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារ-

មន្តោ ច ធម្មា អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិស បុរិមា សវិតត្ត-
សវិតារោ ខត្តា ច វិតត្តោ ច បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស
វិតត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស ឈានស្ស បរិកម្មញ្ច វិតត្តោ ច អវិ-
តត្តវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ គោត្រកុំ ច វិតត្តោ ច អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស មត្តស្ស វេទានញ្ច វិតត្តោ ច អវិតត្តវិ-
ចារមត្តស្ស មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៧) សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមន្តោ ច

ធម្មា អវិតត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទុតិយស្ស ឈានស្ស បរិកម្មញ្ច វិតត្តោ ច
ទុតិយេ ឈានេ វិចារស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នេវសញ្ញា នាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មញ្ច វិតត្តោ ច ...

(៣២៦) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធជាន់ឡាយ
មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ វិតក្កៈក្តិ ជាបច្ច័យ
នៃវិតក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃឈាន ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ វិតក្កៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃឈាន ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គោត្រកុំ វិតក្កៈ
ក្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ វេទានៈ
ក្តិ វិតក្កៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២៧) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ បរិកម្ម នៃទុតិយ-
ជ្ឈានក្តិ វិតក្កៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្នុងទុតិយជ្ឈាន ដោយអាសេវ-
នប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈក្តិ វិតក្កៈក្តិ ...

ទិព្វស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មញ្ច វិនិក្ខេពា ច . . . អនា-
 គតំសញ្ញាណស្ស បរិកម្មញ្ច វិនិក្ខេពា ច អនាគ-
 តំសញ្ញាណស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ គោត្រកុ
 ច វិនិក្ខេពា ច អវិនិក្ខេពវិចារស្ស មគ្គស្ស វិចារស្ស
 ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ វេទានញ្ច វិនិក្ខេពា
 ច អវិនិក្ខេពវិចារស្ស មគ្គស្ស វិចារស្ស ច អាសេវ-
 នប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៨) សវិនិក្ខេពវិចារណោ ច អវិនិក្ខេពវិចារមគ្គោ
 ច ធម្មា អវិនិក្ខេពវិចារមគ្គស្ស ច អវិនិក្ខេពវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិនិក្ខេពវិចារ-
 មគ្គស្ស ឈានស្ស បរិកម្មញ្ច វិនិក្ខេពា ច អវិនិក្ខេ-
 ពវិចារមគ្គស្ស ឈានស្ស វិចារស្ស ច គោត្រកុ ច
 វិនិក្ខេពា ច អវិនិក្ខេពវិចារមគ្គស្ស មគ្គស្ស វិចារស្ស
 ច វេទានញ្ច វិនិក្ខេពា ច អវិនិក្ខេពវិចារមគ្គស្ស
 មគ្គស្ស វិចារស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បរិកម្ម នៃទិព្វមគ្គក្តី វិនិក្ខេពក្តី . . . បរិកម្ម នៃអនាគតំសញ្ញាណក្តី
 វិនិក្ខេពក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គោត្រ-
 កុក្តី វិនិក្ខេពក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិនិក្ខេពៈមិនមានវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ វេទានក្តី វិនិក្ខេពក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
 ដែលមិនមានវិនិក្ខេពៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិនិក្ខេពៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិនិក្ខេពៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិនិក្ខេពៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិនិក្ខេពៈមិនមានវិចារៈផង
 ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ បរិកម្ម នៃឈាន ដែលមិនមានវិនិក្ខេពៈ
 ត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិនិក្ខេពក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃឈាន ដែលមិនមានវិនិក្ខេពៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង គោត្រកុក្តី វិនិក្ខេពក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
 ដែលមិនមានវិនិក្ខេពៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង វេទានក្តី វិនិក្ខេព-
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិនិក្ខេពៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង
 ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣២៧] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ

[៣២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
ច ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
សវិតត្តសវិចារា ខន្ធា ច វិតត្តោ ច បច្ចិមាធំ
បច្ចិមាធំ សវិតត្តសវិចារាធំ ខន្ធាធំ វិតត្តស្ស ច
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមញ្ច វិតត្តោ
ច គោត្រកុស្ស វិតត្តស្ស ច អនុលោមញ្ច វិតត្តោ
ច វេទានស្ស វិតត្តស្ស ច គោត្រកុ ច វិតត្តោ
ច សវិតត្តសវិចារស្ស មត្តស្ស វិតត្តស្ស ច
វេទានញ្ច វិតត្តោ ច សវិតត្តសវិចារស្ស មត្តស្ស
វិតត្តស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាធំខ្សោយ មុន ៗ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាធំ-
ខ្សោយ ក្រោយ ៗ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈ
ផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ
គោត្រកុផង វិតក្កៈផង អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ
ផង វិតក្កៈផង គោត្រកុក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វេទានៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជា
បច្ច័យ នៃមត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈ
ផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣៣០] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មា សវិតត្តស-

[៣៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ

វិចារស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
បាបាខណិកា ។ សហជាតា សវិតត្តសវិចារា
ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធាធំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តលោ សវិតត្តសវិចារា ចេតនា
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធាធំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត និងនាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

នាមាណា សវិតក្កសវិតា វេតនា វិតកាណា
សវិតក្កសវិតាណំ ខត្តាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឯនាមាណា: គឺ វេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ ខែត្តាណំ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣១] សវិតក្កសវិតា ធម្មា អវិតក្កវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតា នាមាណា ។ សហជាតា សវិតក្កសវិ-
ចារា វេតនា វិតក្កស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កុណោ សវិតក្កសវិតា វេតនា វិតក្កស្ស
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាមាណា សវិ-
តក្កសវិតា វេតនា វិចារកស្ស វិតក្កស្ស កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត នឹងនាមាណា: ។ សហជាត គឺ វេតនា
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ វេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនា-
មាណា: គឺ វេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដែលជាវិចារ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣២] សវិតក្កសវិតា ធម្មា អវិតក្កអវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតា នាមាណា ។ សហជាតា សវិតក្កសវិ-
ចារា វេតនា វិតក្កសម្មដ្ឋានាណំ រូបាណំ កម្មប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ សវិតក្កសវិតា
វេតនា កដត្តារូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្ក មិនមានវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត នឹងនាមាណា: ។ សហជាត គឺ វេតនា ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កចិត្តសម្មដ្ឋានុប
ដោយកម្មប្បច្ច័យ វេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អំណាចប្រតិបត្តិការ

នាយកដ្ឋាន សវនកម្មសវិភាគ ចេតនា វិភាគកាន់
អវិភាគសវិភាគកាន់ ខណ្ឌកំពង់ចាម កងកម្ម ច រូបកាន់ កម្មប្ប-
ច្នៃយេន បច្ចុយោ ។

[១៣៣] សវនកម្មសវិភាគ ធនាគារ សវនកម្មសវិ-
ភាគស្នូល អវិភាគសវិភាគស្នូល ច ធនាគារ កម្មប្ប-
ច្នៃយេន បច្ចុយោ សហគ្រាស នាយកដ្ឋាន ។ សហ-
គ្រាស សវនកម្មសវិភាគ ចេតនា សម្បទានកាន់
ខណ្ឌកំពង់ចាម ចិត្តសម្បទានកាន់ រូបកាន់ កម្មប្បច្នៃយេន
បច្ចុយោ បដិសន្ធិស្ថាប័ន សវនកម្មសវិភាគ ចេតនា
សម្បទានកាន់ ខណ្ឌកំពង់ចាម កងកម្ម ច រូបកាន់ កម្ម-
ប្បច្នៃយេន បច្ចុយោ ។ នាយកដ្ឋាន សវនកម្មសវិ-
ភាគ សវនកម្មសវិភាគកាន់ សវនកម្មសវិភាគកាន់ ខណ្ឌកំ
ពង់ចាម កងកម្ម ច រូបកាន់ កម្មប្បច្នៃយេន បច្ចុយោ ។

អំណាចប្រតិបត្តិការ

ឯនាយកដ្ឋាន: គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិភាគ:ប្រកបដោយវិភាគ:
ជាបច្ច័យ នៃពួកវិភាគកម្ម ដែលមិនមានវិភាគ:មិនមានវិភាគ:ផង ពួក
កងកម្មរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៣៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភាគ:ប្រកបដោយវិភាគ: ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភាគ:ប្រកបដោយវិភាគ:ផង ធម៌
ដែលមិនមានវិភាគ:មិនមានវិភាគ:ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
គ្រាស និងនាយកដ្ឋាន: ។ សហគ្រាស គឺ ចេតនា ដែលប្រកប
ដោយវិភាគ:ប្រកបដោយវិភាគ: ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បទានកម្មផង ពួក
ចិត្តសម្បទានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយ
វិភាគ: ប្រកបដោយវិភាគ: ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បទានកម្មផង ពួកក-
ងកម្មរូបផង ក្នុងខណ្ឌ:នៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនាយកដ្ឋាន:
គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិភាគ:ប្រកបដោយវិភាគ: ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកវិភាគកម្ម ដែលប្រកបដោយវិភាគ:ប្រកបដោយវិភាគ:ផង ពួកកងកម្ម-
រូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(៣៣២) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ

រមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាខណិកា ។
សហជាតា សវិតក្កសវិតារោ ចេតនា វិតក្កស្ស ច
ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កណោ សវិតក្កសវិតារោ ចេតនា វិតក្កស្ស
ច កដត្តា ច រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ជាតាខណិកា សវិតក្កសវិតារោ ចេតនា វិចារកស្ស
វិតក្កស្ស ច កដត្តា ច រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៣៣៣) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិតា-

រស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាខណិកា ។ សហ-
ជាតា សវិតក្កសវិតារោ ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ
ទម្ងាណំ វិតក្កស្ស ច កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិក្កណោ សវិតក្កសវិតារោ ចេតនា សម្បយុត្តកាណ
ទម្ងាណំ វិតក្កស្ស ច កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(៣៣៤) ធមិ វេលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ ខែធមិ វេលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ វេលមិន
មានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត
និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា វេលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែវិតក្កៈផង ពួកចិត្តសម្បដ្ឋានរូប
ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា វេលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែវិតក្កៈផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈវេលដ៏សន្ធិ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា វេលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែវិតក្កៈ វេលដ៏វិបាកផង ពួក
កដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៣៥) ធមិ វេលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ

ខែធមិ វេលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ វេលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
នានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា វេលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែពួកសម្បយុត្តកក្នុងវិតក្កៈផង ដោយកម្មប្ប-
ច្ច័យ ចេតនា វេលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខេត្ត
សម្បយុត្តកក្នុងវិតក្កៈផង ក្នុងខណៈវេលដ៏សន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អំណាចប្រតិបត្តិ អនុលោមត្រូវប្រើប្រាស់

នាពេលណា សវិតក្តីសវិតារា ចេតនា វិចារកាន់
សវិតក្តីសវិតារា ខ្លាំង វិតក្តីស្ស ច កម្ម-
ប្បវត្តយេន បច្ចុយោ ។

[៣៣៦] សវិតក្តីសវិតារា ធម្មោ សវិតក្តីសវិ-
តារស្ស ច អវិតក្តីវិចារបត្តស្ស ច អវិតក្តីអវិចា-
រស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បវត្តយេន បច្ចុយោ សហ-
ជាតា នាពេលណា ។ សហជាតា សវិតក្តីសវិ-
តារា ចេតនា សម្បយុត្តកាន់ ខ្លាំង វិតក្តីស្ស ច
ចិត្តសម្បជ្ជា នាពេល រូបាន់ កម្មប្បវត្តយេន បច្ចុយោ
បដស្សិត្តលោ សវិតក្តីសវិតារា ចេតនា សម្បយុត្ត-
កាន់ ខ្លាំង វិតក្តីស្ស ច កដត្តា ច រូបាន់ កម្ម-
ប្បវត្តយេន បច្ចុយោ ។ នាពេលណា សវិតក្តីសវិ-
តារា ចេតនា វិចារកាន់ សវិតក្តីសវិតារា ខ្លាំង
វិតក្តីស្ស ច កដត្តា ច រូបាន់ កម្មប្បវត្តយេន
បច្ចុយោ ។

អំណាចប្រតិបត្តិ អនុលោមត្រូវប្រើប្រាស់

ឯនាពេលណា គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកវិចារក្នុង ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈផង
វិតក្តីផង ដោយកម្មប្បវត្តយេន ។

[៣៣៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្តី មានគ្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្តី មិន
មានវិចារៈផង ដោយកម្មប្បវត្តយេន បានដល់សហជាត និងនាពេលណា ។
សហជាត គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុងផង វិតក្តីផង ពួកចិត្តសម្បជ្ជា ទ្រូបផង
ដោយកម្មប្បវត្តយេន ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុងផង វិតក្តីផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុង
ទណៈវិចារដ៏សន្និ ដោយកម្មប្បវត្តយេន ។ ឯនាពេលណា គឺ ចេតនា
ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិចារក្នុង
ដែលប្រកបដោយវិតក្តី ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្តីផង ពួកកដត្តារូបផង
ដោយកម្មប្បវត្តយេន ។

[៣៣៧] អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្តិវិចារ-

មត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
ជាតាខណ៌កា ។ សហជាតា អវិភក្តិវិចារមត្តា
ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ ជាតាខណ៌កា
អវិភក្តិវិចារមត្តា ចេតនា វិចារកានំ អវិភក្តិវិចារ-
មត្តានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៨] អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្តិអវិ-

ចារស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតា ជាតាខណ៌កា ។ សហជាតា អវិភក្តិវិចារ-
មត្តា ចេតនា វិចារស្ស ចិត្តសមុដ្ឋាហានោ រូបានំ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្តិវិចារ-
មត្តា ចេតនា វិចារកស្ស វិចារស្ស ច កដត្តា ច
រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ជាតាខណ៌កា
អវិភក្តិវិចារមត្តា ចេតនា វិចារកស្ស វិចារស្ស ច
កដត្តា ច រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិ៖ មានត្រឹមតែវិចារ៖ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិ៖ មានត្រឹមតែវិចារ៖ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាន
ដល់សហជាត ទិវនិទានាណិក៖ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែល
មិនមានវិភក្តិ៖មានត្រឹមតែវិចារ៖ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកត្តន្ត ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ... ។ ឯនានាណិក៖ គឺ ចេតនា
ដែលមិនមានវិភក្តិ៖ មានត្រឹមតែវិចារ៖ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិចារកត្តន្ត ដែល
មិនមានវិភក្តិ៖ មានត្រឹមតែវិចារ៖ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិ៖ មានត្រឹមតែវិចារ៖ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តិ៖ មិនមានវិចារ៖ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត ទិវនិទានាណិក៖ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមិន
មានវិភក្តិ៖ មានត្រឹមតែវិចារ៖ ជាបច្ច័យ នៃវិចារ៖ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលមិនមានវិភក្តិ៖មានត្រឹមតែវិចារ៖
ជាបច្ច័យ នៃវិចារផង វិចារ៖ផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាណិក៖ គឺ ចេតនា ដែល
មិនមានវិភក្តិ៖មានត្រឹមតែវិចារ៖ ជាបច្ច័យ នៃវិចារផង វិចារ៖ផង ពួក
កដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣៩] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស ច អវិភត្តាវិចារស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាខណិកា ។ សហជាតា អវិភត្តាវិចារមត្តោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាបាទញ្ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ អវិភត្តាវិចារមត្តោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច កដត្តា ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ជាតាខណិកា អវិភត្តាវិចារមត្តោ ចេតនា វិចារកានំ អវិភត្តាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច កដត្តា ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤០] អវិភត្តាវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តាវិចារស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាខណិកា ។ សហជាតា អវិភត្តាវិចារោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទញ្ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ អវិភត្តាវិចារោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង វិចារៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង វិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែពួកវិចារក្នុង ដែលមិនមានវិតក្កៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៤០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យខែធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

ព្រះបញ្ជា

នាពេលណា អវិភង្គអវិចារ ចេតនា វិចារកាន់
អវិភង្គអវិចារកាន់ ខន្ធកាន់ កដត្តា ច រូបកាន់ កម្ម-
ប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៣៤១] សវិភង្គសវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គ-
សវិចារស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
វិចារោ សវិភង្គសវិចារោ ឯកោ ខន្ធកាន់ តិស្ថាន្តិ
ខន្ធកាន់ វិចារកប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្កុណោ
សវិភង្គសវិចារោ ឯកោ ខន្ធកាន់ តិស្ថាន្តិ ខន្ធកាន់
វិចារកប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៣៤២] សវិភង្គសវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គវិចារ-
បត្តស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ វិចារោ
សវិភង្គសវិចារោ ខន្ធកាន់ វិភង្គស្ស វិចារកប្បច្ចុយេន
បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។ សវិភង្គសវិចារ-
មូលកា សត្តបិ បញ្ញា បរិបុណ្ណា ។

ព្រះបញ្ជា

ឯនាពេលណា គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកវិបាកក្នុង ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៤១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយវិបា-
កប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធកាន់ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធកាន់ ១ ដែលប្រកបដោយ
វិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធកាន់ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៤២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវិភង្គៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
បញ្ញា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាមូល
(០០)បរិបូណ៌ ។

(៣៤៣) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ... បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ... ។ អវិភង្គវិចារមត្តមូលកា បញ្ច បញ្ញា កាតញ្ច ។ វិចារក្កុដ្ឋំ ធិយាមេតញ្ច ។

(៣៤៤) អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គអវិចារស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភង្គអវិចារោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទញ្ច រូចានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ។ បេ ។ វិចារោ វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូចានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ ខន្ធា វត្តស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ វត្តស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៥) ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... វិបាកក្នុង ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ បញ្ញា ៥ ដែលមានធមិ មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាមូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ថា ជាវិបាក ។

(៣៤៦) ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ។ បេ ។ វិចារៈ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៤៥] អវិភង្គិកាវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គិកាវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ
វិចារោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារកម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារោ វិចារោ អវិភង្គិ-
កាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៦] អវិភង្គិកាវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គិកាវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភង្គិកាវិចារស្ស ច ធម្មស្ស វិចារកម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ វិចារោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទោ រូបានំ វិចារកម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារោ វិចារោ អវិភង្គិ-
កាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ វិចារកម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៣៤៧] អវិភង្គិកាវិចារមត្តោ ច អវិភង្គិកាវិចារោ
ច ធម្មោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស វិចារ-
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តោ
ឋានោ ខន្ធា ច វិចារោ ច តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . .
បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។

[៣៤៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹម
តែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំ-
ឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៤៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
មិនមានវិចារៈផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុ-
ដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា
នំឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៥០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកកន្លះ១ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
ខន្ធា ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣២៨] អវិភត្តវិចារមន្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភត្តវិចារមន្តស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភត្តវិចារមន្តា ខន្ធ ច
 វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ វិចារកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិកូលោ អវិភត្តវិចារមន្តា ខន្ធ
 ច វិចារោ ច កដត្តារូបាណំ វិចារកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣២៩] អវិភត្តវិចារមន្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភត្តវិចារមន្តស្ស ច អវិភត្តអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភត្ត-
 វិចារមន្តោ ឯកោ ខន្ធ ច វិចារោ ច តិណ្ណំ
 ខន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ វិចារកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិកូលោ វិចារោ អវិភត្តវិចារ-
 មន្តោ ឯកោ ខន្ធ ច វិចារោ ច តិណ្ណំ ខន្ធាណំ
 កដត្តា ច រូបាណំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌
 ដែលបំណោរវិភក្តៈ មិនមានវិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិភក្តៈ មិនមានវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
 មានគ្រឹមតែវិចារក្តី វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៣១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
 មានគ្រឹមតែវិចារក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារក្តី ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារក្តី
 វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ វិបាកក្នុង ១ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មានគ្រឹមតែវិចារក្តី
 វិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៥០] សវិតក្តីសវិចារពេ ច អវិតក្តីវិចារ-
 មត្តោ ច ធម្មា សវិតក្តីសវិចារស្ស ធម្មស្ស វិចា-
 កប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ សវិតក្តីសវិចារពេ
 ឯកោ ទន្ធា ច វិតក្តោ ច តិណ្ណំ ទន្ធានំ
 វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ទន្ធា . . . បដិសន្ធិ-
 ត្វលោ . . . ។

[៣៥១] សវិតក្តីសវិចារពេ ច អវិតក្តីវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតក្តីអវិចារស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិចារកោ សវិតក្តីសវិចារពេ ទន្ធា ច វិតក្តោ
 ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្វលោ . . . ។

[៣៥២] សវិតក្តីសវិចារពេ ច អវិតក្តីវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតក្តីសវិចារស្ស ច អវិតក្តីអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ សវិ-
 តក្តីសវិចារពេ ឯកោ ទន្ធា ច វិតក្តោ ច តិណ្ណំ
 ទន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ វិចាកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិត្វលោ . . . ។

[៣៥០] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១
 ដែលប្រកបដោយវិតក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
 ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៥១] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមាន
 វិតក្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងខាងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៥២] ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
 ដែលមិនមានវិតក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្តៈមិនមានវិចារៈ
 ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្តៈប្រកប
 ដោយវិចារៈក្តី វិតក្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៥៣] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ សវិតត្ត-

សវិចារស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិតត្តសវិចារោ អាហារោ សម្បយុត្តកាណំ ខុទ្ទាណំ
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៣៥៤] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ អវិតត្ត-

វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិតត្តសវិចារោ អាហារោ វិតត្តស្ស អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។ សវិតត្ត-
សវិចារមូលកា ឥមនា កាវណោន សត្ត បញ្ញា
វិតតិក្ខា ។

[៣៥៥] អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្ត-

វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិតត្តវិចារមត្តោ អាហារោ សម្បយុត្តកាណំ ខុទ្ទាណំ
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៣៥៦] អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្ត-

អវិចារស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិតត្តវិចារមត្តោ អាហារោ វិចារស្ស ច ចិត្ត-
សម្មដ្ឋានុបដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៣៥៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ ខែធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈខែបដិសន្ធិ ... ។

[៣៥៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាហារ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ ខែវិតក្កៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ ... ។
បញ្ញា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាមូល
បណ្ឌិត គប្បវិចិត ដោយហេតុនេះចុះ ។

[៣៥៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ

ខែធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ
ពួកអាហារ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែពួក
សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ ... ។

[៣៦០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែវិចារៈដ៏ ពួកចិត្ត-
សម្មដ្ឋានុបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ ... ។

[៣៤៧] អវិភង្គវិចារមន្តោ ធម្មោ អវិភង្គ-
វិចារមន្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមន្តា អា-
ហារា សម្បយុត្តកាធំ ទព្វាធំ វិចារស្ស ច ចិត្ត-
សុដ្ឋានានញ្ច រូបាធំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្តលោ ... ។

[៣៤៨] អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គអវិចា-
រស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គ-
អវិចារា អាហារា សម្បយុត្តកាធំ ទព្វាធំ ចិត្ត-
សុដ្ឋានានញ្ច រូបាធំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្តលោ កតទ្បិកាវោ អាហារោ ឥមស្ស
កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៩] សវិភង្គសវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គ-
សវិចារស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិភង្គសវិចារា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកាធំ ទព្វាធំ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តលោ ... ។

[៣៥០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ដែល
មិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកត្តផង
វិចារៈផង ពួកពិត្តសម្បដ្ឋានរូបផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៥១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួក
អាហារ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កត្តផង ពួកចិត្តសម្បដ្ឋានរូបផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតទ្បិកាវោ
ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៣៥២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកត្ត ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អំណាចប្រតិបត្តិ អនុលោមត្រឹមត្រូវ

[៣៦០] សវិតក្តីសវិតាណ ធម្មោ អវិតក្តី-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិតក្តីសវិតាណ វិនិច្ឆ័យា វិតក្តីស្ស វិនិច្ឆ័យប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។ សវិតក្តី-
 សវិតាណមូលកា សត្ត បញ្ញា វិមិថា កាណោន
 វិភជិតញា ។

[៣៦១] អវិតក្តីវិចារមត្តា ធម្មោ អវិតក្តី-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតក្តីវិចារមត្តា វិនិច្ឆ័យា សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ
 វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៣៦២] អវិតក្តីវិចារមត្តា ធម្មោ អវិតក្តីអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្តីវិចា-
 រមត្តា វិនិច្ឆ័យា វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋាទានត្ថា រូបាណំ
 វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

អំណាចប្រតិបត្តិ អនុលោមត្រឹមត្រូវ

[៣៦០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិនិច្ឆ័យ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិនិច្ឆ័យ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃវិភក្តៈ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។
 បញ្ហា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាមូល
 បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

[៣៦១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិនិច្ឆ័យ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃភ្នក
 សម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៦២] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិនិច្ឆ័យ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាទានផង ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៦៣] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តា-
 វិចារមត្តស្ស ច អវិភត្តាអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស
 វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តាវិចារមត្តា
 វិនិច្ឆ័យា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាធានក្ស រូបាទំ វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៣៦៤] អវិភត្តាអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តាអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តាអវិចារ
 វិនិច្ឆ័យា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានក្ស
 រូបាទំ វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ
 ពក្កុទ្ធិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយិន្ទ្រិយំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបដីវិត្តិន្ទ្រិយំ
 កនដត្តារូបាទំ វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៥] សវិភត្តាសវិចារោ ធម្មោ សវិភត្តា-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស ណាទប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិភត្តាសវិចារាទំ ណាទប្បច្ចយេន សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ណាទប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ
 ... ។ សវិភត្តាសវិចារមូលកា សត្ត បញ្ញា វិនិច្ឆ័យ
 ការណេន វិភត្តិក្កា ។

[៣៦៣] ពរំ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ
 មិនមានវិចារៈផង ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិនិច្ឆ័យ ដែលមិនមាន
 វិភត្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុងផង វិចារៈ
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ... ។

[៣៦៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិនិច្ឆ័យ ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
 យុត្តក្នុងផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ចក្កុទ្ធិយ
 (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កុវិញ្ញាណ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កាយិន្ទ្រិយ ជា
 បច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ រូបដីវិត្តិន្ទ្រិយ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ។

[៣៦៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 ណាទប្បច្ច័យ គឺ គង្គិយានទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុង ដោយណាទប្បច្ច័យ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ បញ្ញា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិភត្តៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ជាមូល បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

[៣៦៦] អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គ-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-
 ភង្គវិចារមត្តានំ ណានម្ហានំ សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ
 ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។
 អវិភង្គវិចារមត្តបូលកា បញ្ចា បញ្ចា ឥមំតា ការ-
 ណោន វិភង្គតតា ។

[៣៦៧] អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គ-
 អវិចារស្ស ធម្មស្ស ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភង្គអវិចារានំ ណានម្ហានំ សម្បយុត្តកានំ
 ទន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានត្ថា រូចានំ ណានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូចានំ ណានប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារោ កដត្តា-
 រូចានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ វត្តស្ស
 ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៨] អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គ-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារោ អវិភង្គវិចារមត្តានំ ទន្ធានំ ណានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារោ អវិភង្គវិចារមត្តានំ
 ទន្ធានំ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៦] ឈំ ដែលបំណាយវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលបំណាយវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយណានប្បច្ច័យ គឺ អង្គ
 ណានទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយណានប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
 បញ្ចា ៥ ដែលមានធម៌មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាមូល បណ្ឌិត
 គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

[៣៦៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយណានប្បច្ច័យ គឺ អង្គ
 ណានទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្កន្ធន៍ ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រធាន ដោយណានប្បច្ច័យ វិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ដោយណានប្បច្ច័យ វិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកកដត្តាប្រ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយណានប្បច្ច័យ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវត្ត ដោយណានប្បច្ច័យ ។

[៣៦៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយណានប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ដោយណានប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមាន
 វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយណានប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណ បញ្ចករណ៍

[៣៦៧] អវិភង្គិកាវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គិកាវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភង្គិកាវិចារស្ស ច ធម្មស្ស ណា ធម្ម-
ច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ក រូទានំ ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ
កដត្តា ច រូទានំ ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧០] អវិភង្គិកាវិចារមត្តោ ច អវិភង្គិកាវិចារោ
ច ធម្មោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ណា ធម្មច្ចយេន
បច្ចយោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តានំ ណា ធម្មានំ វិចារោ ច
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៣៧៤] អវិភង្គិកាវិចារមត្តោ ច អវិភង្គិកាវិចារោ
ច ធម្មោ អវិភង្គិកាវិចារស្ស ធម្មស្ស ណា ធម្មច្ចយេន
បច្ចយោ អវិភង្គិកាវិចារមត្តានំ ណា ធម្មានំ វិចារោ
ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

វិញ្ញាណ បញ្ចករណ៍

[៣៦៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាវិចារោ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាវិចារោ មានត្រឹមតែវិចារោផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិភង្គិកាវិចារោផង ដោយណាធម្មច្ច័យ គឺ វិចារោ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធានំខ្សោយ ដែលមិនមានវិភង្គិកាវិចារោមានត្រឹមតែវិចារោផង ពួកចិត្តសមុ-
ដ្ឋានប្រផង ដោយណាធម្មច្ច័យ វិចារោ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំខ្សោយ
ដែលមិនមានវិភង្គិកាវិចារោមានត្រឹមតែវិចារោផង ពួកកដត្តាប្រផង ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ដោយណាធម្មច្ច័យ ។

[៣៧០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាវិចារោក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភង្គិកាវិចារោក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាវិចារោ
ត្រឹមតែវិចារោ ដោយណាធម្មច្ច័យ គឺ អង្គណានៃខន្ធានំខ្សោយ ដែល
មិនមានវិភង្គិកាវិចារោមានត្រឹមតែវិចារោក្តី វិចារោក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្ខន្ធ ដោយណាធម្មច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៧៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាវិចារោក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភង្គិកាវិចារោក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិកាវិចារោ
មានត្រឹមតែវិចារោ ដោយណាធម្មច្ច័យ គឺ អង្គណានៃខន្ធានំខ្សោយ ដែលមិន
មានវិភង្គិកាវិចារោមានត្រឹមតែវិចារោក្តី វិចារោក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
ប្រ ដោយណាធម្មច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៧៦] អវិភត្តវិចារមន្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភត្តវិចារមន្តស្ស ច អវិភត្តអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តវិចារមន្តា ធិ
 ណា ធម្មា វិចារោ ច សម្មយុត្តកា ធិ ខន្ធា ធិ
 ចិត្តសមុដ្ឋា ធានក្ខ រូបា ធិ ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្កុណោ អវិភត្តវិចារមន្តា ធិ ណា ធម្មា ធិ
 វិចារោ ច សម្មយុត្តកា ធិ ខន្ធា ធិ កដត្តា ច
 រូបា ធិ ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៧] សវិភត្តសវិចារោ ច អវិភត្តវិចារមន្តោ
 ច ធម្មា សវិភត្តសវិចារស្ស ធម្មស្ស ណា ធម្មច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិភត្តសវិចារា ធិ ណា ធម្មា ធិ វិភត្តោ ច
 សម្មយុត្តកា ធិ ខន្ធា ធិ ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៣៧៨] សវិភត្តសវិចារោ ច អវិភត្តវិចារមន្តោ
 ច ធម្មា អវិភត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស ណា ធម្មច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិភត្តសវិចារា ធិ ណា ធម្មា ធិ វិភត្តោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋា ធានក្ខ រូបា ធិ ណា ធម្មច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[៣៧៩] ធម៌ ដែលបើសហវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិភត្តៈបំបោរវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 ណាធម្មច្ច័យ គឺ អង្គណាទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធន៍ ពួកចិត្តសមុដ្ឋា-
 រូបផង ដោយណាធម្មច្ច័យ គឺ អង្គណាទាំងឡាយ ដែលមិនមាន
 វិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធន៍
 ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយណាធម្មច្ច័យ ។

[៣៨០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយណាធម្មច្ច័យ គឺ អង្គណាទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភត្តៈក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធន៍ ដោយណាធម្មច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៨១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិភត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិភត្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយណាធម្មច្ច័យ គឺ អង្គណាទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិភត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិភត្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋារូប ដោយណាធម្មច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

វិញ្ញាណបញ្ចករ

(៣៧៥) សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមន្តោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ច អវិតក្កអវិតារស្ស ច
 ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិតារាជិ
 ឈានប្បាជិ វិតក្កោ ច សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានា រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

(៣៧៦) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មា សវិតក្ក-
 សវិតារស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិតក្កសវិតារាជិ មក្កប្បាជិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។
 សវិតក្កសវិតារម្មលកា សត្ត បញ្ញា វិមិទា
 ការណេន វិភជិត្តា ។

(៣៧៧) អវិតក្កវិចារមន្តោ ធម្មា អវិតក្ក-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតក្កវិចារមត្តានំ មក្កប្បាជិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។
 អវិតក្កវិចារមត្តម្មលកា បញ្ញា បញ្ញា វិមិទា
 ការណេន វិភជិត្តា ។

វិញ្ញាណបញ្ចករ

(៣៧៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារក្តី ធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារ
 ក្តី ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានប្រាំដំឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កប្រកបដោយវិចារក្តី វិតក្កក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុង
 ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រាំដំ ដោយឈានប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៣៧៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ ដោយមក្ក-
 ប្បច្ច័យ គឺ អង្គមក្កប្រាំដំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយ
 វិចារ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុង ដោយមក្កប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ... ។ បញ្ញា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិតក្កប្រកប
 ដោយវិចារ ជាមូល បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

(៣៧៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារ ដោយមក្កប្បច្ច័យ គឺ
 អង្គមក្កប្រាំដំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តក្នុង ដោយមក្កប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។
 បញ្ញា ៥ ដែលមានធម៌មិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារ ជាមូល បណ្ឌិត
 គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

(៣៧១) សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ច អវិតក្កអវិតារស្ស
ច ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិតា-
រាជំ មក្កង្គំ វិតក្កោ ច សម្បយុត្តកាជំ ខន្ធាជំ
ចិត្តសមុដ្ឋាណាណា ក្កាជំ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

(៣៧២) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មា សវិតក្កសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិ-
តក្កសវិតារោ វិកោ ខន្ធា វិណ្ណាជំ ខន្ធាជំ សម្ប-
យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិជំ ខន្ធាជំ
បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

(៣៧៣) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មា អវិតក្កវិ-
ចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិតក្កសវិតារោ ខន្ធា វិតក្កស្ស សម្បយុត្តប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[៣៧១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ផង ដោយបក្កប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកត្តទាំង ពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយមក្កប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៣៧២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជា
បច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៣៧៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៣៤៤) សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-

ចារស្ស ធម្មតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សម្ម-
យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវិតារោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណាភ្នំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ធម្មសម្មយុត្តប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្ធា ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ធម្ម
បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(៣៤៥) អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-

មត្តស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិតក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាភ្នំ ខន្ធានំ
សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្ធា ខន្ធានំ
បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(៣៤៦) អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-

ចារស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិតក្កោ សវិតក្កសវិតារោ ខន្ធានំ សម្មយុត្តប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(៣៤៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៧ ផង
វិតក្កៈផង ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ផង
វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៣៤៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៧
ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ... ។

(៣៤៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
គឺ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំខ្សោយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៨៧] អវិភត្តវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តវិចារមត្តា ខន្ធា វិចារស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[៣៨៨] អវិភត្តវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ច អវិភត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តវិចារមត្តា ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[៣៨៩] អវិភត្តអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តអវិចារោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ... បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[៣៩០] អវិភត្តអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភត្តវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[៣៨៧] ធម៌ វិចារណំ អហោ វិភត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ វិចារណំ អហោ វិភត្ត ឯធម៌វិចារៈ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានំ ខ្សោយ វិចារណំ អហោ វិភត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៨៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មិនមានវិចារៈ ផង ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ១ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា ៣ ផង វិចារៈ ផង ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធា ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធា ២ ផង វិចារៈ ផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៨៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មិនមានវិចារៈ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ១ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា ៣ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធា ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៩០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំ ខ្សោយ ដែលមិនមានវិភត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៧៤] អវិភក្តវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្តវិចារស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចាជាតំ ។ សហជាតា អវិភក្តវិចារមត្តា ខណ្ឌ ច វិភក្តោ ច ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ អវិភក្តវិចារមត្តា ខណ្ឌ ច វិភក្តោ ច កដត្តារូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា អវិភក្តវិចារមត្តា ខណ្ឌ ច វិភក្តោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៥] អវិភក្តអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ចាជាតំ ។ សហជាតា អវិភក្តអវិចារោ ខណ្ឌ ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ អវិភក្តអវិចារោ ខណ្ឌ កដត្តារូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ កដត្តារូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ

[៣៧៦] ធម៌ វិលេងិមមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ វិលេងិមធម៌វិភក្តៈនិងមានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន ដល់សហជាត ដល់បច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈពេញលេញតែវិចារៈក្តី វិភក្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក ចិត្តសមុដ្ឋាហារ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមិនមាន វិភក្តៈមានពេញលេញតែវិចារៈក្តី វិភក្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈ ខែបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិភក្តៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៧៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន ដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាហារ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាហារ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមាន វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

[៣៧៧] អវិភត្តាអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តាវិចា-

រមត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ
អវិភត្តាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិភត្តាស្ស ច វិប្បយុត្ត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ សវិភត្តាសវិ-
ចារានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៨] អវិភត្តាអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តាវិចារ-

មត្តស្ស ច អវិភត្តាអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស វិប្បយុត្ត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហ-
ជាតំ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ អវិភត្តាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ
វិចារស្ស ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេ-
ជាតំ វត្ថុ អវិភត្តាវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៩] អវិភត្តាអវិចារោ ធម្មោ សវិភត្តា-

សវិចារស្ស ច អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[៣៧៧] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិភក្កៈផង
ក្នុងខណៈវេលាដំបូង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៧៨] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ

ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
បុរេជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ
ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈវេលាដំបូង
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំ-
ឡាយ ដែលមិនមានវិភក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៧៩] ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិភក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង
ធមិ ដែលមិនមានវិភក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

សហជាតំ បដិសន្ធិត្ថុណោ វត្ថុ សវិតក្កសវិតារោ ឯ
ខត្តានំ វិតក្កស្ស ច វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
ឬរេជាតំ វត្ថុ សវិតក្កសវិតារោ ឯ ខត្តានំ វិតក្កស្ស
ច វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៤០០] អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អវិ-
តក្កវិចារមត្តា ខត្តា ច វិចារោ ច ចិត្តសមុច្ឆាទានំ
រូទានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ
អវិតក្កវិចារមត្តា ខត្តា ច វិចារោ ច កងត្តារូទានំ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អវិតក្ក-
វិចារមត្តា ខត្តា ច វិចារោ ច ឬរេជាតស្ស ឥមស្ស
កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៤០១] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។

សហជាតំ គី វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានិទ្ធាយ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។ ឯឬរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានិទ្ធាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយវិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយេន ។

[៤០០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។
សហជាត គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ខន្ធា
និទ្ធាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកកងត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។ ឯបច្ឆា-
ជាត គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។

[៤០១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។

វិញ្ញាណបញ្ចករោ

សហជាតា វិញ្ញាណសវិចារា ខន្ទា ច វិនិក្កោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋាទានំ រូទានំ វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្តុណោ សវិនិក្កសវិចារា ខន្ទា ច វិនិក្កោ
 ច កាដត្តារូទានំ វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចយោ ។
 បញ្ញាជាតា សវិនិក្កសវិចារា ខន្ទា ច វិនិក្កោ ច
 ចុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដូយេន
 បច្ចយោ ។

[២០២] សវិនិក្កសវិចារោ ធម្មោ សវិនិក្កសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បដូយេន បច្ចយោ សវិនិក្កស-
 វិចារោ ឯកោ ខន្ទា វិនិក្កស្ស ខន្ទានំ អត្ថិប្បដូយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ទា ... បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[២០៣] សវិនិក្កសវិចារោ ធម្មោ អវិនិក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បដូយេន បច្ចយោ សវិនិក្ក-
 សវិចារា ខន្ទា វិនិក្កស្ស អត្ថិប្បដូយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

វិញ្ញាណបញ្ចករោ

សហជាត គី ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានុប្ប ដោយវិប្បយុត្ត-
 ប្បដូយ ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បដូយ ។ ឯបញ្ញាជាត គី ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
 ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បដូយ ។

[២០២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិ-
 ប្បដូយ គី ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្ថិប្បដូយ ខន្ធល ។... ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ... ។

[២០៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បដូយ
 គី ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃវិតក្កៈ ដោយអត្ថិប្បដូយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៤០៤] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិតារ-
ស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
បញ្ញាជាតំ ។ សហជាតា សវិតត្តសវិតារោ ខត្តា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ សវិតត្តសវិតារោ ខត្តា កធន្តារូបំ
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បញ្ញាជាតា សវិតត្តសវិ-
តារោ ខត្តា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតត្តសវិតារមូលកេ អវិ-
សេសា បញ្ញា សហជាតប្បច្ចយសនិសា ។

[៤០៥] អវិតត្តវិតារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្តអវិតារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្ត-
វិតារមត្តោ ឯកោ ខត្តា តិណ្ណំ ខត្តំ អត្ថ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខត្តា ទ្វិដ្ឋំ ខត្តំ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ ... ។

[៤០៦] អវិតត្តវិតារមត្តោ ធម្មោ សវិតត្តសវិតារ-
ស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតត្តោ សវិ-
តត្តសវិតារាណំ ខត្តំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៤០៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
ចម្លើយ ខែធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ចយ
បានដល់សហជាត និងបញ្ញាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន្តឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាចម្លើយ ខែត្ថកចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ចយ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ជាចម្លើយ ខែត្ថកកដក្ការូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអត្ថប្បច្ចយ ។ ឯបញ្ញាជាត គឺ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាចម្លើយ ខែកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយអត្ថប្បច្ចយ ។ បញ្ញា ជីវេសស (ក្នុងធម៌) ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈជាមូល ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតច្បងដែរ ។

[៤០៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាចម្លើយ
ខែធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ចយ គឺ
ខន្ធខ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាចម្លើយ ខែខន្ធត
ដោយអត្ថប្បច្ចយ ខន្ធល (ជាចម្លើយ) ខែខន្ធល ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ... ។

[៤០៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាចម្លើយ
ខែធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ចយ
គឺ វិតក្កៈ ជាចម្លើយ ខែខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ចយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២០៧) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គអវិចារ-

ស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
បញ្ញាជាតំ ។ សហជាតា អវិភង្គវិចារមត្តា ខន្ធច
វិភង្គោ ច ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អវិភង្គវិចារមត្តា ខន្ធច
វិភង្គោ ច កង្ការូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
បញ្ញាជាតា អវិភង្គវិចារមត្តា ខន្ធច វិភង្គោ ច
បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អវិភង្គវិចារមត្តមូលកា បញ្ច បញ្ញា អវិ-
សេសា សហជាតប្បច្ចយសនិសា ។

(២០៨) អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គអវិចារស្ស

ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
បញ្ញាជាតំ អាមារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ អវិភង្គ-
អវិចារោ ឯកោ ខន្ធច តិណ្ណាន្តំ ខន្ធច ចិត្តសមុដ្ឋាណ-
ណា រូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធច . . .

(២០៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ

នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានផល
សហជាត និងបញ្ញាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋា-
ណា ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកង្ការូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបញ្ញាជាត គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិភង្គៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
មុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ៥ ដ៏សេស ដែលមានធម៌មិនមាន
វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាមូល ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

(២០៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ

ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានផល
សហជាត បុរេជាត បញ្ញាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហ-
ជាត គឺ ខន្ធច ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធច ៧ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានុប្បដន៍ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធច ២ . . .

វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្តលោ អវិគត្តអវិចារោ ឯកោ ខណ្ឌ
 តិណ្ឌន្នំ ខណ្ឌំ កដត្តា ច រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ខណ្ឌ វត្តស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វត្ត ខណ្ឌំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ វត្តស្ស
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ត វិចារស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ឌន្នំ មហាក្ខតានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូចានំ កដត្តារូចានំ ឧបាទារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ឌន្នំ
 មហាក្ខតានំ មហាក្ខតា កដត្តារូចានំ ឧបាទារូចានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ និទ្ទេន ចត្តុនា
 រូមំ បស្សតិ និព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុ-
 ណាតិ រូចាយតនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋន្តាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តា-
 យតនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ត អវិគត្តអវិចារានំ
 ខណ្ឌំ វិចារស្ស ច អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិចារៈ ជាបច្ច័យ វៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានរូម ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ១
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ វៃខន្ធ ៣ ផង ត្ថកដត្តា-
 រូមផង ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធាន្នំឡាយ ជា
 បច្ច័យ វៃវត្ត ដោយអត្តិប្បច្ច័យ វត្ត ជាបច្ច័យ វៃខន្ធាន្នំឡាយ
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ វៃវត្ត ដោយអត្តិប្បច្ច័យ វត្ត
 ជាបច្ច័យ វៃវិចារៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាបច្ច័យ វៃ
 មហាក្ខត ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ៣ ជាបច្ច័យ វៃ
 ត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានរូម ត្ថកដត្តារូម និងត្ថកឧបាទារូម ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
 ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... មហា-
 ក្ខត ១ របស់ត្ថកអសញ្ញាសត្ត (ជាបច្ច័យ) វៃមហាក្ខត ៣ មហាក្ខត
 ៣ ជាបច្ច័យ វៃត្ថកដត្តារូម និងត្ថកឧបាទារូម ដោយអត្តិ-
 ប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាន គឺ (បុគ្គល) ឃើញរូម ដោយទិព្វចក្ក ឮ
 សំឡេង ដោយទិព្វសោតនាតុ រូចាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) វៃចត្តុវិញ្ញាណ
 ដោដ្ឋន្តាយតនៈ ជាបច្ច័យ វៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ចត្តា-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) វៃចត្តុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ វៃ
 កាយវិញ្ញាណ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ វត្ត ជាបច្ច័យ វៃខន្ធាន្នំឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

បច្ចុប្បន្ន អវិភង្គិក អវិចារ ខន្ធ ច វិចារ ច បុរេ-
 ជាតិស្ស ឥសស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
 កតត្ថិកា អាហារ ឥសស្ស កាយស្ស អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ រូបជីវិត្រិយំ កតត្ថា រូបាណំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[២០៧] អវិភង្គិក អវិចារ ធម្មោ សវិភង្គិក សវិចារ-
 រស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិកុណោ វត្ថុ សវិ-
 ភង្គិក សវិចារ ខន្ធ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
 បុរេជាតំ ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ
 អស្សាទេតិ អតិទន្ធិតិ តំ អាវត្ត រតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ រូបេ ... សទ្ធិ កទ្ធិ រសេ
 ជាដ្ឋង្វេ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សតិ ... ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វត្ថុ សវិភង្គិ-
 សវិចារ ខន្ធ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

ឯបច្ចុប្បន្ន គឺ ខន្ធវារិទ្ធាយ ដែលមិនមានវិភង្គិក មិនមានវិចារិក
 វិចារិក ជាបច្ច័យ វៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។
 កតត្ថិកា អាហារ ជាបច្ច័យ វៃកាយនេះ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ រូប-
 ជីវិត្រិយ ជាបច្ច័យ វៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[២០៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គិក មិនមានវិចារិក ជាបច្ច័យ វៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិភង្គិក ប្រកបដោយវិចារិក ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជាតិ និងបុរេជាតិ ។ សហជាតិ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ វៃខន្ធវារិទ្ធា-
 យ ដែលប្រកបដោយវិភង្គិក ប្រកបដោយវិចារិក ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាតិ គឺ (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំវត្ថុ ថា
 មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីករាយ រក្សា ប្រាណាចក្ខុនោះ
 ទើបកើតឡើង រោមនស្ស កើតឡើង ខ្ញុំពួករូប ... ពួកសំឡេង
 ពួកក្លិន ពួករស ពួកដោដ្ឋង្វេ ... ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំវត្ថុ ថាមិនទៀង ជា
 ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ... រោមនស្ស កើតឡើង វត្ថុ ជាបច្ច័យ វៃខន្ធវារិទ្ធា-
 យ ដែលប្រកបដោយវិភង្គិក ប្រកបដោយវិចារិក ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិបូរិយោ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២១០] អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ ។ សហជាតោ វិចារោ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ
 ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិចារោ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ
 ខន្ធានំ វិភត្តិស្ស ច អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បុរេជាតំ ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
 អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អារត្ត វិភត្តោ ឧប្បជ្ជតិ
 សោតំ ... យានំ ជីវិតំ កាយំ រូបេ សន្តេ កន្ធូ
 រសេ ដោជ្ជត្វេ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សនិ អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អារត្ត វិភត្តោ
 ឧប្បជ្ជតិ វត្ថុ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិភត្តិស្ស
 ច អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិបូរិយោ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២១០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានផល
 សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង វិភក្តៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថា
 មិនទៀង ធាតុ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ វិភក្តៈ ប្រាជ្ញា
 ចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង នូវសោត ... យានៈ ជីវិតំ កាយ ពួក
 រូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកដោដ្ឋព្វៈ ... ឃើញច្បាស់
 នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាវត្ថុ មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីករាយ វិភក្តៈ
 ប្រាជ្ញាវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមានគ្រឹមតែវិចារៈផង វិភក្តៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[២០០] អវិភក្តិអវិចារេ ធម្មោ អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ច អវិភក្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ វិចារេ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ ចិត្តសបុដ្ឋាហានោ រូបាណំ បដិសន្ធិត្តុណោ វិចារេ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០២] អវិភក្តិអវិចារេ ធម្មោ សវិភក្តិសវិចារស្ស ច អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ សវិភក្តិសវិចារានំ ខន្ធានំ វិភក្តិស្ស ច អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ច វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ អស្សនេតិ អនិច្ចតំ តំ អារត្តិ សវិភក្តិសវិចារេ ខន្ធា ច វិចារស្ស ច ឧប្បជ្ឈន្តិ សោតំ ... យានំ ជ្ឈន្តិ កាយំ ...

[២១១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តសម្ពុដ្ឋានរូបផង វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) ខែខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែខន្ធានំឡាយដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[២១២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ (ចុត្តល) ចំពោះណាឃើញរូបសន្ធុចក្ក ជាមិនទៀង ជាខុត្ត មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីករាយ ខន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រាត្នន្ធុចក្កនោះ ទើបកើតឡើង នូវសោតៈ ... យានៈ ជ្ឈន្តិ កាយំ ...

វត្ថុ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ អស្សា-
 ទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ អារត្តិ សវិតត្តិសវិចារា ខន្ធ
 ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តំ វត្ថុ សវិតត្តិសវិចារា
 ខន្ធនំ វិតត្តិស្ស ច អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៣] សវិតត្តិសវិចារា ច អវិតត្តិអវិចារា
 ច ធម្មា សវិតត្តិសវិចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ សវិ-
 តត្តិសវិចារា ឯកោ ខន្ធច វត្ថុ ច តិណ្ណន្តំ
 ខន្ធនំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធច វត្ថុ ច
 ប្តិន្តំ ខន្ធនំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
 សវិតត្តិសវិចារា ឯកោ ខន្ធច វត្ថុ ច តិណ្ណន្តំ
 ខន្ធនំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធច
 វត្ថុ ច ប្តិន្តំ ខន្ធនំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៤] សវិតត្តិសវិចារា ច អវិតត្តិអវិចារា
 ច ធម្មា អវិតត្តិអវិចារាមន្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ សវិ-
 តត្តិសវិចារា ខន្ធច វត្ថុ ច វិតត្តិស្ស អត្ថប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតត្តិសវិចារា
 ខន្ធច វត្ថុ ច វិតត្តិស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឃើញប្រាប់ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ជាបច្ច័យ បិទបែបបួន ក៏ត្រេកអរ រីក-
 រាយ ខន្ធនាំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតត្តៈក្តី
 ប្រាព្ធប្បវត្តនោះ រើបើករឿង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនាំឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតត្តៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៤០៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតត្តៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ឱន៍បុរេ-
 ជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធល ក្តី វត្ថុក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធល ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកប
 ដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ក្នុងរណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធល ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធល ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៤០៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតត្តៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតត្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ឱន៍
 បុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធនាំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតត្តៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
 ខន្ធនាំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតត្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃវិតត្តៈ ក្នុងរណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[២១៥] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កអវិតារោ
 ច ធម្មា អវិតក្កអវិតារស្ស ធម្មស្ស អន្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ វិញ្ញ័យំ ។
 សហជាតា សវិតក្កសវិតារោ ខន្ធ ច មហាកូតា ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូពំ អន្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្និក្កណោ សវិតក្កសវិតារោ ខន្ធ ច មហាកូតា ច
 កដត្តារូពំ អន្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា
 សវិតក្កសវិតារោ ខន្ធ ច កតដ្ឋីតារោ អាហារោ
 ច បុរេជាតស្ស វេទស្ស កាយស្ស អន្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា សវិតក្កសវិតារោ ខន្ធ ច រូប-
 វិវិញ្ញ័យញ្ច កដត្តារូពំ អន្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៦] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កអវិតារោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អន្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេ-
 ជាតំ ។ សហជាតោ សវិតក្កសវិតារោ ឃតោ
 ខន្ធ ច វត្ថុ ច វិញ្ញាណំ ខន្ធជំ វិតក្កស្ស ច
 អន្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុ ច ទ្វិដ្ឋំ
 ខន្ធជំ វិតក្កស្ស ច អន្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្និក្កណោ . . . ។

[២១៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារក្ក ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ដោយអន្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ
 និងវិញ្ញ័យ ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក មហាកូតាធាន្តិឡាយក្ក ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
 សមុដ្ឋេវ ដោយអន្តិប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារក្ក មហាកូតាធាន្តិឡាយក្ក ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តា-
 រូប ក្នុងឧណៈវៃបដិសន្និ ដោយអន្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធ
 ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារក្ក កតដ្ឋីតា-
 រោហក្ក ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអន្តិប្បច្ច័យ ។
 បច្ចាជាត គឺ ខន្ធាន្តិឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ក្ក រូបវិវិញ្ញ័យក្ក ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអន្តិប្បច្ច័យ ។

[២១៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារក្ក ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈ
 ផង ដោយអន្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត
 គឺ ខន្ធខ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារក្ក វត្ថុក្ក ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធភ ផង វិតក្កៈផង ដោយអន្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្ក វត្ថុក្ក ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ដោយអន្តិប្បច្ច័យ ក្នុងឧណៈវៃបដិសន្និ . . . ។

[៤០៧] អវិភត្តវិចារមន្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ
ច ធម្មា សវិភត្តសវិចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ វិភត្តោ
ច វត្ថុ ច សវិភត្តសវិចារាណំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិភត្តោ ច វត្ថុ ច សវិ-
ភត្តសវិចារាណំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៨] អវិភត្តវិចារមន្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ
ច ធម្មា អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អវិភត្ត-
វិចារមន្តោ ឯកោ ខន្ធាណំ វិចារោ ច តិណ្ណន្នំ
ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិចារោ
ច ទ្វិន្នំ ។ បេ ។ អវិភត្តវិចារមន្តោ ឯកោ ខន្ធា
ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្វិន្នំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភត្តវិចារមន្តោ ឯកោ
ខន្ធា ច វិចារោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិចារោ ច ទ្វិន្នំ ខន្ធាណំ

[៤០៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
បុរេជាត ។ សហជាត គឺ វិភក្តៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំ-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
វិភក្តៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៤០៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។
សហជាត គឺ ខន្ធាណំ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធាណំ វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ)
នៃខន្ធាណំ ។ បេ ។ ខន្ធាណំ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធាណំ វត្ថុក្តី ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធាណំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធាណំ ដែលមិនមានវិភក្តៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធាណំ វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធាណំ

បដិសន្ធិត្តុណោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ឯតោ ខន្ធ ច
វត្ត ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ ទេ ខន្ធ ច វត្ត ច ទ្ធិន្នំ
ខន្ធនំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤១៧] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ ច
ចម្មា អវិភង្គអវិចារស្ស ច ចម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វត្ថុយំ ។
សហជាតា អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វិចារោ ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សហជាតា អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធ ច មហាកូតា ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សហជាតា វិភង្គោ ច មហាកូតា ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
នំ រូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតា
អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វត្ត ច វិចារស្ស អត្ថប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ អវិភង្គវិចារមត្តោ
ខន្ធ ច វិចារោ ច កេដត្តារូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធ
ច មហាកូតា ច កេដត្តារូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បដិសន្ធិត្តុណោ វិភង្គោ ច មហាកូតា ច

ខន្ធ ខ ដែលបំបែកវិញ្ញាណ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្តក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ
ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៤១៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិភង្គៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
បច្ឆាជាត អាហារ និងវត្ថុយំ ។ សហជាត គឺ ខន្ធានិទ្ធកាយ
ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃត្ថកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ សហជាត គឺ ខន្ធានិទ្ធកាយ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី មហាកូតាខន្ធានិទ្ធកាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ សហជាត គឺ វិភង្គក្តី មហា-
កូតាខន្ធានិទ្ធកាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។
សហជាត គឺ ខន្ធានិទ្ធកាយ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធានិទ្ធកាយ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃត្ថកកដត្តារូប
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធានិទ្ធកាយ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី មហាកូតាខន្ធានិទ្ធកាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃត្ថកកដត្តារូប
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ វិភង្គក្តី មហាកូតាខន្ធានិទ្ធកាយក្តី

កដន្តារូបាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុ-
 ណោ អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិចារស្ស
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា អវិតក្កវិចា-
 រមត្តា ខន្ធា ច វិចារោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា
 អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធា ច វិតក្កោ ច កតទន្ធិការោ
 អាហារោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្តិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា អវិតក្កវិចារ-
 មត្តា ខន្ធា ច វិតក្កោ ច រូបជីវិត្រ្ម័យក្ក កដ-
 ន្តារូបាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤០] អវិតក្កវិចារមត្តា ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 សហជាតោ អវិតក្កវិចារមត្តា ឯកោ ខន្ធោ ច វិចារោ
 ច តិណ្ណាណំ ខន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាថានក្ក រូបាណំ អត្តិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិចារោ ច ...
 អវិតក្កវិចារមត្តា ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណាណំ
 ខន្ធាណំ វិចារស្ស ច អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធា ច វត្ថុ ច ... បដិសន្ធិត្តុណោ ។ បេ ។

ជាបច្ច័យ វៃត្ថុកដន្តារូប ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ
 ខាងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ វៃ
 វិចារៈ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធ
 ខាងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ
 វៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ខន្ធ
 ខាងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី កតទន្ធិក្តី-
 កហារក្តី ជាបច្ច័យ វៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។
 បច្ចាជាត គឺ ខន្ធខាងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិតក្កៈក្តី រូបជីវិត្រ្ម័យក្តី ជាបច្ច័យ វៃត្ថុកដន្តារូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៤៤០] ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធមិ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ វៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ វៃខន្ធ ៣
 ផង ត្ថុកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី
 ... ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ
 វៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ...
 ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

(២២០) សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សវិតក្កសវិតារោ ឯកោ ខត្វោ ច វិតក្កោ
ច តិណ្ណំ ខត្វានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
ខត្វា ច វិតក្កោ ច ... បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

(២២២) សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា អវិតក្កសវិតារស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចាជាតំ ។ សហជាតា សវិ-
តក្កសវិតារោ ខត្វា ច វិតក្កោ ច ជិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូទានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ សវិ-
តក្កសវិតារោ ខត្វា ច វិតក្កោ ច កដត្តារូទានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា សវិតក្កស-
វិតារោ ខត្វា ច វិតក្កោ ច ឧរេជាតស្ស ឥមស្ស
កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២១) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី ... ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ... ។

(២២២) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មានដល់សហជាត និងបច្ចា-
ជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធវាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកជិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិ-
ប្បច្ច័យ ខន្ធវាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី
វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថិ-
ប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធវាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៤៤៤] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ច អវិតក្កអវិតា-
 រស្ស វ ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្ក-
 សវិតារោ ឯកោ ខន្ទោ ច វិតក្កោ ច តិណ្ណាដ្ឋំ
 ខន្ទាដំ ចិត្តសមុដ្ឋានានា រូបាដំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វេ ខន្ទា ច វិតក្កោ ច ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ទាដំ
 បដិសន្ធិត្តរណា ... ។

[៤៤៥] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច អវិតក្កអវិតារោ ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេ-
 ជាតំ ។ សហជាតោ សវិតក្កសវិតារោ ឯកោ
 ខន្ទោ ច វិតក្កោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ទាដំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តរណា ... ។

[៤៤៦] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច
 អវិតក្កអវិតារោ ច ធម្មា អវិតក្កអវិតារស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ
 វស្សិយំ ។ សហជាតោ សវិតក្កសវិតារោ ខន្ទា ច

[៤៤៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធល ក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធល ក្តី
 ខណៈវៃបដិសន្ធិ ... ។

[៤៤៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ
 ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ... ។

[៤៤៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន ានវិចារៈ ដោយអត្ថ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ វិនវន្តិយ ។ សហ-
 ជាត គឺ ខន្ធភាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី

វិញ្ញាណ ច មហាក្កតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានាមំ រូបាមំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ . . . ។
 បច្ចាជានតា សវិតក្កសវិចារា ខន្ធា ច វិញ្ញាណ ច
 កតទ្បិកាណេ អាហារេ ច បុរេជាតស្ស វេសស្ស
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជានតា សវិ-
 តក្កសវិចារា ខន្ធា ច វិញ្ញាណ ច រូបដីវិត្រ្ម័យញ្ច
 កដត្តារូបាមំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៦] សវិតក្កសវិចារេ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

ធាតុប្បច្ចយញ្ច វិតតប្បច្ចយញ្ច អនន្តរសទិសំ ។
 អវិតតំ អត្ថសទិសំ ។

[២២៧] ហេតុយា ឯកាទិស អរម្មណោ
 ឯកវីស អធិបតិយា តេវីស អនន្តរេ បញ្ចវីស
 សមនន្តរេ បញ្ចវីស សហជាតេ តិស អញ្ញាមញ្ញោ
 អដ្ឋវីស ជិស្សុយ តិស ឧបជិស្សុយេ បញ្ចវីស
 បុរេជាតេ បញ្ច បច្ចាជានតេ បញ្ច អាសេវេន

វិតក្កក្តី មហាក្កតាទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្តកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ បច្ចាជានត គឺ
 ខន្ធាន្តរឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារក្តី វិតក្កក្តី
 កតទ្បិកាណាភារក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្តកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថ-
 ប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជានត គឺ ខន្ធាន្តរឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារក្តី វិតក្កក្តី រូបដីវិត្រ្ម័យក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្តកកដត្តា-
 រូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[២២៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ។

ធាតុប្បច្ច័យក្តី វិតតប្បច្ច័យក្តី ប្រវេលាគ្នានឹងអនន្តរឡាយដែរ ។
 អវិតតប្បច្ច័យ ប្រវេលាគ្នានឹងអត្ថប្បច្ច័យដែរ ។

[២២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១១ ក្នុងការម្មណាប្បច្ច័យ
 មានព័រៈ ២១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២៣ ក្នុងអនន្តរឡាយ
 មានព័រៈ ២៥ ក្នុងសមនន្តរឡាយ មានព័រៈ ២៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
 មានព័រៈ ៣០ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២៨ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 មានព័រៈ ៣០ ក្នុងឧបជិស្សយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ២៥ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានព័រៈ ៥ ក្នុងបច្ចាជានតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងអាសេវេនប្បច្ច័យ

អតំធម្មបំណិក អនុលោមត្ថំកប្បដ្ឋានំ

ឯកវិស កម្មេ ឯកាននស វិចារកេ ឯកវិស
 អាហារេ ឯកាននស វិទ្ធិយេ ឯកាននស ណារេ
 ឯកវិស មក្កេ សោឡស សម្បយុត្តេ ឯកាននស
 វិប្បយុត្តេ ធរ អត្តិយា តិស ធន្តិយា បញ្ចវិស វិគតេ
 បញ្ចវិស អវិគតេ តិស ។ យដថា កុសលត្តិ-
 កសនិសាយេវ ។ បញ្ញា វារកណាធំ ឯវំ អសម្មោ-
 ហន្តេន កណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[២២៦] សវិតក្កុសវិចារេ ធម្មោ សវិតក្កុ-

សវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សចារិកាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អតំធម្មបំណិក អនុលោមត្ថំកប្បដ្ឋានំ

មានវារៈ ២១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ២១ ក្នុងភាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងវិទ្ធិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុង
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣០ ក្នុងធន្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុង
 វិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣០ ។ ការក
 ប្រវិហាលត្ថា នឹងកុសលត្តិកៈវិដេវ ។ ការរាប់បញ្ជាក់វារៈ បណ្ឌិត កាល
 មិនកាន់ប្រឡំ គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[២២៧] ធម៌ ដែលប្រកថាដោយវិតក្កុៈប្រកថាដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកថាដោយវិតក្កុៈប្រកថាដោយវិចារៈ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសចារិកាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២២៧] សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កសវិចារ-

មត្តស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន មច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន មច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
មច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។

[២២៨] សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កអវិ-

ចារស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន មច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន មច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
មច្ចយោ មច្ឆាជាតប្បច្ចយេន មច្ចយោ កម្មប្បច្ច-
យេន មច្ចយោ ។

[២២៩] សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-

ចារស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន មច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។

[២៣០] សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-

មត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
តប្បច្ចយេន មច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន មច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន មច្ចយោ ។

[២២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្ម-
ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២២៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយមច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២២៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា

បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុសេនបិដកប្បញ្ញាបិដក

អភិធម្មបិដក អនុសេនបិដកប្បញ្ញាបិដក

[២៣៣] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
ចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ។

[២៣៤] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
ចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច អវិតត្តអវិ-
ចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[២៣៥] អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្តវិចា-
រមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[២៣៦] អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតត្ត-
សវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ។

[២៣៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៣៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៣៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៣៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអារម្ម-
ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(២៣៧) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គអវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(២៣៨) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភង្គសវិ-
ចារស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៩) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៤០) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភង្គសវិចារ-
ស្ស ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(២៤១) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបន្ទាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(២៤២) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៤៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(២៤៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៤៤] អវិភង្គិកអវិចារេ ធម្មោ អវិភង្គិកអវិចារស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ញាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិញ្ញយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤៥] អវិភង្គិកអវិចារេ ធម្មោ សវិភង្គិកសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤៦] អវិភង្គិកអវិចារេ ធម្មោ អវិភង្គិកវិចា-
រមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤៧] អវិភង្គិកអវិចារេ ធម្មោ អវិភង្គិ-
កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អវិភង្គិកអវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៤៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបញ្ញាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
វិញ្ញយប្បច្ច័យ ។

[៤៤៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៤៥០] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៤៥១] ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមាន
វិចារៈផង ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

វិធានទី៣ បញ្ជាទោ

(២២៥) អវិភង្គិកអវិចារោ ធម្មា សវិភង្គិកសវិ-

ចារស្ស ច អវិភង្គិកវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស ការម្ម-
ណាប្បទ្ធករេន បទ្ធករេន សហជាតប្បទ្ធករេន ច បទ្ធករេន
ឧបទ្ធករេន បទ្ធករេន បទ្ធករេន បទ្ធករេន បទ្ធករេន
បទ្ធករេន ។

(២២៦) សវិភង្គិកសវិចារោ ច អវិភង្គិកអវិចារោ
ច ធម្មា សវិភង្គិកសវិចារស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ
បទ្ធករេន ។

(២២៧) សវិភង្គិកសវិចារោ ច អវិភង្គិកអវិចារោ
ច ធម្មា អវិភង្គិកវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ... សហ-
ជាតំ បទ្ធករេន ។

(២២៨) សវិភង្គិកសវិចារោ ច អវិភង្គិកអវិចារោ ច
ធម្មា អវិភង្គិកអវិចារស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ
បទ្ធករេន អាហារំ វេទ្ធករេន ។

វិធានទី៣ បញ្ជាទោ

(២២៥) ធមិ ដែលមិនមានវិភង្គិកៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ ៃន

ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធមិ ដែលមិន
មានវិភង្គិកៈ មានគ្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្មណាប្បទ្ធករេន ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បទ្ធករេន ជាបច្ច័យ ដោយឧបទ្ធករេន បទ្ធករេន ជាបច្ច័យ
ដោយបទ្ធករេន ។

(២២៦) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិភង្គិកៈមិនមានវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) ៃនធមិ ដែលប្រកប
ដោយវិភង្គិកៈប្រកបដោយវិចារៈ ... បានដល់សហជាត និងបទ្ធករេន ។

(២២៧) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិភង្គិកៈមិនមានវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) ៃនធមិ ដែលមិនមាន
វិភង្គិកៈមានគ្រឹមតែវិចារៈ ... បានដល់សហជាត និងបទ្ធករេន ។

(២២៨) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិភង្គិកៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ
ដែលមិនមានវិភង្គិកៈមិនមានវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) ៃនធមិ ដែលមិនមាន
វិភង្គិកៈមិនមានវិចារៈ ... បានដល់សហជាត បទ្ធករេន អាហារ
និងវេទ្ធករេន ។

អំពធម្មបំណែក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២២៩) សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កអវិតារោ

ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ច អវិតក្កវិតារមត្តស្ស

ច ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បុរេជាតំ ។

(២៣០) អវិតក្កវិតារមត្តោ ច អវិតក្កអវិតារោ

ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ។

(២៣១) អវិតក្កវិតារមត្តោ ច អវិតក្កអវិតារោ ច

ធម្មា អវិតក្កវិតារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន

បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-

យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អំពធម្មបំណែក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២២៩) ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធមិ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលប្រកប

ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផន្តិ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ

វិចារៈផន្តិ . . . បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

(២៣០) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ធមិ ដែល

មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ

ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-

តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ

បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៣១) ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ធមិ ដែល

មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន

ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-

តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ

បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៥២) អវិភង្គិវិហារមន្តោ ឧ អវិភង្គិអវិចារោ ឆ
ឆម្ពា អវិភង្គិអវិចារស្ស ឆម្ពស្ស ការម្ពណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វស្សិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៣) អវិភង្គិវិហារមន្តោ ឆ អវិភង្គិអវិ-
ចារោ ឆ ឆម្ពា អវិភង្គិវិហារមន្តស្ស ឆ អវិភង្គិ-
អវិចារស្ស ឆ ឆម្ពស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(២៥៤) អវិភង្គិវិហារមន្តោ ឆ អវិភង្គិអវិចារោ
ឆ ឆម្ពា សវិភង្គិសវិចារស្ស ឆ អវិភង្គិវិហារមន្តស្ស ឆ
ឆម្ពស្ស ការម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥២) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈ
មិនមានវិចារៈ ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវស្សិយប្បច្ច័យ ។

(២៥៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈផង
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៥៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភង្គៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភង្គៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៥៦] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៦] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៧] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា អវិតក្កអវិតារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ញាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៥៨] សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា សវិតក្កសវិតារស្ស ច អវិតក្កអវិតារស្ស
ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៥៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្ក មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៥៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បញ្ញាជាតប្បច្ច័យ ។

[៤៥៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តិ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៤៥៧] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ

ច ធម្មា អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦០] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ

ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
ច ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦១] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ

ច អវិតត្តអវិចារោ ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស
ធម្មស្ស ... សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[៤៦២] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ

ច អវិតត្តអវិចារោ ច ធម្មា អវិតត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស
... សហជាតំ បុរេជាតំ អាហារំ វត្ថុនិយំ ។

[៤៥៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិចារៈផង
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី

ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមាន
វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ
... បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

[៤៦២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌

ដែលមិនមានវិភក្តៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមាន
វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ ...
បានដល់សហជាត បុរេជាត អាហារ និងវត្ថុនិយ ។

(២៦៣) ឧបោតុយា បញ្ចត្តិស ឧអាម្មណ

បញ្ចត្តិស ឧអធិបតិយា បញ្ចត្តិស ឧអនន្តរេ បញ្ច-
 ត្តិស ឧសមនន្តរេ បញ្ចត្តិស ឧសហជាតេ ឯក្ខ-
 ណត្តិស ឧអញ្ញាមញ្ញា ឯក្ខណត្តិស ឧជិស្សយេ ឯក្ខ-
 ណត្តិស ឧឧបជិស្សយេ ឧត្តត្តិស ឧបុរេជាតេ បញ្ច-
 ត្តិស ឧបញ្ញាជាតេ ឧអាសេវនេ ឧកម្មេ ឧវិចារតេ
 ឧអាហារេ ឧស្រ្តិយេ ឧឈានេ ឧមន្តេ បញ្ចត្តិស
 ឧសម្បយុត្តេ ឯក្ខណត្តិស ឧវិប្បយុត្តេ សត្តិស
 ឧោអត្តិយា សត្តិស ឧោឧត្តិយា បញ្ចត្តិស ឧោវិគតេ
 បញ្ចត្តិស ឧោអវិគតេ សត្តិស ។ បច្ចុដិយំ គណេ-
 ន្តេន ឥមាជិ បទាជិ អនុមជ្ឈន្តេន គណេត្តាជិ ។
 បច្ចុដិយំ ។

(២៦៤) ហេតុប្បដ្ឋយា ឧអាម្មណ ឯកាធិស . . .
 ឧអធិបតិយា ឯកាធិស ឧអនន្តរេ ឧសមនន្តរេ ឯ-
 កាធិស ឧអញ្ញាមញ្ញា តិណំ ឧឧបជិស្សយេ ឯកាធិស

(២៦៣) ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩ ក្នុងនអាម្ម-

ណប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩ ក្នុង
 នអនន្តរប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩ ក្នុង
 នសហជាតប្បដ្ឋយ មានព័រ: ២៧ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានព័រ: ២៧
 ក្នុងនជិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រ: ២៧ ក្នុងនឧបជិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រ:
 ៣៤ ក្នុងនត្តត្តិប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 នអាសេវនប្បដ្ឋយ នកម្មប្បដ្ឋយ នវិហាកប្បដ្ឋយ នអាហារប្បដ្ឋយ
 នស្រ្តិយប្បដ្ឋយ នឈានប្បដ្ឋយ នមន្តេប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រ: ២៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រ: ២៧
 ក្នុងនោអត្តិប្បដ្ឋយ មានព័រ: ២៧ ក្នុងនោឧត្តិប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩
 ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣៩ ក្នុងនោអវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រ:
 ២៧ ។ បណ្ឌិត កាលពប់ ខ្ញុំបច្ចុដិយ: គប្បីអនុមតិ ខ្ញុំបទព័រ-
 ទ្បាយនេះ ហើយរាប់ចុះ ។

ចប់ បច្ចុដិយ: ។

(២៦៤) ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១១ ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១១ ក្នុងន-
 អនន្តរប្បដ្ឋយ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១១ ក្នុងនអា-
 មញ្ញប្បដ្ឋយ មានព័រ: ៣ ក្នុងនឧបជិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១១

ឧប្បដាគេ ឧបត្ថាជាតេ ឧអាសវំធន ឧកម្មេ ឧវិ-
 ទាគេ ឧអាហារេ ឧវត្ថ្រិយេ ឧណ្ណាធន ឧមត្តិ-
 សាទ្យេ ឧកាធន ។ ឧសម្បយុត្តេ តិណំ ឧវិប្ប-
 យុត្តេ សត្តំ ធានតិយា ឧកាធន ចៅកត-
 ឧកាធន ។ អនុលោមប្បច្ចនិយកណាធា ឧមិចា-
 ឧការណេធន កណេតញ្ច ។

អនុលោមប្បច្ចនិយំ ។

(៤២៥) ឧហេតុប្បច្ចយា អនុលោ ឧករិស
 ... ឧធិបតិយា តេរិស អនុន្តរេ ឧបញ្ចរិស សមនុន្តរេ
 ឧបញ្ចរិស សហជាតេ តិស អញ្ញញ្ញ អង្គរិស
 ឧនិស្សយេ តិស ឧបនិស្សយេ ឧបញ្ចរិស ឧបដាគេ
 ឧបញ្ច ឧបត្ថាជាតេ ឧបញ្ច អាសវំធន ឧករិស កម្មេ
 ឧកាធន វិទាគេ ឧករិស អាហារេ ឧកាធន
 ឧវត្ថ្រិយេ ឧកាធន ឧណ្ណាធន ឧករិស ឧមត្តិ-
 សោធន្តរិស សម្បយុត្តេ ឧកាធន វិប្បយុត្តេ ឧវ

ក្នុងឧប្បដាគេប្បច្ចយ ក្នុងឧបត្ថាជាតេប្បច្ចយ ក្នុងឧអាសវំធនប្បច្ចយ ក្នុង
 ឧកម្មប្បច្ចយ ក្នុងឧវិទាគេប្បច្ចយ ក្នុងឧអាហារេប្បច្ចយ ក្នុងឧវត្ថ្រិយេប្បច្ចយ
 ក្នុងឧណ្ណាធនប្បច្ចយ ក្នុងឧមត្តិប្បច្ចយ មានករៈ ១១ ចាំនិស ។
 ក្នុងឧសម្បយុត្តេប្បច្ចយ មានករៈ ៣ ក្នុងឧវិប្បយុត្តេប្បច្ចយ មានករៈ ៧
 ក្នុងឧនោតិប្បច្ចយ មានករៈ ១១ ក្នុងឧចៅកតប្បច្ចយ មានករៈ ១១ ។
 ការពប់ ឧវអនុលោមប្បច្ចនិយៈ បណ្ឌិត តប្បពប់ ដោយហេតុនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនិយៈ ។

(៤២៥) ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ មានករៈ ២១ ព្រោះនេះហេតុប្បច្ចយ
 ... ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានករៈ ២៣ ក្នុងអនុន្តរេប្បច្ចយ មានករៈ
 ២៥ ក្នុងសមនុន្តរេប្បច្ចយ មានករៈ ២៥ ក្នុងសហជាតេប្បច្ចយ មាន
 ករៈ ៣០ ក្នុងអញ្ញញ្ញប្បច្ចយ មានករៈ ២៥ ក្នុងនិស្សយេប្បច្ចយ
 មានករៈ ៣០ ក្នុងឧបនិស្សយេប្បច្ចយ មានករៈ ២៥ ក្នុងឧបដាគេប្បច្ចយ
 មានករៈ ៥ ក្នុងឧបត្ថាជាតេប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ក្នុងឧអាសវំធនប្បច្ចយ
 មានករៈ ២១ ក្នុងឧកម្មប្បច្ចយ មានករៈ ១១ ក្នុងឧវិទាគេប្បច្ចយ មាន
 ករៈ ២១ ក្នុងឧអាហារេប្បច្ចយ មានករៈ ១១ ក្នុងឧវត្ថ្រិយេប្បច្ចយ មាន
 ករៈ ១១ ក្នុងឧណ្ណាធនប្បច្ចយ មានករៈ ២១ ក្នុងឧមត្តិប្បច្ចយ មានករៈ ១៦
 ក្នុងឧសម្បយុត្តេប្បច្ចយ មានករៈ ១១ ក្នុងឧវិប្បយុត្តេប្បច្ចយ មានករៈ ៧

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អត្ថិយា តិស ធន្តិយា បញ្ចវិស វិគតេ បញ្ចវិស

អវិគតេ តិស ។ បច្ចនិយានុលោមំ ឥមិណ កាវណោ ធន

វិគតេ ។

បច្ចនិយានុលោមំ ។

វិគតេ ធន្តិមំ ធន្តិមំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កងអតិប្បច្ចយ មានព័រៈ ៣០ កងខតិប្បច្ចយ មានព័រៈ ២៥ កង

វិគតប្បច្ចយ មានព័រៈ ២៥ កងអវិគតប្បច្ចយ មានព័រៈ ៣០ ។

បណ្ឌិត គប្បីចែកបច្ចនិយានុលោម ដោយហេតុៈនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនិយានុលោម ។

ចប់ វិគត្ថិកៈ ទី ៦

(៤២៧) សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហ-
 គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សុខសហគតំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ បដិសន្ធិក្កណោ សុខសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ ។ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សុខសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតោ តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កណោ សុខសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតោ តយោ ខន្ធា ។ បេ ។
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ សុខសហគតំ ធម្មំ
 បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច ទ្វេ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ បដិសន្ធិក្កណោ
 សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច
 សុខសហគតោ ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ។

(៤២៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ កាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ កាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ១ កាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ២
 កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១
 កាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ២
 កាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យ ខន្ធ ១
 ដែលច្រឡំដោយសុខ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ ខន្ធ ២
 កាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី កាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ រើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ១ កាស្រ័យខន្ធ ២
 ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី កាស្រ័យខន្ធ ១
 ដែលច្រឡំដោយសុខ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ កាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៤៦៧] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខា-
 សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបេក្ខា-
 សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ បដិសន្និក្កណោ ... ។

[៤៦៧] បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច បីតិសហគតោ តរយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ បដិសន្និក្កណោ បីតិសហគតញ្ច សុខ-
 សហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតោ
 តរយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។
 បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សុខ-
 សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បីតិសហ-
 គតញ្ច សុខសហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច សុខស-
 ហគតោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ បដិ-
 សន្និក្កណោ បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច សុខសហគតោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ។ បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច

[៤៦៨] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា កាស្រ័យធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២
 កាស្រ័យ ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ខន្ធ ១ កាស្រ័យខន្ធ ២
 ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យសន្តិ ... ។

[៤៦៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ២ កាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ
 ៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ដែលច្រឡំដោយសុខផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យសន្តិ ខន្ធ ២ កាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ កាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយសុខ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ១ កាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ២
 ដែលច្រឡំដោយសុខ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ដែលច្រឡំដោយសុខផង ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យសន្តិ ខន្ធ ១ កាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី
 កាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង

ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បក្កយា បីតិសហគតញ សុខ-
 សហគតញ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា ច
 សុខសហគតា ច ទ្វេ ខត្តា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ បដិសន្ធិក្កុណោ បីតិសហគតញ សុខសហ-
 គតញ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា ច សុខសហ-
 គតា ច ទ្វេ ខត្តា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។

ហេតុប្បដ្ឋាយំ ។

[៤៧០] បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ

ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អាម្មណាប្បក្កយា អនិបតិប្បក្កយា
 បដិសន្ធិក្កុណោ នត្ថិ ។ អនន្តរាប្បក្កយា សម-
 នន្តរាប្បក្កយា សហជាតប្បក្កយា អញ្ញាមញ្ញាប្បក្កយា
 ធីស្សយប្បក្កយា ឧបធីស្សយប្បក្កយា បុរេជា-
 តប្បក្កយា ។ បុរេដារោត បដិសន្ធិក្កុណោ នត្ថិ ។
 អាសេវាប្បក្កយា អាសេវា វិភាសំ នត្ថិ ។

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ក
 ដែលច្រឡំដោយសុខក្ក កាស្រីយខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែល
 ច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ១ កាស្រីយខន្ធ ២ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិក្ក ច្រឡំដោយសុខក្ក កាស្រីយខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ច្រឡំដោយសុខផង ក្នុងនាព្រះបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ កាស្រីយខន្ធ ២ ។

បំ ហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៤៧០] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រីយធមិ ដែលច្រឡំដោយ

បីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាម្មណាប្បដ្ឋាយ និងអនិបតិប្បដ្ឋាយ គឺ (ធមិ
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ) មិនមាន ក្នុងនាព្រះបដិសន្ធិ ។ (ធមិដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិ កាស្រីយធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 អនន្តរាប្បដ្ឋាយ សមនន្តរាប្បដ្ឋាយ សហជាតប្បដ្ឋាយ អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋាយ
 និងស្សយប្បដ្ឋាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ និងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ ។ (ធមិ
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ) មិនមានក្នុងនាព្រះបដិសន្ធិ ជាបុរេជាតប្បដ្ឋាយ ។
 វិបាកប្បដ្ឋាយ មិនមានក្នុងនាសេវាប្បដ្ឋាយ ព្រោះអាសេវាប្បដ្ឋាយ ។

កត្តប្បដ្ឋយា វិហាកត្តប្បដ្ឋយា អាហារប្បដ្ឋយា ។ បេ ។
 វស្ស័យប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា សម្ម-
 យុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្តិប្បដ្ឋយា ទត្តិប្ប-
 ដ្ឋយា វិភត្តប្បដ្ឋយា អវិភត្តប្បដ្ឋយា ។

មនិកា ។

[២៧១] ហេតុយា ទស អាម្មណោ ទស អធិប-
 តិយា ទស អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ អត្តាមត្តោ
 និស្សយេ ឧបនិស្សយេ បុរេជាតេ បច្ឆាជាតេ អាសេ-
 វនេ កត្មេ វិហាកេ អាហារេ វស្ស័យេ ឈានេ មគ្គេ
 សម្មយុត្តេ វិប្បយុត្តេ អត្តិយា ទត្តិយា វិភត្តេ អវិភត្តេ
 សត្វត្ត ទស ។ ឯវំ អនុលោមតណាណា គលោតត្វា ។
 អនុលោមំ ។

[២៧២] បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហ-
 គតោ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ
 បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធវេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អ-
 ហេតុកំ បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច សុខ-
 សហគតា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធវេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

ព្រោះកម្មប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ អាហារប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ វស្ស័យប្បដ្ឋយ
 ឈានប្បដ្ឋយ មគ្គប្បដ្ឋយ សម្មយុត្តប្បដ្ឋយ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្តិប្បដ្ឋយ
 ទត្តិប្បដ្ឋយ វិភត្តប្បដ្ឋយ និងអវិភត្តប្បដ្ឋយ ។

ចប់ មនិកា ។

[២៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១០ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ
 មានព័រៈ ១០ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១០ ក្នុងច្បាប់ទាំងអស់ គឺ
 អនន្តរប្បដ្ឋយ សមនន្តរប្បដ្ឋយ សហជាតប្បដ្ឋយ អត្តាមត្តប្បដ្ឋយ
 និស្សយប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ បុរេជាតប្បដ្ឋយ បច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
 អាសេវនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ វិបាកប្បដ្ឋយ អាហារប្បដ្ឋយ វស្ស័-
 យប្បដ្ឋយ ឈានប្បដ្ឋយ មគ្គប្បដ្ឋយ សម្មយុត្តប្បដ្ឋយ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ អត្តិប្បដ្ឋយ ទត្តិប្បដ្ឋយ វិភត្តប្បដ្ឋយ និងអវិភត្តប្បដ្ឋយ មាន
 ព័រៈ ១០ ។ ការរាប់ ទ្វេអនុលោម ចណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ អនុលោម ។

[២៧២] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធិ ៣ អាស្រ័យ
 ខន្ធិ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខន្ធិ ២ អាស្រ័យខន្ធិ ២ ។
 ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធិ ៣ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យ
 ខន្ធិ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខន្ធិ ២ អាស្រ័យខន្ធិ ២ ។

បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខ-
សហគតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុតំ បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិ-
សហគតា ច សុខសហគតា ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[២៧៣] សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហ-
គតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុតំ
សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ
បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
បីតិសហគតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុតំ សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិស-
ហគតា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។
សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខ-
សហគតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អ-
ហេតុតំ សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិស-
ហគតា ច សុខសហគតា ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ
បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។

ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី អាស្រ័យធមិ
ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣
ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ជា
អហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[២៧៣] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យធមិ ដែលច្រ-
ឡំដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ២
អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំដោយ
សុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ
២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធមិ ដែលច្រឡំ
ដោយសុខក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយ
សុខក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ១
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[២៧២] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខា-
 សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នរោត្តមប្បច្ចយា អហេ-
 តុកំ ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
 ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ អហេតុកប្បដិ-
 សន្និក្ខុណោ ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ វិចីកិញ្ញាសហ-
 គតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ខន្ធ បដិច្ច វិចីកិញ្ញាសហគ-
 តោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហា ។

[២៧៥] បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នរោត្តមប្បច្ច-
 យា អហេតុកំ បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតោ តយោ ខន្ធ ទ្វេ
 ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ។ បីតិសហគតញ្ច សុខស-
 ហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នរោត្តមប្បច្ចយា អហេតុកំ បីតិសហគតញ្ច សុខស-
 ហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច សុខសហគតោ ទ្វេ ខន្ធ
 ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។ បីតិសហគតញ្ច
 សុខសហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច
 សុខសហគតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នរោត្តមប្បច្ចយា

[២៧៦] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា កាស្រ័យធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ២
 កាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ខន្ធ ១ កាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ខន្ធ ២ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ក្នុងខណៈ
 នៃអហេតុកប្បដិសន្និ ខន្ធ ១ កាស្រ័យខន្ធ ២ មោហា ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចីកិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធ ១ កាស្រ័យខន្ធ ២ ក្នុងខណៈ
 ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចីកិញ្ញា ច្រឡំដោយខន្ធ ១ ។

[២៧៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នរោត្តមប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យខន្ធ ១
 ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ២
 កាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ កាស្រ័យ
 ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយសុខ
 កាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយ
 សុខផង ខន្ធ ១ កាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី
 ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី កាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ចយ

អហេតុកំ បីតិសហគតត្បា សុខសហគតត្បា ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា ត សុខសហគតា ច ទ្វេ
ខត្តា ទ្វេ ខទ្វេ បដិច្ច ឯកោ ខត្តោ ។

[៤៧៦] បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគ-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។ នអធិបតិ
បដិសន្ធិត្តុណោ បរិបុណ្ណំ ។ នបុរោជាតប្បច្ចយា អន្ត-
បេតិ និយាមេតត្ថំ បដិសន្ធិត្តុណោតំ ប ។ . . .
នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នអាបេវនប្បច្ចយា ។ បីតិសហ-
គតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នកម្មប្បច្ចយា បីតិសហគតោ ខទ្វេ បដិច្ច បីតិ-
សហគតា ចេតនា ។ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា បីតិ-
សហគតោ ខទ្វេ បដិច្ច សុខសហគតា ចេតនា ។
ឥមិទា កា វណោ ន និសំ បច្ឆា វិទ្ធា វេតត្តា ។
បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា ។ បេ ។ បរិបុណ្ណំ ។
បដិសន្ធិ នត្ថិ ។

គី ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី កាស្រ័យខន្ធ ១
ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ១
កាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៤៧៦] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នអធិបតិ បរិបុណិ
ក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ។ បណ្ឌិត គប្បកំណត់ថា (នអធិបតិ) មានក្នុង
អរូថ និងក្នុងខណៈវៃបដិសន្ធិ ព្រោះនបុរោជាតប្បច្ច័យ ។ . . .
ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងនកាសេវនប្បច្ច័យ ។ ធមិ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ កាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យខន្ធចាំន៍-
ឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ កាស្រ័យ
ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ
ចេតនា ដែលច្រឡំដោយសុខ កាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ។ បញ្ញា ១០ បណ្ឌិត គប្បឲ្យពិស្តារ ដោយហេតុនេះ
ចុះ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំដោយ
បីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិចារកប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បរិបុណិ ។
បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។

បិដក្ខិពេ បដិព្វកេ

[២៧៤] សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហ-
 គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នឈានប្បច្ចយា សុខសហ-
 គតំ កាយវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។

[២៧៥] ឧបេក្កាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេ-
 ក្កាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នឈានប្បច្ចយា
 ចក្កវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។ នមត្តប្បច្ចយា
 នហេតុប្បច្ចយសទិសំ ។ មោហោ នត្តិ ។ នវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា បវិប្បណំ អរូបបញ្ញាមេវ ។

[២៧៦] នហេតុយា នស នអធិបតិយា នស
 នបុរេជាតេ នបន្តាជាតេ នអានេវនេ នកម្មេ ន-
 វិបាកេ នស នឈានេ ទ្វេ នមត្តេ នស នវិប្បយុត្តេ
 នស ។ បច្ចុដ្ឋយំ បវិប្បណំ កាតតំ ។

បិដក្ខិព្វៈ បដិព្វកេ

[២៧៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យធមិ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ច្រឡំដោយកាយវិញ្ញាណ ខន្ធ ១
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[២៧៨] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា អាស្រ័យធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្កា ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ២ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយចក្កវិញ្ញាណ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ។ នមត្តប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងនហេតុប្បច្ច័យដែរ ។ មោហាៈ
 មិនមានទេ ។ អរូបបញ្ញា បវិប្បណិ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[២៧៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ក្នុងនអា-
 សេវនប្បច្ច័យ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុង
 នឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនមត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុង
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ។ បច្ចុដ្ឋយៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ
 ឲ្យគ្រប់គ្រាន់ផងចុះ ។

[២៧០] ឈោតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា នស . .

ឈុរុជាតេ នស ឈុត្តាជាតេ នអាសេវេនេ នកម្ម
នវិចារេនេ នវិប្បយុត្តេ នស ។ អនុលោមប្បដ្ឋនិយំ
វិគ្គារេនេ នលោតតំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋនិយំ ។

[២៧១] នឈោតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ នស . . .

អនន្តរេ នស សមនន្តរេ នស សហជាតេ អត្ថមត្តោ
និស្សយេ ឧបនិស្សយេ បុរុជាតេ អាសេវេនេ កម្ម
វិចារេនេ អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ សទ្ធវេ នស ។
មត្តេ ឯតំ សម្បយុត្តេ នស វិប្បយុត្តេ អត្ថិយា
នត្ថិយា វិគតេ អវិគតេ សទ្ធវេ នស ។

បច្ចុនិយាសុលោមំ ។

បដិច្ចវារេ ។

[២៧២] ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១០ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

. . . ក្នុងនបុរុជាតប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១០ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បដ្ឋយ ក្នុង
នអាសេវេនប្បដ្ឋយ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ ក្នុងនវិចារប្បដ្ឋយ ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១០ អនុលោមប្បដ្ឋនិយ: បណ្ឌិត គប្បីរាប់ដោយ
ពិស្តារចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋនិយ: ។

[២៧៣] ក្នុងការមណ្ឌប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១០ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ

. . . ក្នុងអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១០ ក្នុងសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១០
ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ អត្ថមត្តាប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ឧបនិស្ស-
យប្បដ្ឋយ បុរុជាតប្បដ្ឋយ អាសេវេនប្បដ្ឋយ កម្មប្បដ្ឋយ វិចារប្បដ្ឋយ
អាហារប្បដ្ឋយ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ និសឈានប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១០ ទាំង
អស់ ។ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មាន
ព័រ: ១០ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ អត្ថប្បដ្ឋយ នត្ថប្បដ្ឋយ វិគតប្បដ្ឋយ
និងអវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រ: ១០ ទាំងអស់ ។

ចប់ បច្ចុនិយាសុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារេ: ។

សហគារករោមិ បច្ចុយវរោមិ និស្សយវរោមិ
សំសង្កវរោមិ សម្បយុត្តវរោមិ បដិច្ចវរោមិសា ។

បញ្ញាវិវា

[៤៨២] ប៊ីតិសហគតោ ធម្មោ ប៊ីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ប៊ីតិសហគតា ហេតុ
សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ
បដិសន្ធិត្តុណោ ប៊ីតិសហគតា ហេតុ សម្បយុត្ត-
កាណំ ខន្ធាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។

[៤៨៣] ប៊ីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ប៊ីតិសហ-
គតា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ សុខសហគតាណំ ខន្ធាណំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[៤៨៤] ប៊ីតិសហគតោ ធម្មោ ប៊ីតិសហគតស្ស
ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
បច្ចុយោ ប៊ីតិសហគតា ហេតុ សម្បយុត្តកាណំ ប៊ីតិ-
សហគតានិក្ខុ សុខសហគតានិក្ខុ ខន្ធាណំ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

សហគារករោមិ បច្ចុយវរោមិ និស្សយវរោមិ សំសង្កវរោមិ
សម្បយុត្តវរោមិ ប្រហែលភ្នំនិងបដិច្ចវរោមិសា ។

បញ្ញាវិវា

[៤៨២] ធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំ
ដោយចិត្តិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយ
ចិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃភ្នំសម្បយុត្តកក្កុន ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ហេតុទាំង-
ឡាយ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃភ្នំសម្បយុត្តកក្កុន ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[៤៨៣] ធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលច្រឡំ
ដោយចិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃភ្នំសម្បយុត្តកក្កុន ដែលច្រឡំដោយសុខ
ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៤៨៤] ធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃបដិសន្ធិ ដែល
ច្រឡំដោយចិត្តិ ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខនិង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន
គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្ត-
កក្កុន ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ដែលច្រឡំដោយសុខនិង ដោយហេ-
តុប្បដ្ឋយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អភិធម្មចំណែក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៨៥) សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស ... បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ... បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស... សុខម្ធាយ តីណិ ។

(៤៨៦) ឧបេក្កាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្កាសហគតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្កាសហគតោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(៤៨៧) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច ធម្មា បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ... សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស ... បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច ហេតុ សម្មយុត្តកានំ បីតិសហគតោនញ្ច សុខសហគតោនញ្ច ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

អភិធម្មចំណែក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៨៨) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ... ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ... ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិធនី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ... (ក្នុងធម៌) ដែលមានសុខជាមូល មានវា: ៣ ។

(៤៨៩) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុគាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកត្តន្ត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៤៩០) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ... ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ... ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុគាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកត្តន្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៤៨៧) បិតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បិតិសហគតេន
 ចិត្តេន ធានំ ធនា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថ-
 កាម្មំ កត្វា តំ សុខសហគតេន ចិត្តេន បច្ចុវេក្ខតិ
 បិតិសហគតា ឈាពា វុដ្ឋហិត្វា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា
 ដលា វុដ្ឋហិត្វា តំ សុខសហគតេន ចិត្តេន បច្ចុ-
 វេក្ខតិ អរិយា សុខសហគតេន ចិត្តេន បិតិស-
 ហគតេ បហំនេ កិលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតេ
 កិលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ បុរេត្វ សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ
 ជាទន្តិ បិតិសហគតេ ខន្ធ សុខសហគតេន
 ចិត្តេន អនិច្ចតោ ធុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 អស្សាទេន្តិ អភិទេន្តិ តំ អារត្ត សុខសហគតោ
 រតោ ឧប្បជ្ឈតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ បិតិសហគតេ ខន្ធ
 អារត្ត សុខសហគតោ ខត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(៤៨៨) បិតិសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាស-
 ហគតស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

(៤៨៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាច្រើន ខែធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយការប្រណិប្បច្ចយ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទាន
 សីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ហើយពិចារណា
 ឲ្យកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ចេញអំពីឈាន
 ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ចេញអំពីមគ្គ ចេញអំពីផល ហើយពិចារណា
 ឲ្យកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ
 ពិចារណា ឲ្យពួកកិលេស ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ដែលលះចង់ហើយ
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ពិចារណា ឲ្យពួកកិលេស ដែល
 សង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងឲ្យពួកកិលេស ដែលសន្សំមកហើយ ក្នុងកាល
 មុន ឃើញច្បាស់ ឲ្យខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ថាមិនទៀង
 ជាខ្ពក្ខ មិនមែនខ្ព ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយត្រេកអរ
 រីករាយ រតៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ប្រាជ្ញា ឲ្យខន្ធនោះ ទើបកើត
 ឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយសុខ ប្រាជ្ញា
 ឲ្យខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ។

(៤៨៨) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាច្រើន ខែ
 ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការប្រណិប្បច្ចយ គឺ

បីតិសហគត

បីតិសហគតេន ចិត្តេន ធានំ ធនា សីលំ សមាទិ-
 យិត្តា ឧបោសថកម្មំ កត្តា តំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន បច្ចុវេក្ខតិ បីតិសហគតា ណាជា វុដ្ឋហិត្តា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្តា ដលា វុដ្ឋហិត្តា តំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន បច្ចុវេក្ខតិ អរិយា ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន
 បីតិសហគតេ បរិយោ កំលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តំ វិក្ខមិត្ត
 កំលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តំ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ កំលេ-
 សេ ជាទន្តិ បីតិសហគតេ ខន្ធ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តំ អស្សា-
 នេន្តំ អភិទន្តន្តំ តំ អារត្ត ឧបេក្ខាសហគតោ រាតោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន បីតិសហគតចិត្ត-
 សមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាទន្តិ បីតិសហគតា ខន្ធ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសា ទុស្សតិញ្ញាណស្ស យ-
 ថា កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋ-
 ធាយ អាវុដ្ឋណប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បីតិសហគតេ
 ខន្ធ អារត្ត ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធ ឧប្បជ្ឈន្តំ ។

បីតិសហគត

(បុគ្គល) ឲ្យបាន អរោហនសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ហើយពិចារណា ខ្ញុំកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ចេញអំពីឈាន ដែលច្រឡំដោយបីតិ ចេញ
 អំពីមគ្គ ចេញអំពីផល ហើយពិចារណា ខ្ញុំកុសលនោះ ដោយចិត្ត
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា ខ្ញុំភ្នែក
 កំលេស ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដែលលោកលះបង់ហើយ ដោយចិត្ត
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយពិចារណា ខ្ញុំភ្នែកកំលេស ដែលសន្តិក៍
 សន្តិទេហើយ ដឹងខ្ញុំភ្នែកកំលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
 ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបិទឡើង
 ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយ
 គ្រេកអរ រីករាយ រតនៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាព្វ ខ្ញុំខន្ធនោះ
 ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង វិចិត្តិច្ឆា ក៏កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ ក៏កើត
 ឡើង (ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ) ដឹងខ្ញុំចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយ
 ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបកញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ
 ដោយការមូលប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាព្វ
 ខ្ញុំខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ។

[២៧២] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សុខសហ-
 គតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ... ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស ... បីតិសហគតស្ស ច
 សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សុខសហគតេ ខន្ធ អាភ្ន បីតិសហគតា
 ច សុខសហគតា ច ខត្តា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[២៧៣] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន នាទំ ទត្តា សីលំ សមា-
 ទិយិត្តា ឧបោសថកម្មំ កត្តា តំ ឧបេក្ខាសហ-
 គតេន ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ ឧបេក្ខាសហគតា ណាហ
 ... មត្តា ... ដលា វុដ្ឋហិត្តា តំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ អរិយោ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន
 ឧបេក្ខាសហគតំ បហិទំ កិលេសំ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខប្បិទំ
 កិលេសំ បច្ចវេក្ខន្តិ បុត្រេ សមុទាចិណ្ណា កិលេសេ
 ជាទន្តិ ឧបេក្ខាសហគតេ ខន្ធ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ

[២៧៤] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ... ធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ... ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្ត-
 ខ្យាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តិ ច្រឡំដោយសុខក្តិ ប្រាវន្ត ខ្យោង
 ទាំងខ្យាយ ដែលច្រឡំដោយសុខ រើបើកឡើង ។

[២៧៥] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធមិ
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបាន
 សមាទានសីល ធ្វើខុសសីល ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ហើយពិចារណា ខ្យោងសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ចេញអំពីឈាន ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ... អំពីមត្តិ ...
 ចេញអំពីឈាន ហើយពិចារណា ខ្យោងសលនោះ ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ត្រូវអរិយៈទាំងខ្យាយ ពិចារណា ខ្យោងសល
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដែលលោកលះបង់ហើយ ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ពិចារណា ខ្យោងសល ដែលសង្កត់សង្កិន
 ហើយ ដឹងខ្យោងសល ដែលដាច់សន្សំហើយ ក្នុងកាលខុស
 ឃើញច្បាស់ ខ្យោងទាំងខ្យាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាមិន
 រឿង ជាខុស មិនបែនប្លែង ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា

អស្សនេន្តិ អភិទន្តិ តំ អាវុត្ត ឧបេក្ខាសហគតោ
 វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ
 ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោ ឧបេក្ខាស-
 ហគតចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាតាតិ អាគាសានញ្ញាយ-
 តនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញាតាសញ្ញាយ-
 តនស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហ-
 គតា ទន្ធា ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
 បុត្រេនិវសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាគម្មបកញ្ញាណ-
 ស្ស អហាគតិសញ្ញាណស្ស អាវុត្តនាយ អាម្មណប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ ទន្ធា អាវុត្ត
 ឧបេក្ខាសហគតា ទន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[៤៧៤] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បិតិសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស . . . សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស . . .
 បិតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស
 អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ
 បិត្តេន ទានំ ទត្តា សិលំ សមាទិយេត្តា ឧបេក្ខាស-
 គត្តំ គត្តា តំ បិតិសហគតោន វ សុខសហគតោន ច

ហើយគ្រុកអរ រីករយ ពនៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាជ្ញា ខ្ញុំខន្ធ-
 ទោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង វិចិត្តិញ្ចា ក៏កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ ក៏
 កើតឡើង ដឹងខ្ញុំចិត្ត របស់បុគ្គលម្នាក់ប្រកបដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្ខា ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាគាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ អាតិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃនេវសញ្ញាតាសញ្ញាយតនៈ ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ ខន្ធានំឡាយ
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្ញុំកុសល
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុត្រេនិវសានុស្សតិញ្ញាណ យថាគម្មបកញ្ញាណ
 នឹងអហាគតិសញ្ញាណ ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ ខន្ធានំឡាយ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាជ្ញា ខ្ញុំខន្ធានំឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ទើបកើតឡើង ។

[៤៧៤] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយចិត្ត . . . នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្តផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយ
 អាម្មណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យខាន សមាហានសីល ធ្វើឧបេក្ខាស-
 ហគម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយពិចារណា ខ្ញុំកុសល
 ទោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយរីករយ ដែលច្រឡំដោយសុខផង

ចិត្តោ ឧបេត្តាសហគតា ឈានា វុដ្ឋ-
 ហិត្តា បដ្ឋា វុដ្ឋហិត្តា ដលា វុដ្ឋហិត្តា តំ បីតិ-
 សហគតោ ច សុខសហគតោ ច ចិត្តោ បច្ច-
 វេត្តាតំ អរិយា បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
 ច ចិត្តោ ឧបេត្តាសហគតំ បហំនំ កិលេសំ បច្ច-
 វេត្តន្តំ វិក្កម្ពំ កិលេសំ បច្ចវេត្តន្តំ បុត្រេ សម្ម-
 នាចំណ្ឌំ កិលេសេ ជាទន្តំ ឧបេត្តាសហគតោ
 ខន្ធ បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច ចិត្តោ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សនេន្តិ
 អភិទន្តំ តំ អារត្ត បីតិសហគតោ ច សុខសហ-
 គតោ ច ភកោ ឧប្បជ្ជតំ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតំ ឧបេត្តា-
 សហគតោ ខន្ធ អារត្ត បីតិសហគតោ ច សុខ-
 សហគតោ ច ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តំ ។

(២៧៥) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
 ច ធម្មា បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស . . . សុខ-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស . . . ឧបេត្ត.សហគតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហ-
 គតោ ច សុខសហគតោ ច ចិត្តោ ទានំ
 ធម្មា សិលំ សមាទិយិត្តា ឧបោសថកម្មំ កត្តា

ចេញអំពីឈាន ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ចេញអំពីមគ្គ ចេញអំពីឈរ
 ហើយតិចារណា ទូកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ដែលច្រឡំដោយសុខផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តិចារណា ទូកិលេស
 ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ដែលលោកលះចង់ហើយ ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង តិចារណា ទូកិលេស
 ដែលសន្តត់សន្តិទេហើយ ដឹងទូកុកកិលេស ដែលធ្លាប់សឡូហើយ ក្នុង
 កាលមុន ឃើញច្បាស់ ទូរទន្ធាន្តទាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា
 ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនទុក្ខ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ដែលច្រឡំដោយសុខផង ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពនៈ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី ប្រារព្ធ ទូរទន្ធាន្តទាយ ទើប
 កើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ទន្ធាន្តទាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី
 ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី ប្រារព្ធ ទូរទន្ធាន្តទាយ ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេត្តា ទើបកើតឡើង ។

(២៧៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី (ជាច្រើន) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . ធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ . . . ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា
 ដោយការម្មណប្បច្ចយ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យខាន សមាទានសិល ធ្វើឧបោ-
 សថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង

បីតិសហគតេ ច សុខសហគតេ ច ខន្ធ ឧបេក្ខាស-
 ហគតេ ធិត្តេន អធិច្ចតោ មុត្តតោ អនត្តតោ វិ-
 បស្សតិ អស្សានេតិ អភិទទ្ធតិ តំ អារត្ត ឧបេក្ខាស-
 ហគតោ វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋំ ... វិចិត្តិញា ... ឧទ្ធច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន បីតិសហគតសុខស-
 ហគតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតាតំ បីតិសហគតា ច
 សុខសហគតា ច ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេ-
 ធិវាសា ទុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា កម្មបកញ្ញាណស្ស
 អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បីតិសហគតេ ច សុខសហគតេ
 ច ខន្ធ អារត្ត ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធ ឧប្បជ្ជតិ ។

[២៧៦] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សម្ពិទ្ធិត្ថំ ។

យេញច្យាសំ ទ្ធិវាសាធិត្តោយ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខផង ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដោយចិត្ត
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយគ្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលច្រឡំ
 ដោយឧបេក្ខា ប្រាណ ទ្ធិវាសានោះ ទើបកើតឡើង ចិដ្ឋិ ... វិចិ-
 កិញា ... ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ដឹងទ្ធិវាសា របស់បុគ្គល អ្នកប្រកប
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ និងច្រឡំដោយសុខ ដោយចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ ខន្ធចាំនិទ្ធាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយ
 សុខផង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ទ្ធិវាសាបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិ-
 វាសាទុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបកញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយ
 ការម្មណប្បច្ច័យ ខន្ធចាំនិទ្ធាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាណ ទ្ធិ
 វាសាធិត្តោយ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង
 ទើបកើតឡើង ។

[២៧៦] រមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធមិ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខផង ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីចម្រើន ។

[២៩៧] បិតិសហគតោ ធម្មោ បិតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បិតិសហគ-
 តេន ចិត្តេន ធានំ ធនា សីលំ សមាធិយិត្តា ទោ-
 សថកម្មំ កត្តា បិតិសហគតេន ចិត្តេន តំ កុំ
 កត្តា បច្ចវេក្ខតិ បិតិសហគតា ណាពា វុដ្ឋហិត្តា
 មក្កា វុដ្ឋហិត្តា ផលា វុដ្ឋហិត្តា បិតិសហគតេន
 ចិត្តេន តំ កុំ កត្តា បច្ចវេក្ខតិ បិតិសហគតេ ទន្ទេ
 បិតិសហគតេន ចិត្តេន កុំ កត្តា អស្សុជេនិ អភិ-
 ធន្នតិ តំ កុំ កត្តា បិតិសហគតោ វាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ បិតិសហគតា-
 ធិបតិ សម្មយុត្តកាធំ ទន្ធាធំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៩៨] បិតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បិតិសហគតេន
 ។ មេ ។ សហជាតាធិបតិ បិតិសហគតាធិបតិ សម្ម-
 យុត្តកាធំ សុខសហគតាធំ ទន្ធាធំ អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[២៩៧] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបិតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបិតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបាន សមាទាន
 សីល ធ្វើទុរោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបិតិ ហើយធ្វើ
 ខ្លឹមសុលនោះ ឲ្យជាទិវិភាព ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបិតិ ហើយ
 ពិចារណា ចេញអំពីឈាន ដែលច្រឡំដោយបិតិ ចេញអំពីមគ្គ ចេញ
 អំពីផល ធ្វើខ្លឹមសុលនោះ ឲ្យជាទិវិភាព ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំ
 ដោយបិតិ ហើយពិចារណា ធ្វើខ្លឹមសុលនោះ ដែលច្រឡំដោយបិតិ
 ឲ្យជាទិវិភាព ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបិតិ ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 រកតៈ ដែលច្រឡំដោយបិតិ ធ្វើខ្លឹមសុលនោះ ឲ្យជាទិវិភាព រើបកើតឡើង
 ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយបិតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៩៨] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបិតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ (ដោយចិត្ត) ដែលច្រឡំ
 ដោយបិតិ ។ មេ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 បិតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៤៧៧] បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧបេត្តាសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ធានំ ធនា ឧបេត្តាសហគតេន ចិត្តេន ។ សង្ខតំ ។

[៥០០] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បីតិសហគតេន ។ បេ ។ សហជាតាធិបតិ បីតិសហគតាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ បីតិសហគតានត្វ សុខសហគតានត្វ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០១] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ សុខសហគតេន ។ បេ ។ សង្ខតំ ។ សហជាតាធិបតិ សុខសហគតាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ជាច្ច័យ ខៃធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបាន ដោយចិត្តិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ដោយចិត្តិ ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

[៥០០] ធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ជាច្ច័យ ខៃធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ (ដោយចិត្តិ) ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ។ បេ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ជាច្ច័យ ខៃត្ថកសម្បយុត្តកក្នុង ដែលច្រឡំដោយចិត្តិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០១] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាច្ច័យ ខៃធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ (ដោយចិត្តិ) ដែលច្រឡំដោយសុខ ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាច្ច័យ ខៃត្ថកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០២] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។ សហជាតាធិបតិ សុខសហគតាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ បីតិសហគតាធំ ទណ្ឌំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៣] សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។

[៥០៤] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។ សហជាតាធិបតិ សុខសហគតាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ បីតិសហគតាធីបតិ សុខសហគតាធីបតិ ទណ្ឌំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។ សហជាតាធិបតិ ឧបេក្ខាសហគតាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ ទណ្ឌំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៦] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ-ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃភ្នកសម្បយុត្តកុទ្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៥០៨] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃភ្នកសម្បយុត្តកុទ្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០៩] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃភ្នកសម្បយុត្តកុទ្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០៦] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-

គតតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណាធិបតិ ។ សន្និទ្ធី ។ ឧបេក្ខាសហគតោ
ធម្មោ សុខសហគតតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ ។ សន្និទ្ធី ។

[៥០៧] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-

គតតស្ស ច សុខសហគតតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ ។ សន្និទ្ធី ។

[៥០៨] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច

ធម្មោ បីតិសហគតតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ បេ ។
សហជាតាធិបតិ បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
ច អធិបតិ សម្បយុត្តកាណំ បីតិសហគតាណំ ខន្ធាណំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៩] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច

ធម្មោ សុខសហគតតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អាម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ សន្និទ្ធី ។

[៥០៦] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល

ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ ។
សេចក្តីបំប្រញា ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ ។
សេចក្តីបំប្រញា ។

[៥០៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធមិ

ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

[៥០៨] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធមិ ដែលច្រឡំដោយ

សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ បេ ។ ឯសហជាតា-
ធិបតិ គឺ អធិបតិធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកត្ត្យ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ ។

[៥០៩] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធមិ ដែលច្រឡំដោយ

សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

សហជាតាធិបតិ បីតិសហគតា ច សុខសហគតា
ច អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ សុខសហគតានំ ខន្ធានំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥១០] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
ច ធម្មា ឧបេត្តាសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។

[៥១១] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិ-
បតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ។ បេ ។
សហជាតាធិបតិ បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច
អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ បីតិសហគតានញ្ច សុខ-
សហគតានញ្ច ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥១២] បីតិសហគតោ ធម្មា បីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា

ឯសហជាតាធិបតិ តិ អធិបតិធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ច្រឡំ
ដោយសុខក្កិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយសុខ
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥១០] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ធមិ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្កិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។

[៥១១] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខក្កិ
ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយ
សុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជា-
តាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ។ បេ ។ សហជាតាធិបតិ តិ អធិ-
បតិធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ អធិបតិធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខក្កិ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំ
ដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥១២] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ តិ ខន្ធានំ ឡាយ មុខ ។

បីតិសហគតា ខន្ធនំ អនុន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហ-
 គតានំ ខន្ធនំ អនុន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បីតិ-
 សហគតំ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុន្តរឃ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វេទនា ការណេន សត្វេសំ បដានំ
 បច្ចយោតិ ធិបេតតំ ។ អនុលោមំ វេទានស្ស
 តោត្រកុ បក្កស្ស វេទានំ មក្កស្ស មត្តោ ផលស្ស
 ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ បីតិសហគតាយ ផល-
 សមាបត្តិយា អនុន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៣] បីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស អនុន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា បីតិសហគតា ខន្ធនំ បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ
 សុខសហគតានំ ខន្ធនំ អនុន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 បីតិសហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតស្ស តោត្រ-
 កុស្ស អនុន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតំ អនុ-
 លោមំ សុខសហគតស្ស វេទានស្ស ។ សន្និក្កំ ។
 បីតិសហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតាយ ផល-
 សមាបត្តិយា អនុន្តរឃ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនាំធិស្ស ក្រោយ ។ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនុន្តរឃ្យច្ចយេន អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ជាបច្ច័យ នៃតោត្រកុ ដោយអនុន្តរឃ្យច្ចយេន ។ បណ្ឌិត គប្បី
 សំដែងថា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនាំធិស្ស ដោយហេតុនេះចុះ ។ អនុលោម
 (ជាបច្ច័យ) នៃវេទនា: តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមក្ក វេទនា: (ជាបច្ច័យ)
 នៃមក្ក មក្ក (ជាបច្ច័យ) នៃផល ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនុន្តរឃ្យច្ចយេន ។

[៥១៣] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយអនុន្តរឃ្យច្ចយេន គឺ ខន្ធនាំធិស្ស មុន ។
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនាំធិស្ស ក្រោយ ។ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយអនុន្តរឃ្យច្ចយេន អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ជាបច្ច័យ នៃតោត្រកុ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអនុន្តរឃ្យច្ចយេន
 អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃវេទនា: ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអនុន្ត-
 រឃ្យច្ចយេន ។

(៥០២) បីតិសហកតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហកតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បីតិសហកតំ ចុតិចិត្តំ ឧបេក្ខាសហកតស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បីតិសហកតំ កវង្គំ អាវដ្ឋនាយ អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បីតិសហកតា វិហាកមនោវិញ្ញាណធាតុ កិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុយោ អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បីតិសហកតំ កវង្គំ ឧបេក្ខាសហកតស្ស កវង្គស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បីតិសហកតំ កុសលាកុសលំ ឧបេក្ខាសហកតស្ស វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

(៥០៥) បីតិសហកតោ ធម្មោ បីតិសហកតស្ស ច សុខសហកតស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិមា បុរិមា បីតិសហកតា ខន្ធា បច្ឆិមា បច្ឆិមា បីតិសហកតានត្ថា សុខសហកតានត្ថា ខន្ធា បច្ឆិមា អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បីតិសហកតំ អនុលោមំ បីតិសហកតស្ស ច សុខសហកតស្ស ច គោត្រកុស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

(៥០៤) ធម៌ ដែលត្រូវដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលត្រូវដោយធម្មោ ហោយធម្មោច្ឆយ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលត្រូវដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ បែរឧបបត្តិចិត្ត ដែលត្រូវដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ កវង្គៈ ដែលត្រូវដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ ខែការវុដ្ឋាន ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ វិហាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលត្រូវដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ ខែកិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ កវង្គៈ ដែលត្រូវដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ ខែកវង្គៈ ដែលត្រូវដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ កុសលនិកុសល ដែលត្រូវដោយចិត្ត (ជាបច្ច័យ) ខែវុដ្ឋានៈ ដែលត្រូវដោយឧបេក្ខា កិរិយា (ជាបច្ច័យ) ខែវុដ្ឋានៈ ផល (ជាបច្ច័យ) ខែវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ ។

(៥០៥) ធម៌ ដែលត្រូវដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលត្រូវដោយចិត្តផង ធម៌ ដែលត្រូវដោយសុខផង ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ គឺ ខន្ធានិក្ខយ មុន ដែលត្រូវដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ ខែខន្ធានិក្ខយ ក្រោយ ។ ដែលត្រូវដោយចិត្តផង ត្រូវដោយសុខផង ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ អនុលោម ដែលត្រូវដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ ខែគោត្រកុស្ស ដែលត្រូវដោយចិត្តផង ត្រូវដោយសុខផង ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមបិដកប្បដ្ឋាន

សង្ខត្តំ ។ បីតិសហគតំ អនុលោមំ បីតិសហគតាយ
ច សុខសហគតាយ ច ផលសមាបត្តិយា អនន្ត-
រវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៦] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
បុរិមា សុខសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ
សុខសហគតាធំ ខន្ធាធំ អនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សុខសហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតស្ស តោត្រ-
កុស្ស អនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្ខត្តំ ។
សុខសហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតាយ ផលស-
មាបត្តិយា អនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរវប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
សុខសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ បីតិសហ-
គតាធំ ខន្ធាធំ ។ សង្ខត្តំ ។ សុខសហគតំ អនុ-
លោមំ បីតិសហគតាយ ផលសមាបត្តិយា អនន្ត-
រវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមបិដកប្បដ្ឋាន

សេចក្តីបំប្រញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃ
ផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយ
អនន្តរវប្បច្ច័យ ។

[៥១៦] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាតាំងឡាយ មុន ។
ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាតាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយ
សុខ ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្ត-
រវប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយសុខ
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្ត-
រវប្បច្ច័យ ។

[៥១៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាតាំងឡាយ មុន ។ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធាតាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយសុខ
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។

(៥១៦) សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគតស្ម័ ធម្មស្ម័ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតំ ចុតិចិត្តំ ឧបេក្ខាសហគតស្ម័ ឧបបត្តិចិត្តស្ម័ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតំ កវដ្តំ អាវដ្ឋោ ហយ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ វិចារកមលោធាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតា វិចារកមលោវិញ្ញាណាធាតុ កិរិយាមលោវិញ្ញាណាធាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតំ កវដ្តំ ឧបេក្ខាសហគតស្ម័ កវដ្តស្ម័ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតំ កុសលាគុសលំ ឧបេក្ខាសហគតស្ម័ វុដ្ឋានស្ម័ កិរិយំ វុដ្ឋានស្ម័ ផលំ វុដ្ឋានស្ម័ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥១៧) សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ម័ ច សុខសហគតស្ម័ ច ធម្មស្ម័ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សុខសហគតា ខន្ធចច្ឆិមាធំ ចច្ឆិមាធំ បីតិសហគតានត្ថា សុខសហគតានត្ថា ខន្ធចធំ ។ សង្ខត្តំ ។ សុខសហគតំ អនុលោមំ បីតិសហគតាយ ច សុខសហគតាយ ច ផលសតាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥១៨) ពពំ វិលេប្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហយបណ្ណប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ សុខ ជាបច្ច័យ ហយបណ្ណិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កវដ្តៈ វិលេប្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃអាវដ្ឋនៈ ដោយ អនន្តរប្បច្ច័យ កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃ វិចារកមលោធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ វិចារកមលោវិញ្ញាណាធាតុ ដែល ច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាមលោវិញ្ញាណាធាតុ ដោយ អនន្តរប្បច្ច័យ កវដ្តៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃកវដ្តៈ ដែល ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កុសលនិងអកុសល ដែល ច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា កិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយ អនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៥១៩) ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល ច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចំនឿយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធចំនឿយ ព្រាយ ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ។ សេចក្តីច្រឡំ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃ ផលសតាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយ អនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥២៦] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាវជ្ជថា បញ្ចង្គំ វិញ្ញាណានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរិមា បុរិមា ឧបេក្ខាសហគតា ទត្ថា បច្ឆិមានំ
 បច្ឆិមានំ ឧបេក្ខាសហគតានំ ទត្ថានំ ។ សង្កត្តំ ។
 ឧបេក្ខាសហគតំ អនុលោមំ ឧបេក្ខាសហគតាយ
 ដលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញា-
 ណសញ្ញាយតនំ ឧបេក្ខាសហគតាយ ដលសមា-
 បត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥២៧] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេ-
 ក្ខាសហគតំ ចុតិចិត្តំ បីតិសហគតស្ស ឧបបត្តិ-
 ចិត្តស្ស អាវជ្ជថា បីតិសហគតានំ ទត្ថានំ វិចាក-
 មនោធាតុ បីតិសហគតាយ វិចាកមនោវិញ្ញាណ-
 ចាតុយា ឧបេក្ខាសហគតំ កវដ្ឋំ បីតិសហគតស្ស
 កវដ្ឋស្ស ឧបេក្ខាសហគតំ កុសលាកុសលំ បីតិ-
 សហគតស្ស វុដ្ឋាទស្ស ភិរិយំ វុដ្ឋាទស្ស ដលំ វុដ្ឋា-
 ទស្ស និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ

[៥២៦] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ ខែធម៌
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ អាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ
 ខែបញ្ចវិញ្ញាណ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ខន្ធចាំន់ឡាយ មុន ។ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) ខែខន្ធចាំន់ឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំ
 ដោយឧបេក្ខា ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) ខែផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ខេត្ត-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធា ជាបច្ច័យ
 ខែផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥២៧] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) ខែឧបេក្ខាចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាវជ្ជនៈ
 (ជាបច្ច័យ) ខែខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ វិចាកមនោធាតុ
 (ជាបច្ច័យ) ខែវិចាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កវដ្ឋៈ
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) ខែកវដ្ឋៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 កុសលនិងអកុសល ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) ខែវុដ្ឋាទៈ
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ភិរិយា (ជាបច្ច័យ) ខែវុដ្ឋាទៈ ផល (ជាបច្ច័យ)
 ខែវុដ្ឋាទៈ ខេត្តសញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញអំពីនិរោធា

បីតិគ្គីត បញ្ញាវិព

បីតិសហគតាយ ដលសហបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ឆយេន
បច្ឆយោ ។

[៥២២] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ សុខស-
ហគតស្ស ធម្មស្ស ... បីតិសហគតស្ស ច សុខ-
សហគតស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។
តាវិយេវ ច កមធានិ វិយាមេតត្វានិ ។

[៥២៣] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ... សុខសហគ-
តស្ស ធម្មស្ស ... ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បីតិសហគតត្វា សុខស-
ហគតត្វា ចុតិចិត្តំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ឧបបត្តិ-
ចិត្តស្ស បីតិសហគតត្វា សុខសហគតត្វា កវដ្តំ
កវដ្តនាយ បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច
វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ កិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ-
យា បីតិសហគតត្វា សុខសហគតត្វា កវដ្តំ ឧ-
បេក្ខាសហគតស្ស កវដ្តស្ស បីតិសហគតត្វា សុខ-
សហគតត្វា កុសលាកុសលំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស
វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ដលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្ត-
រវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

បីតិគ្គីត: បញ្ញាវិព:

ជាបច្ច័យ វិជយេនាយោបត្តិ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ដោយអនន្ត-
រវ្យច្ឆយ ។

[៥២២] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយសុខ ... ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
ចិត្តផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ ។
ឯដំណើរខាងនោះ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ចុះ ។

[៥២៣] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ... នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ... ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ច្រឡំដោយ
សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា កវដ្តៈ
ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ច្រឡំដោយសុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃការដួនៈ
វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ច្រឡំដោយសុខក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃកិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ កវដ្តៈ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត
ក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃកវដ្តៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
កុសលនិងអកុសល ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ច្រឡំដោយសុខក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា កិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃ
វុដ្ឋានៈ ដល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរវ្យច្ឆយ ។

អំណាចបំណែក អនុលោមក្តីក្របខ័ណ្ឌ

[៥២៤] ប័តិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា ប័តិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
 ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 ប័តិសហគតា ច សុខសហគតា ច ខន្ធ បច្ចិមា
 បច្ចិមា ប័តិសហគតានក្ខ ក្ខ សុខសហគតានក្ខ
 ខន្ធនំ ។ សន្និក្កំ ។ ប័តិសហគតក្ខ សុខសហ-
 គតក្ខ អនុលោមំ ប័តិសហគតាយ ច សុខស-
 ហគតាយ ច ជលសមាបត្តិយា អនន្តរាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥២៥] ប័តិសហគតោ ធម្មា ប័តិសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អនន្តរាប្បច្ចយសទិសំ ។

[៥២៦] ប័តិសហគតោ ធម្មា ប័តិសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ប័តិ-
 សហគតោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ សហ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ ខន្ធនំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បដិច្ចសទិសំ ។
 សហជាតេ ទស បញ្ញា ។

អំណាចបំណែក អនុលោមក្តីក្របខ័ណ្ឌ

[៥២៧] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយប័តិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ-
 ក្តី ជាបច្ច័យ ណែនាំ ដែលច្រឡំដោយប័តិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធនំ ខន្ធា ខន្ធស ។ ដែល
 ច្រឡំដោយប័តិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធនំ ខន្ធា ខន្ធស
 ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយប័តិផង ច្រឡំដោយសុខផង ។ សេច-
 ក្តីបំប្រួញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយប័តិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃជលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយប័តិផង ច្រឡំដោយសុខ
 ផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

[៥២៨] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយប័តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយប័តិ ដោយសមនន្តរាប្បច្ច័យ ។ ប្រពៃហលគ្នានឹងអនន្ត-
 រាប្បច្ច័យដែរ ។

[៥២៩] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយប័តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយប័តិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ខ ដែលច្រឡំ
 ដោយប័តិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ ប្រពៃហលគ្នានឹងបដិច្ចស-
 ទិស ដែរ ។ បញ្ញា ១០ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ ។

... បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស វច្ឆបញ្ញាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ ធន បញ្ញា កាកត្តា ។

[៥២៨] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណ្ឌ-
ថធិស្សយោ អនន្តរូបធិស្សយោ បកក្ខបធិស្សយោ ។
បកក្ខបធិស្សយោ បីតិសហគតំ សន្ធិំ ឧបធិស្សយ
បីតិសហគតេន ចិត្តេន ធានំ ទេតិ សីលំ សមាទិ-
យតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ បីតិសហគតំ ឈានំ
ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ... មគ្គំ ... សមាបត្តិំ ឧប្បា-
ទេតិ មាណំ ជម្លេតិ ធិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ បីតិសហគតំ
សីលំ ... សុតំ ... ចាតំ ... បញ្ញាំ ឧបធិ-
ស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ធានំ ទេតិ សីលំ
សមាទិយតិ មាណំ ជម្លេតិ ធិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ បីតិ-
សហគតំ រាតំ ... មោហំ មាណំ ធិដ្ឋិំ ... បត្តនំ
ឧបធិស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ធានំ ទេតិ
សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ បីតិ-
សហគតំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ

[៥២៧] ធមិ វេលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ វៃធមិ វេល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនាមញ្ញាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ខ័ណ្ឌ បណ្ឌិត គប្បធ្វើផលចុះ ។

[៥២៨] ធមិ វេលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ វៃធមិ វេល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាធដល់ការម្មណ្ឌថនិស្សយ
អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ
(បុគ្គល) អាស្រ័យសត្វ វេលច្រឡំដោយបីតិ ហើយឲ្យបាន សមា-
ទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ញាតិណាន វេលច្រឡំដោយបីតិ ឲ្យ
កើតឡើង ដោយចិត្ត វេលច្រឡំដោយបីតិ ញាតិវិចស្សនា ...
ញាតិមគ្គ ... ញាតិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ
ប្រកាន់វិជ្ជិ (អាស្រ័យ)សីល វេលច្រឡំដោយបីតិ ... សុតៈ ...
ចាតៈ ... អាស្រ័យបញ្ញា ហើយឲ្យបាន សមាទានសីល
ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់វិជ្ជិ ដោយចិត្ត វេលច្រឡំដោយបីតិ
(អាស្រ័យ)ពតៈ វេលច្រឡំដោយបីតិ ... មោហាៈ មានៈ វិជ្ជិ
... អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន សមាទានសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ញាតិណាន វេលច្រឡំដោយបីតិ ឲ្យកើតឡើង
ញាតិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដោយចិត្ត វេលច្រឡំដោយបីតិ

បិតិសហគតា វិញ្ញាណ អនិច្ចំ អាទិយតិ មុសា
 កណាតិ បិសុណំ កណាតិ សម្ពំ បលបតិ សន្និ ជិដ្ឋតិ
 ជិល្លាបំ ហារតិ បតាតារិតំ កកោតិ បរិបន្តេ តិដ្ឋតិ
 បរណំ កត្តតិ តាមយាតំ កកោតិ ជិកមយាតំ ក-
 កោតិ បិតិសហគតា សន្នា ... សីលំ សុតំ ចាកោ
 បញ្ញា រកោ មោហោ មាណោ ជិដ្ឋំ ... បត្តនា
 បិតិសហគតាយ សន្នាយ សីលស្ស សុតស្ស
 ចាកស្ស បញ្ញាយ រកស្ស មោហស្ស មាណស្ស
 ជិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៧) បិតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស ឧបជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាម្មណ្យបជិស្សយោ អនន្តរូបជិស្សយោ បកកត្ថប-
 ជិស្សយោ ។ បកកត្ថបជិស្សយោ បិតិសហគតំ
 សន្និ ឧបជិស្សយ សុខសហគតេន ចិវ្រ្កេន ធានំ
 ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ មាណំ ជិប្បតិ
 ជិដ្ឋំ កណ្ណាតិ បិតិសហគតំ សីលំ ... សុតំ ចាកំ
 បញ្ញំ រកំ មោហំ មាណំ ជិដ្ឋំ ... បត្តនំ ឧប-
 ជិស្សយ សុខសហគតេន ចិវ្រ្កេន ធានំ ទេតិ ។ បេ ។

យក្រៀត្យវេលេនេនិមន្តេនិ វិយាយតាក្យកុហក វិយាយតាក្យច្នុះច្នុង
 វិយាយតាក្យតប្រយោជន៍ កាតំចិត្ត លបធាក្យក្រៀតេ ប្រម័យក
 ផ្ទះមួយ ឈរចាំស្តាប់កណ្តាលផ្លូវ គប់ក្រប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ សម្លាប់អ្នក
 ស្រុក សម្លាប់អ្នកខិតម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបិតិ សុត្វា
 ដែលច្រឡំដោយបិតិ ... សីល សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រកៈ
 មោហៈ មានៈ ជិដ្ឋំ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ វិនិស្វត្វា
 ដែលច្រឡំដោយបិតិ វិនិសីល សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រកៈ មោហៈ
 មានៈ ជិដ្ឋំ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២២៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបិតិ ជាបច្ច័យ វិនិស្វត្វា ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សិលបិស្សយ
 អនន្តរូបនិស្សយ និងបកកត្ថបនិស្សយ ។ បកកត្ថបនិស្សយ គឺ (បុគ្គល)
 អាស្រ័យសត្វ ដែលច្រឡំដោយបិតិ ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ។ បេ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យភេតឡើង ដំឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ជិដ្ឋិ (អាស្រ័យ)សីល ដែលច្រឡំដោយបិតិ ... សុតៈ
 ចាតៈ បញ្ញា រកៈ មោហៈ មានៈ ជិដ្ឋំ ... អាស្រ័យសេចក្តី
 ប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ។ បេ ។

សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង យកប្រាសាទដែលគេទិដ្ឋបាមឲ្យ ដោយបិណ្ឌិកៈ
ដែលត្រូវដោយសុខ ... សម្លាប់អ្នកទិតម សទ្ធា ដែលត្រូវ
ដោយបិណ្ឌិកៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលត្រូវ
ដោយសុខ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា និងកាយវិញ្ញាណ ដែលត្រូវដោយសុខ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៣០) បិណ្ឌិកៈសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ឧបេក្ខាសមា-
បត្តិ ឲ្យកើតឡើង ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បច្ច័យ
អាម្ពល្លាបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខប-
និស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ បិណ្ឌិកៈសមាបត្តិ សទ្ធា
ឧបនិស្សយ ឧបេក្ខាសមាបត្តិ ចិត្តន ទានំ
ទេតិ ... អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
... ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ បិណ្ឌិកៈសមាបត្តិ សីលំ ... បត្តិ
ឧបនិស្សយ ឧបេក្ខាសមាបត្តិ ចិត្តន ទានំ
ទេតិ ... ជិកមយាតំ កកោតិ បិណ្ឌិកៈសមាបត្តិ សទ្ធា
... បត្តិ ឧបេក្ខាសមាបត្តិ ឧបនិស្សយ បត្តិ-
នាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បច្ច័យ ។

ឡើងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង យកប្រាសាទដែលគេទិដ្ឋបាមឲ្យ ដោយបិណ្ឌិកៈ
ដែលត្រូវដោយសុខ ... សម្លាប់អ្នកទិតម សទ្ធា ដែលត្រូវ
ដោយបិណ្ឌិកៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលត្រូវ
ដោយសុខ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា និងកាយវិញ្ញាណ ដែលត្រូវដោយសុខ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៣០) ធម៌ ដែលត្រូវដោយបិណ្ឌិកៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលត្រូវដោយឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការច្នៃ-
បនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ
គឺ បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ដែលត្រូវដោយបិណ្ឌិកៈ ហើយឱ្យបាន ដោយ
ចិត្ត ដែលត្រូវដោយឧបេក្ខា ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំង
សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ... ប្រការទិដ្ឋិ (អាស្រ័យ)សីល ដែលត្រូវ
ដោយបិណ្ឌិកៈ ... អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឱ្យបាន ដោយបិណ្ឌិកៈ
ដែលត្រូវដោយឧបេក្ខា ... សម្លាប់អ្នកទិតម សទ្ធា ដែលត្រូវ
ដោយបិណ្ឌិកៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលត្រូវ
ដោយឧបេក្ខា និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណេយភិកប្បដ្ឋានំ

[៥៧១] បីតិសហគតោ ធាត្វា បីតិសហគ-
 គកស្ស ច សុខសហគកស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
 យេប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្ត-
 រូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្ស-
 យោ បីតិសហគតំ សង្ខំ ឧបនិស្សយេ បីតិស-
 ហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន នាណំ
 ទេតិ ... ធិដ្ឋី កណ្ណាតិ បីតិសហគតំ សុខស-
 ហគតំ សីលំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សយេ បីតិស-
 ហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន នាណំ
 ទេតិ ... ធិកមយាតំ ករោតិ បីតិសហគតា
 សន្តា ... បត្តនា បីតិសហគតាយ ច សុខ-
 សហគតាយ ច សន្តាយ បត្តហាយ ឧបនិស្ស-
 យេប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧២] សុខសហគតោ ធាត្វា សុខសហ-
 គកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិសយេប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខ-
 បនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ សុខសហគតំ
 សង្ខំ ឧបនិស្សយេ សុខសហគតេន ចិត្តេន នាណំ
 ទេតិ ... ធិដ្ឋី កណ្ណាតិ សុខសហគតំ សីលំ ...

អភិធម្មបិដកេ អនុណេយភិកប្បដ្ឋានំ

[៥៧១] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត៌ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយចិត៌ផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយឧបនិស្ស-
 យេប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្បចនិស្សយេ អនន្តរូបនិស្សយេ និងបកក្ខប-
 និស្សយេ ។ បកក្ខបនិស្សយេ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យខ្ញុំសត្វ ដែល
 ច្រឡំដោយចិត៌ ហើយឱ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត៌ផង
 ច្រឡំដោយសុខផង ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ខ្ញុំសីល ដែលច្រឡំដោយ
 ចិត៌ ច្រឡំដោយសុខ ... កាស្រ័យខ្ញុំសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឱ្យទាន
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត៌ផង ច្រឡំដោយសុខផង ...
 សម្រាប់អ្នកនិគម សត្វ ដែលច្រឡំដោយចិត៌ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជា
 បច្ច័យ នៃសត្វ ដែលច្រឡំដោយចិត៌ផង ច្រឡំដោយសុខផង នៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយេប្បច្ច័យ ។

[៥៧២] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយេប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្បចនិស្សយេ
 អនន្តរូបនិស្សយេ និងបកក្ខបនិស្សយេ ។ បកក្ខបនិស្សយេ គឺ បុគ្គលកា-
 ស្រ័យខ្ញុំសត្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឱ្យទាន ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ខ្ញុំសីល ដែលច្រឡំដោយសុខ ...

បន្ទុំ . . . សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ ឧប-
ដិស្សយេ សុខសហគតោ ចិត្តេន នាមំ ទេតិ
. . . ធិកមយាតំ ករោតិ សុខសហគតា សន្នា
. . . បត្តថា . . . សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ
សុខសហគតាយ សន្នាយ បត្តនាយ សុខសហ-
គតស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស ឧបដិស្សយេប្បដូយេន
បច្ចយេ ។

[៥៣៣] សុខសហគតោ ធម្មោ បិណ្ឌិកសហ-
គតស្ស ធម្មស្ស ឧបដិស្សយេប្បដូយេន បច្ចយេ
អាម្មណ្ណបដិស្សយោ អនន្តបដិស្សយោ បកក្ខប-
ដិស្សយោ ។ បកក្ខបដិស្សយោ សុខសហគតំ សន្នំ
ឧបដិស្សយេ បិណ្ឌិកសហគតោ ចិត្តេន នាមំ ទេតិ
. . . ធិដ្ឋិ កណ្ណាតិ សុខសហគតំ សីលំ . . . បន្ទុំ
. . . សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ ឧបដិស្សយេ
បិណ្ឌិកសហគតោ ចិត្តេន នាមំ ទេតិ . . . ធិកមយាតំ
ករោតិ សុខសហគតា សន្នា . . . បត្តថា . . . សុខ-
សហគតំ កាយវិញ្ញាណំ បិណ្ឌិកសហគតាយ សន្នាយ
បត្តនាយ ឧបដិស្សយេប្បដូយេន បច្ចយេ ។

នូវសេចក្តីប្រាថ្នា . . . អាស្រ័យនូវកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយ
សុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ . . សម្លាប់
អ្នកទិតម សព្វា ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា . . .
កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាប់ច្នៃយ នៃសព្វា ដែលច្រឡំ
ដោយសុខ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា នៃកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ
ដោយឧបទិស្សយេប្បដូយេ ។

[៥៣៣] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាប់ច្នៃយ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយចិត្ត ដោយឧបទិស្សយេប្បដូយេ ចុះដល់អាម្មណ្ណបទិស្សយេ
អនន្តបទិស្សយេ ធិបកក្ខបទិស្សយេ ។ បកក្ខបទិស្សយេ គឺ បុគ្គល
អាស្រ័យនូវសព្វា ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត
ដែលច្រឡំដោយចិត្ត . . . ប្រការទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយ
សុខ . . . នូវសេចក្តីប្រាថ្នា . . . អាស្រ័យនូវកាយវិញ្ញាណ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត្ត . . .
សម្លាប់អ្នកទិតម សព្វា ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា
. . . កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាប់ច្នៃយ នៃសព្វា ដែល
ច្រឡំដោយចិត្ត នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបទិស្សយេប្បដូយេ ។

(៥៣២) សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
 កកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរ្យបនិស្សយោ បកក្ខប-
 និស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ សុខសហគតំ សន្និ-
 ឧបនិស្សយ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ធានំ
 ទេតិ ... អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ ... ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
 សុខសហគតំ សីលំ ... បត្តនំ ... សុខសហគតំ
 កាយវិញ្ញាណំ ឧបនិស្សយ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន ធានំ ទេតិ ... ឯកមយាតំ ករោតិ សុខ-
 សហគតា សន្នា ... បត្តនា ... សុខសហគតំ
 កាយវិញ្ញាណំ ឧបេក្ខាសហគតាយ សន្នាយ បត្ត-
 នាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៣២) សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ត សុខសហគតស្ស ប ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរ្យបនិស្ស-
 យោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ សុខ-
 សហគតំ សន្និ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ប
 សុខសហគតេន ច ចិត្តេន ធានំ ទេតិ ... ទិដ្ឋិ
 កណ្ណាតិ សុខសហគតំ សីលំ ... បត្តនំ ...

(៥៣២) ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សាន្តប-
 និស្សយ អនន្តរ្យបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ
 គឺ បុគ្គល អស្រ័យ ទ្រុស្តា ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យពាន
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ... ញ្ញាតិអភិញ្ញា ឲ្យកើត
 ឡើង ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ទ្រុសីល ដែលច្រឡំដោយសុខ ...
 ទ្រុសេចក្តីប្រាថ្នា ... អស្រ័យទ្រុកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ ហើយឲ្យពាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ... សម្លាប់
 អ្នកនិគម សព្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ...
 កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃសព្វ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៣២) ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិវង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សាន្តបនិស្សយ អនន្តរ្យប-
 និស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ បុគ្គល
 អស្រ័យទ្រុសព្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យពាន ដោយចិត្ត
 ដែលច្រឡំដោយបីតិវង ច្រឡំដោយសុខផង ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ
 ទ្រុសីល ដែលច្រឡំដោយសុខ ... ទ្រុសេចក្តីប្រាថ្នា ...

សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ ឧបនិស្សាយ បីតិ-
 សហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន ណាមំ
 ទេតិ ... និកមយាតំ ករោតិ ។ បេ ។ សុខសហ-
 គតា សទ្ធា ... បត្តនា ... សុខសហគតំ កាយ-
 វិញ្ញាណំ បីតិសហគតាយ ច សុខសហគតាយ ច
 សទ្ធាយ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៦] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាម្មណ្ណបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិ-
 ស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ ឧបេក្ខាសហគតំ
 សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ណាមំ
 ទេតិ ... អភិញ្ញំ ឧប្បរទេតិ ... ទិដ្ឋិ កស្មញ្ញតិ
 ឧបេក្ខាសហគតំ សីលំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ណាមំ ទេតិ ... និ-
 កមយាតំ ករោតិ ឧបេក្ខាសហគតា សទ្ធា ...
 បត្តនា ឧបេក្ខាសហគតាយ សទ្ធាយ បត្តនាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អាស្រ័យន្តវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យបាន ដោយ
 ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ... សម្លាប់
 អ្នកខំឆម ។ បេ ។ សព្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ ... សេចក្តី
 ប្រាថ្នា ... កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ
 នៃសព្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង នៃសេចក្តី
 ប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៦] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សុ-
 បនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ
 គឺ បុគ្គល អាស្រ័យន្តវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយឲ្យបាន
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង
 ... ប្រការទំនិដ្ឋិ ឲ្យសីល ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ... អាស្រ័យ
 ន្តវិញ្ញាណប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ... សម្លាប់អ្នកខំឆម សព្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ... សេចក្តី
 ប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសព្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា នៃសេចក្តី
 ប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៧] ឧបេត្តាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
 កតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ការម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខប-
 និស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ ឧបេត្តាសហគតំ
 សន្នំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ណាមំ
 ទេតិ ... ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ ឧបេត្តាសហគតំ សីលំ
 ... បត្ថនំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន
 ណាមំ ទេតិ ... ជិកមយាតំ កកោតិ ឧបេត្តា-
 សហគតា សន្នា ... បត្ថនា បីតិសហគតាយ
 សន្នាយ បត្ថនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៨] ឧបេត្តាសហគតោ ធម្មោ សុខសហ-
 កតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ការម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខប-
 និស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ ឧបេត្តាសហគតំ
 សន្នំ ឧបនិស្សយ សុខសហគតេន ចិត្តេន
 ណាមំ ទេតិ ... ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ ឧបេត្តា-
 សហគតំ សីលំ ... បត្ថនំ ឧបនិស្សយ
 សុខសហគតេន ចិត្តេន ណាមំ ទេតិ ...

[៥៣៧] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ជាបច្ច័យ ខែធម៌
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌប-
 និស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ
 គឺ បុគ្គល កាស្រ័យនូវសត្វា ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ហើយឱ្យបាន
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេត្តា ... កាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឱ្យបាន
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ... សម្លាប់អ្នកនិគម សត្វា ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេត្តា ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ ខែសត្វា ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ខែសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៨] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ជាបច្ច័យ ខែធម៌
 ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌប-
 បនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ
 គឺ បុគ្គល កាស្រ័យនូវសត្វា ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ហើយឱ្យ
 បាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ
 នូវសីល ដែលច្រឡំដោយឧបេត្តា ... កាស្រ័យ នូវសេចក្តី
 ប្រាថ្នា ហើយឱ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ...

និកមយាតំ ករោតិ ឧបេក្កាសហគតា សទ្ធា ...
 បត្តនា សុខសហគតាយ សទ្ធាយ បត្តនាយ សុខ-
 សហគតស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

(២៣៧) ឧបេក្កាសហគតា ធម្មោ បិណ្ឌិកេសហ-
 គតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ពណ្ណបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខប-
 និស្សយោ ឧបេក្កាសហគតំ សទ្ធិ ឧបនិស្សាយ
 បិណ្ឌិកេសហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន
 ណាមំ ទេតិ ... ទិដ្ឋិ កល្យាណិ ឧបេក្កាសហគតំ
 សីលំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ បិណ្ឌិកេសហគតេន ច
 សុខសហគតេន ច ចិត្តេន ណាមំ ទេតិ ...
 និកមយាតំ ករោតិ ឧបេក្កាសហគតា សទ្ធា
 ... បត្តនា បិណ្ឌិកេសហគតាយ ច សុខសហគតាយ
 ច សទ្ធាយ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

សម្មាសម្ពុទ្ធិសម សទ្ធា ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ... សេចក្តីប្រាថ្នា
 ជាបច្ច័យ វៃសទ្ធា ដែលច្រឡំដោយសុខ វៃសេចក្តីប្រាថ្នា វៃកាយ
 វិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៣៧) ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ជាបច្ច័យ វៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយបិណ្ឌិកេ ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកក្ខប-
 និស្ស័យ ។ បកក្ខបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យខ្ញុំសទ្ធា ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្កា ហើយឱ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបិណ្ឌិកេ
 ច្រឡំដោយសុខផង ... ប្រការទំនង ខ្ញុំសីល ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្កា ... អាស្រ័យ ខ្ញុំសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឱ្យបាន ដោយ
 ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបិណ្ឌិកេ ច្រឡំដោយសុខផង ... សម្មាស-
 ម្ពុទ្ធិសម សទ្ធា ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជា
 បច្ច័យ វៃសទ្ធា ដែលច្រឡំដោយបិណ្ឌិកេ ច្រឡំដោយសុខផង វៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥២៥] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ ការម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិ-
 ស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ
 បីតិសហគតកា សុខសហគតកា សន្ធិ ឧបនិស្សយ
 បីតិសហគតេន ចិត្តេន នាណំ នេតិ ... ដង្ហ
 កណ្ណាតិ បីតិសហគតកា សុខសហគតកា សីលំ
 ... បត្តនំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន
 នាណំ នេតិ ... និកមយាតំ ករោតិ បីតិសហគតា
 ច សុខសហគតា ច សទ្ធា ... បត្តនា បីតិសហ-
 គតាយ សទ្ធាយ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ ។

[៥២៦] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ ការម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ
 បីតិសហគតកា សុខសហគតកា សន្ធិ ឧប-
 និស្សយ សុខសហគតេន ចិត្តេន នាណំ នេតិ ...

[៥២០] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ
 ក្កិ ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់ការម្មណ្ឌបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។
 បកក្ខបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ផង ច្រឡំដោយសុខផង ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ឲ្យសីល ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំ
 ដោយសុខផង ... អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន ដោយ
 ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ... សម្លាប់អ្នកនិគម សត្វ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិក្កិ ច្រឡំដោយសុខក្កិ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជា
 បច្ច័យ ខែសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខែសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥២១] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខក្កិ
 ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
 ដល់ការម្មណ្ឌបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខប-
 និស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំ
 ដោយសុខផង ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ...

[៧២៣] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
 ច ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស
 ច ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវម្ម-
 ណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្ស-
 យោ ។ បកក្ខបទិស្សយោ បីតិសហគតកា សុខ-
 សហគតកា សន្ធិំ ឧបទិស្សយ បីតិសហគតេន
 ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន ធានំ ទេតិ សីលំ
 សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ បីតិសហគតកា
 សុខសហគតកា ណានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ...
 មត្តំ ... សមាបត្តិ ... មាទំ ... ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ
 បីតិសហគតកា សុខសហគតកា សីលំ ... សុតំ
 ពាតំ បញ្ញំ រាតំ មោហំ មាទំ ទិដ្ឋិ ... បត្តនំ
 ឧបទិស្សយ បីតិសហគតេន ច សុខសហគតេន
 ច ចិត្តេន ធានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧបោសថកម្មំ ករោតិ បីតិសហគតកា សុខស-
 ហគតកា ណានំ ... វិបស្សនំ ... មត្តំ ...

[៧២៣] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធមិ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី ជាច្រើន ខែធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខផង ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចយ បានដល់ការម្សល្ហបទិស្សយ
 អនន្តរូបទិស្សយ និងបកក្ខបទិស្សយ ។ បកក្ខបទិស្សយ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ ឡូស្នា ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង
 ហើយឲ្យខាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ញ៉ាំងឈាន ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ច្រឡំដោយសុខផង ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ... ញ៉ាំងមត្ត ...
 ញ៉ាំងសមាបត្តិ ... ញ៉ាំងមានៈ ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ឡូសីល ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ... ឡូសុតៈ ពាតៈ បញ្ញា
 រាតៈ មោហៈ មាទៈ ទិដ្ឋិ ... អាស្រ័យ ឡូសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយ
 ឲ្យខាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ញ៉ាំងឈាន ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ផង ច្រឡំដោយសុខផង ... ញ៉ាំងវិបស្សនា ... ញ៉ាំងមត្ត ...

បីតិវ្តិកេ ចញ្ចាវេ

សហបត្តិ ឧប្បាទេតិ បីតិសហគតោ ច សុខសហ-
 គតោ ច ចិវ្តោ អធិដ្ឋំ អាទិយតិ បុសា កណាតិ
 បិសុណំ កណាតិ សម្មំ បលបតិ សន្និ ធិន្តតិ វិល្លាបំ
 ហរតិ ឯកាតាវកំ ករោតិ បរិបន្តេ តិដ្ឋតិ បរណំ
 កច្ឆតិ តាមយាតំ ករោតិ ធិកមយាតំ ករោតិ បីតិ-
 សហគតា ច សុខសហគតា ច សន្នា ... បត្តនា
 បីតិសហគតាយ ច សុខសហគតាយ ច សន្នាយ
 បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៤) បីតិសហគតោ ចម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 បីតិសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ បីតិសហ-
 គតាធំ ខន្ធាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិ-
 សហគតំ អនុលោមំ បីតិសហគតស្ស គោត្រកុស្ស
 អនុលោមំ រោធានស្ស គោត្រកុ មត្តស្ស រោធាធំ
 មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិវ្តិកៈ ចញ្ចាវេ

ញាតិសហបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ និងយាយ
 ពាក្យកុហក និងយាយពាក្យញុះញង់ និងយាយពាក្យវេកប្រយោជន៍ កាត់
 នូវទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយ ឈរស្តាប់កណ្តាល
 ផ្លូវ គប់កន្ទុយប្រពន្ធអ្នកដទៃ សម្លាប់អ្នកស្រុក សម្លាប់អ្នកទិតម៍ ដោយ
 ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិក៍ ច្រឡំដោយសុខផង សព្វា ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិវ្តិក៍ ច្រឡំដោយសុខក្តី ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ ខៃ
 សព្វា ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិក៍ ច្រឡំដោយសុខផង ខៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ ខៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធាតាំងឡាយ មុនៗ
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធាតាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ (ជាបច្ច័យ) ខៃគោត្រកុ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អនុលោម (ជា
 បច្ច័យ) ខៃរោធានៈ គោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) ខៃមត្ត រោធានៈ ជាបច្ច័យ
 ខៃមត្ត ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៤៤] បីតិសហគតា ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 បីតិសហគតា ខត្តា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សុខសហ-
 គតាធំ ខត្តាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិ-
 សហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតស្ស តោត្រកុស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតំ អនុលោមំ
 សុខសហគតស្ស វេណានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បីតិសហគតំ តោត្រកុ សុខសហគតស្ស
 មក្កស្ស បីតិសហគតំ វេណាធំ សុខសហគតស្ស
 មក្កស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៥] បីតិសហគតា ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា បីតិសហគតា ខត្តា បច្ឆិមាធំ
 បច្ឆិមាធំ បីតិសហគតានិក្ខុ សុខសហគតានិក្ខុ
 ខត្តាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្កិន្តំ ។
 បីតិសហគតំ វេណាធំ បីតិសហគតស្ស ច សុខសហ-
 គតស្ស ច មក្កស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៦] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិក្ខយ មុន ។
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានិក្ខយ ក្រោយ ។ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ ជាបច្ច័យ នៃតោត្រកុ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃវេណាធំ
 ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ តោត្រកុ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃមក្ក ដែលច្រឡំដោយសុខ វេណាធំ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃមក្ក ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយ
 អាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៤៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអាសេវន-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិក្ខយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធានិក្ខយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយ
 សុខផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ វេណាធំ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃមក្ក ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំ
 ដោយសុខផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៥៤៧) សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស ... បិទិត្តិសហគតស្ស ធម្មស្ស ...
 បិទិត្តិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ បិទិត្តនយំ
 បស្សិត្វា កាតតំ ។

(៥៤៨) ឧបេក្កាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្កា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា ឧបេក្កាសហគតា ទន្ធា បច្ឆិមាធំ
 បច្ឆិមាធំ ឧបេក្កាសហគតាធំ ទន្ធាធំ ឧបេក្កាសហ-
 គតំ វេណាធំ ឧបេក្កាសហគតស្ស មគ្គស្ស អា-
 សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៩) បិទិត្តិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មោ បិទិត្តិសហគតស្ស ធម្មស្ស ... សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស ... បិទិត្តិសហគតស្ស ច សុខសហ-
 គតស្ស ច ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុ-
 រិមា បុរិមា បិទិត្តិសហគតា ច សុខសហគតា ច ទន្ធា

(៥៤៧) ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ... នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបិទិត្តិ ... ជាបច្ច័យ
 នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបិទិត្តិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយការសេវ-
 នប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ បណ្ឌិត គប្បីឃើញ នូវបិទិត្តនយំ
 ហើយគប្បីធ្វើចុះ ។

(៥៤៨) ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្កា ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាធំឡាយ មុន ។
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាធំឡាយ ក្រោយ ។
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា វេណា: ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៥៤៩) ធមិ ដែលច្រឡំដោយបិទិត្តិ ធមិ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបិទិត្តិ ... នៃធមិ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ... ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបិទិត្តិ
 ផង នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធាធំឡាយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយបិទិត្តិ ច្រឡំដោយសុខក្តី

ចន្ទីមាណំ ចន្ទីមាណំ មីតិសហគតានញ្ច សុខសហ-
គតានញ្ច ខន្ទានំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សន្និទ្ធកំ ។ មីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច វេ-
ណានំ មីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
មគ្គស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥០] មីតិសហគតោ ធម្មោ មីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជា-
នាខណិកា ។ សហជាតា មីតិសហគតា ចេតនា
សម្បយុត្តកាណំ ខន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កុណោ មីតិសហគតា ចេតនា សម្បយុត្ត-
កាណំ ខន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាពា-
ខណិកា មីតិសហគតា ចេតនា វិជាកាណំ មីតិ-
សហគតានំ ខន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥១] មីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជា-
នាខណិកា ។ សហជាតា មីតិសហគតា ចេតនា

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធតាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយចិត្តផង
ច្រឡំដោយសុខផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីចម្រើន ។
វេទនា: ដែលច្រឡំដោយចិត្តក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
ដែលច្រឡំដោយចិត្តផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៥០] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយចិត្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនាខណិក: ។
សហជាត គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯ
នាខណិក: គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
តាំងឡាយ ជាវិបាក ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៥១] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
នាខណិក: ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយចិត្ត

សម្បយុត្តកាណំ សុខសហគតាណំ ខន្ធាណំ កម្មប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្កុណោ បីតិសហគតា
 ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ សុខសហគតាណំ ខន្ធាណំ
 កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ ឆាឆាខណិកា បីតិស-
 ហគតា ចេតនា វិចារកាណំ សុខសហគតាណំ ខន្ធាណំ
 កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៥៥២] បីតិសហគតា ឆម្មោ ឧបេក្កាសហ-
 គតស្ស ឆម្មស្ស កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឆាឆាខ-
 ណិកា បីតិសហគតា ចេតនា វិចារកាណំ ឧបេក្កា-
 សហគតាណំ ខន្ធាណំ កម្មប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៥៥៣] បីតិសហគតា ឆម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ច សុខសហគតស្ស ច ឆម្មស្ស កម្មប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ សហជាតា ឆាឆាខណិកា ។ សហជា-
 តា បីតិសហគតា ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ បីតិស-
 ហគតាណា សុខសហគតាណា ខន្ធាណំ កម្មប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។ ឆាឆា-
 ខណិកា បីតិសហគតា ចេតនា វិចារកាណំ បីតិ-
 សហគតាណា សុខសហគតាណា ខន្ធាណំ កម្ម-
 ប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

ជាបច្ច័យ នៃភូកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
 ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃភូកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនាខា-
 ខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំខ្សោយ
 ជាវិបាក ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៥៤] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្កា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នាខាខណិកៈ គឺ
 ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំខ្សោយ ជាវិបាក
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្កា ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៥៥] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាត និងនាខាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃភូកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈវិនិ-
 ច្ឆ័យ ... ។ ឯនាខាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាណំខ្សោយ ជាវិបាក ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ច្រឡំដោយសុខផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៥២] សុខសហគរតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
ធម្មស្ស ... ។ ចត្តារិបិ កណាណាមិ បស្សិត្តា
កាតញ្ច ។

[៥៥៣] ឧបេក្ខាសហគរតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
សហគតស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតា ធានាខណិកា ។ ... មិត្តសហគ-
តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធា-
នាខណិកា ... សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា ឧបេក្ខាសហ-
គតា ចេតនា ... ។ ... មិត្តសហគតស្ស ច
សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ធានាខណិកា ឧបេក្ខាសហគតា ចេតនា
... ។ មិត្តសហគតោ ច សុខសហគតោ ច ធម្មា
មិត្តសហគតស្ស ធម្មស្ស ... ចត្តារិ កាតញ្ចាមិ ។
មិត្តសហគតំ អនុមជ្ជិទ្ធិន វិភជិត្តំ ។

[៥៥៤] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) ខៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ... ។ បណ្ឌិត គប្បិយេញ្ញ ទ្វេភារាវេ ៤ យ៉ាង
ហើយធ្វើចុះ ។

[៥៥៥] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាទដល់សហគត និងនាតា-
ខណិកៈ ។ ... ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនាតាខណិកៈ គឺ ... ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ដែលច្រឡំ
ដោយសុខ ដោយកម្មប្បច្ច័យ នាតាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំ
ដោយឧបេក្ខា ... ។ ... ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ
ផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ នាតាខណិកៈ គឺ ចេតនា
ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ... ។ ធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិក្តិ
ច្រឡំដោយសុខក្តិ ជាបច្ច័យ ខៃធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ ...
ពៈវាំង ៤ នេះ បណ្ឌិត គប្បិធ្វើចុះ ។ បណ្ឌិត កាលអនុម័តិ
ទ្វេធមិ ដែលច្រឡំដោយចិត្តិ គប្បិចែកផងចុះ ។

[៥៥៦] បិដក្កិក បញ្ញាវារ ធម្មោ បិដក្កិក ហតតស្ស
 ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បិដក្កិក ហតតស្ស
 វិចារកោ ឃកោ ខន្ទោ តិណ្ណាភ្នំ ខន្ទានំ វិចារក-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ទា ភ្នំភ្នំ ខន្ទានំ បដិ-
 សន្និក្កុណោ បិដក្កិក ហតតស្ស ឃកោ ខន្ទោ តិណ្ណាភ្នំ
 ខន្ទានំ ទ្វេ ខន្ទា ភ្នំភ្នំ ខន្ទានំ ។ បេ ។ យថា
 បដិច្ចវារ ហតតប្បច្ចយេ ឃវិ វិត្តារកត្តា ធន
 បញ្ញា ។

[៥៥៧] បិដក្កិក ហតតស្ស ធម្មោ បិដក្កិក ហតតស្ស
 ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ណារប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ ធន បញ្ញា វិត្តារកត្តា ។ ធនត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ធនត្ថិបិ វិកតប្ប អនន្តរសធិសំ ។ អវិកតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៥៦] ធម្ម វិលច្រឡំដោយបិដក ជាបច្ច័យ នៃធម្ម វិល
 ច្រឡំដោយបិដក ដោយវិ កប្បច្ច័យ គឺ ខន្ទ ១ ជាវិបាក វិលច្រឡំ
 ដោយបិដក ជាបច្ច័យ ខន្ទ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ទ ២ (ជា
 បច្ច័យ) នៃខន្ទ ២ ខន្ទ ១ វិលច្រឡំដោយបិដក (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ទ
 ៣ ក្នុងឈ្មោះវិលច្រឡំ ខន្ទ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ទ ២ ។ បេ ។
 បញ្ញា ១០ បណ្ឌិត គប្បិទ្ធវិស្ណុវា ដូចជាក្នុងហតតប្បច្ច័យ ក្នុងបដិច្ច-
 វារវិល ។

[៥៥៧] ធម្ម វិលច្រឡំដោយបិដក ជាបច្ច័យ នៃធម្ម វិល
 ច្រឡំដោយបិដក ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយណារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ១០
 បណ្ឌិត គប្បិទ្ធវិស្ណុវាចុះ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឥត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយវិកតប្បច្ច័យ ។ ឥត្តិប្បច្ច័យក្តី វិកតប្បច្ច័យក្តី ប្រវិហលដ្ឋានីន៍
 អនន្តប្បច្ច័យវិល ។ ជាបច្ច័យ ដោយអវិកតប្បច្ច័យ ។

[៥៤៧] វិញ្ញាណប្បដិសន្ធិយា ធន អាម្ពណ្ណោ សោឡ្ហស
អធិបតីយា សោឡ្ហស អនុឡាស សោឡ្ហស សមនន្ត-
រោ សោឡ្ហស សហជាតោ ធន អញ្ញាមញ្ញោ ធន
ធិស្សយេ ធន ឧបទិស្សយេ សោឡ្ហស អាសេវនេ
ធន កុម្មុ សោឡ្ហស វិចារោ ធន អាហារ
ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មត្តេ សម្បយុត្តេ អត្តិយោ ធន
ធាតុយា សោឡ្ហស វិគតេ សោឡ្ហស អវិគតេ
ធន ។ កុសលត្តិកំ អនុលោមំ អនុមជ្ឈន្តេន
គរណាតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[៥៤៨] បីតិសហគុកោ ធម្មោ បីតិសហគុ-

កស្សុ ធម្មស្សុ អាម្ពណ្ណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ កុម្មុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៥៤៩] បីតិសហគុកោ ធម្មោ សុខសហគុកស្សុ
ធម្មស្សុ អាម្ពណ្ណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចុ-
យេន បច្ចុយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
កុម្មុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៥៥០] កុសិហេតុប្បច្ចិយ មានវារៈ ១០ កុសិហារម្ពណ្ណប្បច្ចិយ
មានវារៈ ១៦ កុសិអធិបតីប្បច្ចិយ មានវារៈ ១៦ កុសិអនុឡាប្បច្ចិយ
មានវារៈ ១៦ កុសិសមនន្តរាប្បច្ចិយ មានវារៈ ១៦ កុសិសហជាត-
ប្បច្ចិយ មានវារៈ ១០ កុសិអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចិយ មានវារៈ ១០ កុសិនិស្សយ-
ប្បច្ចិយ មានវារៈ ១០ កុសិឧបទិស្សយប្បច្ចិយ មានវារៈ ១៦ កុសិអា-
សេវនប្បច្ចិយ មានវារៈ ១០ កុសិកុម្មុប្បច្ចិយ មានវារៈ ១៦ កុសិវិចា-
រាប្បច្ចិយ មានវារៈ ១០ កុសិអាហារប្បច្ចិយ កុសិឥន្ទ្រិយប្បច្ចិយ កុសិ
ឈានប្បច្ចិយ កុសិមត្តប្បច្ចិយ កុសិសម្បយុត្តប្បច្ចិយ កុសិអត្តិប្បច្ចិយ
មានវារៈ ១០ កុសិនិក្ខប្បច្ចិយ មានវារៈ ១៦ កុសិវិគតប្បច្ចិយ មាន
វារៈ ១៦ កុសិអវិគតប្បច្ចិយ មានវារៈ ១០ ។ ចណ្ឌិត កាលអនុម័ត
នូវកុសលត្តិកៈ ជាអនុលោម គប្បកប់ចុះ ។

ចម្លែង អនុលោម ។

[៥៥១] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអាម្ពណ្ណប្បច្ចិយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
ប្បច្ចិយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចិយ ជាបច្ច័យ ដោយ
កុម្មុប្បច្ចិយ ។

[៥៥២] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំ
ដោយសុខ ដោយអាម្ពណ្ណប្បច្ចិយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ចិយ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចិយ ជាបច្ច័យ ដោយកុម្មុប្បច្ចិយ ។

បិណ្ឌិកៈ បញ្ញាវា

[៥៦០] បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្កាសហ-
គតស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦២] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបទិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៣] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហ-
គតស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៤] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
គតស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៥] សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្កាសហ-
គតស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

បិណ្ឌិកៈ បញ្ញាវា

[៥៦១] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្កា ដោយអាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

[៥៦២] ធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអាម្ព-
ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បច្ច័យ ។

[៥៦៣] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយអាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្ក-
ប្បច្ច័យ ។

[៥៦៤] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បច្ច័យ ។

[៥៦៥] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្កា ដោយអាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្ស-
យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៦៦] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៧] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
សហគតស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៨] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
គតស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៦៩] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ សុខសហ-
គតស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៦៦] ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយការម្មណា-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៧] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ ។

[៥៦៨] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៩] ធមិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៥៧៤) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច

ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច

ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-

យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៧៥) នហេតុយា សោឡស នការម្មណោ

នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នសហជាតេ

នអញ្ញាមញ្ញោ ននិស្សយេ នឧបនិស្សយេ នបុរេជាតេ

នបច្ឆាជាតេ នអាសេវនេ នកម្មេ នវិចារកេ នអា-

ហារេ នវត្ថុយេ នឈានេ នមត្តេ នសម្បយុត្តេ

នវិប្បយុត្តេ ហោអត្តិយា ហោនត្តិយា ហោវិគតេ ហោ-

អវិគតេ សត្វត្ត សោឡស ។ បច្ចុដ្ឋិយំ អនុមជ្ឈន្តេន

ករណេតត្ថំ ។

(៥៧៤) ធមិ វេលាប្រឡង្គដោយបីតិក្កំ ធមិ វេលាប្រឡង្គដោយសុខក្កំ

ជាបច្ច័យ នៃធមិ វេលាប្រឡង្គដោយបីតិក្កំ ធមិ វេលាប្រឡង្គដោយ

សុខក្កំ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៥៧៥) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងបច្ច័យទាំង

អស់ មានវារៈ ១៦ គឺ ក្នុងនការម្មណាប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអ-

នន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នសហជាតប្បច្ច័យ នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ

ននិស្សយប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជា-

តប្បច្ច័យ នអាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិចារកប្បច្ច័យ នអាហា-

រប្បច្ច័យ នវត្ថុយប្បច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ នមត្តប្បច្ច័យ នសម្បយុត្ត-

ប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោអត្តិប្បច្ច័យ នោនត្តិប្បច្ច័យ នោវិគត-

ប្បច្ច័យ ននិវោសវិគតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត កាលអនុម័ត ឡូបច្ចុដ្ឋិយៈ

តប្ប្រាប័ន្តិច្ឆុះ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១០ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៦ ក្នុង

វិតតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៦ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១០ ។ បណ្ឌិត

កាលអនុមត្ត ឡូបច្ចនិយានុលោម គប្បកប់ផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនិយានុលោម ។

ចប់ បិដក្កិកៈ ទី ៧

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អត្ថិយា នស នត្ថិយា លោឡិយា វិតតេ សោឡិយា

អវិតតេ នស ។ បច្ចនិយានុលោម អនុមជ្ជន្តេន

គលោតត្ថំ ។

បច្ចនិយានុលោម ។

បិដក្កិកៈ សត្ថម៌ និដ្ឋិត

[៥៧៨] ទស្សនេន បហាតត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-

នេន បហាតត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

ទស្សនេន បហាតត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខត្តា

ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខត្តា ។ ទស្សនេន បហាតត្តំ

ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន កាវណាយ បហាតត្តោ

ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្តោ

ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ទស្សនេន បហាតត្តំ

ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតត្តោ ច នេវ ទស្សនេន

ន កាវណាយ បហាតត្តោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-

តុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច

តយោ ខត្តា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច

ទ្វេ ខត្តា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៧៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ^(១) កាស្រ័យធម៌

ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ

ខន្ធ ៣ កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ខន្ធ ២

កាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយការវាចា^(២) កាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើត

ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យខន្ធភាំងឡាយ

ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី

ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាចាក្តី កាស្រ័យ

ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយ

ទស្សនៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី កាស្រ័យខន្ធ ២ ។

១ បានដល់ហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះឃើញទ្រព្យៈនិរោធនានិច្ច ។ ២ គួរលះដោយ មន្ត្រីវាចាឡាយនោះ ។ អង្គហាលីនី អភិធម្មវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ទិព្វបក្ស ។

[៥៧៧] ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតតោ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតតោ ច លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ រូបំ ។

[៥៧៨] លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ រូបំ

[៥៧៩] ធមិ វេលក្ខណៈ ដោយការនា កស្រ័យធមិ វេលក្ខណៈ ដោយការនា វេបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ កស្រ័យខន្ធ ។ វេលក្ខណៈ ដោយការនា ខន្ធ ២ កស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ វេលក្ខណៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្ខណៈ ដោយការនា កស្រ័យធមិ វេលក្ខណៈ ដោយការនា វេបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កស្រ័យខន្ធានិទ្ធាយ វេលក្ខណៈ ដោយការនា ។ ធមិ វេលក្ខណៈ ដោយការនា ធមិ វេលក្ខណៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្ខណៈ ដោយការនា កស្រ័យធមិ វេលក្ខណៈ ដោយការនា វេបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កស្រ័យខន្ធ ១ វេលក្ខណៈ ដោយការនា ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៥៨០] ធមិ វេលក្ខណៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្ខណៈ ដោយការនា កស្រ័យធមិ វេលក្ខណៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្ខណៈ ដោយការនា វេបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កស្រ័យខន្ធ ១ វេលក្ខណៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្ខណៈ ដោយការនា ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ កស្រ័យខន្ធ ២

បដិសន្ធិត្រលោ លេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តន្តំ វគំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច
រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ
ខន្ធធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា វគំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ
មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(២៨០) និស្សនេន បហាតត្វក្ខា លេវ និស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្វក្ខា ធម្មំ បដិច្ច លេវ និស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វោ ខន្ធធ ច មហា-
ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៨២) ភាវនាយ បហាតត្វក្ខា លេវ និស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្វក្ខា ធម្មំ បដិច្ច លេវ និស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វោ ខន្ធធ ច មហាក្ខតេ
ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ខន្ធធ ក្តី កដត្តាប្រក្តី កាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តាប្រក្តី
កាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ កាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ កាស្រ័យ
វត្ថុ មហាក្ខត ៣ កាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ២ កាស្រ័យ
មហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប កាស្រ័យ
មហាក្ខតចាំងឡាយ ។

(២៨១) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវា កាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

(២៨២) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវា កាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវាផង ធម៌ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែល
គួរលះ ដោយការវាផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

[៥៥៣] ទស្សនេន បហានត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហានត្វោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា
ទស្សនេន បហានត្វំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ទត្វា ទេ ខន្ធេ បដិច្ច ទេ ទត្វា ។

[៥៥៤] ភាវនាយ បហានត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវ-
នាយ បហានត្វោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា
ភាវនាយ បហានត្វំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ទត្វា
ទេ ខន្ធេ បដិច្ច ទេ ទត្វា ។

[៥៥៥] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ
ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហានត្វំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ទត្វា ទេ ខន្ធេ បដិច្ច ទេ ទត្វា បដិសន្ធិក្កណោ
នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ទត្វា ទេ ខន្ធេ បដិច្ច ទេ
ទត្វា រត្តំ បដិច្ច ទត្វា ។

[៥៥៣] ធមិ វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ អស្រ័យធមិ
វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ព អស្រ័យខន្ធ ១ វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ខន្ធ ២
អស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៥៥៤] ធមិ វេលគ្គលៈ ដោយភាវនា អស្រ័យធមិ
វេលគ្គលៈ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ព អស្រ័យខន្ធ ១ វេលគ្គលៈ ដោយភាវនា ខន្ធ ២
អស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៥៥៥] ធមិ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ
ដោយភាវនា អស្រ័យធមិ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គ
លៈ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព
អស្រ័យខន្ធ ១ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយ
ភាវនា ខន្ធ ២ អស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ព អស្រ័យខន្ធ ១ វេលមិន
គ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយភាវនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ខន្ធ ២ អស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធាងឡាយ អស្រ័យវត្ថុ ។

[៥៨៦] ឧប្បន្តិក បរិបូរណ៍ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ ឧប្បន្តិក អធិបតិប្បច្ចយា តីណិ ។ ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បន្តិក អធិបតិប្បច្ចយា តីណិ ។ ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បន្តិក អធិបតិប្បច្ចយា ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថា រូបំ ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថា រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ ។ ទស្សនេន បហាតត្ថត្ថា ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថត្ថា ធម្មំ បដិច្ច ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បន្តិក អធិបតិប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្ថេ ខន្ធា ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្ថត្ថា ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថត្ថា ធម្មំ បដិច្ច ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បន្តិក

[៥៨៦] ឧប្បន្តិក បរិបូរណ៍ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ មានវិវិ ៗ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ពាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ មានវិវិ ៗ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ពាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានក្តី ពាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ ពាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ២ ពាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងឧបាទារូប ពាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ពាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពាស្រ័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយ ផង ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ពាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង

អធិបតីប្បវត្តិយា កាវាយ បហាតត្វ ១ ទ្វេ ច
មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៨៧] ទស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនន្តរវ្យាដ្ឋយា
សមនន្តរវ្យាដ្ឋយា ។ អាម្ពណសទិសំ ។

[៥៨៨] ទស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតវ្យាដ្ឋយា
តិណិ ។ កាវាយំ ... តិណិ ។ នេវ ទស្សនេន ។
បេយ្យលោ ។ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ... តាហិវ
... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញា-
សន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។ ទស្សនេន បហា-
តត្វញ្ច នេវ ទស្សនេន ន កាវាយ បហាតត្វញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន កាវាយ បហាតត្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតវ្យាដ្ឋយា ទស្សនេន បហាតត្វេ
១ ទ្វេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ព្រោះអធិបតីប្បវត្តិយា គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យខន្ធាន្តរាណ ដែល
គួរលះ ដោយការវាចនា បហាក្ខតតាំងឡាយផង ។

[៥៨៧] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កាស្រ័យធមិ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអនន្តរវ្យាដ្ឋយា និង
សមនន្តរវ្យាដ្ឋយា ។ ប្រហែលគ្នានឹងការម្ពណប្បវត្តិយាដែរ ។

[៥៨៨] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កាស្រ័យធមិ ដែល
គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតវ្យាដ្ឋយា គឺ
មានវិវៈ ៣ ។ ដោយការវាចនា ... មានវិវៈ ៣ ។ ដោយទេវ-
ទស្សនៈ ។ បេយ្យលៈ ។ កាស្រ័យមហាក្ខត ១ ... តាហិវ ...
អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ... មហាក្ខត ១ របស់តួក
អសញ្ញាសត្វ ... ។ ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយការវាចនា កាស្រ័យធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធមិ
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាចនា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះសហជាតវ្យាដ្ឋយា គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យខន្ធាន្តរាណ
ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតតាំងឡាយផង ។

ការងារ បហានុញ្ញ លើ ឧស្ស័ន ឯ ការងារ
 បហានុញ្ញ ធម្មំ បដិច្ច លើ ឧស្ស័ន ឯ
 ការងារ បហានុញ្ញ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ សហជា-
 តប្បច្ចយា ការងារ បហានុញ្ញ ទន្ទេ ច មហាក្ខត
 ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៨៧] ឧស្ស័ន បហានុញ្ញ ធម្មំ បដិច្ច ឧស្ស័-
 ន បហានុញ្ញ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អត្តាមត្តាប្បច្ចយា
 ឯកំ ។ ការងារ បហានុញ្ញ ... ឯកំ ។ លើ
 ឧស្ស័ន ឯ ការងារ បហានុញ្ញ ធម្មំ បដិច្ច លើ
 ឧស្ស័ន ឯ ការងារ បហានុញ្ញ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 អត្តាមត្តាប្បច្ចយា លើ ឧស្ស័ន ឯ ការងារ បហា-
 នុញ្ញ ឯកំ ទន្ទំ បដិច្ច តាយា ទន្ទា ទ្វេ ទន្ទេ បដិច្ច
 ទ្វេ ទន្ទា បដិសន្ធិក្ករណា លើ ឧស្ស័ន ឯ ការ-
 ងារ បហានុញ្ញ ឯកំ ទន្ទំ បដិច្ច តាយា ទន្ទា
 ទ្វេ ទន្ទេ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ទា ទន្ទេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ
 បដិច្ច ទន្ទា ឯកំ មហាក្ខត បដិច្ច តាយា មហាក្ខត
 ទ្វេ មហាក្ខត បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខត ពាហិរំ ...
 អាហារសម្មដ្ឋានំ ... ឧត្តសម្មដ្ឋានំ ... អសញ្ញ-
 សន្តានំ ... ទ្វេ មហាក្ខត បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខត ។

ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយស្ស័ន មិនគួរលះ ដោយការងារ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការងារធម៌ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយស្ស័ន មិនគួរលះ ដោយការងារធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មដ្ឋានុប អាស្រ័យខន្ធចាំឡាយ ដែល
 គួរលះ ដោយការងារធម៌ មហាក្ខតចាំឡាយធម៌ ។

[៥៨៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយស្ស័ន អាស្រ័យធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយស្ស័ន ទើបកើតឡើង ព្រោះអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ មាន
 ពៈ ១ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការងារ ... មានពៈ ១ ។ ធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយស្ស័ន មិនគួរលះ ដោយការងារ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយស្ស័ន មិនគួរលះ ដោយការងារ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
 ដែលមិនគួរលះ ដោយស្ស័ន មិនគួរលះ ដោយការងារ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ស្ស័ន មិនគួរលះ ដោយការងារ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំឡាយ ខន្ធចាំឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត ២ ពាហិរំ ... អាហារសម្មដ្ឋាន ... ឧត្តសម្មដ្ឋាន ...
 បដិច្ចកសញ្ញាសត្វ ... មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ។

[៥៧០] ធម្មស្សនេន បហានត្យំ ធម្មំ បដិច្ច ធម្មស្ស-
 នេន បហានត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ និស្សយប្បច្ចយា ។
 យោតុប្បច្ចយសទិសំ ។ ឧបទិស្សយប្បច្ចយា តិណិ ។
 មុរោជាតប្បច្ចយា តិណិ ។ បដិសន្ធិ ធម្មំ ។
 កាសេវនប្បច្ចយា វិចាកប្បដិសន្ធិ ធម្មំ ។ កម្ម-
 ប្បច្ចយា បរិបូណំ អដ្ឋតិកា ធម្ម អសញ្ញាសត្តានញ្ច
 មហាក្ខតា ។

[៥៧១] លេវ ធម្មស្សនេន ន ការវាយ បហានត្យំ
 ធម្មំ បដិច្ច លេវ ធម្មស្សនេន ន ការវាយ បហានត្យោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិចាកប្បច្ចយា វិចាកំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 បដិសន្ធិក្កណោ ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា
 ឯកំ មហាក្ខតំ ... មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កងត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[៥៧២] ធម្មស្សនេន បហានត្យំ ធម្មំ បដិច្ច ធម្មស្ស-
 នេន បហានត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាហារប្បច្ចយា ។

[៥៧៣] ធម្មិ វេលក្កលេ ដោយទស្សនៈ កាស្រ័យធម្មិ វេលក្ក-
 លេ ដោយទស្សនៈ វេលកើតឡើង ព្រោះនិស្សយប្បច្ចយ ។ ប្រពៃល
 គ្នានឹងហេតុប្បច្ចយដែរ ។ ព្រោះឧបទិស្សយប្បច្ចយ គឺ មានវារៈព្យ ។
 ព្រោះមុរោជាតប្បច្ចយ គឺ មានវារៈព្យ ។ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។
 ព្រោះកាសេវនប្បច្ចយ គឺ វិចាកប្បដិសន្ធិមិនមានទេ ។ ព្រោះកម្មប្បច្ចយ
 គឺ អដ្ឋតិកតិ មហាក្ខត របស់ភ្នកអសញ្ញាសត្តតិ មានបរិបូណិ ។

[៥៧៤] ធម្មិ វេលមិនគ្នាលេ ដោយទស្សនៈ មិនគ្នាលេ ដោយ
 ការវា កាស្រ័យធម្មិ វេលមិនគ្នាលេ ដោយទស្សនៈ មិនគ្នាលេ
 ដោយការវា វេលកើតឡើង ព្រោះវិចាកប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព្យ ក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី កាស្រ័យវិចាកក្នុងខន្ធ វត្ថុ កាស្រ័យខន្ធចាំនឡាយ ក្នុង
 ខណៈវេលបដិសន្ធិ ខន្ធចាំនឡាយ កាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ខន្ធ ...
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តារូប ឧបាទារូប កាស្រ័យមហាក្ខតចាំនឡាយ ។

[៥៧៥] ធម្មិ វេលគ្នាលេ ដោយទស្សនៈ កាស្រ័យធម្មិ
 វេលគ្នាលេ ដោយទស្សនៈ វេលកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ចយ ។

ឧប្បន្នកថា បដិច្ចវាយ

បរិប្បដ្ឋានំ មជ្ឈត្តិកា មហាភូតា ត ពាហារស-
 មុដ្ឋានំ ។ វស្ស័យប្បច្ចយា កម្មប្បច្ចយសទិសំ ។
 ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយសទិសំ ។
 សម្បយុត្តប្បច្ចយា អាម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា កុសលត្តិកោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយសទិសំ ។
 អត្ថប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយសទិសំ ។ ធន្តិប្បច្ចយា
 ។ បេ ។ វិភតប្បច្ចយា អវិភតប្បច្ចយា ។

[៤៧៣] ហេតុយា ធនំ អាម្មណេ តីណិ
 អធិបតិយា ធនំ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ ធនំ អញ្ញាមញ្ញា តីណិ ធិស្សយេ ធនំ
 ឧបធិស្សយេ តីណិ បុរោជាតេ តីណិ អាសេវនេ
 តីណិ កតម្មេ ធនំ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ធនំ
 វស្ស័យេ ធនំ ឈានេ ធនំ មគ្គេ ធនំ សម្បយុត្តេ
 តីណិ វិប្បយុត្តេ ធនំ អត្ថយា ធនំ ធន្តិយា តីណិ
 វិភតេ តីណិ អវិភតេ ធនំ ។ ឥមាធិ បទាធិ
 អនុមជ្ឈន្តេន អនុលាមិ ករណតភ្នំ ។

ឧប្បន្នកថា បដិច្ចវាយ

វស្ស័តិកត្តិ មហាភូតត្តិ អាហារសម្មដ្ឋានត្តិ កំមានបរិច្ចណិ ។ វស្ស័យ-
 ប្បច្ចយ ប្រហែលគ្នានឹងកម្មប្បច្ចយដែរ ។ ឈានប្បច្ចយ មគ្គប្បច្ចយ
 ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ចយដែរ ។ សម្បយុត្តប្បច្ចយ ប្រហែលគ្នា
 នឹងអាម្មណប្បច្ចយដែរ ។ វិប្បយុត្តប្បច្ចយ ប្រហែលគ្នានឹងវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយ ក្នុងកុសលត្តិកៈដែរ ។ អត្ថប្បច្ចយ ប្រហែលគ្នានឹងសហ-
 ជាតប្បច្ចយ ។ ធន្តិប្បច្ចយ ។ បេ ។ វិភតប្បច្ចយ អវិភតប្បច្ចយ ។

[៤៧៣] ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាម្មណប្បច្ចយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ចយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរេប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងធិស្សយប្បច្ចយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងឧបធិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរោជាតប្បច្ចយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនេប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងកតម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងវិចារកប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 វស្ស័យប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គ-
 ប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងធន្តិប្បច្ចយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងវិភតប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិភតប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ។ បណ្ឌិត
 កាលអនុមត ខ្សែចាំដំឡាយនេះ គេដឹងថាខ្ញុំអនុលាមចុះ ។

[៥៧៤] ទស្សនេន បហានត្វំ ធម្មំ បដិច្ច
 ទស្សនេន បហានត្វោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា វិចិត្តិញ្ញាសហានតោ ទន្ធី បដិច្ច វិចិ-
 ត្តិញ្ញាសហានតោ មោហោ ។

[៥៧៥] ភាវនាយ បហានត្វំ ធម្មំ បដិច្ច
 ភាវនាយ បហានត្វោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា ទុទ្ធព្វសហានតោ ទន្ធី បដិច្ច ទុទ្ធព្វ-
 សហានតោ មោហោ ។

[៥៧៦] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វំ
 ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ
 ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វំ ឯកំ ទន្ធី បដិច្ច
 តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ទន្ធី បដិច្ច
 អហេតុកំ បដិសន្ធិក្កណោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហានត្វំ ឯកំ ទន្ធី បដិច្ច តយោ ទន្ធា
 តកធន្តា ច រូបំ ទ្វេ ទន្ធី បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ទន្ធី
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតោ មហាក្ខតោ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ តាជន្តរូបំ ទុច្ឆានារូបំ តាហិវំ ...

[៥៧៤] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កាស្រ័យធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ លើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា កាស្រ័យខន្ធាន្តរំឡាយ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិត្តិញ្ញា ។

[៥៧៥] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា កាស្រ័យធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយភាវនា លើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយខន្ធាៈ កាស្រ័យខន្ធាន្តរំឡាយ ដែលច្រឡំ
 ដោយខន្ធាៈ ។

[៥៧៦] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ភាវនា កាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយភាវនា លើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធិ ព ក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី កាស្រ័យអហេតុកក្ខន្ធិ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា អហេតុកក្ខន្ធិ កាស្រ័យ
 ខន្ធិ ២ ខន្ធិ ៣ ក្តី កដត្តាប្រក្តី កាស្រ័យខន្ធិ ១ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ក្នុងខណៈវិចេចដិសន្ធិ
 ខន្ធិ ២ កាស្រ័យខន្ធិ ២ វត្ថុ កាស្រ័យខន្ធាន្តរំឡាយ ខន្ធាន្តរំឡាយ
 កាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ៣ កាស្រ័យមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ-
 កដត្តាប្រ ទុច្ឆាប្រ កាស្រ័យមហាក្ខតរំឡាយ តាហិវំ ...

អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . វសត្ថា-
សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
មហាក្ខតេ បដិច្ច កធនត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[៥៧៧] និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នការម្មណាប្បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្ថេ ខន្ធ
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៧៨] ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នការម្មណាប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថេ ខន្ធ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៧៩] លេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ
ធម្មំ បដិច្ច លេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នការម្មណាប្បច្ចយា លេវ និស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តលោ លេវ និស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្ថេ ខន្ធ បដិច្ច កធនត្តា-
រូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ . . . ឯកំ មហាក្ខតំ . . .

អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . មហាក្ខត ព អាស្រ័យ
មហាក្ខត ខ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
មហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[៥៧៧] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនការម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។

[៥៧៨] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង
ព្រោះនការម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ។

[៥៧៩] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយភាវនា កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ . . . មហាក្ខត ខ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកាយបិដក

ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ទុក្ខសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។

[២០០] ទស្សនេន បហានត្វញ្ច ទេវំ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហានត្វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ទេវំ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហានត្វញ្ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ទស្សនេន បហានត្វញ្ច ទេវំ ធម្មោ មហា-
ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២០១] ភាវនាយ បហានត្វញ្ច ទេវំ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហានត្វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ទេវំ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហានត្វញ្ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ភាវនាយ បហានត្វញ្ច ទេវំ ច មហា-
ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២០២] ទស្សនេន បហានត្វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហានត្វញ្ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។
បរិបុណ្ណំ ហេតុប្បច្ចយសនិសំ ។ នអនន្តរម្បច្ចយា
នសមនន្តរម្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញម្បច្ចយា នឧបទិស្ស-
យម្បច្ចយា . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមនិកាយបិដក

ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ទុក្ខសមុដ្ឋានំ . . . បហា-
ក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

[២០០] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធមិ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំង-
ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

[២០១] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង ធមិ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

[២០២] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធមិ ដែល
គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។
(នអធិបតិប្បច្ច័យ) ដ៏បរិបូណ៌ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។
ព្រោះនអនន្តរម្បច្ច័យ នសមនន្តរម្បច្ច័យ នអញ្ញាមញ្ញម្បច្ច័យ និងនឧប-
ទិស្សយម្បច្ច័យ . . . ។

[៦០៣] ... នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ នស្សនេន
 បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។ នស្ស-
 នេន បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា
 នស្សនេន បហាតត្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ
 បហាតត្វោ ធម្មោ ។ បេ ។ អរូបេ ភាវនាយ បហា-
 តត្វំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ
 ។ បេ ។ ភាវនាយ បហាតត្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជា-
 តប្បច្ចយា អរូបេ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

[៦០៣] ... ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ក្នុងអរូបភព ។ ធមិ ដែលមិន
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ចយ គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។
 ធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលគួរលះ ដោយ
 ភាវនា ។ បេ ។ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា
 ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលគួរលះ ដោយ
 ភាវនា ។ បេ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលគួរ
 លះ ដោយភាវនា ។ ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
 លះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ភាវនា ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 ខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា

បដិសន្ធិគ្រួសារ លើ ទស្សនៈនៃ ទ ភាវណាយ បហា-
តង្គំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ទន្ធ កដត្តា ច រូបំ
ទ្វេ ទន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធ កដត្តា ច រូបំ ទន្ធ
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទន្ធ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច
តយោ ។ បេ ។ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ
. . . ។ ទស្សនៈនៃ បហាតង្គំ លើ ទស្សនៈនៃ ទ
ភាវណាយ បហាតង្គំ ធម្មំ បដិច្ច លើ ទស្សនៈនៃ
ទ ភាវណាយ បហាតង្គំ ធម្មំ ។ បេ ។ ទស្ស-
នៈនៃ បហាតង្គំ ទន្ធ ច មហាក្កតេ ។ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវណាយ បហាតង្គំ លើ
ទស្សនៈនៃ ទ ភាវណាយ បហាតង្គំ ធម្មំ បដិច្ច
លើ ទស្សនៈនៃ ទ ភាវណាយ បហាតង្គំ ធម្មំ
ឧប្បជ្ឈិតំ ធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយា ភាវណាយ បហាតង្គំ
ទន្ធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦០៤] ទស្សនៈនៃ បហាតង្គំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នៈនៃ បហាតង្គំ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈិតំ ធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយា
នអាសវធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយា ទស្សនៈនៃ បហា-
តង្គំ ទន្ធ បដិច្ច ទស្សនៈនៃ បហាតង្គំ ចេតនា ។

ខន្ធ ក្តី កដត្តាចក្តី អាស្រ័យខន្ធ ទ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយភាវណា ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ក្តី កដត្តាចក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ៦ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធភាំងឡាយ ខន្ធភាំងឡាយ អាស្រ័យ
វត្ថុ មហាក្កតេ អាស្រ័យមហាក្កតេ ។ បេ ។ ពាហិរំ . . .
អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . មហាក្កតេ ទ លសំ
ត្ថកអសញ្ញាសត្ថ . . . ។ ធម្មិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយភាវណា អាស្រ័យធម្មិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ផង ធម្មិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវណា
ផង ។ បេ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានុប អាស្រ័យខន្ធភាំងឡាយ ដែល
គួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្កតេ ផង ។ ធម្មិ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវណា អាស្រ័យធម្មិ
ដែលគួរលះ ដោយភាវណាផង ធម្មិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយភាវណាផង រឿបរឿតឡើង ព្រោះធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយ
គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានុប អាស្រ័យខន្ធភាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយ
ភាវណាផង មហាក្កតេ ផង ។

[៦០៥] ធម្មិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម្មិ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ រឿបរឿតឡើង ព្រោះធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយ
នការសវធម្មុវេជ្ជាតប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ អាស្រ័យខន្ធភាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។

(៦០៥) ភាវនាយ បហាតត្យំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវ-
នាយ បហាតត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា
ភាវនាយ បហាតត្យោ ទន្ធន្ត បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្យា
ចេតនា ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្យំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្យោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្យោ ទន្ធន្ត បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្យា ចេតនា ពាហិវំ ... អាហារ-
សមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ
ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។

(៦០៦) នស្សនេន បហាតត្យំ ធម្មំ បដិច្ច នស្ស-
នេន បហាតត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា ។
នអនិបតិប្បច្ចយសទិសំ ។ បេ ។ បដិសន្ធិ នត្ថំ ។

(៦០៧) នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្យំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា
ពាហិវំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ
ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។

(៦០៥) ធមិ វេលគ្គុលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ វេល
គ្គុលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា
វេលគ្គុលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យទន្ធន្តទាយ វេលគ្គុលះ ដោយ
ភាវនា ។ ធមិ វេលមិនគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គុលះដោយភា-
វនា អាស្រ័យធមិ វេលមិនគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គុលះ ដោយ
ភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា វេលមិនគ្គុ-
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គុលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យទន្ធន្តទាយ
វេលមិនគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គុលះ ដោយភាវនា ពាហិវ
... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... មហាក្ខត ១
បេស័ព្វកអសញ្ញាសត្ថ ... ។

(៦០៦) ធមិ វេលគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធមិ វេល
គ្គុលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិចារកប្បច្ច័យ ។
ប្រហែលគ្នានឹងអធិបតិប្បច្ច័យដែរ ។ បេ ។ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។

(៦០៧) ធមិ វេលមិនគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គុលះ ដោយ
ភាវនា អាស្រ័យធមិ វេលមិនគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គុលះ
ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិវ ...
ឧតុសមុដ្ឋាន ... មហាក្ខត ១ បេស័ព្វកអសញ្ញាសត្ថ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២០៨] នេវ ធម្មស្សនេន ន ការវាយ មហា-
តត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។ ធម្មត្ថិយប្បដ្ឋយា ពាហិរំ ...
អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហា-
ក្ខតំ ... អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូប-
ដីវតិវ្រ្មិយំ ។

[២០៩] នេវ ធម្មស្សនេន ន ការវាយ មហា-
តត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។ ធម្មានយោនប្បដ្ឋយា មញ្ញវិញ្ញាណ-
សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ
... ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តស-
មុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។

[២១០] នេវ ធម្មស្សនេន ន ការវាយ មហា-
តត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។ ធម្មត្ថប្បដ្ឋយា អហេតុកំ នេវ
ធម្មស្សនេន ន ការវាយ មហាតត្ថំ ... អហេតុ-
កប្បដិសន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ពាហិរំ
... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ...
អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។

[២១១] ធម្មស្សនេន មហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ
ធម្មស្សនេន ន ការវាយ មហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បដ្ឋតិ
ធម្មសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ ធម្មាវច្ឆណាសនិបេ ។

[២០៨] ខុវេវ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវា ។ បេ ។ ព្រោះកម្រិតយូរថ្ងៃយ គឺ ពាហិរំ ...
អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... មហាក្ខត ១ ...
រូបដីវតិវ្រ្មិយ អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្ថ ។

[២០៩] ខុវេវ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវា ។ បេ ។ ព្រោះនយោនប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព អាស្រ័យ
ខន្ធ ១ ដែលប្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ខុវេវ ២ ... ពាហិរំ ...
អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... មហាក្ខត ១ របស់
ពួកអសញ្ញាសត្ថ ... ។

[២១០] ខុវេវ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវា ។ បេ ។ ព្រោះនមត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខុវេវហេតុកត្តន្ធ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ... មហា-
ក្ខត ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ... ពាហិរំ ... អា-
ហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... មហាក្ខត ១ របស់
ពួកអសញ្ញាសត្ថ ... ។

[២១១] ធម្ម ស្សនេន ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវា អាស្រ័យធម្ម ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ប្រហែលគ្នាទឹងអារម្មណ៍យូរថ្ងៃដែរ ។

ទស្សនក្ខណ៍ បដិច្ចវេទ

(៦១២) ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។

នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អរូបេ ទស្សនេន បហាតត្ថំ ឯកំ
ទន្ធិំ បដិច្ច ។ ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។

នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អរូបេ ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ
ទន្ធិំ ... ។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ

ធម្មំ ... នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អរូបេ នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ទន្ធិំ បដិច្ច ពាហិវ ...

អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញា-
សត្តានំ ... ។

(៦១៣) ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច

នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ ... លោនត្តិប្បដ្ឋយា
លោវិគតប្បដ្ឋយា ។ ន អារម្មណសទិសំ(១) ។

(៦១៤) ន ហេតុយា តីណិ ន អារម្មណេ បញ្ច

ន អធិបតីយា នេវ ន អនន្តរេ បញ្ច ន សមនន្តរេ
បញ្ច ន អញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច ន ឧបនិស្សយេ បញ្ច

១. ទ. តារម្មណសទិសំ ។

(៦១២) ខ្យវធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។ បេ ។

ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ អាស្រ័យទន្ធិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ក្នុងអរូបកត ។ ខ្យវធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ។ បេ ។ ព្រោះ

នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខ្យវទន្ធិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ក្នុងអរូប-
កត ... ។ ខ្យវធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយភាវនា ... ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ពាហិវរូប អាស្រ័យ
ទន្ធិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ក្នុង

អរូបកត ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... របស់ក្នុង
អសញ្ញាសត្ត ... ។

(៦១៣) (ធមិ) ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ... ព្រោះ
នោនត្តិប្បដ្ឋយ និងនោវិគតប្បដ្ឋយ ។ ប្រហែលគ្នានឹងន អារម្មណ-

ប្បដ្ឋយដែរ ។

(៦១៤) ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនការម្ម-

ណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនអធិបតីប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុង
នអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុង

នកញ្ញាមញ្ញោប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥

(៦១៦) នហេតុប្បដ្ឋយា ការម្មណេ តីណិ . . .

អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ

អញ្ញមញ្ញោ តីណិ ជិស្សយេ តីណិ ឧបជិស្សយេ

តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ

តីណិ វិហតេ ឯកំ អាហារេ តីណិ វេទ្ធិយេ

តីណិ ឈានេ តីណិ មត្តេ ទ្វេ សម្បយុត្តេ

តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ ធម្មិយា

តីណិ វិកតេ តីណិ អវិកតេ តីណិ ។ ឯវំ អនុ-

មជ្ឈន្តេន ករណាតង្គំ ។

បច្ចុដិយានុលោមំ ។

បដិច្ចវេទ និដ្ឋិតោ ។

(៦១៦) ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ

. . . ក្នុងអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣

ក្នុងសហជាតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញោប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣

ក្នុងជិស្សយប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងឧបជិស្សយប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣

ក្នុងបុរេជាតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងអាសេវនេប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣

ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងវិហតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ១ ក្នុងអាហារ-

ប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងវេទ្ធិយប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងឈានប្ប-

ដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ

មានវាវៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បដ្ឋយ មាន

វាវៈ ៣ ក្នុងនត្តិប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ក្នុងវិកតប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣

ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ។ បណ្ឌិត កាលអនុមត្ត យ៉ាងនេះ

គប្បីរាប់ចុះ ។

ចប់ បច្ចុដិយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវេទ ។

សហជាតិវិពា

[៦០៧] ឧស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ សហជាតោ
ឧស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋុ-
យា ឧស្សនេន បហាតត្ថំ ឯតំ ខន្ធំ សហជាតា
តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធោ សហជាតា ។ បេ ។
សហជាតិវិពា បដិច្ចវាសនិសោ ។

បច្ចុយវិពា

[៦០៨] ឧស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចុយា
ឧស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋុ-
យា តីណិ ។ ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចុយា
ភាវនាយ ... តីណិ ។

[៦០៩] នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ
ធម្មំ បច្ចុយា នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋុយា នេវ ឧស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯតំ ខន្ធំ បច្ចុយា
តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានញា រូបំ ទេ ខន្ធោ ...

សហជាតិវិពា

[៦០៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតជាមួយនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋុយ គឺ
ខន្ធ ៣ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ (ខន្ធ ២)
កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២ ។ បេ ។
សហជាតិវិពា ប្រវិហាលភ្នាក់នឹងបដិច្ចវាវេរ ។

បច្ចុយវិពា

[៦០៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋុយ គឺ
មានពីរ ៣ ។ (ធម៌ ដែលគួរលះ) ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ... មានពីរ ៣ ។

[៦០៩] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋុយ
គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មដ្ឋានរបស់ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា នឹងខន្ធ ២ ...

បដិសន្ធិត្ថវេន លេខ ទស្សនេន ន ការវាយ បហា-
 តត្ថំ ឯកំ បន្ទំ បច្ចយា តយោ ខន្ធ កាដត្តា ច
 រូបំ ទ្វេ ទះទ្វ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ ទះទ្វ បច្ចយា
 វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា
 តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កាដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ វត្ថុ បច្ចយា លេខ ទស្ស-
 នេន ន ការវាយ បហាតត្ថា ខន្ធ ។ លេខ ទស្ស-
 នេន ន ការវាយ បហាតត្ថំ ចម្មំ បច្ចយា ទស្ស-
 នេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 វត្ថុ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្ថា ខន្ធ ។ លេខ
 ទស្សនេន ន ការវាយ បហាតត្ថំ ចម្មំ បច្ចយា
 ការវាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 វត្ថុ បច្ចយា ការវាយ បហាតត្ថា ខន្ធ ។ លេខ
 ទស្សនេន ន ការវាយ បហាតត្ថំ ចម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតត្ថោ ច លេខ ទស្សនេន ន
 ការវាយ បហាតត្ថោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្ថា
 ខន្ធ មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ខន្ធ ពក្កំ កដត្តាបក្កំ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ក្នុងទណៈវៃខបដិសន្ធិ ខន្ធ២ ពឹងផ្អែក
 នឹងខន្ធ២ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានប កដត្តាប
 ឧបាទារប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិន
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
 ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំងឡាយ ។

នេះ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា
ភាវនាយ បហាតត្ថោ ច នេវ ឧស្សនេន ន ភាវ
នាយ បហាតត្ថោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
វត្ថុំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថា ទន្ធិ មហាក្ខតេ
បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦២០] ឧស្សនេន បហាតត្ថញ្ច នេវ ឧស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ឧស្សនេន
បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ឧស្ស-
នេន បហាតត្ថំ ឯតំ ទន្ធិញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ
ទន្ធិ ទ្វេ ទន្ធិ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ទន្ធិ ។
ឧស្សនេន បហាតត្ថញ្ច នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បច្ចយា នេវ ឧស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ឧស្សនេន បហាតត្ថោ ទន្ធិ ច មហាក្ខតេ
ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ឧស្សនេន បហា-
តត្ថញ្ច នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច
ធម្មំ បច្ចយា ឧស្សនេន បហាតត្ថោ ច នេវ ឧស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ

ធមិ វេលក្កលៈ ដោយភាវនាត្ថំ ធមិ វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ
មិនក្កលៈ ដោយភាវនាត្ថំ ពិនវដ្ឋកនិទ័ធមិ វេលមិនក្កលៈ ដោយ
ទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធានិទ្ធិយ វេលក្កលៈ ដោយភាវនា ពិនវដ្ឋកនិទ័វត្ថុ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ពិនវដ្ឋកនិទ័មហាក្កតាវនិទ្ធិយ ។

[៦២០] ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ពិនវដ្ឋកនិទ័ធមិ
វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈផង ធមិ វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ
មិនក្កលៈ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធិ ព ពិនវដ្ឋកនិទ័ខន្ធិ ទ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង
ខន្ធិ ២ ពិនវដ្ឋកនិទ័ខន្ធិ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធមិ វេលមិនក្កលៈ
ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនា ពិនវដ្ឋកនិទ័ធមិ វេលក្ក-
លៈ ដោយទស្សនៈផង ធមិ វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិន
ក្កលៈ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពិនវដ្ឋកនិទ័ខន្ធានិទ្ធិយ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ
ផង មហាក្កតាវនិទ្ធិយផង ។ ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ
ត្ថំ ធមិ វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនាត្ថំ
ពិនវដ្ឋកនិទ័ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈផង ធមិ វេលមិនក្ក-
លៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង

ហេតុប្បដ្ឋត្តយា និស្សនេន បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធកា
 វត្តកា បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ ច វត្តកា
 បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា និស្សនេន បហាតត្វេ ខន្ធធ ច
 មហាក្ខតេ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦២០] ភាវនាយ បហាតត្វកា នេវ និស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្វកា ធម្មំ បច្ចុយា ភាវនាយ
 បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋត្តយា ភាវ-
 នាយ បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធកា វត្តកា បច្ចុយា តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ ច វត្តកា ... ។ ភាវនាយ
 បហាតត្វកា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្វកា ធម្មំ បច្ចុយា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋត្តយា ភាវនាយ
 បហាតត្វេ ខន្ធធ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចុយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្វកា នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វកា ធម្មំ បច្ចុយា

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋត្តយ គឺ ខន្ធកា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈផង វត្តផង ខន្ធគ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធគ ផង វត្តផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធតាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ផង មហាក្ខតតាំងឡាយផង ។

[៦២១] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ
 ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋត្តយ គឺ
 ខន្ធកា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង វត្តផង
 នឹងខន្ធគ ផង វត្តផង ... ។ ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលគួរលះ ដោយ
 ភាវនាផង ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋត្តយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធតាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង មហាក្ខត
 តាំងឡាយផង ។ ធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ធមិ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ

អភិធម្មវិជ្ជា អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ភាវនាយ បហាតត្វោ វ លេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្វោ វ ធម្មា ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋ-
 យា ភាវនាយ បហាតត្វំ ឯកំ ទន្ធិញ្ច វត្តញ្ច
 បច្ចយា នយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា វ វត្តញ្ច ...
 ភាវនាយ បហាតត្វោ ទន្ធា វ បហាតត្វេ វ
 បច្ចយា វិក្កសម្មដ្ឋានំ វ វិ ។

[៦២២] ទស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មា ទប្បជ្ឈតិ ភាវនុណា-
 ប្បដ្ឋយា ទស្សនេន បហាតត្វំ ឯកំ ទន្ធិ បច្ចយា
 នយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ... ។

[៦២៣] ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មា ទប្បជ្ឈតិ ភាវនុណា-
 ប្បដ្ឋយា ភាវនាយ បហាតត្វំ ឯកំ ទន្ធិ បច្ចយា
 នយោ ទន្ធា ។

[៦២៤] លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្វំ ធម្មំ បច្ចយា លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វោ ធម្មា ទប្បជ្ឈតិ ភាវនុណាប្បដ្ឋយា

អភិធម្មវិជ្ជា អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ដែលគួរលះ ដោយការនាទេន ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការនាទេន ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បដ្ឋយ គឺ
 ទន្ធិញ្ច គឺដ៏ផ្អែកនឹងទន្ធិ ១ ដែលគួរលះ ដោយការនាទេន វត្តន៍
 នឹងទន្ធិ ២ ធម៌ វត្តន៍ ... ចិត្តសម្មដ្ឋានបូ គឺដ៏ផ្អែកនឹងទន្ធិវាំង-
 ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការនាទេន បហាតត្វំនឹងឡាយធម៌ ។

[៦២២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ គឺដ៏ផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បដ្ឋយ
 គឺ ទន្ធិញ្ច គឺដ៏ផ្អែកនឹងទន្ធិ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ នឹង
 ទន្ធិ ២ ... ។

[៦២៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា គឺដ៏ផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បដ្ឋយ គឺ
 ទន្ធិញ្ច គឺដ៏ផ្អែកនឹងទន្ធិ ១ ដែលគួរលះ ដោយការនា ។

[៦២៤] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការនា គឺដ៏ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បដ្ឋយ

លេខ ឧបសម្ព័ន្ធនាម ឧ ភាវនាយ បហាតត្វំ ឯតំ ខន្ធ
 បច្ចុប្បន្ន តយោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិត្តុលោ
 លេខ ឧបសម្ព័ន្ធនាម ឧ ភាវនាយ បហាតត្វំ ឯតំ
 ខន្ធ បច្ចុប្បន្ន តយោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ . . . វត្តុ
 បច្ចុប្បន្ន ខន្ធ ចក្កាយតនំ បច្ចុប្បន្ន ចក្កវិញ្ញាណំ
 កាយាយតនំ បច្ចុប្បន្ន កាយវិញ្ញាណំ វត្តុ បច្ចុប្បន្ន
 លេខ ឧបសម្ព័ន្ធនាម ឧ ភាវនាយ បហាតត្វំ ខន្ធ ។
 លេខ ឧបសម្ព័ន្ធនាម ឧ ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន
 ឧបសម្ព័ន្ធនាម បហាតត្វំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ការម្ម-
 ណាប្បច្ចុប្បន្ន វត្តុ បច្ចុប្បន្ន ឧបសម្ព័ន្ធនាម បហាតត្វំ
 ខន្ធ ។ លេខ ឧបសម្ព័ន្ធនាម ឧ ភាវនាយ បហាតត្វំ
 ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ការម្មណាប្បច្ចុប្បន្ន វត្តុ បច្ចុប្បន្ន ភាវនាយ
 បហាតត្វំ ខន្ធ ។

[៦២៥] ឧបសម្ព័ន្ធនាម បហាតត្វំ លេខ ឧបសម្ព័-
 នាម ឧ ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន
 ឧបសម្ព័ន្ធនាម បហាតត្វំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ការម្មណា-
 ប្បច្ចុប្បន្ន ឧបសម្ព័ន្ធនាម បហាតត្វំ ឯតំ ខន្ធក្នុង វត្តុក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន តយោ ខន្ធ ទេ ខន្ធ ច វត្តុក្នុង បច្ចុប្បន្ន ។

គឺ ខន្ធក្នុង ពឹងផ្អែកទឹងខន្ធខ ដែលមិនគួរលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយភាវនា ទឹងខន្ធល ។ . . . ខន្ធក្នុង ពឹងផ្អែកទឹងខន្ធខ ដែលមិន
 គួរលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ទឹងខន្ធល ។ . . . ខន្ធកាំងឡាយ ពឹងផ្អែកទឹងវត្តុ ចក្កវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកទឹងចក្កាយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកទឹងកាយាយតនៈ ខន្ធ
 កាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ភាវនា ពឹងផ្អែកទឹងវត្តុ ។ ធម្មំ ដែលគួរលះ ដោយឧស្សនៈ ពឹង
 ផ្អែកទឹងធម្មំ ដែលមិនគួរលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណាប្បច្ចុប្បន្ន គឺ ខន្ធកាំងឡាយ ដែលគួរ
 លះ ដោយឧស្សនៈ ពឹងផ្អែកទឹងវត្តុ ។ ធម្មំ ដែលគួរលះ ដោយ
 ភាវនា ពឹងផ្អែកទឹងធម្មំ ដែលមិនគួរលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណាប្បច្ចុប្បន្ន គឺ ខន្ធកាំងឡាយ
 ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកទឹងវត្តុ ។

[៦២៥] ធម្មំ ដែលគួរលះ ដោយឧស្សនៈ ពឹងផ្អែក
 ទឹងធម្មំ ដែលគួរលះ ដោយឧស្សនៈផង ធម្មំ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ឧស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្ម-
 ណាប្បច្ចុប្បន្ន គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកទឹងខន្ធខ ដែលគួរលះ ដោយ
 ឧស្សនៈផង វត្តុផង (ខន្ធល) ពឹងផ្អែកទឹងខន្ធល ផង វត្តុផង ។

៦៦២) ភាវណាយ បហាតត្ថំ លេវ ទស្សនេន
 ធម្មំ ធម្មំ ភាវណាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវណាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ ភាវន្តិ
 ណាប្បច្ចយា ភាវណាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ទន្ធកំ វត្ថុកំ
 បច្ចយា តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ច វត្ថុកំ បច្ចយា
 ទ្វេ ទន្ធា ។

(៦៦៧) ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ អធិ-
 បតិប្បច្ចយា ។ បរិប្បណ្ណំ ។ បដិសន្ធិ ធាតុ ។
 អនន្តរប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា អារម្មណសនិសំ ។

(៦៦៨) ... សហជានប្បច្ចយា ទស្សនេន
 បហាតត្ថំ ឯកំ ទន្ធកំ ... តិណិ ។ ភាវណាយ
 បហាតត្ថំ ធម្មំ ... តិណិ ។ លេវ ទស្សនេន ធម្មំ
 ភាវណាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា លេវ ទស្សនេន
 ធម្មំ ភាវណាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ទុប្បជ្ឈតិ សហជាន-
 ប្បច្ចយា លេវ ទស្សនេន ធម្មំ ភាវណាយ បហាតត្ថំ
 ឯកំ ទន្ធកំ បច្ចយា តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុប្បាទត្ថ
 រូបំ ទ្វេ ទន្ធា បច្ចយា ទ្វេ ទន្ធា បដិសន្ធិកុណោ

៦៦៦) ធម្មំ ដែលគួរលះ ដោយភាវណា គឺផ្នែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយភាវណា ធម្មំ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយភាវណា រឿងកើតឡើង ព្រោះការម្នាប្បច្ច័យ គឺ
 ទន្ធកំ ព្រោះ ផ្នែកនឹងទន្ធកំ ។ ដែលគួរលះ ដោយភាវណា គឺផ្នែក
 ទន្ធកំ គឺផ្នែកនឹងទន្ធកំ ៦ ផង វត្ថុផង ។

(៦៦៧) ធម្មំ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ គឺផ្នែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ រឿងកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។
 បរិប្បណ្ណំ ។ បដិសន្ធិ មិនមាន ។ អនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ
 ប្រវែហលគ្នានឹងការម្នាប្បច្ច័យដែរ ។

(៦៦៨) ... ព្រោះសហជានប្បច្ច័យ គឺ ទន្ធកំ ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ ... មានវារៈ ៣ ។ ធម្មំ ដែលគួរលះ
 ដោយភាវណា ... មានវារៈ ៣ ។ ធម្មំ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវណា គឺផ្នែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវណា រឿងកើតឡើង ព្រោះ
 សហជានប្បច្ច័យ គឺ ទន្ធកំ ក្តី ចិត្តសមុប្បាទក្តី គឺផ្នែកនឹងទន្ធកំ ១
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវណា ទន្ធកំ គឺផ្នែក
 ផ្នែកនឹងទន្ធកំ ៦ វត្ថុ គឺផ្នែកនឹងទន្ធកំទាំងឡាយ ក្នុងខណៈវេលាបដិសន្ធិ

ឧប្បន្ទិកេ បច្ចយារេ

ឧប្បន្ទិកេ បច្ចយារេ

ខន្ធភ័ន្តឡាយ ពឹងផ្អែកខឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកខឹងមហាក្ខត ១
 ពាហិរ ពឹងផ្អែកខឹងមហាក្ខត ពឹងឡាយ ... កាហារសម្មជ្ជាន ...
 ឧត្តសម្មជ្ជាន ... មហាក្ខត ១ របស់តួកអសញ្ញាសត្វ ... ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកខឹងចក្ខុយាននៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកខឹងកាយ-
 យាននៈ ខន្ធភ័ន្តឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវា ពឹងផ្អែកខឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ពឹងផ្អែកខឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវា រឿងកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ។ គឺ បច្ច័យពឹងឡាយ
 ដ៏សេស ប្រហែលគ្នាខឹងហតុប្បច្ច័យដែរ ។

ខន្ធភ័ន្តឡាយ ពឹងផ្អែកខឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកខឹងមហាក្ខត ១
 ពាហិរ ពឹងផ្អែកខឹងមហាក្ខត ពឹងឡាយ ... កាហារសម្មជ្ជាន ...
 ឧត្តសម្មជ្ជាន ... មហាក្ខត ១ របស់តួកអសញ្ញាសត្វ ... ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកខឹងចក្ខុយាននៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកខឹងកាយ-
 យាននៈ ខន្ធភ័ន្តឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវា ពឹងផ្អែកខឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ពឹងផ្អែកខឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវា រឿងកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ។ គឺ បច្ច័យពឹងឡាយ
 ដ៏សេស ប្រហែលគ្នាខឹងហតុប្បច្ច័យដែរ ។

[៦២៧] ទស្សនេន បហានត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា

[៦២៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកខឹងធម៌

ទស្សនេន បហានត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញា-
 មត្តាប្បច្ចយា ធិស្សយប្បច្ចយា ឧប្បនិស្សយប្បច្ចយា
 ចុរោណតប្បច្ចយា បដិសន្ធិ ធន្តិ ។ អាសេវនប្ប-
 ច្ចយា បដិសន្ធិ ធន្តិ វិចារកក្កា ។ កក្កប្បច្ចយា
 វិចារកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា វស្ស័យប្បច្ចយា
 ណាធប្បច្ចយា មត្តប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្បច្ចយា
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្តិប្បច្ចយា ធន្តិប្បច្ចយា វិគ-
 តប្បច្ចយា អវិគតប្បច្ចយា ។

ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ រឿងកើតឡើង ព្រោះអត្តាមត្តាប្បច្ច័យ
 និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និងចុរោណតប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ
 មិនមាន ។ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ និងវិចារក មិនមាន ។
 ព្រោះកក្កប្បច្ច័យ វិចារកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ វស្ស័យប្បច្ច័យ ណាធប្ប-
 ច្ច័យ មត្តប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ
 វិគតប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ ។

អក្សរសិលា អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

(៦៣៤) ហេតុយា សន្តរស អរាម្មណោ សន្ត

អនិវត្តិយា សន្តរស អនន្តរ សន្ត សមនន្តរ

សន្ត សហជាតេ សន្តរស អញ្ញាមញ្ញោ សន្ត

និស្សយេ សន្តរស ឧបនិស្សយេ សន្ត បុរាជាតេ

សន្ត អាសេវនេ សន្ត កាម្មេ សន្តរស វិចារតេ

ឯតំ អាហារេ សន្តរស វង្រិយេ សន្តរស ណារេ

សន្តរស មក្កេ សន្តរស សម្បយុត្តេ សន្ត

វិប្បយុត្តេ សន្តរស អត្តិយោ សន្តរស ធាត្តិយោ

សន្ត វិគតេ សន្ត អវិគតេ សន្ត ប ។ ឋិ

កណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

(៦៣៥) ធន្ស្រណេ បហាតត្ថំ ធន្នំ បច្ចយា

ធន្ស្រណេ បហាតត្ថោ ធន្នោ ឧប្បជ្ជតិ ធមោ

តុប្បច្ចយា វិចិត្តិញ្ញាសហគតេ ខន្ធ បច្ចយា វិចិត្តិ

ញ្ញាសហគតោ មោហោ ។

អក្សរសិលា អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

(៦៣៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងការម្ស្រណប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរ្យប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរ្យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរាជាតប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកាម្មប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១៧ ក្នុងវិចារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១៧ ក្នុងវង្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងណារប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១៧ ក្នុងមក្កប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងសម្បយុតប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ

១៧ ក្នុងធាតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បក្រាបយំនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(៦៣៧) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងកមិ ដែល

គួរលះ ដោយវស្សនៈ រើបក្កតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ

មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តរ្យាយ ដែល

ច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ។

[៦៣២] ភាវនាយ បហានត្យំ ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហានត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មោ-
 តុប្បច្ចយា ឧទ្ធច្ចុសហានតេ ខន្ធ បច្ចយា ឧទ្ធច្ចុ-
 សហានតោ មោហោ ។

[៦៣៣] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 នត្យំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហានត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មោតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុតំ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យំ
 ឯតំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ . . . អហេតុតុប្បជ្ឈិសន្ធិត្តុលោ
 ខន្ធេ បច្ចយា វត្តុ វត្តុំ បច្ចយា ខន្ធា ឯតំ
 មហាក្ខតំ . . . ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ
 . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . .
 ចក្ខុយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ
 បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្តុំ បច្ចយា អហេ-
 តុតោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យា
 ខន្ធា ។ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យំ
 ធម្មំ បច្ចយា និស្សនេន បហានត្យោ ធម្មោ . . .

[៦៣២] ធមិ វេលគ្គាលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ វេល
 គ្គាលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 មោហា វេលប្រឡំដោយខ្លួនច្នះ ពឹងផ្អែកនឹងខ្លួនទាំងឡាយ វេល
 ប្រឡំដោយខ្លួនច្នះ ។

[៦៣៣] ធមិ វេលមិនគ្គាលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគ្គាលះ
 ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ វេលមិនគ្គាលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគ្គា
 លះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងអហេតុកក្ខន្ធទ វេលមិនគ្គាលះ ដោយ
 ឧស្សនៈ មិនគ្គាលះ ដោយភាវនា នឹងខន្ធល ៦ . . . វត្ត ពឹងផ្អែកនឹង
 ខន្ធទាំងឡាយ ក្នុងខណៈវេលអហេតុកក្ខន្ធវិសន្ធិ ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ត មហាក្ខតទ ១ . . . ពាហិរ ១ . . . អាហារសមុដ្ឋាន ១ . . . ឧត្តស-
 មុដ្ឋាន ១ . . . លសត្តកអសញ្ញាសត្ត ១ . . . ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹង
 ចក្ខុយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ អហេតុកក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយ វេលមិនគ្គាលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគ្គាលះ ដោយភាវនា
 ពឹងផ្អែកនឹងវត្ត ។ ធមិ វេលគ្គាលះ ដោយឧស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ
 វេលមិនគ្គាលះ ដោយឧស្សនៈ មិនគ្គាលះ ដោយភាវនា . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

នៈហេតុប្បដ្ឋយា វត្ថុំ បដ្ឋយា វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ
មោហោ ។ នវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្ប
ធម្មំ បដ្ឋយា ភាវនាយ បហានត្បោ ធម្មោ ...
នៈហេតុប្បដ្ឋយា វត្ថុំ បដ្ឋយា ឧប្បទូសហតតោ
មោហោ ។

[២៣៤] ទស្សនេន បហានត្បោ នវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្បោ ធម្មំ បដ្ឋយា
ទស្សនេន បហានត្បោ ធម្មោ ... នៈហេតុប្បដ្ឋ-
យា វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ ទន្ធល ច វត្ថុញ្ញា បដ្ឋយា
វិចិត្តិញ្ញាសហតតោ មោហោ ។

[២៣៥] ភាវនាយ បហានត្បោ នវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្បោ ធម្មំ បដ្ឋយា ភាវ-
នាយ បហានត្បោ ធម្មោ ... នៈហេតុប្បដ្ឋយា
ឧប្បទូសហតតោ ទន្ធល ច វត្ថុញ្ញា បដ្ឋយា ឧប្បទូ-
សហតតោ មោហោ ។

[២៣៦] ទស្សនេន បហានត្បោ ធម្មំ បដ្ឋយា
នវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្បោ ធម្មោ
ឧប្បទូសហតតោ ទន្ធល ច វត្ថុញ្ញា បដ្ឋយា ឧប្បទូ-
សហតតោ មោហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ព្រោះនៈហេតុប្បដ្ឋយា គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ពឹងផ្អែក
នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ... ព្រោះ
នៈហេតុប្បដ្ឋយា គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយឧប្បទូៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[២៣៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាផង ... ព្រោះនៈហេតុប្បដ្ឋយា
គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធលកំណើត ដែល
ច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញាផង វត្ថុផង ។

[២៣៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការនាផង ... ព្រោះនៈហេតុប្បដ្ឋយា គឺ មោហាៈ
ដែលច្រឡំដោយឧប្បទូៈ ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធលកំណើត ដែលច្រឡំដោយ
ឧប្បទូៈផង វត្ថុផង ។

[២៣៩] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ រើបតីត
ឡើង ព្រោះនៈហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធល
កំណើត ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។

[២៣៧] ភាវនាយ បហានត្វំ ធម្មំ បច្ចយា
លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នការម្មណាប្បច្ចយា ភាវនាយ បហានត្វោ
ខន្ទេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៣៨] លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្វំ ធម្មំ បច្ចយា លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហានត្វោ ធម្មោ ... នការម្មណាប្បច្ចយា លេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ ខន្ទេ បច្ចយា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិកុណោ លេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហានត្វោ ខន្ទេ បច្ចយា កដត្តារូបំ
ខន្ទេ បច្ចយា វត្ថុ ឃតំ មហាក្ខនំ បច្ចយា ពាហិវ
... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ...
អសញ្ញាសត្តានំ ។ បេ ។

[២៣៩] ទស្សនេន បហានត្វត្ថា លេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្វត្ថា ធម្មំ បច្ចយា
ទស្សនេន បហានត្វោ ធម្មោ ... នការម្មណាប្បច្ច-
យា ទស្សនេន បហានត្វោ ខន្ទេ ច មហាក្ខតេ ច
បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៣៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា រើបរក៏
ឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ទ
ពឹងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ។

[២៣៨] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយភាវនា ... ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ពឹងផ្អែកនឹងខន្ទពឹងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា កដត្តារូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ទពឹងឡាយ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា កុដិណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ
ពឹងផ្អែកនឹងខន្ទពឹងឡាយ ពាហិវរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ខ ...
អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... របស់ភូតអសញ្ញាសត្ថ ។ បេ ។

[២៣៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ... ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ទពឹងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង
មហាក្ខតពឹងឡាយផង ។

[២២៤] ការងារយ បហានត្រូវ ដោយ ទស្សនៈ
នេះ ឬ ការងារយ បហានត្រូវ ដង្ហំ បច្ចុយា ដោយ
ទស្សនៈនេះ ឬ ការងារយ បហានត្រូវ ដង្ហំ . . .
នៃការប្រឡាយប្រដូចយា ការងារយ បហានត្រូវ ទន្ទេ ត
បហានត្រូវ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុប្បាទ រួម ។

[២២៥] ទស្សនៈនេះ បហានត្រូវ ដង្ហំ បច្ចុយា
ទស្សនៈនេះ បហានត្រូវ ដង្ហំ ទស្សនៈនេះ នៃអដ្ឋបទ
ប្រដូចយា ។ សហជាតសទិសំ ។ នៃអនុវិញ្ញាប្បដូចយា
នៃសមនប្បដូចយា ។ នៃអត្តាបញ្ញាប្បដូចយា នៃបដិស្សយ-
ប្បដូចយា ។

[២២៦] ទស្សនៈនេះ បហានត្រូវ ដង្ហំ បច្ចុយា
ទស្សនៈនេះ បហានត្រូវ ដង្ហំ ទស្សនៈនេះ នៃបុរោ-
តប្បដូចយា អរូប ទស្សនៈនេះ បហានត្រូវ ដង្ហំ ទន្ទេ
បច្ចុយា ។ ទស្សនៈនេះ បហានត្រូវ ដង្ហំ បច្ចុយា
នៃ ទស្សនៈនេះ ឬ ការងារយ បហានត្រូវ ដង្ហំ
ទស្សនៈនេះ នៃបុរោតប្បដូចយា ទស្សនៈនេះ បហានត្រូវ
ទន្ទេ បច្ចុយា ចិត្តសមុប្បាទ រួម ។

[២២៧] ដង្ហំ ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ចំនួនល្អៗ ដោយ
ការងារ ព្រឹត្តិកម្មនៃធម៌ ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយការងារនៃ ធម៌ ដែល
និរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ចំនួនល្អៗ ដោយការងារនៃ . . .
ព្រោះនៃការប្រដូចយា គឺ ចិត្តសមុប្បាទរួម ព្រឹត្តិកម្មនៃធម៌ចំនួនល្អៗ
ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយការងារនៃ បហានត្រូវព្រឹត្តិកម្មនៃធម៌ ។

[២២៨] ធម៌ ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ព្រឹត្តិកម្មនៃធម៌
ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនៃអដ្ឋបទត្រូវប្រដូចយា ។
ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្រដូចយាដែរ ។ ព្រោះនៃអនុវិញ្ញាប្រដូចយា នៃសម-
នុវិញ្ញាប្រដូចយា នៃអត្តាបញ្ញាប្រដូចយា នៃបដិស្សយប្រដូចយា ។

[២២៩] ដង្ហំ ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ព្រឹត្តិកម្មនៃធម៌
ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនៃបុរោតប្រដូចយា
គឺ (ទន្ទេ ៣) ព្រឹត្តិកម្មនៃធម៌ ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ក្នុង
អរូបភាព ។ ធម៌ ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ចំនួនល្អៗ ដោយ
ការងារ ព្រឹត្តិកម្មនៃធម៌ ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនៃបុរោតប្រដូចយា គឺ ចិត្តសមុប្បាទរួម ព្រឹត្តិកម្មនៃធម៌ចំនួនល្អៗ
ដែលនិរត្តល្អៗ ដោយទស្សនៈ ។

[៦៤៣] ភាវនាយ បហានត្យំ ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហានត្យោ ធម្មោ ... នបុរេជាតប្បច្ចយា
 អរូបេ ភាវនាយ បហានត្យំ ឯកំ ... ។ ភាវ-
 នាយ បហានត្យំ ធម្មំ បច្ចយា ទេវ ទស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហានត្យោ ធម្មោ ... នបុរេជាតប្បច្ច-
 យា ភាវនាយ បហានត្យោ ខន្ធភ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យំ
 ធម្មំ បច្ចយា ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 នត្យោ ធម្មោ ... នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ
 ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យំ ឯកំ ខន្ធិ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហានត្យោ ខន្ធភ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 បដិសន្ធិក្កណោ ខន្ធភ បច្ចយា តតតតតរូបំ ខន្ធភ
 បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ បហា-
 ក្ខតំ ... តាហិវ ... ភាហារសមុដ្ឋានំ ...
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ ... ។

[៦៤៣] ធមិ វេលគ្គាលៈ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ
 វេលគ្គាលៈ ដោយការនា ... ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ១
 វេលគ្គាលៈ ដោយការនា ក្នុងអរូបកត . . . ។ ធមិ វេលមិនគ្គា-
 លៈ ដោយខន្ធភៈ មិនគ្គាលៈ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ វេល
 គ្គាលៈ ដោយការនា ... ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធានំឡាយ វេលគ្គាលៈ ដោយការនា ។ ធមិ
 វេលមិនគ្គាលៈ ដោយខន្ធភៈ មិនគ្គាលៈ ដោយការនា ពឹងផ្អែក
 នឹងធមិ វេលមិនគ្គាលៈ ដោយខន្ធភៈ មិនគ្គាលៈ ដោយការនា
 ... ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ វេល
 មិនគ្គាលៈ ដោយខន្ធភៈ មិនគ្គាលៈ ដោយការនា ក្នុងអរូបកត
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធានំឡាយ វេលមិនគ្គាលៈ ដោយ
 ខន្ធភៈ មិនគ្គាលៈ ដោយការនា កដត្តារូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធានំឡាយ
 ក្នុងខណៈវេលបដិសន្ធិ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធានំឡាយ ខន្ធានំឡាយ
 ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ១ ... ភាហិវ ... ភាហារសមុដ្ឋាន
 ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ... មហាក្ខត ១ វេលគ្គាលៈសម្ភាសត្ថ ... ។

នស្សនេន បហានត្វត្តា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
បហានត្វត្តា ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
នាយ បហានត្វោ ធម្មោ ... នបុរេជាតប្បច្ចយា
នស្សនេន បហានត្វោ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បច្ច-
យា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហានត្វត្តា
នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វត្តា ធម្មំ
បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ
ធម្មោ ... នបុរេជាតប្បច្ចយា ភាវនាយ បហា-
នត្វោ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ។ នស្សនេន បហានត្វំ ធម្មំ ។ បេ ។
នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នភាសេវនប្បច្ចយា ... ។

[៦៤៤] ... នកម្មប្បច្ចយា នស្សនេន
បហានត្វោ ខន្ធេ បច្ចយា នស្សនេន បហា-
នត្តា ចេតនា ។ ភាវនាយ បហានត្វំ ធម្មំ
... នកម្មប្បច្ចយា ភាវនាយ បហានត្វោ ខន្ធេ
បច្ចយា ភាវនាយ បហានត្វោ ចេតនា ។ នេវ
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វំ ធម្មំ ...

ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ពឹង
ផ្អែកនឹងធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធមិ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ... ព្រោះនបុរេជា-
តប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធាន្តទាំងឡាយ ដែលគួរលះ
ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ ធមិ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែល
គួរលះ ដោយភាវនាផង ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយភាវនាផង ... ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ចយ គឺ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធាន្តទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង
មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ នឹងធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
។ បេ ។ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ចយ និងនភាសេវនប្បច្ចយ ... ។

[៦៤៥] ... ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែល
គួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធាន្តទាំងឡាយ ដែលគួរលះ
ដោយទស្សនៈ ។ នឹងធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ...
ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ពឹង
ផ្អែកនឹងទន្ធាន្តទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ។ នឹងធមិ
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ...

ឧទាហរណ៍ តូចៗ នៅ ឧស្សៈនេន ន កាវណាយ បហា-
 តត្ថេ ឧទ្ធ បច្ចុយា នៅ ឧស្សៈនេន ន កាវណាយ
 បហាតត្ថា ចេតនា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ
 . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . ។ នៅ ឧស្សៈនេន ន
 កាវណាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចុយា ឧស្សៈនេន បហា-
 តត្ថេ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
 ឧស្សៈនេន បហាតត្ថា ចេតនា ។ នៅ ឧស្សៈនេន
 ន កាវណាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចុយា កាវណាយ
 បហាតត្ថេ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
 កាវណាយ បហាតត្ថា ចេតនា ។

(៦៤៥) ឧស្សៈនេន បហាតត្ថេ ធម្មោ នៅ ឧស្សៈនេន
 ន កាវណាយ បហាតត្ថេ ធម្មំ បច្ចុយា ឧស្សៈនេន
 បហាតត្ថេ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចុយា ឧស្សៈនេន
 បហាតត្ថេ ឧទ្ធ ប វត្ថុត្ថា បច្ចុយា ឧស្សៈនេន
 បហាតត្ថា ចេតនា ។ កាវណាយ បហាតត្ថេ នៅ
 ឧស្សៈនេន ន កាវណាយ បហាតត្ថេ ធម្មំ បច្ចុយា
 កាវណាយ បហាតត្ថេ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចុយា
 កាវណាយ បហាតត្ថេ ឧទ្ធ ប វត្ថុត្ថា បច្ចុយា
 កាវណាយ បហាតត្ថា ចេតនា ។

ព្រោះឧកម្មប្បច្ចុយ គឺ ចេតនា ដែលបិទគួរលះ ដោយទស្សនៈ បិទ
 គួរលះ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងខ្លួនខ្លាំងឡាយ ដែលបិទគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ពាហិរ . . . អាហារស-
 មុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . ។ ធមិ ដែលគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការនា . . . ព្រោះឧកម្មប្បច្ចុយ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលគួរលះ ដោយការនា
 ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការនា . . . ព្រោះឧកម្មប្បច្ចុយ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយ
 ការនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៦៤៥] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការនាផង . . . ព្រោះឧកម្មប្បច្ចុយ គឺ ចេតនា
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងខ្លួនខ្លាំងឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង ។ ធមិ ដែលគួរលះ ដោយការនា ពឹង
 ផ្អែកនឹងធមិ ដែលគួរលះ ដោយការនាផង ធមិ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាផង . . . ព្រោះឧកម្មប្បច្ចុយ
 គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងខ្លួនខ្លាំងឡាយ
 ដែលគួរលះ ដោយការនាផង វត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[២២២] ទស្សនេន បហានត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហានត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិកាគប្បច្ចយា ។ ចវិប្បណ្ណំ ។ បដិសន្និ នត្ថិ ។ ... នអាហារប្បច្ចយា តាហិវំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសន្តានំ ... ។ ... នវិនិច្ឆ័យប្បច្ចយា តាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសន្តានំ មហាក្កន្ធ បច្ចយា រូបជីវិត្រៃយំ ។ នណាទប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណំ ... តាហិវំ ... ។ បេ ។ ... អសញ្ញាសន្តានំ ... ។ ... នមគ្គប្បច្ចយា អហេតុកំ នេវ ទស្សនេន ន ការវាយ បហានត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ក រូបំ អហេតុគប្បដិសន្និគ្គណោ ឯកំ មហាក្កតំ ... អសញ្ញាសន្តានំ ... ។ ... នសម្បយុត្តប្បច្ចយា ... នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ ទស្សនេន បហានត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា អរូបេ ការវាយ បហានត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ។ នេវ ទស្សនេន ន ការវាយ បហានត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ ទស្សនេន ន ការវាយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[២២២] ធមិ វែលគ្គលេ ដោយទស្សនេ ពិនិវេកនីធមិ វែលគ្គលេ ដោយទស្សនេ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ មានវារៈចរិច្ចណិ ។ បដិសន្និ មិនមានទេ ។ ... ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ តាហិវំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។ ... ព្រោះនវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ តាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... រូបជីវិត្រៃយំ ពិនិវេកនីធមិហាក្កតាវង្សាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ ... ព្រោះនណាទប្បច្ច័យ គឺ បញ្ចវិញ្ញាណំ ... តាហិវំ ... ។ បេ ។ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។ ... ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ព្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ក ព្កិ ពិនិវេកនីធមិហេតុកក្កខន្ធា វែលមិនគ្គលេ ដោយទស្សនេ មិនគ្គលេ ដោយការវា មហាក្កត ខ ក្កន្ធាន្តនេហេតុកប្បដិសន្និ ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។ ... ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ... ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ពិនិវេកនីធាន្ត ខ វែលគ្គលេ ដោយទស្សនេ ក្កន្ធាអរូបកតា ខន្ធា ព្កិ ពិនិវេកនីធាន្ត ខ វែលគ្គលេ ដោយការវា ក្កន្ធាអរូបកតា ។ ធមិ វែលមិនគ្គលេ ដោយទស្សនេ មិនគ្គលេ ដោយការវា ពិនិវេកនីធមិ វែលមិនគ្គលេ ដោយទស្សនេ មិនគ្គលេ ដោយការវា ។ បេ ។

អរូបេ នេវ ទស្សនេន ន ការវាយ បហាតតំ ឯកំ

ទន្ធ�ំ បច្ចយា តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ពាហិវ ...

អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញា-

សត្តានំ ... ។ យោនតិប្បច្ចយា យោវិតតប្បច្ចយា ។

[៦៤៧] នហេតុយា សត្ត នរាវម្មណោ បញ្ច

នដលិបតិយា សត្តាស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ

បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆាជានេ សត្តាស នអាសេ-

វនេ សត្តាស នកម្មេ សត្ត នវិបាកេ សត្តាស

នអាហារេ ឯកំ នវត្ថុយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ

នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ

តិណិ យោនតិយា បញ្ច យោវិតតេ បញ្ច ។

ទន្ធា ពិនិវដ្តកមិនិទន្ធា ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយការវិនា ក្នុងអរូបកត នឹងទន្ធា ... ពាហិវ ... អាហារ-

សមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។

ព្រោះនានតិប្បច្ចយ និងនោវិតតប្បច្ចយ ។

[៦៤៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនការម្មណប្បច្ចយ

មានវារៈ ៥ ក្នុងនគធំបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ចយ

មានវារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយ

មានវារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ចយ

មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជានប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ចយ

មានវារៈ ១៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ចយ មាន

វារៈ ១៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវត្ថុនិយប្បច្ចយ មាន

វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ១

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៣

ក្នុងននោនតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ក្នុងននោវិតតប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ។

អំពីឈ្មួញដីកេ អនុលោមប្បញ្ញត្តិ

[២៤៨] ហេតុប្បដ្ឋយោ នករម្មណោ បញ្ច ...

នករម្មណោ សត្តុស នករម្មណោ បញ្ច នសមន្តរ

បញ្ច នករម្មណោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

នបរជាតេ សត្តុ នបញ្ញាជានេ សត្តុស នករម្មណោ

នសត្តុស នករម្មណោ សត្តុ នវិចារេកេ សត្តុស

នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តិណិ ហេនតិយោ

បញ្ច ហេនតិយោ បញ្ច ។

អនុលោមប្បញ្ញត្តិ ។

[២៤៩] នហេតុប្បដ្ឋយោ ករម្មណោ សត្តុ ...

អនុលោមប្បញ្ញត្តិ សត្តុ សមន្តរ សត្តុ សហជាតេ សត្តុ

អករម្មណោ សត្តុ និស្សយេ សត្តុ ឧបនិស្សយេ សត្តុ

អំពីឈ្មួញដីកេ អនុលោមប្បញ្ញត្តិ

[២៥០] ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ

... ក្នុងអនុប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ១៧ ក្នុងអនុប្បដ្ឋយោ មាន

ព្រះ ៥ ក្នុងសមន្តរម្មណប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៥ ក្នុងអករម្មណប្បដ្ឋយោ មាន

ព្រះ ៥ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៥ ក្នុងបរជាតេប្បដ្ឋយោ

មានព្រះ ៧ ក្នុងបញ្ញាជានប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ១៧ ក្នុងករម្មណប្បដ្ឋយោ

មានព្រះ ១៧ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៧ ក្នុងវិចារេកប្បដ្ឋយោ មាន

ព្រះ ១៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ

មានព្រះ ៣ ក្នុងនោតិប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៥ ក្នុងនោតិកប្បដ្ឋយោ

មានព្រះ ៥ ។

ចប់ អនុលោមប្បញ្ញត្តិ ។

[២៥១] ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៧ ព្រោះនោតិកប្បដ្ឋយោ

... ក្នុងអនុប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៧ ក្នុងសមន្តរម្មណប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៧

ក្នុងសហជាតេប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៧ ក្នុងអករម្មណប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៧

ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៧

ស្សន្ទីរ សំស្ក្រឹត

បុរោហិតេ សត្វ អាសោវេ សត្វ កម្មេ សត្វ
 វិហិតេ ឯកំ អាហារេ សត្វ វេទ្ធិយេ សត្វ
 ឈានេ សត្វ មគ្គេ ធម៌ សម្បយុត្តេ សត្វ វិប្ប-
 យុត្តេ សត្វ អត្តិយា សត្វ ធម៌យា សត្វ វិគតេ
 សត្វ អវិគតេ សត្វ ។ ឯវំ គណេត្តំ ។

បច្ចុទ្ទយានុលាមំ ។
 បច្ចុយវាពេ និទ្ទិកោ ។

និស្សយវារៈ បច្ចុយសនិសោ កាតតោ ។

សំស្ក្រឹត

[២៤០] និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម៌ សំសដ្ឋា
 និស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 និស្សនេន បហាតត្ថំ ឯកំ ទន្ធិ សំសដ្ឋា គយោ
 ទត្ថា ទ្វេ ទន្ធិ សំសដ្ឋា ទ្វេ ទត្ថា ។

[២៤១] ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម៌ សំសដ្ឋា
 ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ទន្ធិ សំសដ្ឋា ។

ស្សន្ទីរ សំស្ក្រឹត

ក្នុងបុរោហិតេ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសោវេ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 កម្មេ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិហិតេ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារេ មានវារៈ ៧
 មានវារៈ ៧ ក្នុងវេទ្ធិយេ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានេ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គេ មានវារៈ ៦ ក្នុងសម្បយុត្តេ មានវារៈ ៧
 ក្នុងវិប្បយុត្តេ មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្តិយេ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 ធម៌យេ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតេ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតេ មានវារៈ ៧
 មានវារៈ ៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុទ្ទយានុលាម ។
 ចប់ បច្ចុយវាពេ ។

និស្សយវារៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នានឹងបច្ចុយវារៈដែរ ។

សំស្ក្រឹត

[២៤០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ
 ទន្ធិ ៣ ច្រឡំនឹងទន្ធិ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទន្ធិ ២ ច្រឡំ
 នឹងទន្ធិ ២ ។

[២៤១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ
 (ទន្ធិ ៣) ច្រឡំនឹងទន្ធិ ១ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ។

[៦៥២] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្ថំ ធម្មំ សំសដ្ឋា ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វា ធម្មោ ... ទេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តាយា ខដ្ឋា
 ។ បេ ។ បដិសន្ធិត្ថលោ ទេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា ។

[៦៥៣] ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ សំសដ្ឋា
 ទស្សនេន បហាតត្វា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ សត្វានិ បទានិ វិត្តារេត្វានិ តីណិ
 តីណិ ។

[៦៥៤] ហេតុយោ តីណិ អារម្មណោ តីណិ
 អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ ធិស្សយ
 តីណិ ឧបធិស្សយ តីណិ បុរេជានេត តីណិ
 អាសេវនេ តីណិ វិនាសេ ឯកំ អាហារេ តីណិ
 វេទ្ធិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មរក្ខ តីណិ

[៦៥២] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយភាវនា ប្រឡំនឹងធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយភាវនា ... ខន្ធ ព ប្រឡំនឹងខន្ធ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ។ បេ ។ (ខន្ធ ព) ប្រឡំនឹងខន្ធ ១
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ។

[៦៥៣] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រឡំនឹងធមិ
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ ។
 បទទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារចុះ សុទ្ធតែមានពៈ ៣ ។

[៦៥៤] ក្នុងនោះហេតុប្បច្ច័យ មានពៈ ៣ ក្នុងអារម្មណាប្បច្ច័យ
 មានពៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានពៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 ពៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានពៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 ពៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានពៈ ៣ ក្នុងធិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 ពៈ ៣ ក្នុងឧបធិស្សយប្បច្ច័យ មានពៈ ៣ ក្នុងបុរេជានប្បច្ច័យ
 មានពៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានពៈ ៣ ក្នុងវិនាសប្បច្ច័យ មាន
 ពៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានពៈ ៣ ក្នុងវេទ្ធិយប្បច្ច័យ មានពៈ ៣
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានពៈ ៣ ក្នុងមរក្ខប្បច្ច័យ មានពៈ ៣

សម្បយុត្តោ ភិណ្ណំ វិប្បយុត្តោ ភិណ្ណំ អត្តិយា ភិណ្ណំ
នត្តិយា ភិណ្ណំ វិភតោ ភិណ្ណំ អវិភតោ ភិណ្ណំ ។

អនុលោមំ ។

[៦៥៥] នស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ សំសង្ខោ

នស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ច-
យា វិចិកិត្តាសហគតោ ខន្ធ សំសង្ខោ វិចិកិត្តា-
សហគតោ មោហោ ។

[៦៥៦] ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ សំសង្ខោ

ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្ប-
ច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហគតោ ខន្ធ សំសង្ខោ ឧទ្ធច្ចស-
ហគតោ មោហោ ។

[៦៥៧] នេ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-

តត្វំ ធម្មំ សំសង្ខោ នេ នស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា អហេតុកំ នេ នស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ខោ តយោ ខត្វា អហេ-
តុកប្បជ្ឈសន្និក្កលោ . . . ។

ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង

វិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិភតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

៤០ អនុលោម ។

[៦៥៥] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹងធម៌

ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ រើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
មោហៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំនឹងខន្ធាងឡាយ
ដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើដោយវិចិកិត្តា ។

[៦៥៦] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធម៌

ដែលគួរលះ ដោយភាវនា រើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
មោហៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើដោយឧទ្ធច្ចៈ ច្រឡំនឹងខន្ធាងឡាយ
ដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[៦៥៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយភាវនា រើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
ច្រឡំនឹងនហេតុកុក្កន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ក្នុងខណៈនៃនហេតុប្បច្ច័យសន្និ . . . ។

[២៧៩] ឧស្សាទេព បរមាតត្វ ធម្មំ សំសង្កា

ឧស្សាទេព បរមាតត្វា ធម្មា ធម្មត្ថំ ធម្មតិប-

តិប្បត្តយា ធម្មរេជាតប្បត្តយា ធម្មាជាតប្បត្តយា

ធម្មសេវធម្មត្តយា ធម្មត្ថប្បត្តយា ធម្មតាភបត្ត-

យា ។ ទេវ ឧស្សាទេព ធម្ម ភាវនាយ ។ បេ ។

ឧណ្ណធម្មត្តយា បញ្ចវិញ្ញាណំ ។ ... ធម្មត្ថប្ប-

ត្តយា អហេតុកំ ។ ... ទេវ ឧស្សាទេព ធម្ម

ភាវនាយ បរមាតត្វា ធម្មា ។ បេ ។ ធម្មយុត្ត-

ប្បត្តយា តីណិ ។

[២៨០] ឧហេតុយា តីណិ ធម្មតិបតិយា តីណិ

ធម្មរេជាត តីណិ ធម្មាជាតេ តីណិ ធម្មសេវធម

តីណិ ធម្មត្ថ តីណិ ធម្មតាភេ តីណិ ឧណ្ណធម

ធម្មត្ថំ ធម្មត្ថ ធម្មត្ថំ ធម្មយុត្ត តីណិ ។

[២៨១] ធម្មំ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រឡំដោយ

ធម្មំ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ វេទនាវិញ្ញាណំ ព្រោះឧបសគ្គប្បត្តិយ

ឧបរេជាតប្បត្តិយ ឧបប្លាជាតប្បត្តិយ ឧសេវធម្មត្តិយ ឧកម្មប្បត្តិយ

និងនិបាតប្បត្តិយ ។ ធម្មំ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ

លះ ដោយភាវនា ។ បេ ។ ព្រោះឧណ្ណធម្មត្តិយ គឺ បញ្ចវិញ្ញាណំ ។

... ព្រោះឧបសគ្គប្បត្តិយ គឺ អហេតុកត្តិយ ។ (ធម្មំ) ដែលមិនគួរ

លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ។ បេ ។ ព្រោះនិប្ប-

យុត្តប្បត្តិយ គឺ មានវារៈ ៣ ។

[២៨២] ក្នុងនហេតុប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបសគ្គប្បត្តិយ

មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបរេជាតប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបប្លាជាតប្បត្តិយ

មានវារៈ ៣ ក្នុងឧសេវធម្មត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧកម្មប្បត្តិយ

មានវារៈ ៣ ក្នុងនិបាតប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧណ្ណធម្មត្តិយ

មានវារៈ ១ ក្នុងឧត្ថប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ក្នុងនិប្បយុត្តប្បត្តិយ មាន

វារៈ ៣ ។

[២២០] ហេតុប្បដ្ឋយា នកតិបតិយា តិណិ

... ឧប្បវេណេ តិណិ ឧបច្ឆាដានេ តិណិ ឧ-
អាសេវនេ តិណិ ឧកម្មេ តិណិ ឧវិចារេក តិណិ
ឧវិប្បយុត្តេ តិណិ ។

អនុលោមប្បច្ឆន្តិយំ ។

[២២១] ឧហេតុប្បដ្ឋយា អាម្មណេ តិណិ ...

អធិប្បវេ តិណិ សមធន្តវេ តិណិ សហពានេ តិណិ
អញ្ញាទញ្ញេ តិណិ ធិស្សយេ តិណិ ធុបធិស្សយេ
តិណិ បុរេដានេ តិណិ អាសេវនេ តិណិ កម្មេ
តិណិ វិចារេក ឯកំ អាហារេ តិណិ វត្តិយេ តិណិ
ណានេ តិណិ មត្តំ ខ្មេ សម្បយុត្តេ តិណិ វិប្ប-
យុត្តេ តិណិ អត្តយា តិណិ ឧត្តយា តិណិ វិគតេ
តិណិ អវិគតេ តិណិ ។

ច្ចុទ្ទិយានុលោមំ ។

សំសង្ការ ធិដ្ឋិតោ ។

[២២០] ក្នុងនកតិបតិយា មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

... ក្នុងឧប្បវេណេ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបច្ឆាដានេ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងឧអាសេវនេ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧកម្មេ
មានវារៈ ៣ ក្នុងឧវិចារេក មានវារៈ ៣ ក្នុងឧវិប្បយុត្តេ
មានវារៈ ៣ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ឆន្តិយៈ ។

[២២១] ក្នុងអាម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

... ក្នុងអធិប្បវេណេ មានវារៈ ៣ ក្នុងសមធន្តវេ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងសហពានេ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញាទញ្ញេ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងធិស្សយេ មានវារៈ ៣ ក្នុងធុបធិស្សយេ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងបុរេដានេ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនេ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងកម្មេ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិចារេក មានវារៈ ១
ក្នុងអាហារេ មានវារៈ ៣ ក្នុងវត្តិយេ មានវារៈ ៣
ក្នុងណានេ មានវារៈ ៣ ក្នុងមត្តំ មានវារៈ ២ ក្នុងសម្ប-
យុត្តេ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តេ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ត-
យា មានវារៈ ៣ ក្នុងឧត្តយា មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតេ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតេ មានវារៈ ៣ ។

ចប់ ច្ចុទ្ទិយានុលោម ។

ចប់ សំសង្ការ ។

[៦៦២] ទស្សនេន បហាតត្វា ធម្មំ សម្មយុត្តោ
ទស្សនេន បហាតត្វា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ សម្មយុត្តករោ សំសង្ការសទិសោ ។

បញ្ញាវិទា

[៦៦៣] ទស្សនេន បហាតត្វា ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ទស្សនេន បហាតត្វា ហេតុ សម្មយុត្តកានំ
ខត្វានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦៤] ទស្សនេន បហាតត្វា ធម្មោ ទេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតត្វា
ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូតានំ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៦៦៥] ទស្សនេន បហាតត្វា ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហាតត្វស្ស ច ទេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
នាយ បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតត្វា ហេតុ សម្មយុត្ត-
កានំ ខត្វានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានកា រូតានំ ។

[៦៦៦] ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ប្រកបដោយធមិ
វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
សម្មយុត្តករៈ ប្រហែលគ្នានឹងសំសង្ការដែរ ។

បញ្ញាវិទា

[៦៦៧] ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
នៃធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ តួក
ហេតុ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃតួកសម្មយុត្ត-
កក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៦៨] ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយភាវនា ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ តួកហេតុ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
នៃតួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រដ្ឋាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៦៩] ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈផង ធមិ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ
មិនគ្គលៈ ដោយភាវនាផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ តួកហេតុ
វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃតួកសម្មយុត្តកក្ខន្ធផង
តួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រដ្ឋានផង ។

[៦៦៦] ភាវនា បណាតត្រា ធម្មោ ភាវ-
នាយ បណាតត្រា ធម្មោ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុ-
យោ ភាវនាយ បណាតត្រា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ
ទដ្ឋានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។

[៦៦៧] ភាវនាយ បណាតត្រា ធម្មោ លេវ
នស្សនេន ន ភាវនាយ បណាតត្រា ធម្មស្ស ...
ភាវនាយ បណាតត្រា ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។

[៦៦៨] ភាវនាយ បណាតត្រា ធម្មោ ភាវ-
នាយ បណាតត្រា ធម្មោ លេវ នស្សនេន ន ភាវ-
នាយ បណាតត្រា ធម្មស្ស ... ភាវនាយ
បណាតត្រា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានក្ក រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។

[៦៦៩] លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បណា-
តត្រា ធម្មោ លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បណា-
តត្រា ធម្មស្ស ... លេវ នស្សនេន ន ភាវ-
នាយ បណាតត្រា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ

[៦៦៦] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយភាវនា ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ពួកហេតុ
ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុង ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[៦៦៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ...
គឺ ពួកហេតុ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[៦៦៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ពួកហេតុ ដែលគួរលះ ដោយ
ភាវនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុងផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[៦៦៩] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយភាវនា ... គឺ ពួកហេតុ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុងផង

ចិត្តសម្មាសាទានា រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មត្តយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ នេវ នស្សនេន ន ការាយ
បហាតញ្ចា ហេតុ សម្មយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ កដត្តា
ច រូកាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន មត្តយោ ។

[៦៧០] នស្សនេន បហាតញ្ចា ធម្មោ
នស្សនេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បដ្ឋយេន
មត្តយោ នស្សនេន បហាតត្វំ រាគំ អស្សនេតិ
អភិទទ្ទតិ តំ អារត្តំ នស្សនេន បហាតញ្ចា រកោ
ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ វិចីតិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ
នស្សនេន បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋំ
អស្សនេតិ អភិទទ្ទតិ តំ អារត្តំ នស្សនេន
បហាតញ្ចា រកោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ វិចីតិញ្ចា
ឧប្បជ្ជតិ នស្សនេន បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្ប-
ជ្ជតិ វិចីតិញ្ចំ អារត្តំ វិចីតិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋំ
ឧប្បជ្ជតិ នស្សនេន បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នស្សនេន បហាតត្វំ ទោមនស្សំ អារត្ត
នស្សនេន បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វិចីតិញ្ចា
ឧប្បជ្ជតិ ។

ត្នកចិត្តសម្មាសាទានា ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ត្នកហេតុ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃត្នកសម្មយុត្ត-
កត្តន្តរំ ត្នកកដត្តាប្បដ្ឋនំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[៦៧០] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអារម្មណ៍ប្បដ្ឋយេន គឺ បុគ្គល គ្រូកមា
រិកាយ ចំពោះពន្លះ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពន្លះ ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ ប្រាព្វ ឡូពន្លះនោះ រើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
ឡើង វិចីកិញ្ចា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
កើតឡើង បុគ្គល គ្រូកមា រិកាយ ចំពោះទិដ្ឋិ ពន្លះ ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ ប្រាព្វ ឡូទិដ្ឋិនោះ រើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
ឡើង វិចីកិញ្ចា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
កើតឡើង វិចីកិញ្ចា ប្រាព្វ ឡូវិចីកិញ្ចា កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង
ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ទោមនស្ស
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាព្វ ឡូទោមនស្ស ដែលគួរលះ
ដោយទស្សនៈ រើបកើតឡើង វិចីកិញ្ចា កើតឡើង ។

[២៧៧] បស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ លេវ ធម្ម-
 ណេន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អាម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា ធម្មណេន បហាតត្វោ
 បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុត្វេ សមុទាចិណ្ណា
 កិលេសេ ជាទន្តិ ធម្មណេន បហាតត្វោ ខន្ធ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណេន ធម្មណេន បហាតត្វោ ចិត្តសមន្តិស្ស
 ចិត្តំ ជាទន្តិ ធម្មណេន បហាតត្វោ ខន្ធ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណស្ស បុត្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស យដា-
 កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាវដ្ឋ-
 នាយ អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ភាវនាយ បហាតត្វំ រាតំ អស្សាទេតិ អភិទទ្ធតិ តំ អា-
 រត្ត ភាវនាយ បហាតត្វោ រតោ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ
 អាត្ត ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ អាត្ត ភាវ-
 នាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។

[២៧៩] ធម៌ វេលគ្គល្លះ ដោយវស្សៈ ជាបច្ច័យ វៃ
 ធម៌ វេលមិទគ្គល្លះ ដោយវស្សៈ មិទគ្គល្លះ ដោយភាវនា ដោយ
 ការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ត្រូវអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា ខ្ញុំត្រូវកិលេស
 វេលគ្គល្លះ ដោយវស្សៈ វេលលះបង់ហើយ ដឹង ខ្ញុំត្រូវកិលេស
 វេលគ្គល្លះ ដោយវស្សៈ ដោយលះបង់ហើយ ដឹង ខ្ញុំត្រូវកិលេស
 វេលគ្គល្លះ ដោយវស្សៈ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងចិត្ត
 វៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត វេលគ្គល្លះ ដោយវស្សៈ ដោយចេតោ-
 បរិយញ្ញាណ ខ្លួនទាំងឡាយ វេលគ្គល្លះ ដោយវស្សៈ ជាបច្ច័យ
 វៃការពិចារណា ខ្ញុំចេតោបរិយញ្ញាណ បុត្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណ
 យពាក្យបកញ្ញាណ ទំនិកនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

[២៨០] ធម៌ វេលគ្គល្លះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ វៃធម៌
 វេលគ្គល្លះ ដោយភាវនា ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ត្រេក-
 អរ តែពេយ ចំនោររាគៈ វេលគ្គល្លះ ដោយភាវនា រាគៈ វេលគ្គល្លះ
 ដោយភាវនា ប្រាភូ ខ្ញុំរាគៈនោះ រើបកើតឡើង ខ្លួនច្នោះ កើតឡើង
 រោមនស្ស វេលគ្គល្លះ ដោយភាវនា កើតឡើង ខ្លួនច្នោះ ប្រាភូ ខ្ញុំ
 ខ្លួនច្នោះ រើបកើតឡើង រោមនស្ស វេលគ្គល្លះ ដោយភាវនា រើប
 កើតឡើង រោមនស្ស វេលគ្គល្លះ ដោយភាវនា ប្រាភូ ខ្ញុំរោម-
 នស្ស វេលគ្គល្លះ ដោយភាវនា រើបកើតឡើង ខ្លួនច្នោះ កើតឡើង ។

អភិបាលប្រតិភូ អនុបាលប្រតិភូ

[២៧១] ភាវនាយ បហាតត្យោ ចន្ទោ ទស្ស-
 ទេន បហាតត្យស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតត្តំ ភតំ អស្សាទេតិ
 អភំទទ្ធាតិ តំ អារត្ត ទស្សទេន បហាតត្យោ ពតោ
 ទុប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ទុប្បជ្ជតិ វិចិត្តិត្តា ទុប្បជ្ជតិ ទស្ស-
 ទេន បហាតត្តំ ទោមទស្សំ ទុប្បជ្ជតិ ទទ្ធច្នំ អារត្ត
 ទិដ្ឋិ ទុប្បជ្ជតិ វិចិត្តិត្តា ទុប្បជ្ជតិ ទស្សទេន
 បហាតត្តំ ទោមទស្សំ ទុប្បជ្ជតិ ភាវនាយ បហា-
 តត្តំ ទោមទស្សំ អារត្ត ទស្សទេន បហាតត្តំ
 ទោមទស្សំ ទុប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ទុប្បជ្ជតិ វិចិត្តិត្តា
 ទុប្បជ្ជតិ ។

[២៧២] ភាវនាយ បហាតត្យោ ចន្ទោ ទេវ ទស្ស-
 ទេន ន ភាវនាយ បហាតត្យស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភិយា ភាវនាយ បហាតត្តំ
 បហំទំ កំលេសំ បច្ចុវត្តន្តិ វិក្កម្ពតំ កំលេសំ
 បច្ចុវត្តន្តិ បុព្វេ សុខុនាចំណ្ហោ ភាវនាយ បហាតត្យោ
 ទទ្ធវេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ

អភិបាលប្រតិភូ អនុបាលប្រតិភូ

[២៧៣] ភតំ ដែលគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយស្សនៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ក្រេត-
 អរ រីករយ ចំនោររតតៈ ដែលគួរលះ ដោយការនា រតតៈ ដែលគួរ
 លះ ដោយស្សនៈ ប្រាត្ន ទូរពតៈនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
 ឡើង វិចិត្តិត្តា កើតឡើង ទោមទស្ស ដែលគួរលះ ដោយស្សនៈ
 កើតឡើង ទិដ្ឋិ ប្រាត្ន ទូរទុច្ចុះ ទើបកើតឡើង វិចិត្តិត្តា កើត
 ឡើង ទោមទស្ស ដែលគួរលះ ដោយស្សនៈ កើតឡើង ទោមទស្ស
 ដែលគួរលះ ដោយស្សនៈ ប្រាត្ន ទូរទោមទស្ស ដែលគួរលះ
 ដោយការនា ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្តិត្តា កើតឡើង ។

[២៧៤] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ដោយការម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ គឺ គ្រូអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណាទូរិលេស ដែលគួរលះ
 ដោយការនា ដែលលះចង់ហើយ ពិចារណា ទូរិលេស ដែលសន្តិក៍
 សន្តិខៈហើយ ឃើញច្បាស់ ទូរទទ្ធវេទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការនា
 ដែលភ្លេចសន្សំអាករហើយ ក្នុងកាលមុន ជាមិនរៀន ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន

ចេតោបរិយញ្ញាណោ ន ភាវនាយ បហានត្វចិត្ត-
 សមុទ្ទិស្ស ចិត្តំ ជាទុដ្ឋំ ភាវនាយ បហានត្វា ទុដ្ឋា
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុរោជិតសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស
 យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតិសញ្ញាណស្ស អា-
 វជ្ជនាយ អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦៧៧) នៅ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 នត្វោ ធម្មោ នៅ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 នត្វស្ស ធម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នាមំ ទុដ្ឋា សីលំ សមាទិយិត្វា ទោសថកម្មំ
 កត្វា តំ បច្ចវេត្តិតិ បុរោ សុចិណ្ណានិ បច្ចវេត្តិតិ
 ណាណ វុដ្ឋហិត្វា ណាមំ បច្ចវេត្តិតិ អវិយា មត្តា
 វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចវេត្តិតិ និព្វានំ បច្ចវេត្តិតិ
 និព្វានំ តោត្រកុស្ស វេទានស្ស មត្តស្ស ផលស្ស
 អាវជ្ជនាយ អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ ...
 ហានំ ធ្មំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធិ វសេ យោដ្ឋត្វេ
 ... វត្ថំ នៅ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វេ
 ទន្ធិ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ និព្វេន
 ចក្កេន រូបំ បស្សតិ និព្វាយ សោតនាមុយា សន្តំ ...

ដឹង ទ្រវិក្ក វៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលគួរលះ ដោយការវា
 ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ទុដ្ឋានិទ្ធាយ ដែលគួរលះ ដោយការវា
 ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ទ្រវេតោបរិយញ្ញាណ បុរោជិតសា-
 ទុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបកញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយ
 អាម្មណប្បច្ច័យ ។

(៦៧៨) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវា ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ទ្រវាទ
 សមាទានសីល ធ្វើទុបោសថកម្ម ហើយពិចារណា ទ្រវកុសលនោះ
 ពិចារណា ទ្រវកុសលនាំនិទ្ធាយ ដែលភ្ជាប់សន្សំមកហើយ ក្នុង
 កាលមុន ចេញអំពីឈាន ហើយពិចារណា ទ្រវឈាន ព្រះអរិយៈ
 នាំនិទ្ធាយ ចេញអំពីមត្ត ហើយពិចារណា ទ្រវមត្ត ពិចារណា ទ្រវនិព្វាន
 ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ទ្រវតោត្រកុ វេទានៈ មត្ត
 និងផល ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ទ្រវចក្ក ថា
 មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនទទួន ទ្រវសាតៈ ... ទ្រវយានៈ ដ្យូ
 កាយ ត្ថករូប ត្ថកសំឡេង ត្ថកភ្លឺ ត្ថកស ត្ថកដាំដុះ ...
 ទ្រវកុ ឃើញច្បាស់ ទ្រវទុដ្ឋានិទ្ធាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនទទួន
 ឃើញច្បាស់ ដោយទិព្វបក្ក (ឧ)សំឡេង ដោយទិព្វសោតព។ ...

ចេតោបរិយញ្ញាណោ ន ទេវ ទស្សនេន ន ការវោយ
 បហានត្វាចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាទន្តិ អាភាសានញ្ញា-
 យតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អាភិញ្ញាយតនំ
 ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញា-
 ណស្ស អាម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស អាម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទេវ ទស្សនេន ន ការវោយ បហានត្វា ទត្វា
 ឥន្ទ្រិទញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុត្រៀ-
 និវសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស
 អនាគតសញ្ញាណស្ស អាវដ្ឋនាយ អាម្ពណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[២៧៦] ទេវ ទស្សនេន ន ការវោយ បហា-
 នត្វា ធម្មោ ទស្សនេន បហានត្វាស្ស ធម្មស្ស
 អាម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នានំ ទត្វា សីលំ
 សមាទិយិត្វា ទុចោសេឥកម្មំ កត្វា តំ អស្សា-
 ទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ អាវុត្តំ ទស្សនេន បហានត្វា
 រាតោ ទុរ្សដ្ឋតិ ទិដ្ឋិ ទុរ្សដ្ឋតិ វិចិត្តិច្ឆា ទុរ្សដ្ឋតិ

ដឹងចិត្ត តែបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវា ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាភាសានញ្ញាយ-
 តនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ អាភិញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្កវិញ្ញាណ
 ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ ដោយដ្ឋញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ
 ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ ទទ្ធវាធិឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ទូរំទិវិញ្ញាណ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុត្រៀនិវសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបកញ្ញាណ
 និវសានុសញ្ញាណ ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ ។

[២៧៦] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយការម្ព-
 ណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យខាន សមាខានសីល ធ្វើឧបោសថកម្មហើយ
 ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលនោះ ពតៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ប្រាត្រេនុកុសលនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្តិច្ឆា កើតឡើង

និស្សន្ទ មហាតត្ថំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ បុព្វ
 សុចិណ្ណានិ បច្ចុវេក្ខតិ ណាណា វុដ្ឋហិត្វា ណាណំ
 អស្សាទេតិ តំ អារត្តំ និស្សន្ទ មហាតត្ថោ វគោ
 ... ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តិត្វា ... ណានេ បរិហិនេ
 វិប្បទិសារិស្សំ ... និស្សន្ទ មហាតត្ថំ ទោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិទទ្គតិ សោតំ
 ... យាណំ ជ្ឈិវំ កាយំ រូបេ សន្នេ គន្ធិ វសេ
 ដោដ្ឋត្វេ ... វត្ថុំ នេវ និស្សន្ទ ណ កាវនាយ
 មហាតត្ថោ ទន្ធិ អស្សាទេតិ អភិទទ្គតិ តំ អារត្តំ
 និស្សន្ទ មហាតត្ថោ វគោ ... ទិដ្ឋិ ...
 វិចិត្តិត្វា ... ។

ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង (ត្រូវរើរបេក្ខន្ត) ពិចារណា ឲ្យកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន ហើយត្រេកអរ ចំពោះឈាន ពតៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាព្វ ឲ្យឈាននោះ ... ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តិត្វា ... កាលចើយាន សាចសូន្យហើយ វិប្បទិសារិប្បក្កល ... ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុ ចំពោះសាតៈ ... ចំពោះយានៈ ដ៏ព្រៃ កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋត្វៈ ... វត្ថុ ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះខន្ធ ទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ពតៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាព្វ ឲ្យខន្ធនោះ ... ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តិត្វា ... ។

[៦៧៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ជាចម្លើយ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ដោយ ការម្មណាច្បងៗ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថ- កម្ម ហើយត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលនោះ ពតៈ ប្រាព្វ ឲ្យ កុសលនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស ដែល គួរលះ ដោយការនា កើតឡើង ឲ្យកុសលទាំងឡាយ ដែល ធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន ... ចេញអំពីឈាន ...

[៦៧៧] នេវ និស្សន្ទ ណ កាវនាយ មហា- តត្ថោ ទន្ធិ កាវនាយ មហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាច្បងៗ មច្ចុយោ ទានំ ទត្វា សីលំ សមាទិវិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សាទេតិ អភិទទ្គតិ តំ អារត្តំ វគោ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ កាវនាយ មហាតត្ថំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ បុព្វ សុចិណ្ណានិ ... ណាណា វុដ្ឋហិត្វា ...

ឧត្តំ . . . វត្តំ . . . លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហានត្វោ ខន្ធ អស្សនេតិ តំ អារត្ត ភាវនាយ
បហានត្វោ រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
ភាវនាយ បហានត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ។

[៦៧៨] ទស្សនេន បហានត្វោ ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហានត្វស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
ណាធិបតិ ទស្សនេន បហានត្វំ រតំ ត្បំ កត្វា
អស្សនេតិ អភិទទ្ធតិ តំ ត្បំ កត្វា ទស្សនេន
បហានត្វោ រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ
ត្បំ កត្វា អស្សនេតិ អភិទទ្ធតិ តំ ត្បំ កត្វា
ទស្សនេន បហានត្វោ រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ
ឧប្បជ្ឈតិ ។ សហជាតាធិបតិ ទស្សនេន បហា-
នត្វាធិបតិ សម្បយុត្តកាមំ ខន្ធាមំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៦៧៩] ទស្សនេន បហានត្វោ ធម្មោ លេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ ទស្ស-
នេន បហានត្វាធិបតិ វិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ ។

ចំពោះចក្ក . . . វត្តំ . . . ត្រេកអរ ចំពោះខន្ធជាងឡាយ ដែលបិម
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា រតៈ ដែលគួរលះ
ដោយភាវនា ប្រាជ្ញា ខ្លូវខន្ធនោះ ខើបកើតឡើង ខ្លួនច្នះ កើតឡើង
ពោមទស្ស ដែលគួរលះ ដោយភាវនា កើតឡើង ។

[៦៧៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល
ធ្វើខ្ញុំរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ឲ្យជាទិគោរព ហើយត្រេកអរ
រីករាយ រតៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ធ្វើខ្ញុំរាគៈនោះ ឲ្យជា
ទិគោរព ខើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង បុគ្គល ធ្វើខ្ញុំទិដ្ឋិ ឲ្យជា
ទិគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រតៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ធ្វើខ្ញុំទិដ្ឋិនោះ ឲ្យជាទិគោរព ខើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។
ឯសហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ជាអធិបតិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៧៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ជាអធិបតិ ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

[៦៨០] ឧស្សនេន បហានត្វោ ធម្មោ ឧស្សនេន បហានត្វស្ស ច នេវ ឧស្សនេន ន កាវនាយ បហានត្វស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ ឧស្សនេន បហានត្វាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋាបាទញ្ច រូបាទំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨១] កាវនាយ បហានត្វោ ធម្មោ កាវនាយ បហានត្វស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ កាវនាយ បហានត្វំ រាគំ កុរុំ កក្កា អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ កុរុំ កក្កា កាវនាយ បហានត្វោ រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សហជាតាធិបតិ កាវនាយ បហានត្វាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨២] កាវនាយ បហានត្វោ ធម្មោ ឧស្សនេន បហានត្វស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ កាវនាយ បហានត្វំ រាគំ កុរុំ កក្កា អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ កុរុំ កក្កា ឧស្សនេន បហានត្វោ រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។

[៦៨០] ធមិ វែលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ ខែធមិ វែលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈផង វែលមិទគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គលៈ ដោយកាវនាផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ ធមិជាអធិបតិ វែលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ ខែពួកសម្មយុត្តកក្កុផង ពួកចិត្តសម្មដ្ឋាបាទផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៨១] ធមិ វែលគ្គលៈ ដោយកាវនា ជាបច្ច័យ ខែធមិ វែលគ្គលៈ ដោយកាវនា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើខ្ញុំរាគៈ វែលគ្គលៈ ដោយកាវនា ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអររីករាយ រាគៈ វែលគ្គលៈ ដោយកាវនា ធ្វើខ្ញុំរាគៈ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ ធមិជាអធិបតិ វែលគ្គលៈ ដោយកាវនា ជាបច្ច័យ ខែពួកសម្មយុត្តកក្កុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៨២] ធមិ វែលគ្គលៈ ដោយកាវនា ជាបច្ច័យ ខែធមិ វែលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើខ្ញុំរាគៈ វែលគ្គលៈ ដោយកាវនា ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ វែលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ធ្វើខ្ញុំរាគៈនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៦៨៣] ភាវនាយ បហានត្រា ធម្មោ ទេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្រា ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ ភាវ-
នាយ បហានត្រាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូបាណំ ។

[៦៨៤] ភាវនាយ បហានត្រា ធម្មោ ភាវនាយ
បហានត្រា ច ទេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្រា ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ ភាវនាយ បហានត្រាធិបតិ សម្ប-
យុត្តកាណំ ទព្វាណំ ចិត្តសមុដ្ឋាហានញ រូបាណំ ។

[៦៨៥] ទេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្រា
ធម្មោ ទេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្រា ធម្មស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ពានំ និគ្វា
សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុរុ
កត្វា បច្ចវេក្ខតិ បុត្រោ សុចិណ្ណាណិ . . . ណា ពា
វុដ្ឋហិត្វា យាណំ កុរុ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អរិយា មត្តា
វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុរុ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ផលំ កុរុ កត្វា
បច្ចវេក្ខតិ វិនិច្ឆាណំ កុរុ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ វិនិច្ឆាណំ

[៦៨៧] ធមិ វិសេក្កល្លះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ
វិសេក្កល្លះ ដោយទស្សនៈ មិនគ្មាន ដោយភាវនា ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ ធមិជាអធិបតិ វិសេក្ក-
ល្លះ ដោយភាវនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាហារ ។

[៦៨៨] ធមិ វិសេក្កល្លះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ
វិសេក្កល្លះ ដោយភាវនាផង ធមិ វិសេក្កល្លះ ដោយទស្សនៈ
មិនគ្មាន ដោយភាវនាផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជា-
តាធិបតិ គឺ ធមិជាអធិបតិ វិសេក្កល្លះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធន៍ ពួកចិត្តសមុដ្ឋាហារផង ។

[៦៨៩] ធមិ វិសេក្កល្លះ ដោយទស្សនៈ មិនគ្មាន
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ វិសេក្កល្លះ ដោយទស្សនៈ
មិនគ្មាន ដោយភាវនា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណា-
ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យបាន
សមាបាទសីល ធ្វើឲ្យឧបោសថកម្ម ធ្វើឲ្យកុសលនោះ ឲ្យជាវិគោ-
ព ហើយនិពារណា នូវកុសលខ្លាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ
ក្នុងកាលមុន . . . ចេញអំពីឈាន ធ្វើឲ្យឈាន ឲ្យជាវិគោព
ហើយនិពារណា ព្រះអរិយៈខ្លាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើឲ្យមគ្គ ឲ្យ
ជាវិគោព ហើយនិពារណា ធ្វើឲ្យវិសេក្កល្ល ឲ្យជាវិគោព ហើយនិ-
ពារណា ធ្វើឲ្យព្រះអរិយៈ ឲ្យជាវិគោព ហើយនិពារណា ព្រះនិព្វាន

តោត្រកុស្ម វេទានស្ម មគ្គស្ម ជលស្ម អធិបតិ-
ប្បត្តយេន បច្ចុយោ ។ សហជាតាធិបតិ លេ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
ទុទ្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្វា រូបាណំ អធិបតិប្បត្តយេន
បច្ចុយោ ។

[២៨៦] លេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វា ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្វាស្ម ធម្មស្ម
អធិបតិប្បត្តយេន បច្ចុយោ ភាវនាធិបតិ នាណំ
ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថកក្កំ កត្វា
តំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ធាតំ តំ កុំ កត្វា
ទស្សនេន បហាតត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
ជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ កុំ កត្វា ... យាណ
វុដ្ឋហិត្វា យាណំ កុំ កត្វា ... វត្ថុំ លេ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វេ ទទ្ធលេ កុំ កត្វា
អស្សាទេតិ អភិទទ្ធាតំ តំ កុំ កត្វា ទស្សនេន
បហាតត្វោ វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

ជាបច្ច័យ វៃនោត្រកុ វេទានេ មគ្គ និវេស ដោយអធិបតិប្បត្តិយ ។
ឯសហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ធាអធិបតិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ វៃនោត្រកុសម្បយុត្តកក្កន្ធនំ ក្ក
ចិត្តសមុដ្ឋានេវចនំ ដោយអធិបតិប្បត្តិយ ។

[២៨៦] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ វៃនោត្រកុ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ដោយអធិបតិប្បត្តិយ បានដល់ភាវនាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យបាន
សមាទានសីល ធ្វើទុបោសថកម្ម ធ្វើទូកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព
ហើយត្រេកអរ រីករាយ រក្សា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ធ្វើទូ
កុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព រើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ធ្វើទូ
កុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោ-
រព ... ចេញគំនិតលាន ហើយធ្វើទូកុសល ឲ្យជាទីគោរព ...
ឲ្យកុំ ធ្វើទូទុទ្ធាន្តទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយភាវនា ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រក្សា
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ធ្វើទូទុទ្ធាន្តនោះ ឲ្យជាទីគោរព រើបកើត
ឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

អភិធម្មបិដក អប្បយោបង្គំកប្បដ្ឋានំ

អភិធម្មបិដក អប្បយោបង្គំកប្បដ្ឋានំ

[៦៨៧] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ...
 ភាវនាណាធិបតិ នាធិ ធម្មា សីលំ សមាធិយំត្វា
 ទុច្ចោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សនេតិ អភិធម្មតិ
 តំ កុំ កត្វា ភាវនាយ បហាតត្វោ រាតោ
 ធម្មជ្ជតិ បុត្វេ ។ បេ ។ ទេវ ទស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្វេ ទត្វេ កុំ កត្វា អស្សនេតិ
 អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា ភាវនាយ បហាតត្វោ
 រាតោ ធម្មជ្ជតិ ។

[៦៨៨] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ទស្សនេន
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្មត្វយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា ទស្សនេន បហាតត្វា ទត្វា បច្ឆិមាធិ
 បច្ឆិមាធិ ទស្សនេន បហាតត្វាធិ ទត្វាធិ អនន្ត-
 រឃ្មត្វយេន បច្ចយោ ។

[៦៨៩] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ទេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ...
 ទស្សនេន បហាតត្វោ ទត្វា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរឃ្ម-
 ត្វយេន បច្ចយោ ។

[៦៨៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយភាវនា (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ...
 បានដល់ការម្សាន្តធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យបាន សមាធិសីល ធ្វើ
 ឧបាសវកម្ម ហើយក្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលនោះ ពតៈ
 ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ធ្វើឲ្យកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើប
 កើតឡើង ក្នុងកាលមុន ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យខ្លាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ឲ្យជាទីគោរព ហើយក្រេកអរ
 រីករាយ ពតៈ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ធ្វើឲ្យខ្លះនោះ ឲ្យជា
 ទីគោរព ទើបកើតឡើង ។

[៦៨៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអនន្តរឃ្មត្វយ័ គឺ ខ្លាំងឡាយ
 មុន ។ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃខ្លាំងឡាយ
 ក្រោយ ។ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអនន្តរឃ្មត្វយ័ ។

[៦៨៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ... គឺ
 ខ្លាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ
 ដោយអនន្តរឃ្មត្វយ័ ។

ឧបសគ្គកិច្ច បញ្ញាវិបាក

ឧបសគ្គកិច្ច បញ្ញាវិបាក

[៦៧០] ភាវណាយ បហាតត្យោ ធម្មោ ភាវណាយ
 បហាតត្យស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា ភាវណាយ បហាតត្យា ទន្ធា បច្ឆិមាធំ
 បច្ឆិមាធំ ភាវណាយ បហាតត្យាធំ ទន្ធាធំ អនន្ត-
 រវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧១] ភាវណាយ បហាតត្យោ ធម្មោ លេវ
 នស្សនេន ន ភាវណាយ បហាតត្យស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវណាយ បហាតត្យា
 ទន្ធា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧២] លេវ នស្សនេន ន ភាវណាយ បហា-
 តត្យោ ធម្មោ លេវ នស្សនេន ន ភាវណាយ បហា-
 តត្យស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា លេវ នស្សនេន ន ភាវណាយ បហាតត្យា
 ទន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ លេវ នស្សនេន ន
 ភាវណាយ ។ មេ ។ អនន្តរវ្យាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុ-
 លោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ រោនានស្ស តោត្រកុ

[៦៧០] ធមិ វិសេគុលេ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ
 វិសេគុលេ ដោយភាវនា ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាតាំងឡាយ
 មុន ។ វិសេគុលេ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាតាំងឡាយ
 ក្រោយ ។ វិសេគុលេ ដោយភាវនា ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ ។

[៦៧១] ធមិ វិសេគុលេ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ
 វិសេគុលេ ដោយស្សនៈ មិនគុលេ ដោយភាវនា ដោយអ-
 នន្តរវ្យាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាតាំងឡាយ វិសេគុលេ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ
 នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ ។

[៦៧២] ធមិ វិសេគុលេ ដោយស្សនៈ មិនគុលេ ដោយ
 ភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ វិសេគុលេ ដោយស្សនៈ មិនគុ-
 លេ ដោយភាវនា ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាតាំងឡាយ មុន ។
 វិសេគុលេ ដោយស្សនៈ មិនគុលេ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធាតាំងឡាយ ក្រោយ ។ វិសេគុលេ ដោយស្សនៈ មិនគុ-
 លេ ដោយភាវនា ។ មេ ។ ដោយអនន្តរវ្យាប្បច្ច័យ អនុលោម (ជា
 បច្ច័យ) នៃតោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃរោនានៈ តោត្រកុ

មគ្គស្ស ភេនាធិ មគ្គស្ស មត្តោ ផលស្ស ផល
ផលស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា ធិរោនា វុដ្ឋ-
ហន្តស្ស ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយន្តំ ផលសមាបត្តិយា
អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៣] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
។ បេ ។ ភាវជ្ជនា ទស្សនេន បហាតត្វាធិ ទន្ធាធិ
អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៤] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវជ្ជនា ភាវនាយ បហា-
តត្វាធិ ទន្ធាធិ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៥] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស សអនន្តវប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អនន្តវសន្តិសំ ។

[៦៧៦] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ទស្សនេន
បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តិណិ ។

(ជាបច្ច័យ) ខែបក្ក រោមាមៈ (ជាបច្ច័យ) ខែបក្ក មក្ក (ជាបច្ច័យ)
ខែផល ផល (ជាបច្ច័យ) ខែផល អនុលោម (ជាបច្ច័យ) ខែផល-
សមាបត្តិ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយន្តៈ របស់បុគ្គល កាលចេញអំពីខែរោម
ជាបច្ច័យ ខែផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ ។

[៦៧៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។ បេ ។
ភាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ ខែទន្ធាធិស្សាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ ។

[៦៧៨] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ដោយ
អនន្តវប្បច្ច័យ គឺ ភាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ ខែទន្ធាធិស្សាយ ដែលគួរលះ
ដោយភាវនា ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ ។

[៦៧៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយសមនន្តវប្បច្ច័យ ។ ប្រហស្ត្រា
នីតិអនន្តវប្បច្ច័យវិដា ។

[៦៨០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ ខែ
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ មាន
ករៈ ព ។

(២៧៧) ភាវនាយ បហានត្រា ធម្មោ ភាវនាយ
បហានត្រា ធម្មស្ស ធម្មស្ស ... តិណិ ។

(២៧៨) ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្រា ធម្មោ ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្រា ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្រា ឃិកោ ខន្ធោ
តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធាដំ ចិត្តសមុដ្ឋានានិ រូតានំ សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេ ខន្ធា ... បដិសន្ធិក្ករណ
ខន្ធា វត្តស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ត
ខន្ធាដំ ឃិកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណាដ្ឋំ មហាក្ខតានំ
មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូតានំ ពាហិវំ ...
អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញា-
សត្តានំ ... ។

(២៧៩) ទស្សនេន បហានត្រា ច ទេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្រា ច ធម្មោ ទេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្រា ធម្មស្ស ធម្មស្ស ...
ទស្សនេន បហានត្រា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូតានំ ។

(២៧៧) ធមិ វេលក្កលៈ ដោយភាវនា (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ
វេលក្កលៈ ដោយភាវនា ... តិ មានវារៈ ៣ ។

(២៧៨) ធមិ វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ
មិនក្កលៈ ដោយភាវនា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ វេល
មិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធទ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធល
... ខន្ធានំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ វត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធានំឡាយ មហាក្ខត ១
(ជាបច្ច័យ) នៃមហាក្ខត ៣ មហាក្ខតាំងឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន
... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។

(២៧៩) ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈក្តី ធមិ វេលមិន
ក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនាក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ
ធមិ វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនា ...
គឺ ខន្ធានំឡាយ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈក្តី មហាក្ខតាំងឡាយក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

អំណាចដ៏ពេញលេញ

[៧០០] ភាវនាយ បហាតត្យោ ច លេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្យោ ច ធម្មា លេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្យស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតត្យោ
ទត្ថា ច មហាក្កតា ច ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូតានំ ។

[៧០១] ទស្សនេន បហាតត្យោ ធម្មា ទស្ស-
នេន បហាតត្យស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតត្យោ ឋិតោ ទត្ថោ ... ។

[៧០២] ភាវនាយ បហាតត្យោ ធម្មា ភាវនាយ
បហាតត្យស្ស ធម្មស្ស ... ភាវនាយ បហាតត្យោ
ឋិតោ ទត្ថោ តិណ្ណន្នំ ទត្ថានំ ។

[៧០៣] លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្យោ
ធម្មា លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្យស្ស
ធម្មស្ស ... លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្យោ
ឋិតោ ទត្ថោ តិណ្ណន្នំ ទត្ថានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ទ្វេ ទត្ថោ ... បដិសន្ធិកុណោ លេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្យោ ឋិតោ ទត្ថោ តិណ្ណន្នំ ទត្ថានំ
វត្តស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ទត្ថោ ...

អំណាចដ៏ពេញលេញ

[៧០០] ធមិ វេលគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ ធមិ វេលបិទគ្គ-
លៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
វេលមិទគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ វេលគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ
បហាតត្តវាត្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃភូតិក្កសមុដ្ឋានរូប ។

[៧០១] ធមិ វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធមិ វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ
វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ... ។

[៧០២] ធមិ វេលគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ
វេលគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ ... គឺ ខន្ធទ វេលគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ
(ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធទ ។

[៧០៣] ធមិ វេលមិទគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គលៈ
ដោយការវាត្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ វេលមិទគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ
មិទគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ ... គឺ ខន្ធទ វេលមិទគ្គលៈ ដោយ
ទស្សនៈ មិទគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយ
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធទ ២ ... ខន្ធទ វេលមិទគ្គលៈ ដោយ
ទស្សនៈ មិទគ្គលៈ ដោយការវាត្តិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ផង
វត្តស្ស ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធទ ២ ...

ខន្ធា វត្តស្ស វត្ត ខន្ធានំ ឯតំ មហាក្កតំ តិណ្ណន្នំ
 មហាក្កតានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អសញ្ញ-
 សត្តានំ ... ។

(៧០៤) នស្សនេន បហានត្វោ ធម្មោ នស្សនេន
 បហានត្វស្ស ធម្មស្ស និស្សយរាជ្ជដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 តិណិ ។ ភាវនាយ ... តិណិ ។ នេវ នស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហានត្វោ ធម្មោ នេវ នស្សនេន ន
 ភាវនាយ ។ បេ ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហានត្វោ ឯតោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ វិគ្គ-
 សមុដ្ឋាហានញ្ច រូបានំ ទ្វេ ខន្ធា ... បដិ-
 សន្និក្កុណោ ខន្ធា វត្តស្ស វត្ត ខន្ធានំ ឯតំ មហា-
 ក្កតំ ... អសញ្ញសត្តានំ ... ចក្កាយាននំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ កាយាយាននំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស វត្ត ... ។

ខន្ធានំខ្យាយ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ត វត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធានំខ្យាយ
 មហាក្កត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្កត ៣ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន របស់
 ពួកអសញ្ញសត្ត ... ។

(៧០៥) ធមិ ដែលគ្គលៈ ដោយទស្សន ជាបច្ច័យ នៃ
 ធមិ ដែលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយនិស្សយប្បដ្ឋយេន គឺ មាន
 វាវៈ ៣ ។ ដោយភាវនា ... គឺ មានវាវៈ ៣ ។ ធមិ ដែលមិន
 គ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយភាវនា (ជាបច្ច័យ នៃធមិ)
 ដែលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយភាវនា ។ បេ ។
 គឺ ខន្ធា ១ ដែលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយ
 ភាវនា (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធា ៣ ដ៏ ពួកចិត្តសមុដ្ឋាហានដ៏ ខន្ធា
 ... ខន្ធានំខ្យាយ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ត ក្នុងខណៈនៃបដិសន្និ វត្ត
 (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធានំខ្យាយ មហាក្កត ១ ... របស់ពួកអសញ្ញ-
 សត្ត ... ចក្កាយាននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ។ បេ ។
 កាយាយាននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ត ... ។

[៧០៥] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្វា ធម្មា ទស្សនេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ទស្សនេន បហា-
 តត្វានំ ខត្តានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វា ធម្មា ភាវនាយ
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ... វត្ថុ ភាវនាយ បហា-
 តត្វានំ ខត្តានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៦] ទស្សនេន បហាតត្វា ច ទេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វា ច ធម្មា ទស្សនេន
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទស្សនេន បហាតត្វា ឃតោ ខត្តោ ច វត្ថុ ច
 តិណ្ណានំ ខត្តានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេ
 ខត្តា ... ។

[៧០៧] ទស្សនេន បហាតត្វា ច ទេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វា ច ធម្មា ទេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ...
 ទស្សនេន បហាតត្វា ខត្តា ច មហាក្ខតា ច
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ វត្ថានំ ។

[៧០៥] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ
 វិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ។ ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា (ជាបច្ច័យ) វិនិច្ឆ័យ ដែលគួរលះ
 ដោយភាវនា ... គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដែល
 គួរលះ ដោយភាវនា ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ។

[៧០៦] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធមិ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាក្តី ជាបច្ច័យ
 វិនិច្ឆ័យ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយវិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ វិនិច្ឆ័យ ដោយ
 វិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ ខន្ធ ៦ ... ។

[៧០៧] ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធមិ ដែលមិនគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាក្តី (ជាបច្ច័យ) វិនិច្ឆ័យ
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ... គឺ
 ខន្ធវិនិច្ឆ័យ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី មហាក្ខតវិនិច្ឆ័យក្តី
 (ជាបច្ច័យ) វិនិច្ឆ័យក្តីសម្មដ្ឋានប្បច្ច័យ ។

(៧០៨) ធម៌ ដែលក្នុងលះ ដោយការនាត្តិ ធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាត្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលក្នុងលះ ដោយការនា ដោយទិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
គួរលះ ដោយការនាត្តិ វត្ថុត្តិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយទិស្សៈ
យប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ។

(៧០៩) ធម៌ ដែលក្នុងលះ ដោយការនាត្តិ ធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាត្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ដោយ
ទិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលក្នុងលះ ដោយការនាត្តិ
មហាក្កត្តិវិទ្ធាយត្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃក្កត្តិវិទ្ធាយត្តិ ។

(៧១០) ធម៌ ដែលក្នុងលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលក្នុងលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណ៍បច្ចិស្ស័យ អនន្តបច្ចិស្ស័យ និងបកក្កទិស្ស័យ ។ បកក្ក-
បច្ចិស្ស័យ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ខ្យលៈ ដែលក្នុងលះ ដោយ
ទស្សនៈ ហើយសម្រាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ...
បំបែកសង្ឃ ខ្យលៈ ដែលក្នុងលះ ដោយទស្សនៈ ...

(៧០៨) ធម៌ ដែលក្នុងលះ ដោយការនាត្តិ ធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាត្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលក្នុងលះ ដោយការនា ដោយទិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
គួរលះ ដោយការនាត្តិ វត្ថុត្តិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយទិស្សៈ
យប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ។

(៧០៩) ធម៌ ដែលក្នុងលះ ដោយការនាត្តិ ធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាត្តិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ដោយ
ទិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានិទ្ធាយ ដែលក្នុងលះ ដោយការនាត្តិ
មហាក្កត្តិវិទ្ធាយត្តិ (ជាបច្ច័យ) នៃក្កត្តិវិទ្ធាយត្តិ ។

(៧១០) ធម៌ ដែលក្នុងលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលក្នុងលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណ៍បច្ចិស្ស័យ អនន្តបច្ចិស្ស័យ និងបកក្កទិស្ស័យ ។ បកក្ក-
បច្ចិស្ស័យ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ខ្យលៈ ដែលក្នុងលះ ដោយ
ទស្សនៈ ហើយសម្រាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ...
បំបែកសង្ឃ ខ្យលៈ ដែលក្នុងលះ ដោយទស្សនៈ ...

មោហំ ... ទិដ្ឋិ ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ ទាណំ
 ហនតិ ... សង្ឃំ ភិទ្ទតិ ទស្សនេន បហាតត្រា
 ភតោ ... ទោសោ មោហា ទិដ្ឋិ ... បត្តនា
 ទស្សនេន បហាតត្រាស្ស ភតស្ស ទោសស្ស មោ-
 ហស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៧០១] ទស្សនេន បហាតត្រា ធម្មោ ទេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្រាស្ស ធម្មស្ស ...
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខន្ធលនិស្សយោ ។ បកក្ខន្ធ-
 បនិស្សយោ ទស្សនេន បហាតត្រា ភតិ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ
 ករោតិ ។ សង្ឃំតំ ។ សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ ទស្សនេន
 បហាតត្រា ទោសំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ
 ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ ទស្សនេន បហាតត្រា
 ភតោ ... ទោសោ មោហា ទិដ្ឋិ ... បត្តនា
 សទ្ធាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
 កស្ស ទុក្ខស្ស ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទ្រវោហោ ... អ្វីវិដ្ឋិ ... កាស្រ័យ ទ្រវោហោ ហើយ
 សម្លាប់សត្វ ... ចំបែកសង្ឃ ពតៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ...
 ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃពតៈ
 ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧០២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនិច្ឆ័យ ... បានដល់
 អនន្តរូបនិស្សយ ទិដ្ឋិបកក្ខន្ធលនិស្សយ ។ បកក្ខន្ធលនិស្សយ គឺ បុគ្គល
 កាស្រ័យទ្រវោហោៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ហើយទ្រវោហោ សមា-
 ទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ញ្ញាណសមាបត្តិ
 ទ្រវោហោ ទ្រវោហោ ទ្រវោហោ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ...
 កាស្រ័យទ្រវោហោ ហើយទ្រវោហោ ... ញ្ញាណសមាបត្តិ ទ្រវោហោ
 ទ្រវោហោ ពតៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ... ទោសៈ មោហៈ
 ទិដ្ឋិ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ចក្ខុ កាយិកសុខ
 កាយិកទុក្ខ ទិដ្ឋិជលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ស្សនត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៧១២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌

ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ម-
ណូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកក្ខបនិស្ស័យ ។ បកក្ខប-
និស្ស័យ គឺ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ... ទោសៈ
មោហៈ មានៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ ទោសៈ
មោហៈ មានៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧១២) ការវិនាយ បហានតត្វោ ធម្មោ ការវិនាយ
បហានតត្វស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន បច្ចុយោ
អាម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខប-
និស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ ការវិនាយ បហា-
តត្វោ រាគោ ... ទោសោ មោហោ មានោ ...
មត្តោ ការវិនាយ បហានតត្វស្ស រាគស្ស ទោសស្ស
មោហស្ស មានស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន
បច្ចុយោ ។

(៧១៣) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌

ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ម-
ណូបនិស្ស័យ និងបកក្ខបនិស្ស័យ ។ បកក្ខបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
អាស្រ័យ នូវរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ហើយសម្លាប់សត្វ ...
បំបែកសង្ឃី នូវទោសៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ... នូវមោហៈ
... នូវមានៈ ... អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយសម្លាប់
សត្វ ... បំបែកសង្ឃី រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ...

(៧១៣) ការវិនាយ បហានតត្វោ ធម្មោ ឧបនិស្ស-
យេន បហានតត្វស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច័យេន
បច្ចុយោ អាម្មណ្យបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។
បកក្ខបនិស្សយោ ការវិនាយ បហានតត្វំ រាគំ ឧប-
និស្សយោ ទាណំ ហានតិ ... សង្ឃី ភិទ្ធតិ
ការវិនាយ បហានតត្វំ ទោសំ ... មោហំ ...
មានំ ... មត្តំ ឧបនិស្សយោ ទាណំ ហានតិ ...
សង្ឃី ភិទ្ធតិ ការវិនាយ បហានតត្វោ រាគោ ...

នោសោ មោហោ មាដោ ... បត្តនា ធន្យនេន
បហាតត្វស្ស ភកស្ស នោសស្ស មោហស្ស ធិដ្ឋិយា
បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សក-
កណ្ណោ ធន្ណកតោ បរកណ្ណោ ធន្ណភកស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ សកបរិក្កហោ ធន្ណកតោ
បរិក្កហោ ធន្ណភកស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៧១២] ភាវនាយ បហាតត្វា ធម្មោ លេវ
ធន្យនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ ភាវនាយ
បហាតត្វំ ភកំ ឧបនិស្សយ នាធំ ទេតិ ...
សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ នោសំ
... មោហំ ... មាធំ ... បត្តធំ ឧបនិស្សយ
នាធំ ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ភាវនាយ
បហាតត្វោ ភកោ ... នោសោ មោហោ មាដោ
... បត្តនា សន្ទាយ ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទោសៈ មោហាៈ មាដាៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃភគៈ
ទោសៈ មោហាៈ ចំណុំ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ធន្ណកតៈ ក្នុងកណ្ណរបស់ខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃ
ធន្ណកតៈ ក្នុងកណ្ណនៃបុគ្គលដទៃ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ធន្ណកតៈ
ក្នុងទ្រព្យដែលខ្លួនហ្មត់ហែងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធន្ណកតៈ ក្នុងទ្រព្យ
ដែលបុគ្គលដទៃហ្មត់ហែងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧១២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។
បកក្ខបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ ទូរកតៈ ដែលគួរលះ ដោយ
ការនា ហើយឲ្យបាន ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ទូរទោសៈ
ដែលគួរលះ ដោយការនា ... ទូរមោហាៈ ... ទូរមាដាៈ ...
អាស្រ័យ ទូរសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យ
កើតឡើង ភគៈ ដែលគួរលះ ដោយការនា ... ទោសៈ មោហាៈ
មាដាៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ និងផលសមាបត្តិ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧១៥) នៅ ទស្សនេន ន កាវនាយ បហានត្យោ

ធម្មោ នៅ ទស្សនេន ន កាវនាយ បហានត្យោ
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌ-
បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។
បកក្ខបនិស្សយោ សន្នំ ឧបនិស្សយ ទានំ
ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សីលំ ... សុតំ
ទានំ បញ្ញំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ទុក្ខ-
កោដលំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ
... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សន្នា ... សីលំ សុតំ
ទានោ បញ្ញា កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ទុក្ខ-
កោដលំ ... សេនាសនំ សន្នាយ បញ្ញាយ
កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ផល-
សមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧១៦) នៅ ទស្សនេន ន កាវនាយ

បហានត្យោ ធម្មោ ទស្សនេន បហានត្យោ
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្ម-
ណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្ស-
យោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ សន្នំ ឧបនិស្សយ ...

(៧១៥) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយភាវនា ជាច្រើន ខែធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយភាវនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បានផលការម្មណ្ឌប-
និស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ
នំ បុគ្គល កាស្រីយ ខ្ញុំសព្វា ហើយឲ្យបាន ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង ខ្ញុំសីល ... ខ្ញុំសុតៈ ចាតៈ បញ្ញា កាយិកសុខ
កាយិកទុក្ខ រដូវ ភោជន ... កាស្រីយ ខ្ញុំសេនាសនៈ ហើយឲ្យ
បាន ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សព្វា ... សីល សុតៈ
ចាតៈ បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ ភោជន ... សេនា-
សនៈ ជាច្រើន ខែសព្វា បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផល-
បមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន ។

(៧១៦) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយភាវនា ជាច្រើន ខែធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បានផលការម្មណ្ឌបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និង
បកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ នំ បុគ្គល កាស្រីយ ខ្ញុំសព្វា ...

ទិដ្ឋិ គណ្ណាតិ សីលំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សយ
មាលំ ហនតិ ... សង្ឃំ កិច្ចតិ សទ្ធា ...
សេនាសនំ ទស្សនេន បហាតត្ថស្ស រាគស្ស
នោសស្ស មោហស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនា ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៧] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថ-
បនិស្សយោ សន្តំ ឧបនិស្សយ មាធំ ជិប្បេតិ សីលំ
... បញ្ញំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ
កោដនំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សយ មាធំ ជិប្បេ-
តិ សទ្ធា ... បញ្ញា កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
ទុក្ខំ ឧត្តំ កោដនំ ... សេនាសនំ ភាវនាយ
បហាតត្ថស្ស រាគស្ស នោសស្ស មោហស្ស មា-
នស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ប្រការទិដ្ឋិ ឡូសីល ... កាស្រ័យ ឡូសេនាសនៈ ហើយ
សម្លាប់សត្វ ... បំបែកសង្ឃី សទ្ធា ... សេនាសនៈ ជា
បច្ច័យ ខែរតៈ ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ និវេសចក្កិប្រាថ្នា ដែល
គ្មាន ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧១៧] ធមិ ដែលមិនគ្មាន ដោយទស្សនៈ មិនគ្មាន ដោយ
ភាវនា ជាបច្ច័យ ខែរតិ ដែលគ្មាន ដោយភាវនា ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌូបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកត្ថូ-
បនិស្សយ ។ បកត្ថូបនិស្សយ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ឡូសទ្ធា ហើយ
ជំរឿនមានៈ ឡូសីល ... ឡូបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
ផ្សេរ កោដន ... កាស្រ័យ ឡូសេនាសនៈ ហើយជំរឿនមានៈ
សទ្ធា ... បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ ផ្សេរ កោដន ...
សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ ខែរតៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ និង
សេចក្តីប្រាថ្នា ដែលគ្មាន ដោយភាវនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧០៨] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្រោ

ធម្មោ ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្រោ
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណា-
បុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ ការម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ
អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ ...
យានំ ជ្ជិវំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធិ រសេ
ដោដ្ឋត្រេ វត្ថុំ ... និទ្រេន ចក្កុធា រូបំ បស្សតិ
និព្វាយ សោតនាគុយោ សន្នំ សុណាតិ រូនាយនំ
ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋត្រាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កា-
យនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយនំ កាយ-
វិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នញ្ញានំ ទញ្ញានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៩] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្រោ

ធម្មោ ទស្សនេន បហានត្រោ ធម្មស្ស បុរេជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។

[៧១៨] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយភាវនា ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាបុរេជាត
និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្មណាបុរេជាត គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ឡើ
ចក្ក ជាមិនខៀវ ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឡើសោតៈ ... ឡើយានៈ
ដំក្ល កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកដេដ្ឋព្វៈ
វត្ថុ ... ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ក ពួកសំឡេង ដោយទិព្វសោតនាគុ
រូបាយននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោដ្ឋត្រាយននៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្កា-
យននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
កាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំដ៍ឡាយ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧១៩] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។

អារម្មណបុរេជានំ ចក្កុំ អស្សនេតិ អភិទទ្ទតិ តំ
 អារត្ត ទស្សនេន បហាតត្វោ វគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ វិចីកិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ ទស្សនេន បហាតត្វំ
 ទោមទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ វត្ថុំ អស្សនេតិ
 អភិទទ្ទតិ តំ អារត្ត ទស្សនេន បហាតត្វោ
 វគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចីកិញ្ចា ឧប្បជ្ជតិ
 ទស្សនេន បហាតត្វំ ទោមទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ ទស្សនេន បហាតត្វានំ ទត្វានំ
 បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយា ។

[៧២០] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា.

តត្វោ ទម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ទម្មស្ស
 បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជានំ វត្ថុ.
 បុរេជានំ ។ អារម្មណបុរេជានំ ចក្កុំ អស្សនេតិ
 អភិទទ្ទតិ តំ អារត្ត ភាវនាយ បហាតត្វោ វគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ
 ទោមទស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ ... កាយំ រូបេ ...

អារម្មណបុរេជានំ គី បុគ្គល ក្រេតអរ រីករយ ចំពោះចក្ក វគៈ
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាត្ន ខ្ញុំចក្កនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ
 កើតឡើង វិចីកិញ្ចា កើតឡើង ទោមទស្ស ដែលគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ កើតឡើង ។ បេ ។ បុគ្គល ក្រេតអរ រីករយ ចំពោះ
 វត្ថុ វគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាត្ន ខ្ញុំវត្ថុនោះ ទើបកើត
 ឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចីកិញ្ចា កើតឡើង ទោមទស្ស ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជានំ គី វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃទទ្ធានីឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយបុរេជាន-
 ប្បច្ច័យ ។

[៧២០] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ

ភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ដោយបុរេជាន-
 ប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជានំ និងវត្ថុបុរេជានំ ។ អារម្មណបុរេជានំ
 គី បុគ្គល ក្រេតអរ រីករយ ចំពោះចក្ក វគៈ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា
 ប្រាត្ន ខ្ញុំចក្កនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមទស្ស
 ដែលគួរលះ ដោយភាវនា កើតឡើង ខ្ញុំសោតៈ ... កាយ ភ្នក្រូច ...

ដោយដូច្នោះ . . . វត្ថុ អស្សនេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អារត្ត
 ភាវនាយ បហាតត្យោ រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ ភាវនាយ បហាតត្វានំ ទត្វានំ បុរេ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៧២០] ទស្សនេន បហាតត្យោ ធម្មោ ទេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
 បញ្ញាជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បញ្ញាជាតា ទស្សនេន
 បហាតត្វា ទត្វា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 បញ្ញាជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៧២២] ភាវនាយ បហាតត្យោ ធម្មោ ទេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
 បញ្ញាជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បញ្ញាជាតា ភាវនាយ
 បហាតត្វា ទត្វា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 បញ្ញាជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

ពួកវាដូច្នោះ . . . ព្រឹត្តិអរ វិភពយ ចំពោះវត្ថុ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយ
 ភាវនា ប្រាថ្នា ឱ្យវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចុះ កើតឡើង ពោម-
 នស្ស ដែលគួរលះ ដោយភាវនា កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត
 គឺ វត្ថុ ជាប់ជំងឺ នៃខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧២១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាប់ជំងឺ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ដោយបញ្ញា-
 ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បញ្ញាជាត គឺ ខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ ជាប់ជំងឺ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបញ្ញា-
 ជាតប្បច្ច័យ ។

[៧២២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាប់ជំងឺ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ដោយ
 បញ្ញាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បញ្ញាជាត គឺ ខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយភាវនា ជាប់ជំងឺ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបញ្ញា-
 ជាតប្បច្ច័យ ។

[៧២៣] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចា នធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្ថស្ស ធម្មស្ស បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បន្តាជាតា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថា
ទន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បន្តាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២៤] ទស្សនេន បហាតត្ថា នធម្មា ទស្ស-
នេន បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ទស្សនេន បហាតត្ថា ទន្ធា
បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២៥] ភាវនាយ បហាតត្ថា នធម្មា ភាវ-
នាយ បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ភាវនាយ បហាតត្ថា ទន្ធា
បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២៦] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថា
នធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថស្ស
ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា

[៧២៣] ធមិ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយ
ភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គ-
លៈ ដោយភាវនា ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បាទដល់បច្ចាជាត គឺ ខន្ធ
ទាំងឡាយ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយភាវនា
ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[៧២៤] ធមិ វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ
វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំង-
ឡាយ មុន ។ វេលគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំង-
ឡាយ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៧២៥] ធមិ វេលគ្គលៈ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ
វេលគ្គលៈ ដោយភាវនា ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ
មុន ។ វេលគ្គលៈ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ
ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៧២៦] ធមិ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គលៈ ដោយ
ភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ វេលមិនគ្គលៈ ដោយទស្សនៈ មិនគ្គ-
លៈ ដោយភាវនា ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ មុន ។

ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យា ទត្តា
បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានទស្ស
តោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

(៣២៧) ទស្សនេន ភាវនាយ បហានត្យា ធម្មោ
ទស្សនេន បហានត្យស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទស្សនេន បហានត្យា ចេតនា សម្ម-
យុត្តកានំ ទត្តានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៨) ទស្សនេន បហានត្យា ធម្មោ ទេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្យស្ស ធម្មស្ស កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណិកា ។
សហជាតា ទស្សនេន បហានត្យា ចេតនា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ធានាខណិកា ទស្សនេន បហានត្យា ចេតនា វិហា-
កានំ ទត្តានំ កដត្តា ច រូទានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យ
នៃទត្តាទាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជា
បច្ច័យ) នៃតោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ តោត្រកុ (ជា
បច្ច័យ) នៃមត្ត វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២៧) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដែលគួរលះ
ដោយការវិនិច្ឆ័យ មិនមែន ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្មយុត្តកក្នុង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣២៨) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនិច្ឆ័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ខណិកាខណិកៈ ។ សហ-
ជាត គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ធានាខណិកៈ គឺ ចេតនា
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិហាកក្នុងផង ពួក
កដត្តារូផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧២៧] ឧស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧស្ស-
នេន បហាតត្វស្ស ច ខេវ ឧស្សនេន ន ភាវ-
នាយ បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧស្សនេន បហាតត្វា ចេតនា សម្ម-
យុត្តកានំ ខត្តានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ កក្កប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២៨] ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ភាវនាយ បហាតត្វា ចេតនា សម្មយុត្តកានំ
ខត្តានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២៩] ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ខេវ ឧស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស កក្កប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតត្វា ចេតនា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូតានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣០] ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ច ខេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ភាវនាយ បហាតត្វា ចេតនា សម្មយុត្តកានំ ខត្តានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការនាផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុងផង ពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការនា ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ
ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣៤] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការនាផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែល
គួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តក្នុងផង ពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣៣] ទេវ ទិស្សនេន ន កាវនាយ បហានត្រោ

ធម្មោ ទេវ ទិស្សនេន ន កាវនាយ បហានត្រោ
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតា-
ខណិកា ។ សហជាតា ទេវ ទិស្សនេន ន
កាវនាយ បហានត្រោ ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ
ខត្តានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ទេវ ទិស្សនេន ន
កាវនាយ បហានត្រោ ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ
ខត្តានំ កដត្តា ច រូបាណំ ។ ជាតាខណិកា ទេវ
ទិស្សនេន ន កាវនាយ បហានត្រោ ចេតនា
វិចារកាណំ ខត្តានំ កដត្តា ច រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៧៣៤] ទេវ ទិស្សនេន ន កាវនាយ បហា-

នត្រោ ធម្មោ ទេវ ទិស្សនេន ន កាវនាយ បហា-
នត្រោ ធម្មស្ស វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកា
ទេវ ទិស្សនេន ន កាវនាយ បហានត្រោ ឯកោ
មនោ តិណ្ណាណំ ខត្តានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបាណំ
វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ខត្តា
វត្តស្ស វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣៧] ធមិ វែលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនេ មិទគ្គុលះ

ដោយការនា ជាបច្ច័យ ខៃធមិ វែលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនេ មិទ
គ្គុលះ ដោយការនា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត ខិននានាខ-
ណិកះ ។ សហជាត គឺ ចេតនា វែលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនេ
មិទគ្គុលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង ពួកចិត្ត-
សម្បជានុប្បដង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា វែលមិទគ្គុលះ ដោយ
ទស្សនេ មិទគ្គុលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ ខៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង
ពួកកដត្តាប្បដង ក្នុងខណៈខៃបដិសន្ធិ ។ ឯនានាខណិកះ គឺ ចេតនា
វែលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនេ មិទគ្គុលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ
ខៃពួកវិបាកក្នុងផង ពួកកដត្តាប្បដង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣៤] ធមិ វែលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនេ មិទគ្គុលះ

ដោយការនា ជាបច្ច័យ ខៃធមិ វែលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនេ
មិទគ្គុលះ ដោយការនា ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ខៃ វែល
មិទគ្គុលះ ដោយទស្សនេ មិទគ្គុលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ ខៃខន្ធ
៣ ផង ពួកចិត្តសម្បជានុប្បដង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធានិទ្ធាយ
ជាបច្ច័យ ខៃវត្ត ក្នុងខណៈខៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៧៣៥) ទស្សនេន បហានត្វា ធម្មោ ទស្ស-
 នេន បហានត្វស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ កតត្ថិកាណ ។ សត្ត
 បញ្ញា ។ . . . វត្ថុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្ក-
 ត្រ័យត្វា រូបជីវិតត្រ័យត្វា ។ សត្ត បញ្ញា ។
 ណាទប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បញ្ញាជាតំ ។ សហជាតា ទស្ស-
 នេន បហានត្វា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាបាធំ រូបាធំ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បញ្ញាជាតា ទស្សនេន
 បហានត្វា ខន្ធា បុរេជាតស្ស វេសស្ស កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៣៦) កាវនាយ បហានត្វា ធម្មោ នេវ
 ទស្សនេន ន កាវនាយ បហានត្វស្ស ធម្មស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បញ្ញាជាតំ ។
 វេទម្បិ ទស្សនេន សទិសំ ។

(៧៣៧) ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ កតត្ថិកាណា ។ បញ្ញា ៧ ។ . . ជាបច្ច័យ
 ដោយវត្ថុយប្បច្ច័យ ចក្កត្រ័យក្តី រូបជីវិតត្រ័យក្តី ។ បញ្ញា ៧ ។
 ជាបច្ច័យ ដោយណាទប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាទដល់
 សហជាត និងបញ្ញាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធានិច្ចាយ វេលក្ក-
 លៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ ។ ឯបញ្ញាជាត គឺ ខន្ធានិច្ចាយ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ វេលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៧៣៨) ធមិ វេលក្កលៈ ដោយកាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ
 វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយកាវនា ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បាទដល់សហជាត និងបញ្ញាជាត ។ បទនេះ ប្រហែល
 គ្នានឹងទស្សនៈវិដេរ ។

[៧៣៨] ទេវំ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យោ
ធម្មោ ទិស្សនេន បហានត្យស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្ប្ន-
ច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ ទិស្សនេន បហា-
នត្វានំ ខត្វានំ វិប្បយុត្តប្ប្នច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣៩] ទេវំ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្យោ ធម្មោ ភាវនាយ បហានត្យស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្ប្នច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ ភាវនាយ
បហានត្វានំ ខត្វានំ វិប្បយុត្តប្ប្នច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៤០] ទិស្សនេន បហានត្យោ ធម្មោ ទិស្សនេន
បហានត្យស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្ប្នច្ចយេន បច្ចយោ
ទិស្សនេន បហានត្យោ ឃិកោ ខត្វោ តិស្តានំ ខត្វានំ
អត្ថិប្ប្នច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខត្វា . . . ។

[៧៤១] ទិស្សនេន បហានត្យោ ធម្មោ ទេវំ
ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្ប្នច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បច្ឆាជានំ ។
សហជានំ ទិស្សនេន បហានត្យោ ខត្វោ ចិត្តិសម្មដ្ឋា-
នានំ រូតានំ អត្ថិប្ប្នច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជានំ
ទិស្សនេន បហានត្យោ ខត្វោ បុរេជានស្ស វត្ថុស្ស
កាយស្ស អត្ថិប្ប្នច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣៨] ធមិ វេលមិទក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិទក្កលៈ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយ
វិប្បយុត្តប្ប្នច្ច័យ បានដល់បុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធតាំង
ឡាយ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយវិប្បយុត្តប្ប្នច្ច័យ ។

[៧៣៩] ធមិ វេលមិទក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិទក្កលៈ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ វេលក្កលៈ ដោយភាវនា ដោយ
វិប្បយុត្តប្ប្នច្ច័យ បានដល់បុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធតាំងឡាយ
វេលក្កលៈ ដោយភាវនា ដោយវិប្បយុត្តប្ប្នច្ច័យ ។

[៧៤០] ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ វេល
ក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្ថិប្ប្នច្ច័យ គឺ ខន្ធទ វេលក្កលៈ
ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្ថិប្ប្នច្ច័យ ខន្ធល . . . ។

[៧៤១] ធមិ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ វេល
មិទក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិទក្កលៈ ដោយភាវនា ដោយអត្ថិប្ប្នច្ច័យ
បានដល់សហជាន និងបច្ឆាជាន ។ សហជាន គឺ ខន្ធតាំងឡាយ
វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃភក្កចិត្តិសម្មដ្ឋានរូប ដោយ
អត្ថិប្ប្នច្ច័យ ។ បច្ឆាជាន គឺ ខន្ធតាំងឡាយ វេលក្កលៈ ដោយ
ទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ វេលកើតមុន ដោយអត្ថិប្ប្នច្ច័យ ។

[៧៤២] នស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ នស្ស-
នេន បហាតត្វស្ស ច ខេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស អត្តប្បត្ថយេន បច្ចយោ
នស្សនេន បហាតត្វោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានេនា រូតានំ ទ្វេ ខន្ធា ... ។
ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វស្ស
ធម្មស្ស ... តិណិ ។ នស្សនេន សេនិសំ កាតត្វំ ។

[៧៤៣] ខេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វោ ធម្មោ ខេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វស្ស ធម្មស្ស អត្តប្បត្ថយេន បច្ចយោ សហជាតំ
បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ រាហារំ វេទ្រិយំ ។ សហ-
ជាតោ ខេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
ធានេនា រូតានំ អត្តប្បត្ថយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
ក្កុណោ ខន្ធា វត្តស្ស វត្ត ខន្ធានំ អត្តប្បត្ថយេន
បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ ។ សន្ធិត្តំ ។ អសញ្ញ-
សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។ បុរេជាតំ បត្តិ
អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ ...

[៧៤៤] ធមិ វេលគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ វៃធមិ
វេលគ្គុលះ ដោយទស្សនៈផង ធមិ វេលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ
មិទគ្គុលះ ដោយភាវនាផង ដោយអត្តប្បច្ច័យ គឺ ១១១ វេលគ្គុ-
លះ ដោយទស្សនៈ (ជាបច្ច័យ) វៃ១១ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
១១ ៦ ... ។ ធមិ វេលគ្គុលះ ដោយភាវនា (ជាបច្ច័យ)
វៃធមិ វេលគ្គុលះ ដោយភាវនា ... គឺ មានវាៈ ៣ ។ បណ្ឌិត
គប្បី ធ្វើឱ្យប្រហែលគ្នាដោយទស្សនៈដែរ ។

[៧៤៥] ធមិ វេលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គុលះ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ វៃធមិ វេលមិទគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ
មិទគ្គុលះ ដោយភាវនា ដោយអត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
បច្ឆាជាត អាហារ និងវេទ្រិយំ ។ សហជាត គឺ ១១១ វេល
មិទគ្គុលះ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គុលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ
វៃ១១ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្តប្បច្ច័យ ១១១
ឡាយ (ជាបច្ច័យ) វៃវត្ត ក្នុងខណៈវៃធមិសន្ធិ វត្ត ជាបច្ច័យ
វៃ១១១១ឡាយ ដោយអត្តប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។
មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។ ឯបុរេជាត គឺ បុគ្គល
យើងឮឮស្តី ខ្ញុំចក្ខុ ថាមិនរឿង ជាខ្ញុំ មិនមែនខ្ញុំ ខ្ញុំវាសាតៈ ...

អភិធម្មចិដពេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កាយំ រូបេ ... ដោដ្ឋត្វេ ... វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
អនត្តតោ វិបស្សនំ ទិព្វេន ចក្កុយា រូបំ បស្សនំ
ទិញាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុណាតិ រូបាយតនំ
ចក្កុវិញាណស្ស ដោដ្ឋញាយតនំ កាយវិញាណស្ស
ចក្កាយតនំ ចក្កុវិញាណស្ស កាយាយតនំ កាយ-
វិញាណស្ស វត្ថុំ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតញ្ចំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
បន្ទាជាតា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ច
ខត្វា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតតធឿកាពោ អាហារោ
ឥមស្ស កាយស្ស រូបដិវិត្តិយំ កដត្តារូបំ ។

[៧២២] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចា នម្មោ ទស្សនេន បហាតញ្ចស្ស ទម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ ចក្កុំ អស្សាទេតិ
អភិធម្មតិ តំ អាវត្ត ទស្សនេន បហាតញ្ចោ រាតោ
ទុប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋំ ទុប្បជ្ជតិ វិចីកិច្ឆា ទុប្បជ្ជតិ នោ-
មទស្សំ ទុប្បជ្ជតិ សោតំ ... វត្ថុំ អស្សាទេតិ
វត្ថុំ ទស្សនេន បហាតញ្ចំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

កាយ ព្ពកុរូប ... ព្ពកុរោវ្យាគ្គៈ ... ឃើញាច្យាសំ បុរេតុ ជាមិន
ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញាច្យាសំ ដោយវិញាច្យាសំ ដោយ
ទិព្វសោតនាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញាណ ដោដ្ឋញា-
យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញាណ ចក្កាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
ចក្កវិញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញាណ រត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធានំខ្យាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ភាវនា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធានំខ្យាយ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃកាយ
នេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតតធឿកាពហោ (ជាបច្ច័យ)
នៃកាយនេះ រូបដិវិត្តិយ (ជាបច្ច័យ) នៃព្ពកុកដក្ការូប ។

[៧២២] ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្ថិ-
ប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ បុគ្គល ក្រេកករ រីកាយ ចំពោះចក្ក
ពតៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាជ្ញ ខ្យុចក្កនោះ ទើបកើតឡើង
ទិដ្ឋំ កើតឡើង វិចីកិច្ឆា កើតឡើង ទោមទស្ស កើតឡើង ចំពោះ
សោតៈ ... បុគ្គល ក្រេកករ ចំពោះវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា
នំខ្យាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៧៤៥] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-

តញ្ចា ធម្មា ភាវនាយ បហាតត្វុស្ស ធម្មស្ស
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ
អភិទទ្គតិ តំ ការត្ត ភាវនាយ បហាតញ្ចា វគោ
ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ
នោមទស្សំ ... សោតំ ... វត្តំ អស្សាទេតិ អភិទទ្គតិ
វត្តំ ភាវនាយ បហាតត្វានំ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ ។

[៧៤៦] ទស្សនេន បហាតញ្ចា ច នេវ ទស្ស-

នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចា ច ធម្មា ទស្សនេន
បហាតត្វុស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ ទស្សនេន
បហាតញ្ចា វគោ ខន្ធានា ច វត្តំ ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ទេ ខន្ធា ច វត្តំ ច ... ។

[៧៤៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ដោយ
អត្តិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ បុគ្គល គ្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ក
វគៈ ដែលគួរលះ ដោយការនា ប្រាជ្ញា ខ្ញុំចក្កនោះ ទើបកើតឡើង
ទិដ្ឋិ កើតឡើង ពោមទស្ស ដែលគួរលះ ដោយការនា ... ចំពោះ
សោតៈ ... បុគ្គល គ្រេកអរ រីករាយ ចំពោះវត្ត វត្ត ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធានំខ្សោយ ដែលគួរលះ ដោយការនា ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៧៤៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែល

មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធទ ដែលគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធទ ២
ក្តី វត្តក្តី ... ។

(៧៤៧) ទស្សនេន បហានត្យោ ច ខេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យោ ច ធម្មា ខេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យស្ស ធម្មស្ស អភិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វេទ្រិយំ ។ សហជាតា ទស្សនេន បហានត្យា ខត្តា ច បហានត្យតា ច ចិន្តសមុច្ឆាទានំ រូតានំ អភិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា ទស្សនេន បហានត្យា ខត្តា ច កតតធិការោ អាហារោ ច វេទស្សកាយស្ស អភិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា ទស្សនេន បហានត្យា ខត្តា ច រូបជីវិតិទ្រិយត្ថា កតត្តារូទានំ អភិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៤៨) ភាវនាយ បហានត្យោ ច ខេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យោ ច ធម្មា ភាវនាយ បហានត្យស្ស ធម្មស្ស . . . ។ បេ ។ ទ្វេ បញ្ញា កាតត្យា ។

(៧៤៩) ទស្សនេន បហានត្យោ ធម្មា ទស្សនេន បហានត្យស្ស ធម្មស្ស អភិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៤៧) ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ដោយអភិប្បច្ច័យ បុនដល់សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងវេទ្រិយ ។ សហជាត គឺ ខន្ធនាំធិទ្យាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី មហាកូតនាំធិទ្យាយក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្ថកចិត្តសមុដ្ឋាទ្យូប ដោយអភិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធនាំធិទ្យាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី កតត្ថិកាហារក្តី ជាបច្ច័យ ខែកាយនៈ ដោយអភិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធនាំធិទ្យាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី រូបជីវិតិទ្រិយក្តី ជាបច្ច័យ ខែត្ថកកដ្ឋក្យូប ដោយអភិប្បច្ច័យ ។

(៧៤៨) ធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនាក្តី ធមិ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាក្តី (ជាបច្ច័យ) ខែធមិ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា . . . ។ បេ ។ បញ្ញា ២ គប្បិធ្វើចុះ ។

(៧៤៩) ធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ ខែធមិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអភិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៧៩០] ហេតុយា សត្ត ការម្មណោ អដ្ឋ អធិ-

បតិយា នស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត

សហជាតេ ធវ អញ្ញមញ្ញោ តិណិ ធិស្សយេ តេរស

ឧបធិស្សយេ អដ្ឋ បុរេជាតេ តិណិ បច្ឆាជាតេ

តិណិ អាសវនេ តិណិ កម្មេ សត្ត វិចារតេ

ឯកំ អាហារេ សត្ត វ័ទ្ធិយេ សត្ត ណានេ សត្ត

មត្តេ សត្ត សម្បយុត្តេ តិណិ វិប្បយុត្តេ បរា

អត្តិយា តេរស នត្តិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ

តេរស ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុណមំ ។

[៧៩១] ធិស្សនេន បហាតញ្ញោ ធិម្មោ ធិស្ស-

នេន បហាតត្ថស្ស ធិម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចយេន

បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបធិស្ស-

យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៩០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងការបណ្តាប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៨ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៨ ក្នុងអតាមនាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិចារកប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវ័ទ្ធិយប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ៧ ក្នុងណានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

ក្នុងសម្បយុតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥

ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគ-

តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត

តប្បិកថយ៉ាងនេះចុះ ។

ឯ អនុណម ។

[៧៩១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌

ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ

សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧៥២] និស្សនេន បហាតត្វា ធម្មោ នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដ្ឋាជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៣] និស្សនេន បហាតត្វា ធម្មោ និស្ស-
 នេន បហាតត្វស្ស ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៧៥៤] ភាវនាយ បហាតត្វា ធម្មោ ភាវនាយ
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៧៥៥] ភាវនាយ បហាតត្វា ធម្មោ និស្សនេន
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧៥៦] ធម៌ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ វេលមិនក្កលៈ ដោយទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនា
 ដោយការម្បណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៥៧] ធម៌ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ វេលមិនក្កលៈ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនក្កលៈ ដោយភាវនាផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៥៨] ធម៌ វេលក្កលៈ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 វេលក្កលៈ ដោយភាវនា ដោយការម្បណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧៥៩] ធម៌ វេលក្កលៈ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 វេលក្កលៈ ដោយទស្សនៈ ដោយការម្បណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧៥៦] ភាវនាយ បហានត្យោ ធម្មោ នេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្យស្ស ធម្មស្ស
អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៧] ភាវនាយ បហានត្យោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហានត្យស្ស ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្យស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៨] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្យោ ធម្មោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្យស្ស ធម្មស្ស អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៩] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
នត្យោ ធម្មោ និស្សនេន បហានត្យស្ស ធម្មស្ស
អាម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៦] ធមិ វេលក្ការុលៈ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ ខៃធមិ
វេលមិទ្ការុលៈ ដោយទស្សនៈ មិទ្ការុលៈ ដោយភាវនា ដោយ
អាម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៥៧] ធមិ វេលក្ការុលៈ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ ខៃធមិ
វេលក្ការុលៈ ដោយភាវនាផស្ថ ធមិ វេលមិទ្ការុលៈ ដោយទស្សនៈ
មិទ្ការុលៈ ដោយភាវនាផស្ថ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៥៨] ធមិ វេលមិទ្ការុលៈ ដោយទស្សនៈ មិទ្ការុលៈ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ ខៃធមិ វេលមិទ្ការុលៈ ដោយទស្សនៈ
មិទ្ការុលៈ ដោយភាវនា ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៧៥៩] ធមិ វេលមិទ្ការុលៈ ដោយទស្សនៈ មិទ្ការុលៈ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ ខៃធមិ វេលក្ការុលៈ ដោយទស្សនៈ
ដោយអាម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៦០] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ
ធម្មា ភាវនាយ បហានត្វស្ស ធម្មស្ស អាម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៦១] ទស្សនេន បហានត្វោ ច ទេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ ច ធម្មា ទស្សនេន
បហានត្វស្ស ធម្មស្ស ... សហជានំ បុរេជានំ ។

[៧៦២] ទស្សនេន បហានត្វោ ច ទេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ ច ធម្មា ទេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វស្ស ធម្មស្ស ...
សហជានំ បច្ឆាជានំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[៧៦៣] ភាវនាយ បហានត្វោ ច ទេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហានត្វោ ច ធម្មា ភាវនាយ បហា-
នត្វស្ស ធម្មស្ស ... សហជានំ បុរេជានំ ។

[៧៦៤] ភាវនាយ បហានត្វោ ច ទេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហានត្វោ ច ធម្មា ទេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វស្ស ធម្មស្ស ...
សហជានំ បច្ឆាជានំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[៧៦០] ធមិ វេលមិទគ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គាលៈ
ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ វិនធមិ វេលគ្គាលៈ ដោយភាវនា ដោយ
អាម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បុរេជានប្បច្ច័យ ។

[៧៦១] ធមិ វេលគ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ ធមិ វេលមិទគ្គា-
លៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គាលៈ ដោយភាវនាភិ (ជាបច្ច័យ) វិនធមិ
វេលគ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ... បានដល់សហជាន និងបុរេជាន ។

[៧៦២] ធមិ វេលគ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ ធមិ វេលមិទ-
គ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គាលៈ ដោយភាវនាភិ (ជាបច្ច័យ) វិនធមិ
វេលមិទគ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គាលៈ ដោយភាវនា ...
បានដល់សហជាន បច្ឆាជាន អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[៧៦៣] ធមិ វេលគ្គាលៈ ដោយភាវនាភិ ធមិ វេល
មិទគ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គាលៈ ដោយភាវនាភិ (ជាបច្ច័យ)
វិនធមិ វេលគ្គាលៈ ដោយភាវនា ... បានដល់សហជាន និង
បុរេជាន ។

[៧៦៤] ធមិ វេលគ្គាលៈ ដោយភាវនាភិ ធមិ វេលមិទ-
គ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គាលៈ ដោយភាវនាភិ (ជាបច្ច័យ) វិន
ធមិ វេលមិទគ្គាលៈ ដោយទស្សនៈ មិទគ្គាលៈ ដោយភាវនា ...
បានដល់សហជាន បច្ឆាជាន អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[៧៦៥] នហេតុយា ចុទ្ឋស នអារម្មណោ ចុទ្ឋស
 នអធិបតិយា ចុទ្ឋស នអនន្តរេ ចុទ្ឋស នសមនន្តរេ
 ចុទ្ឋស នសហជាតេ នស នអញ្ញាមញ្ញោ នស
 នធិស្ស្រយេ នស នឧបធិស្ស្រយេ ចុទ្ឋស នបុរេជាតេ
 ផ្ទ្លានស នបញ្ញាជាតេ ចុទ្ឋស នអាសេវនេ ចុទ្ឋស
 នកម្មេ ចុទ្ឋស នវិចារកេ ចុទ្ឋស នអាហារេ ចុទ្ឋស
 នឥន្ទ្រិយេ ចុទ្ឋស នឈានេ ចុទ្ឋស នមក្កេ ចុទ្ឋស
 នសម្បយុត្តេ នស នវិប្បយុត្តេ អដ្ឋ នោអត្តិយា
 អដ្ឋ នោអត្តិយា ចុទ្ឋស នោវិគតេ ចុទ្ឋស នោ-
 អវិគតេ អដ្ឋ ។ ឯវំ គណោតត្បំ ។

(៧៦៥) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសហជា-
 តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុង
 នធិស្ស្រយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនឧបធិស្ស្រយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៤ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនបញ្ញាជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនវិចារកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនមក្កប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងនោវិគតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។ បណ្ឌិត តប្បករំ
 យ៉ាងនេះចុះ ។

ឧប្បន្និកៈ បញ្ញាវារៈ

បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ សត្ត
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ សត្ត
 ឈានេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្ប-
 យុត្តេ បញ្ច អត្តិយា តោស នត្តិយា សត្ត វិគតេ
 សត្ត អវិគតេ តោស ។ ឯវំ កលោតត្ថំ ។

បច្ចនិយានុលោមំ ។

ឧប្បន្និកៈ អដ្ឋមំ ចិន្ទិកំ

ឧប្បន្និកៈ បញ្ញាវារៈ

កងបច្ចាជកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 កងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងវិចារកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ កង
 អាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង
 ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងមក្កប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងសម្ប-
 យកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងវិប្បយកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កង
 អត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងវិគតប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត
 គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនិយានុលោម ។

ចប់ ឧប្បន្និកៈ ទី ៥

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋានស្ស បត្តត្ថរាគ រាណោ
អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ បច្ច័មិ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្ក
វិភក្តិកំ	
បដិច្ចវករេ	១
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៣៧
អនុលោមប្បច្ចនីយំ	៦៦
បច្ចនីយានុលោមំ	”
បច្ចយវករេ	”
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៧២
សំសដ្ឋវករេ	៧៨
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៨១
បញ្ញាវករេ	៨២
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	២៣០

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បត្តត្ថរាគ
អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន ខាងចុង

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
វិភក្តិកៈ	
បដិច្ចវករេ	១
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៣៧
អនុលោមប្បច្ចនីយៈ	៦៦
បច្ចនីយានុលោម	”
បច្ចយវករេ	”
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៧២
សំសដ្ឋវករេ	៧៨
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៨១
បញ្ញាវករេ	៨២
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	២៣០

មាតិកា	អង្ក
អនុលោមប្បច្ចនីយ៍	២២០
បច្ចនីយានុលោម	២២១

បីតិវិធី

បដិច្ចវារៈ	២២៣
អនុលោម	"
បច្ចនីយ៍	២២៧
អនុលោមប្បច្ចនីយ៍	២៥២
បច្ចនីយានុលោម	"

បញ្ញាវារៈ	២៥៣
អនុលោម	"
បច្ចនីយ៍	២៧២
អនុលោមប្បច្ចនីយ៍	២៧៧
បច្ចនីយានុលោម	"

ទស្សនវិធី

បដិច្ចវារៈ	៣០១
អនុលោម	"
បច្ចនីយ៍	៣១០
អនុលោមប្បច្ចនីយ៍	៣១៥

មាតិកា	ទំព័រ
អនុលោមប្បច្ចនីយ៍:	២២០
បច្ចនីយានុលោម	២២១

បីតិវិធី

បដិច្ចវារៈ:	២២៣
អនុលោម	"
បច្ចនីយ៍:	២២៧
អនុលោមប្បច្ចនីយ៍:	២៥២
បច្ចនីយានុលោម	"

បញ្ញាវារៈ:	២៥៣
អនុលោម	"
បច្ចនីយ៍:	២៧២
អនុលោមប្បច្ចនីយ៍:	២៧៧
បច្ចនីយានុលោម	"

ទស្សនវិធី

បដិច្ចវារៈ:	៣០១
អនុលោម	"
បច្ចនីយ៍:	៣១០
អនុលោមប្បច្ចនីយ៍:	៣១៥

មាតិកា	រង្វង់
បច្ចុន័យានុលោម	៣១៧
សហគារករ	៣២០
បច្ចុយករ	"
អនុលោម	"
បច្ចុន័យ	៣២៧
អនុលោមប្បច្ចុន័យ	៣៣៧
បច្ចុន័យានុលោម	"
សិស្សករ	៣៣៧
អនុលោម	"
បច្ចុន័យ	៣២១
អនុលោមប្បច្ចុន័យ	៣២៣
បច្ចុន័យានុលោម	"
សម្បយុត្តករ	៣២២
បញ្ហាករ	"
អនុលោម	"
បច្ចុន័យ	៣៧៣
អនុលោមប្បច្ចុន័យ	៣៧៧
បច្ចុន័យានុលោម	"

មាតិកា	រង្វង់
បច្ចុន័យានុលោម	៣១៧
សហគារករ	៣២០
បច្ចុយករ	"
អនុលោម	"
បច្ចុន័យ	៣២៧
អនុលោមប្បច្ចុន័យ	៣៣៧
បច្ចុន័យានុលោម	"
សិស្សករ	៣៣៧
អនុលោម	"
បច្ចុន័យ	៣២១
អនុលោមប្បច្ចុន័យ	៣២៣
បច្ចុន័យានុលោម	"
សម្បយុត្តករ	៣២២
បញ្ហាករ	"
អនុលោម	"
បច្ចុន័យ	៣៧៣
អនុលោមប្បច្ចុន័យ	៣៧៧
បច្ចុន័យានុលោម	"

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

វិទ្យុបាលី	អវិទ្យុបាលី	អង្ក	រដ្ឋលេខាយិ	ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សវតក្ក	សវតក្ក	១	១៣	ចិត្តសមដារូប	ចិត្តសមដារូប	៦៧	១៧
អវិចារេ	អវិចារេ	៤	៦	គប្បរាប	គប្បរាប	១៧	១៧
សវតក្ក	សវតក្ក	៦៥	៣	ប្រកបវិចារៈ	ប្រកបដោយវិចារៈ	៧២	៦
អវតក្កវិចារ-	អវតក្កវិចារ-	១៧៧	១០	កាលរំលឹក	កាលយល់តាម	៨១	៤
វិចារស្ស	វិចារស្ស	១៨១	៦	វតក្កៈ	វតក្កៈ	៨៧	១៧
អវតក្កវិចារ-	អវតក្កវិចារ-	១៧៤	៤	មិនមានខ្លួន	មិនមែនខ្លួន	៧៥	១៨
មតស្ស	មតស្ស	១៧៥	៤	ដែលមិនមានវតក្កៈ	ដែលមិនមានវតក្កៈ	៧៧	១៧
ឥមនា	ឥមនា	១៧៨	១០	ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ	ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ	១០១	៤
សវតក្កសវិចារេ	សវតក្កសវិចារេ	២៣៧	៥	ជាទីឲ្យគោរព	ជាទីគោរព	១០៦	១៧
បីតិសហគតតោ	បីតិសហគតតោ	២៤៥	២០	ឲ្យជាទីឲ្យគោរព	ឲ្យជាទីគោរព	"	"
នវិចារេ	នវិចារេ	២៧៨	១០	ហិកម្មនៃចក្កក្នុងជ្ជាន	ហិកម្មនៃចក្កក្នុងជ្ជាន ...	១១២	៧
ការម្ម	ការម្ម-	៣២៦	៤	ដោយអន្តរប្បច្ច័យ	ដោយអន្តរប្បច្ច័យ	១១៥	៧
ឧប្បនិស្សយប្បច្ចយា	ឧប្បនិស្សយប្បច្ចយា	៣២៧	១៤	វិចារៈផង	វិចារៈផង	១២០	៥
នសមនប្បច្ចយា	នសមនប្បច្ចយា	៣៣២	១០	ប្រកដោយ	ប្រកបដោយ	១២៤	៤
	សម្បយតិវារោ	៣៤៤	៤	ពួកចិត្តស	ពួកចិត្តស-	១៥៣	១៥
ទស្ស	ទស្ស-	៣៧២	៨	ដោយការសេវនប្ប-	ដោយការសេវនប្ប-	១៧៧	១៤
ចច្ចយា	ចច្ចយា	៣៧៥	៦				

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អាភិព្វញ្ញាយគនៈ	ខែអាភិព្វញ្ញាយគនៈ	១៧៨	៧
វិប្បយុត្តប្បច័យ	វិប្បយុត្តប្បច័យ	២១៦	៨
ដោយអត្ថប្បច័យ	ដោយអត្ថប្បច័យ	២២៥	១០
សមុដ្ឋានរូប	សមុដ្ឋានរូប	២២៧	២
ប្របក	ប្រកប	២៣០	១២
ដែលប្រកដោយ	ដែលប្រកបដោយ	២៣២	២
ខែដិសខ្លិ	ខែបដិសខ្លិ	២៤៦	១០
បកត្ថបទិស្សយ	បកត្ថបទិស្សយ	២៧៦	១២
ដែលគួរលះ	ដែលគួរលះ	៣៣០	៣
	សម្បយុត្តិវិវៈ	៣៤៤	២
ដែលមិនគួរលះ	ដែលគួរលះ	៣៤៨	៣
កងកណ្ត	កងកណ្ត	៣៦៦	៤